

TIBETKOMMISSIONENS BERETNING

KAPITEL 1-3

2017

Kommissionen til undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv.

TIBETKOMMISSIONEN

Kommissionen til undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv.

Tuk Bagger, Ole Spiermann, Michael Hansen Jensen

TIBETKOMMISSIONEN

BIND 1

FORORD

Kommissionen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. (kaldet Tibetkommissionen) blev nedsat den 23. december 2015.

Siden nedsættelsen har kommissionen indsamlet materiale fra myndigheder og foretaget afhøring af en lang række personer. Denne beretning indeholder kommissionens bevismæssige og retlige vurdering af de oplysninger, som dokumenter og forklaringer har bragt frem.

Beretningen er systematisk inddelt i otte kapitler.

Beretningens kapitel 1 indeholder en gengivelse af kommissoriet og oplysninger om kommissionens sammensætning. Kapitlet indeholder desuden en nærmere beskrivelse af kommissionens opgaver, herunder en gennemgang af, hvordan kommissionen har afgrænset kommissoriet, blandt andet med hensyn til hvilken personkreds der er genstand for kommissionens vurderinger.

I kapitel 2 er en kort gengivelse af kommissionens resultat.

Kapitel 3 indeholder en sammenfattende beskrivelse af de tilvejebragte dokumenter og forklaringer og kommissionens bevisvurdering af det faktiske forløb i den periode, som kommissionsundersøgelsen har skullet afdække.

Kapitel 4 indeholder kommissionens retlige vurderinger af, om enkeltpersoner kan søges draget til ansvar for de handlinger og undladelser, der er afdækket ved kommissionens undersøgelse.

Kapitel 5 indeholder en gennemgang af det regelgrundlag, der har været relevant for kommissionens arbejde. Reglerne findes navnlig i grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og politiloven. Endvidere indeholder kapitlet en beskrivelse af offentligt ansattes ansvar og pligter i relation til ulovlige instrukser og til afgivelse af udtalelser til brug for svar til Folketingets Retsudvalg.

I kapitel 6 og 7 er en beskrivelse af kommissionens arbejde blandt andet vedrørende tilvejebringelsen af det skriftlige og elektroniske materiale og vedrørende de afhold-

te forhør. Kapitlet indeholder desuden oplysning om processuelle beslutninger, som kommissionen har truffet, og om andre myndigheders forudgående og sideløbende behandling af enkelte dele af det samme hændelsesforløb, som er genstand for kommissionens arbejde.

Kapitel 8 indeholder en samlet, kronologisk gennemgang af hændelsesforløbet i forbindelse med de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 med gengivelse af det materiale, som kommissionen har modtaget og fundet relevant for undersøgelsen og med tilføjelse af relevante uddrag af de forklaringer, der er afgivet for kommissionen og for Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Som bilag er optrykt bisiddernes bemærkninger til kommissionens foreløbige vurdering af beviserne og det retlige ansvar og kommissionens bemærkninger hertil, kommissionens samlede protokoller med forklaringer og kommissionens skriftligt stillede spørgsmål til og svar fra vidner.

December 2017

Michael Hansen Jensen

Tuk Bagger

Ole Spiermann

INDHOLDSFORTEGNELSE

BIND 1

Forord	3
Kapitel 1	
Kommissoriet, kommissionens sammensætning og afgrænsning af kommissionens opgaver	9
1.1 Kommissoriet	9
1.2 Kommissionens sammensætning	13
1.3 Kommissionens opgaver	13
1.4 Afgrænsning af kommissoriet	16
Kapitel 2	
Kommissionsundersøgelsens resultat	19
2.1 Vedrørende besøget i 2012	19
2.2 Vedrørende besøget i 2013	22
2.3 Vedrørende besøget i 2014	23
Kapitel 3	
Kommissionens sammenfatning og vurdering af det faktiske forløb	25
Indledning	25
3.1 Den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i Danmark i dagene 14.-16. juni 2012	26
3.1.1 PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.	27
3.1.1.1 PETs trusselsvurderinger mv.	27
3.1.1.2 Om Københavns Politis organisation mv.	33
3.1.1.3 Københavns Politis operationsbefalinger	34
3.1.1.4 Københavns Politis taktiske befalinger	44
3.1.1.5 Kommissionens vurdering	51
3.1.2 Politiets ageren på gaden	54
3.1.2.1 Briefinger på dagen	55
3.1.2.2 De enkelte episoder	57
3.1.2.3 Kommissionens vurdering	77
3.1.3 Planlægningen af den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i Danmark 14.-16. juni 2012	78

3.1.3.1	Om Justitsministeriets, Udenrigsministeriets, Statsministeriets, Hofmarskallatets, Rigspolitiets, PETs og Københavns Politis rolle i forberedelsen af statsbesøget	78
3.1.3.2	Mødeaktiviteter mv. under planlægningen af det kinesiske præsidentbesøg	81
3.1.3.3	Kommissionens vurdering	123
3.1.4	Forløbet under og vedrørende besvarelsenerne til Folketingets Retsudvalg	127
3.1.4.1	Proceduren for besvarelse af forespørgsler fra Folketingets Retsudvalg til Justitsministeriet	128
3.1.4.2	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 865, 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN	133
3.1.4.3	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1119-1121	156
3.1.4.4	Om flag og Justitsministeriets redegørelse af 26. juni 2013 til Folketingets Retsudvalg	157
3.1.4.5	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 32	162
3.1.4.6	Københavns Byrets dom af 18. februar 2014	163
3.1.4.7	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 650 og samrådsspørgsmål AC	164
3.1.4.8	Retsudvalgets spørgsmål 730-731	176
3.1.4.9	Retsudvalgets spørgsmål 859-870	177
3.1.4.10	Retsudvalgets spørgsmål 914-917	191
3.1.4.11	Om identifikation af politifolk, videomateriale fra Støttekomitéen for Tibet og Justitsministeriets orientering til Folketingets Retsudvalg af 18. september 2015 om oplysninger på lydfiler	206
3.1.4.12	Østre Landsrets anke dom af 22. september 2015	221
3.1.4.13	Om operationsbefalingens fremkomst og justitsministerens beslutning om at nedsætte en undersøgelseskommission	223
3.1.4.14	Kommissionens vurdering	232
3.2	Den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengshengs besøg i Danmark 4.-7. juni 2013	238
3.2.1	PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.	238
3.2.1.1	PETs interne trusselsvurdering	238
3.2.1.2	Københavns Politis operationsbefalinger	240
3.2.1.3	Københavns Politis taktiske befalinger	244
3.2.1.4	Kommissionens vurdering	251

3.2.2	Politiets ageren på gaden	252
3.2.2.1	Briefinger på dagen	253
3.2.2.2	De enkelte episoder	256
3.2.2.3	Kommissionens vurdering	277
3.2.3	Planlægningen af den kinesiske formand for CPPCC Yu Zhengshengs officielle besøg i Danmark den 4.-7. juni 2013	279
3.2.3.1	Mødeaktiviteter mv. under planlægningen af det officielle kinesiske besøg	279
3.2.3.2	Kommissionens vurdering	290
3.2.4	Forløbet under og vedrørende besværelserne til Folketingets Retsudvalg vedrørende den kinesiske formand for CPPCC Yu Zhengshengs officielle besøg i Danmark i dagene 4.-7. juni 2013	291
3.2.4.1	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 895, samrådsspørgsmål BI-BL og spørgsmål 920-921	291
3.2.4.2	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 956	301
3.2.4.3	Justitsministeriets svar på Retsudvalgets spørgsmål 895, 920-921 og 956 samt samrådsspørgsmålene BI-BL	311
3.2.4.4	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1078	313
3.2.4.5	Falun Dafas brev af 2. oktober 2013 og behandlingen heraf	315
3.2.4.6	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 853 og 867	319
3.2.4.7	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 866, 869 og 914-917	321
3.2.4.8	Kommissionens vurdering	321
3.3	Medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014	324
3.3.1	PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.	324
3.3.1.1	PETs trusselsvurderinger og anbefalinger	324
3.3.1.2	Københavns Politis operationsbefalinger	325
3.3.1.3	Københavns Politis taktiske befalinger	330
3.3.1.4	Kommissionens vurdering	330
3.3.2	Politiets ageren på gaden	331
3.3.2.1	Briefinger på dagen	331
3.3.2.2	De enkelte episoder	332
3.3.2.3	Kommissionens vurdering	337
3.3.3	Planlægningen af 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014	338
3.3.3.1	Møder og korrespondance	338
3.3.3.2	Kommissionens vurdering	340

Kapitel 1

3.3.4	Besvarelsenerne til Folketingets Retsudvalg vedrørende 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014	340
3.3.4.1	Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1569-1571	340
3.3.4.2	Kommissionens vurdering	343
BIND 2		
Kapitel 4		
Retlige vurderinger		351
Kapitel 5		
Regelgrundlag		377
Kapitel 6		
Kommissionens arbejde		423
Kapitel 7		
Andre myndigheders sideløbende behandling af hændelserne		445
BIND 3		
Kapitel 8.1-8.2		
Hændelsesforløb og forklaringer		463
BIND 4		
Kapitel 8.3-8.4		
Hændelsesforløb og forklaringer		1151
BIND 5		
BILAG 1-18		1457

KAPITEL 1

Kommissoriet, kommissionens sammensætning og afgrænsning af kommissionens opgaver

1.1 Kommissoriet

Som omtalt nærmere i kapitlerne 3 og 8 gav de officielle besøg fra Kina i 2012, 2013 og 2014 anledning til klagesager, en del presseomtale og en række spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Af justitsminister Søren Pinds brev af 2. oktober 2015 til Folketingets Retsudvalg fremgår, at der på baggrund af oplysninger, som fremkom i forbindelse med Østre Landsrets behandling af en civil sag anlagt mod Københavns Politi af seks demonstranter, og tilkendegivelser i medierne fra medarbejdere i politiet, i efteråret 2015 var blevet rejst betydelig tvivl om, hvorvidt de tidligere afgivne oplysninger til Retsudvalget havde været fyldestgørende og korrekte.

Som det også er nævnt i brevet, orienterede Rigspolitiet endvidere den 30. september 2015 Justitsministeriet om, at der var fremkommet oplysning om, at der i Københavns Politi forelå en operationsbefaling for besøget i 2012, hvoraf fremgik, at det skulle sikres, at demonstranter ikke kunne ses fra kortegen.

På den baggrund besluttede justitsministeren den 2. oktober 2015 at nedsætte en undersøgelseskommission om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. (Tibetkommissionen).

Det endelige kommissorium, der er dateret den 11. november 2015, har følgende ordlyd:

1. Justitsministeren nedsætter herved i medfør af § 1, stk. 1, i lov om undersøgelseskommissioner en kommission til undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv.

Undersøgelseskommissionen har efter § 4, stk. 2, i lov om undersøgelseskommissioner til opgave at undersøge og redegøre for dels begivenhedsforløbet,

som knytter sig til politiets handlinger over for personer under det kinesiske statsbesøg i København i 2012 og ved to senere kinesiske besøg i København i 2013 og 2014, jf. pkt. 2 nedenfor, dels det efterfølgende forløb i forbindelse med besvarelser af spørgsmål fra Folketinget om politiets handlinger ved de pågældende besøg, jf. pkt. 3 nedenfor.

2. Undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for baggrunden for politiets handlinger i forhold til demonstrationer og andre meningstilkendegivelser fra personer i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i København den 14. til den 16. juni 2012, et besøg fra formanden for det kinesiske parlaments overhus i København den 4. til den 7. juni 2013 og et besøg fra et medlem af det kinesiske politbureaus stående udvalg i forbindelse med åbningen af det kinesiske kulturhus i København den 11. juni 2014.

Undersøgelseskommissionen skal i den forbindelse undersøge og redegøre for indholdet af de instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse, der blev givet til det politipersonale, som konkret udførte politiets opgaver i forbindelse med de pågældende besøg. Undersøgelseskommissionen skal tillige undersøge og redegøre for tilblivelsen af sådanne instruktioner mv., herunder for de oplysninger, overvejelser og vurderinger, som lå til grund for indholdet af de pågældende instruktioner mv.

Undersøgelseskommissionen skal herunder undersøge og redegøre for, i hvilket omfang der forud for og under besøgene blev givet såvel generelle som konkrete instruktioner mv. i forhold til indgriben over for demonstrationer og andre meningstilkendegivelser fra personer, og om der i den forbindelse blev givet instruktioner, henstillinger, opfordringer mv. til at gribe ind på en måde, som er retsstridig. I givet fald skal undersøgelseskommissionen undersøge og redegøre for, hvem der har udstedt instruktionerne, hvem der i øvrigt var bekendt med indholdet heraf samt hvordan, i hvilket omfang og af hvem de blev kommunikeret til det relevante politipersonale.

Undersøgelseskommissionen skal også – i forbindelse med undersøgelsen og redegørelsen for indholdet af de nævnte instrukser mv. – undersøge og redegøre for, i hvilket omfang andre statslige myndigheder end Københavns Politi har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og andre meningstilkendegivelser fra personer. I givet fald skal undersøgelseskommissionen undersøge og redegøre for den nærmere karakter af en sådan involvering, herunder hvad der har været af møder, korrespondance og andre

kontakter mellem statslige myndigheder om spørgsmålet, hvad formålet med disse kontakter har været, og hvad der nærmere er drøftet i den forbindelse.

Selv om undersøgelseskommissionen ikke har til opgave at undersøge og redegøre for, hvad menigt politipersonale har foretaget sig ved konkrete episoder, kan kommissionen dog undersøge og redegøre for sådanne forhold, i det omfang det er relevant til belysning af de forhold, som kommissionen har til opgave at undersøge og redegøre for.

3. Undersøgelseskommissionen skal desuden undersøge og redegøre for, i hvilket omfang der er afgivet urigtige eller vildledende oplysninger til Folketinget eller fortiet oplysninger, der er af væsentlig betydning for Folketingets bedømmelse af sagen.

Undersøgelseskommissionen skal i den forbindelse bl.a. undersøge og redegøre for sagsbehandlingen i Justitsministeriet, Rigspolitiet, Københavns Politi og andre involverede myndigheder i forbindelse med udarbejdelsen af besvarelser til Folketinget og for, hvad der har været af møder, korrespondance og andre kontakter mellem de respektive myndigheder. Undersøgelseskommissionen skal herunder undersøge og redegøre for, hvilke nærmere oplysninger som var urigtige, vildledende mv., og hvorfra de pågældende oplysninger hidrørte, samt hvilke bestræbelser de respektive myndigheder udfoldede for at sikre, at oplysningerne i besvarelserne var korrekte og fyldestgørende.

4. På baggrund af den beskrevne undersøgelse og redegørelse skal undersøgelseskommissionen efter § 4, stk. 3, i lov om undersøgelseskommissioner komme med forslag til sådanne ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde.

Undersøgelseskommissionen kan undlade at komme med forslag til ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, hvis undersøgelseskommissionen vurderer, at dette vil medføre, at resultatet af kommissionens arbejde først kan foreligge på et senere tidspunkt end de to år, som er forudsat under pkt. 5 nedenfor. Det bemærkes i den forbindelse, at undersøgelseskommissionen vil kunne komme med en mere overordnet beskrivelse af mulige ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, hvis en mere tilbundsående beskrivelse heraf ikke er mulig inden for den forudsatte tidsramme.

Undersøgelseskommissionen skal endvidere efter lovens § 4, stk. 4, foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

5. Den Uafhængige Politiklagemyndighed efterforsker på grundlag af en anmeldelse fra politidirektøren i Københavns Politi en række forhold med nær forbindelse til de spørgsmål, som undersøgelseskommissionen har til opgave at undersøge og redegøre for.

Det forudsættes, at undersøgelseskommissionen inddrager det materiale, som tilvejebringes i forbindelse med politiklagemyndighedens efterforskning, i kommissionens undersøgelse. I det omfang kommissionen vurderer, at spørgsmål, som kommissionen har til opgave at undersøge og redegøre for, er tilstrækkeligt belyst af politiklagemyndighedens efterforskning, kan kommissionen basere sin undersøgelse og redegørelse på materiale udarbejdet som led i politiklagemyndighedens efterforskning.

Det forudsættes endvidere, at undersøgelseskommissionen og politiklagemyndigheden i fornødent omfang drøfter de spørgsmål, der løbende kan opstå om forholdet mellem undersøgelseskommissionens og politiklagemyndighedens arbejde, samt mere praktiske spørgsmål med henblik på bl.a. at sikre, at kommissionen og politiklagemyndigheden kan modtage det materiale, som er relevant for de respektive undersøgelser.

Endvidere forudsættes undersøgelseskommissionen at inddrage administrative afgørelser og domstolsafgørelser – herunder afgivne forklaringer i den forbindelse – i sin undersøgelse, i det omfang det er af betydning for de forhold, som undersøgelseskommissionen skal undersøge og redegøre for.

Undersøgelseskommissionen bør tilrettelægge og gennemføre sin undersøgelse på en sådan måde, at hensynet til statens sikkerhed og til forebyggelse og efterforskning af lovovertrædelser ikke skades.

Møder i undersøgelseskommissionen er som udgangspunkt offentlige. Dog kan kommissionen bestemme, at møder skal foregå for lukkede døre, hvis dette er påkrævet bl.a. af hensyn til sagens oplysning, jf. § 30, stk. 1, i lov om undersøgelseskommissioner.

6. Undersøgelseskommissionen bør tilrettelægge sit arbejde således, at den så vidt muligt kan afgive beretning om resultatet af sin undersøgelse senest to år, efter at kommissionen er endeligt nedsat.

Hvis kommissionen ikke kan afgive beretning inden det nævnte tidspunkt, anmodes kommissionen om at orientere justitsministeren skriftligt om baggrunden herfor og om, hvornår kommissionen forventer at kunne afgive sin beretning.

1.2 Kommissionens sammensætning

Undersøgelseskommissionen blev nedsat af Justitsministeriet den 23. december 2015, hvor justitsministeren udpegede landsdommer Tuk Bagger, Østre Landsret, til formand for undersøgelseskommissionen. Samtidig blev advokat Ole Spiermann og professor, dr. jur. Michael Hansen Jensen, Århus Universitet, udpeget til medlemmer af kommissionen.

Endelig blev advokat Jakob Lund Poulsen samme dag udpeget som udspørger for kommissionen.

Tuk Bagger er udpeget efter fælles indstilling fra præsidenterne for Østre og Vestre Landsret. Advokat Ole Spiermann er udpeget efter indstilling fra Advokatrådet.

Dommer Finn Haargaard, Retten på Frederiksberg, har fungeret som juridisk sekretær for kommissionen.

Sekretariatet har i øvrigt været bistået af kontorfuldmægtig Rikke Christiansen, Østre Landsret.

Undersøgelsen er i overensstemmelse med § 5, stk. 1, i lov om undersøgelseskommissioner, tilrettelagt i samråd mellem kommissionens medlemmer og udspørgeren, der derfor har deltaget i interne møder forud for, i forbindelse med og i et vist omfang tillige efter den periode, hvor der har været afhøringer.

1.3 Kommissionens opgaver

Efter kommissoriet har kommissionen fire hovedopgaver:

- At undersøge og redegøre for baggrunden for politiets handlinger i forhold til demonstrationer og andre meningstilkendegivelser fra personer under kinesiske statsbesøg og officielle besøg i København i 2012, 2013 og 2014, herunder med hensyn til indhold og tilblivelse af instruktioner herom, samt om sådanne instruktioners lovlighed, kommissoriets pkt. 2, 1.-3. afsnit,

- At undersøge og redegøre for, om andre myndigheder end Københavns Politi har været involveret i tilblivelsen af instruktioner, kommissoriets pkt. 2, 4. afsnit,
- At undersøge, om der er afgivet vildledende eller urigtige oplysninger til Folketinget eller fortiet oplysninger af væsentlig betydning vedrørende ovennævnte forhold, kommissoriets pkt. 3
- At foretage retlige vurderinger til belysning af, om det offentlige kan søge nogen draget til ansvar, pkt. 4, 3. afsnit,

Grundlaget for kommissionens arbejde er derudover undersøgelseskommissionsloven.

En undersøgelseskommissions virke afviger fra almindelig domstolsbehandling på en række punkter. Af forarbejderne til loven¹ fremgår således, at den vigtigste opgave for en undersøgelseskommission i almindelighed vil være at undersøge og klarlægge et bestemt hændelsesforløb, og det fremgår af lovens § 4, stk. 1, at undersøgelseskommissionen ikke har dømmende myndighed. Der tilbydes heller ikke samme retsgarantier som ved domstolene, og det fremgår af forarbejderne til loven om undersøgelseskommissioner, at en undersøgelseskommission skal være forsigtig i sine vurderinger og i sine udtalelser. Således fremgår det af bemærkninger til § 4, stk. 2, at

”Det forudsættes, at kommissionen ikke blot registrerer fakta vedrørende begivenhedsforløbet, herunder registrerer forskellige, eventuelt modstridende, forklaringer, men også foretager en bevisvurdering af de konstaterede fakta.

Bevisvurderingen må foretages med den forsigtighed, der må følge af, at beviserne ikke er tilvejebragt ved en kontradiktorisk proces under en almindelig retssag”

Kommissionen har i overensstemmelse med § 4, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner fået til opgave at ”foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar”. Af forarbejderne til denne bestemmelse fremgår det, at kommissionens retlige vurderinger skal formuleres forsigtigt. Det hedder således:

”En undersøgelseskommission er hverken en domstol eller et anklagende organ. Kommissionens retlige vurderinger, herunder som omtalt ovenfor bevis-

¹ KBET 1996/1315 og LFF 1998-10-08 nr. 3 om undersøgelseskommissioner

vurderinger, bør – også under hensyn til, at de ikke hviler på en kontradiktorisk proces – formuleres forsigtigt og markere kommissionens begrænsede funktion. Naturligvis skal de retlige vurderinger, kommissionen måtte foretage, vedrøre spørgsmål om rækkevidden af relevante retsregler (fortolkning/udfyldning) og spørgsmål vedrørende faktiske forholds subsumption under de relevante retsregler. Men undersøgelseskommissionens opgave er ikke at 'afgøre' disse spørgsmål. Og hvis de nævnte spørgsmål giver anledning til tvivl, er undersøgelseskommissionens opgave – i stedet for at tage stilling til spørgsmålene – at præsentere tvivlen og beskrive, hvorpå den beror.”

Kommissionen er ikke afskåret fra at udtale sig om, hvorvidt en embedsmand har udvist fejl eller forsømmelser, selv om det skønnes, at der ikke er grundlag for at søge et strafferetligt eller disciplinært ansvar gjort gældende, jf. forarbejderne til § 4, stk. 4, i lov om undersøgelseskommissioner, hvor det anføres:

”Det forudsættes som det typiske, at kommissoriet for undersøgelseskommissionen udformes således, at kommissionen har til opgave at udtale sig om, hvorvidt der må antages at være begået fejl eller forsømmelser, der kan give anledning til, at et retligt ansvar søges gennemført mod de pågældende embedsmænd. Har kommissionen fået et kommissorium af den nævnte karakter, kan kommissionen, selv om den ikke finder, at der foreligger grundlag for at søge strafansvar eller disciplinært ansvar gjort gældende mod en embedsmand, udtale sig om, hvorvidt det kan antages, at der foreligger fejl eller forsømmelser, og i forbindelse hermed at der efter kommissionens opfattelse foreligger grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.”

I forarbejderne er videre udtalt om embedsmænd, der ikke længere er ansat i staten, at en undersøgelseskommission ikke bør udtale sig på en sådan måde, at det efterlader det indtryk, at der ville have været grundlag for at søge et ansvar gennemført, hvis vedkommende fortsat var ansat i den statslige forvaltning. Efter kommissionens opfattelse kan dette dog ikke være til hinder for, at en undersøgelseskommission i sin beskrivelse af det samlede begivenhedsforløb beskriver forhold, herunder kritiske forhold, som involverer personer, der ikke længere er offentligt ansatte. Men en undersøgelseskommission bør ikke forholde sig vurderende til fratrådte embedsmænds adfærd.

Denne beskrivelse af grundlaget for kommissionens arbejde efter undersøgelseskommissionsloven er efter kommissionens opfattelse i overensstemmelse med praksis i andre undersøgelseskommissioner.

1.4 Afgrænsning af kommissoriet

Efter kommissoriets pkt. 2, 5. afsnit, har undersøgelseskommissionen ikke til opgave at undersøge og redegøre for, hvad ”menigt politipersonale” har foretaget sig ved konkrete episoder.

Kommissionen har på denne baggrund vurderet, at undersøgelsens nedre afgrænsning er alle indsatsledere, delingsførere og gruppeførere. Det politipersonale, der udover gruppeføreren udgjorde de enkelte grupper, er således ikke medtaget i kommissionens vurdering. Denne afgrænsning svarer til afgrænsningen i Nørrebro sagen.²

Justitsministeriet har bekræftet over for kommissionen, at der ved ”menigt politipersonale” skal forstås alle personer, der ikke var tillagt et ledelsesansvar.

På kommissionens forespørgsel har Justitsministeriet endvidere oplyst, at ministeriet er af den opfattelse, at kommissoriet begrænser sig til politiets ageren og det efterfølgende forløb i forhold til Folketinget, og at Udenrigsministeriets håndtering af pressetilladelserne i 2012 falder uden for kommissoriet.

Efter kommissionens nedsættelse opstod spørgsmål i offentligheden om politiets ageren i forhold til graffiti under besøgene. Justitsministeriet har i et svar af 11. januar 2016 på spørgsmål 142 fra Folketingets Retsudvalg oplyst, at ministeriet anser politiets håndtering af graffiti for omfattet af kommissoriet.

Som det fremgår af kommissoriets pkt. 5, har forløbet sideløbende med kommissionens undersøgelse været efterforsket af Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Den Uafhængige Politiklagemyndighed har den 31. oktober 2016 rejst sigtelse mod vicepolitinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Henrik Oryé for afgivelse af falsk forklaring for retten under behandlingen i Københavns Byret af en retssag, der var anlagt af seks personer og angik frihedsberøvelse under den kinesiske præsidents besøg i 2012. Kommissionen har som følge heraf vurderet det rigtigst at undlade at gå ind i en vurdering af disse forklaringer.

Efter kommissoriets pkt. 4, 3. afsnit, skal kommissionen foretage retlige vurderinger til belysning af, om der foreligger grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar.

² Beretning i henhold til lov nr. 389 af 22. maj 1996 om undersøgelse af Nørrebro sagen

Efter kommissoriets pkt. 4, 1. afsnit, jf. pkt. 4, 2. afsnit, og undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 3, skal kommissionen komme med forslag til sådanne ændringer af love mv., som undersøgelsen kan begrunde, hvis dette ikke indebærer en forsinkelse af kommissionens arbejde. Kommissionen bemærker hertil, at kommissionen har valgt at prioritere at kunne aflevere sin beretning inden for den frist på to år, der er fastsat i kommissoriets pkt. 6, og at kommissionen har tilrettelagt sit arbejde derefter.

I den forbindelse bemærker kommissionen, at andre, heriblandt Justitsministeriet og politiet, har bedre forudsætninger for at bedømme, hvilke ændringer af love mv. der kan være hensigtsmæssige for at undgå en gentagelse af forhold, som har begrundet undersøgelseskommissionens nedsættelse, ligesom kommissionen kan forstå, at visse ændringer allerede har fundet sted i blandt andet Københavns Politi.

Beretningen indeholder derfor ikke sådanne forslag som omtalt i kommissoriets pkt. 4.

KAPITEL 2

Kommissionsundersøgelsens resultat

Dette kapitel indeholder et kort resume af kommissionens overvejelser og vurderinger. Der er i beretningens kapitel 3 og 4 redegjort mere udførligt for, hvilket hændelsesforløb kommissionen har lagt til grund, og for kommissionens vurdering af, om enkeltpersoner kan søges draget til ansvar.

2.1 Vedrørende besøget i 2012

Kommissionen har i sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der op til besøget i Udenrigsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på de kinesiske bekymringer for demonstrationer og betydningen af, at besøget blev en succes. Dette bidrog til en stemning, der via PET forplantede sig til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer for demonstrationer, uden at formålet med denne videregivelse blev oplyst.

Kommissionen har fundet det bevist, at Københavns Politi under besøget i en række tilfælde forhindrede demonstranter i at komme med tilkendegivelser, der var kritiske i forhold til Kina, og i at være synlige for den kinesiske præsident, og at der ikke ved politiets ageren blev foretaget en konkret vurdering af, om meningstilkendegivelserne udgjorde en fare for den offentlige orden eller for enkeltpersoners sikkerhed.

Kommissionen har endvidere fundet det bevist, at Københavns Politi agerede ud fra en generel ordre, der på grundlag af PETs trusselsvurdering, oplysninger under stabsmøder og input fra PET var skrevet ind i Københavns Politis operationsbefaling og desuden blev omtalt på en række interne briefinger i Københavns Politi umiddelbart op til og under besøget. Der blev endvidere givet og udført konkrete ordrer i henhold til denne generelle ordre under besøget.

Endelig har kommissionen lagt til grund, at de svar og redegørelser, der blev afgivet til Folketingets Retsudvalg, indeholdt en række oplysninger, der var urigtige, vildledende eller ufyldstgørende, og at disse oplysninger var baseret på udtalelser, der var indhentet i Københavns Politi.

Det er kommissionens vurdering, at den generelle ordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation, var i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 og EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven, og dermed klart ulovlig. Endvidere blev der i Københavns Politi i en række konkrete tilfælde afgivet og udført ordrer uden hjemmel i politiloven. Beslutningen om at afskærme demonstrationen på Højbro Plads samt fratagelsen af flag var tillige i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundloven og EMRK.

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet eller Hofmarskallatet og ej heller den øverste ledelse i Københavns Politi, PET og Rigspolitiet havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, eller for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har endvidere fundet, at der ikke er grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for ansatte i PET, Rigspolitiet, de nævnte ministerier eller i Hofmarskallatet.

Om *Udenrigsministeriet* har kommissionen således lagt til grund, at der ikke fra ansatte i Udenrigsministeriet eller den danske ambassade i Beijing blev stillet krav til Københavns Politis ageren i forbindelse med videregivelsen af oplysning om de kinesiske bekymringer, men kommissionen har fundet anledning til at bemærke, at ingen i Udenrigsministeriet tog skridt til at præcisere hensigten med videregivelsen af en række informationer om kinesiske myndigheders syn på demonstranter, der fremkom med meningstilkendegivelser, som var kritiske i forhold til Kina.

Om *PET* har kommissionen fundet anledning til at bemærke, at det ikke af PET over for Københavns Politi blev præciseret, at den gentagne videregivelse af oplysninger om de kinesiske bekymringer ikke tilsigtede, at demonstranter ikke måtte være synlige. Kommissionen har endvidere bemærket, at organisationen internt i PET synes at indebære, at konsulenterne KF 0764, KF 0765 og KF 0766 i vidt omfang handlede på egen hånd og uden overordnet ledelse i PET, også selv om der ikke forelå en konkret sikkerhedsmæssig risiko.

Om *Københavns Politi*, har kommissionen bemærket, at der i den periode, der er omfattet af kommissionsundersøgelsen, blandt andet fra offentligheden fremkom oplysninger, der kunne have givet Københavns Politi en vis anledning til nærmere at undersøge indholdet af de udtalelser, der var afgivet til brug for svar til Folketingets Retsudvalg. Dette gælder f.eks. den offentlige omtale og kritik af politiets ageren under og umiddelbart efter besøget, oplysningerne om tibetanske flag på Station Amager i februar-marts 2013, indholdet af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 og modtagelsen af videomateriale den 2. oktober 2013 og den 5. februar 2015. Københavns Politi iværksatte først en nærmere undersøgelse af lydfiles indhold i sommeren 2015 efter at være blevet pålagt udlevering ved Østre Landsrets editionskendelse af 29. april 2015. Københavns Politi orienterede herefter Justitsministeriet, men udelod de meget væsentlige oplysninger i lydfilerne om forløbet omkring Golf-bilerne fremkørsel foran demonstrationen på Højbro Plads i 2012. Uanset at identifikation af de deltagende politifolk havde været efterspurgt siden Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, lykkedes det først i februar 2015 Københavns Politi at identificere de deltagende politifolk i Kongens Have i 2012, og i øvrigt kun to ud af tre politifolk.

Kommissionen har fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for den operationelt ansvarlige *vicepolitinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi*, der var ansvarlig for den klart ulovlige generelle ordre i operationsbefalingen og som KSNleder tillige udstak klart ulovlige konkrete ordrer til politiet på gaden. Han har endvidere afgivet erklæringer med urigtige, vildledende og ufyldstgørende oplysninger af væsentlig betydning til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har endvidere fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for *politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi*, der var koordinerende leder for tre centrale politiaktioner, og som gav ordre til skærmning af demonstrationen på Højbro Plads med Golf-biler. Han har endvidere anmodet en politiassistent om at afgive urigtig erklæring til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og selv afgivet en erklæring med urigtige, vildledende og ufyldstgørende oplysninger af væsentlig betydning til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har ikke fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et tilsvarende ansvar gjort gældende over for andre ansatte i Københavns Politi.

Kommissionen har dog fundet anledning til at bemærke, at *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi*, havde det overordnede strategiske ansvar for politiets ageren under besøget i 2012 og delegerede det operationelle ansvar til vicepolitinspektør Claus Hjelm Olsen, men ikke fulgte op på, om den valgte strategi

blev efterlevet i den operationelle planlægning og ageren. Mogens Norup Lauridsen fandt heller ikke efter henvendelser vedrørende politiets håndtering af besøgene i 2012 og 2013 anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingerne og de taktiske befalinger. Kommissionen har fundet disse forhold kritisable.

2.2 Vedrørende besøget i 2013

Kommissionen har ved sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der ikke i operationsbefalingen var givet en generel ordre om politiets ageren overfor demonstranter. Sådant generel ordre blev givet i en indsatsleders taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og der blev også givet konkrete ordrer om at fjerne eller skærme demonstranter ved Avedøreværket, i Rigsdagsgården og på Amalienborg Slotsplads. Kommissionen har endvidere lagt til grund, at de konkrete ordrer havde baggrund i, at demonstranterne ønskede at formidle et budskab, der var kritisk overfor de kinesiske myndigheder, og at ingen af de pågældende demonstranter udgjorde en sikkerhedsrisiko.

Kommissionen har vurderet, at demonstrationerne havde til hensigt at formidle et politisk budskab og nød beskyttelse efter reglerne om forsamlings- og ytringsfrihed i grundloven og EMRK. Ordrene og politiets ageren i overensstemmelse hermed havde derfor ikke hjemmel i politiloven, og de konkrete ordrer og udførelsen heraf vedrørende afskærmning af personer, der ønskede at ytre sig kritisk over for Kina, var tillige klart ulovlige på samme måde som under besøget i 2012.

Kommissionen har endvidere vurderet, at Københavns Politi ved planlægningen i 2013 var opmærksom på, at der havde været problemer ved statsbesøget i 2012, men at oplysninger i PETs trusselvurdering og anbefaling om kinesernes bekymring i forhold til demonstrationer og sammenfald mellem deltagende politifolk i 2012 og 2013 kan have påvirket forståelsen i en større eller mindre gruppe i Københavns Politi af opgaven og dermed ført til ordren i taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og de konkrete og klart ulovlige ordrer fra tre indsatsledere til de politifolk, der deltog i de pågældende politiaktioner.

På samme måde som vedrørende besøget i 2012 har kommissionen endelig vurderet, at de svar og redegørelser, der blev afgivet til Folketingets Retsudvalg, indeholdt oplysninger, der var objektivt urigtige, vildledende eller ufyldstgørende, og at disse oplysninger var baseret på udtalelser, der var indhentet i Københavns Politi.

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet

eller Statsministeriet eller den øverste ledelse i Københavns Politi, PET og Rigspolitiet havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har ikke fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende overfor enkeltpersoner ansat i eller uden for Københavns Politi.

Kommissionen har dog bemærket, at *politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi*, også i 2013 havde det overordnede strategiske ansvar for politiets ageren og ved dette besøg havde delegeret det operationelle ansvar til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, men heller ikke i 2013 fulgte op på, om den valgte strategi blev efterlevet i den operationelle planlægning og ageren. Mogens Norup Lauridsen fandt heller ikke efter henvendelser vedrørende politiets håndtering af besøget i 2013 anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingen og de taktiske befalinger. Kommissionen har fundet disse forhold kritisable.

Kommissionen har endvidere bemærket, at det i Københavns Politi var *vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards* ansvar som operationel leder, at alle indsatslederne var bekendt med strategien med hensyn til demonstranternes synlighed, hvilket viste sig ikke at være tilfældet ved enkelte af politiaktionerne, og at Kim Lykke Østergaard efter kommissionens opfattelse burde have sat sig ind i indholdet af den taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og i forlængelse heraf over for indsatslederen have præciseret den korrekte strategi over for demonstranter.

2.3 Vedrørende besøget i 2014

Kommissionen har lagt til grund, at politiet ikke hindrede borgere i at demonstrere, og at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller på briefinger blev givet generelle eller konkrete ordrer om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation.

Kommissionen har desuden fundet, at de svar, der blev afgivet på spørgsmålene fra Folketingets Retsudvalg, ikke indeholdt oplysninger, der var urigtige, vildledende eller ufyldstgørende.

KAPITEL 3

Kommissionens sammenfatning og vurdering af det faktiske forløb

Indledning

Danmark fik i 2012 besøg af den kinesiske præsident Hu Jintao og i årene efter, i 2013 og 2014, modtog Danmark officielt besøg af henholdsvis den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng og 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshan.

Folketingets flertal havde et par år før, henholdsvis den 16. marts 2010 og 30. maj 2011, vedtaget forslagene V47 og V70 vedrørende forholdet mellem Danmark og Kina. Af forslag V47 fremgik, at

”Folketinget tillægger det strategiske partnerskab med Kina stor betydning, herunder et tæt samarbejde og ligeværdig dialog baseret på gensidig respekt. Som udgangspunkt for partnerskabet bekræfter Folketinget sin tilslutning til ét-Kinapolitikken, og at Danmark som følge heraf - i overensstemmelse med EU-linjen - opfatter Tibet som en del af Folkerepublikken Kina.”

Endvidere lancerede handels- og investeringsminister Pia Olsen Dyhr og erhvervs- og vækstminister Ole Sohn i maj 2012 regeringens vækstmarkedsstrategi og en specifik strategi for Kina, der fokuserede på områder, hvor danske virksomheder havde specialiserede kompetencer eller konkurrencemæssige fordele, herunder urbanisering, vand- og miljøløsninger, energi og klima, landbrug og fødevarer sikkerhed, lægemidler, sundheds- og velfærdsteknologi, forskning, innovation og uddannelse samt shipping.

Dette kapitel indeholder en sammenfatning af dokumenter og afgivne forklaringer samt kommissionens bevismæssige vurdering af forløbet vedrørende planlægning og udførelse af den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i Danmark den 14. til 16. juni 2012 og besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg vedrørende dette besøg (afsnit 3.1). Kapitlet indeholder endvidere en sammenfatning og bevismæssig vurdering vedrørende planlægning og udførelse af den kinesiske formand for Nati-

onal Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC) Yij Zhengshengs officielle besøg i Danmark i dagene 4. til 7. juni 2013 og besvarelser af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg vedrørende dette besøg (afsnit 3.2). Kapitlet indeholder endelig en sammenfatning og bevismæssig vurdering vedrørende planlægning og udførelse af 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans officielle besøg i Danmark i dagene 10. til 12. juni 2014 og besvarelser til Folketingets Retsudvalg vedrørende dette besøg (afsnit 3.3). Sammenfatningen er foretaget på grundlag af modtaget materiale og forklaringer for kommissionen og med inddragelse af materiale og forklaringer for Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

For en fuldstændig fremstilling af det materiale, der er indgået i kommissionens undersøgelse, henvises til kapitel 8.

Kommissionens retlige vurderinger er udskilt til et særskilt kapitel, kapitel 4.

3.1 Den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i Danmark i dagene 14.-16. juni 2012

Den kinesiske ambassadør i Danmark, ambassadør Li, meddelte den 8. maj 2012 Udenrigsministeriets departementschef Claus Grube, at den kinesiske præsident havde accepteret Dronningens invitation og ville aflægge Danmark et besøg med forventet ankomst den 14. juni 2012 og afrejse igen den 16. juni 2012.

Under besøget boede præsidenten på Hotel Radisson Blu. Den 15. juni 2012 var han hos Dronningen på Amalienborg og om bord på Kongeskibet i Københavns Havn med ankomst til Nordre Tolbod. Endvidere var han i Moltkes Palæ på Amalienborg, ved Den Lille Havfrue, på Rosenborg Slot og til gallamiddag på Christiansborg. Den 16. juni 2012 mødtes præsidenten med Folketingets formand i Det Kongelige Bibliotek, hvorefter han mødtes med statsministeren på Christiansborg.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har om betydningen af den kinesiske præsidents besøg forklaret, at ambassaden i Kina talmæssigt havde gjort op, at det samlede investeringsbeløb udgjorde 2-3 mia. USD, hvoraf Danmark stod for over 90 %, og at Danmark investerede langt mere i Kina end omvendt. Besøget kunne bruges til at opnå politiske aftaler, som skabte rammerne for senere handelsaftaler. Han har også forklaret, at det ofte vil være et mål at indgå flest mulige aftaler under et sådant besøg.

Endvidere har *departementschef Claus Grube, protokolchef Jette Nordam og kontorchef i ASI-kontoret Martin Bille Hermann, alle Udenrigsministeriet, hofmarskal Ove*

Ullerup og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen alle forklaret om, at besøget havde stor betydning både indenrigs- og udenrigspolitisk, og at der var fokus på, at der skulle indgås aftaler.

Af et internt notat af 12. februar 2016, udarbejdet af en PETmedarbejder, konsulent KF 0764, fremgår også, at der på et fortropsmøde mellem Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Hofmarskallatet, PET, politiet og den kinesiske delegation ikke var tvivl om, at Udenrigsministeriets Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler ”i hus”, og at det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle ”pleases” – og at der ikke var noget, der måtte gå galt.

Under besøgets afvikling opstod episoder, som blev genstand for klager. Der blev under besøget og i dagene efter bragt indslag og artikler om politiets ageren på gadeplan i stort set alle landsdækkende medier, og det blev flere steder kritiseret, at handlingerne tilsyneladende skyldtes et ønske om ikke at fornærme den kinesiske delegation.

Blandt andet omtalen i medierne medførte, at Folketingets Retsudvalg allerede umiddelbart efter besøget stillede de første af en række spørgsmål om politiets ageren til Justitsministeren, jf. nedenfor afsnit 3.1.4.

3.1.1 PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.

I forbindelse med planlægningen af de politimæssige opgaver under statsbesøget udarbejdede PET en trusselsvurdering, som dannede grundlag for Københavns Politis tilrettelæggelse af den politimæssige opgave.

3.1.1.1 PETs trusselsvurderinger mv.

Konsulent KF 0765, PET, der i sin egenskab af fast kontakt til den kinesiske ambassade var med helt indledende i planlægningen af statsbesøget, har i et referat oplyst om et såkaldt sikkerhedsmøde med repræsentanter for den kinesiske ambassade den 15. maj 2012 på en restaurant på Vesterbro, at de kinesiske repræsentanter oplyste, at de stillede store forventninger til sikkerhedsopgaven fra dansk side, og at der blev aftalt nyt møde den følgende dag til afstemning af de kinesiske sikkerhedsmyndigheders forventninger til dansk sikkerhed under præsidentens besøg, jf. nedenfor afsnit 3.1.3.2.

PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012

Det er forklaret af *politiinspektør Jesper Grønbech*, PET, at PETs interne trusselsvurdering er et arbejdsdokument, som anvendes internt i PET til brug for udarbejdelse af den trusselsvurdering og anbefaling, som sendes til Københavns Politi.

PETs interne trusselsvurdering af 16. maj 2012 indeholder oplysninger om:

”... pt. ingen efterretningsmæssige indikationer på terrorrelaterede trusler eller aktiviteter rettet mod den kinesiske præsidents besøg i Danmark.

... Ifølge de oplysninger, som ... er i besiddelse af, har der ikke tidligere være episoder, hvor kinesere bosiddende i Danmark har gennemført voldelige aktioner eller på anden vis har været involveret i negative aktiviteter rettet mod officielle danske eller kinesiske interesser. Der afholdes jævnligt fredelige demonstrationer foran den kinesiske ambassade ...

... Støttekomitéen [for Tibet] kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration rettet imod præsidenten, hvis den forinden bliver bekendt med dennes besøg. ... vurderer det ikke som sandsynligt, at en sådan demonstration vil udvikle sig voldeligt.”

Konsulent KF 0764, PET, der fik ansvaret for PETs indsats under statsbesøget, har forklaret, at han indhentede trusselsvurderingen fra CTA (PETs Center for Terror Analyse). Det er muligt, at han forinden havde kontakten CTA for en foreløbig, mundtlig vurdering, som han kunne viderebringe til Københavns Politi. Det er den sædvanlige procedure ved sådanne besøg.

PETs trusselsvurdering og anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi

PETs trusselsvurdering og anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger blev sendt til Københavns Politi den 5. juni 2012 i et brev, der er underskrevet med faksimile af politiinspektør Jesper Grønbech, PET, og hvori KF 0764 er angivet som sagsbehandler. I Københavns Politi blev brevet modtaget af blandt andre politiassistent Michael Dekker Poulsen i OPA (Operativ Planlægning og Analyse, Københavns Politi). I brevet oplystes:

”Trusselsvurdering:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder.

Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.

Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende."

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, sendte i mail af 7. juni 2012 PETs anbefaling og trusselsvurdering af 5. juni 2012 til chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, der samme dag videresendte den til politidirektør Johan Martini Reimann og Jette Nørrind Schaumburg-Müller, der var sekretær for rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg. Jette Nørrind Schaumburg-Müller videresendte mailen samme dag til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg og sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet.

Trusselsvurderingen i PETs anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger af 5. juni 2012 til Københavns Politi blev gentaget i PETs anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, version 2, af 11. juni 2012 fra PET til Københavns Politi. Kriminalassistent KF 0766, PET, sendte endvidere version 2 af 11. juni 2012 direkte til eskortelederen, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, i en vedhæftning til en mail af 12. juni 2012.

PET-chef Jacob Scharf har forklaret, at han ikke blev gjort bekendt med PETs eksterne trusselsvurdering. De tre sidste afsnit under trusselsvurderingen vedrører videregivelse af informationer, der kunne have betydning for politiets indsats. Oplysningerne i disse afsnit har PET fra andre, måske fra Udenrigsministeriet, måske fra kineserne. Det er oplysninger, der ikke rigtig har noget med PETs opgave at gøre, men det er afgørende, at PET ikke tilbageholder oplysninger. Københavns Politi må selv tolke på oplysningerne og vurdere relevansen. Oplysningen om ikke at tabe ansigt har ikke relation til de kinesiske sikkerhedsvagter. Dem har PET styr på.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at udtrykket ikke at "tabe ansigt", som den danske ambassadør i Beijing, Friis Arne Petersen, havde nævnt på det møde, hvor han havde deltaget via videolink, betød blot, at præsidenten ikke skulle fornærmes. Ambassadøren nævnte intet om konsekvenserne af en fornærmelse, så vidt han husker, heller ikke, at de forventede aftaler kunne falde til jorden. Ved en genafhøring i

kommissionen har KF 0764 dog forklaret, at han ikke præcist husker, hvordan Friis Arne Petersen formulerede sig på mødet eller om udtrykket i det hele taget stammer fra dette møde i Det Gule Palæ. Meningen med at skrive det var at henlede politiets opmærksomhed på, at de kinesiske sikkerhedsfolk i visse situationer måske ville reagere anderledes end den måde, man i Danmark var vant til at løse sådanne situationer på. Han kunne lige så godt have skrevet ”ikke blive fornærmet” i stedet for ”tabe ansigt”. Når han skrev ”tabe ansigt” i trusselsvurderingen, var det resultatet af en sammenskrivning af informationer fra alle samarbejdspartnere og hans erfaringer fra tidligere besøg. Det var ikke en kobling til noget præcist, som Friis Arne Petersen eller andre havde sagt. Dette er ikke ensbetydende med, at formuleringen kom fra ham selv. Han videregav blot kinesernes bekymringer til Københavns Politi. Der var ikke konkrete efterretninger om risici ved demonstrationer, og heller ingen konkrete efterretninger om andre risici, men ud fra erfaringer fra tidligere besøg fra Kina var demonstrationer det, der lå lige for at anføre.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han ikke har haft del i udarbejdelsen af trusselsvurderingen og ikke husker, om han har set den tidligere. Han har ikke set lignende formuleringer i trusselsvurderinger ved besøg fra andre asiatiske lande. Udtrykket ”tabe ansigt” er en faktuel oplysning om kinesisk kultur, som det er relevant at viderebringe. Han har ikke været i kontakt med Udenrigsministeriet om kinesernes sikkerhedsmæssige ønsker.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at kinesernes syn på demonstranter var et tema, der gik igen. Han læste PETs anbefaling, da han kom hjem fra tjenstlig deltagelse i Dronningens sommertogt. Han erindrer ikke at have talt med KF 0764 om trusselsvurderingen, og han bidrog ikke til udarbejdelsen af den. Det er Københavns Politi, der skal udmønte udførelsen på gaden. PET anbefaler blot. Han kan ikke huske, om han og KF 0764 har drøftet formuleringen ”tabe ansigt”. Det var en vinkel, der havde stor betydning for kineserne, og dermed kunne det også få betydning for Københavns Politi, der skulle klædes på så godt som muligt i forhold til udfordringerne.

Hofmarskal Ove Ullerup, har forklaret, at Hofmarskallatet stort set aldrig modtog noget skriftligt fra PET, men at PET sikkert i starten af forløbet har givet en mundtlig orientering om trusselsbilledet, også for at kunne orientere Kongehuset, hvis noget var ud over det sædvanlige. Han har ikke før besøget set trusselsvurderingen på skrift. Han vil tro, at PET på det første møde har givet mundtlig orientering om trusselsvurderingens første afsnit, hvorefter der ikke er konkrete trusler, men ikke om det andet afsnit. Han vil ikke udelukke det, men han husker ikke at være blevet mundtligt orienteret om tredje og fjerde afsnit. Demonstrationer bliver ofte bragt op

i forbindelse med statsbesøg. Det har næppe været diskuteret på møderne i det koordinerende forum.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han mener at kunne huske at have set en trusselsvurdering forud for besøget i 2012. Indholdet af PETs eksterne trusselsvurdering kan godt ligne det, han har set. Udenrigsministeriet har ikke godkendt formuleringen, og han er ikke bekendt med, om nogen i Udenrigsministeriet skulle have tilkendegivet over for PET eller Københavns Politi, at demonstrationer skulle skærmes.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at han ikke var bekendt med PETs trusselsvurdering ud over gennem den efterfølgende avisomtale. Diplomater blander sig ikke i politiets og PETs arbejde, og ambassaden har ikke givet grundlag for indholdet i de tre afsnit, heller ikke i mailen af 10. maj 2012 omtalt i afsnit 3.1.3.2.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at udtrykket ”tabe ansigt” og omtalen af kinesernes bekymring godt kan stamme fra andre end Udenrigsministeriet. F. eks. kan det komme direkte til PET fra den kinesiske ambassade. Han vil ikke udelukke, at han har modtaget trusselsvurderingen, for det gør han normalt forud for de besøge, Udenrigsministeriet håndterer. ”Ikke tabe ansigt” er et fast kinesisk udtryk. Det er for kineserne en meget central ting, der er meget vigtigere end for danskerne. Det betyder, at det ikke må være pinligt.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun ikke erindrer at have set trusselsvurderingen af 5. juni 2012, og at hun vil gætte på, at ambassadens bekymringer er rejst direkte over for PET. Hun erindrer ikke at have hørt kineserne bruge udtrykket ”tabe ansigt”. Det er en fordanskning. Kineserne ville nok sige ”et værdigt forløb for deres VIP”. Hun har ikke hørt, at det var vigtigt, at præsidenten blev skærmet for demonstrationer og flag ved besøget i 2012.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke genkalder sig, at de to sidste afsnit i trusselsvurderingen af 5. juni 2012 har været genstand for drøftelser i Statsministeriet.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke så trusselsvurderingen inden besøget. Det var ikke en del af hans opgaver. Politiet har ansvaret for det sikkerhedsmæssige inden for lovens rammer, og politiets opgaveløsning skal være uafhængig af udenrigspolitiske overvejelser.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han først fik kendskab til indholdet af operationsbefalingen i forbindelse med kommissionens nedsættelse. I 2012 vidste han ikke, at der var noget, der hed en operationsbefaling. Han havde ikke kendskab til, hvordan Københavns Politi tacklede det operationelle. Han kan ikke huske at have set PETs trusselsvurdering før, men han må have set den, der var vedlagt anmodningen om særlig hjælp. Det har i givet fald ikke været noget, han bed mærke i.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har forklaret, at han ikke så PETs trusselsvurdering op til besøget i 2012. Trusselsvurderinger vil normalt ved statsbesøg gå til politikredsen, der herefter vil rekvirere assistance fra Rigspolitiets Nationale Beredskabscenter, NBC, hvis der er et sådant behov.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at han først så PETs trusselsvurdering i 2015, da den blev gengivet i aviserne som en del af operationsbefalingen. Det, der er anført i trusselsvurderingen, må have haft en konkret betydning for politiindsatsen. Hvad der nærmere ligger i betydningen af vendingen ”tabe ansigt”, tør han ikke udtale sig om. Han har ikke tidligere hørt udtrykket, heller ikke under samtaler med Udenrigsministeriet.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke har set PETs breve med trusselsvurdering og anbefalinger, men at det relevante er kopieret derfra over i operationsbefalingen. PETs trusselsvurdering er grundlaget for strategien og det arbejde, der skal lægges heri. Det var ikke nyt for ham, at kineserne var bekymret for demonstranter, men at de ikke ville ”tabe ansigt”, var en ny formulering for ham. Hvordan denne del af trusselsvurderingen er fortolket eller overfortolket nogle steder i de taktiske befalinger, skal han ikke kunne sige. Han ved heller ikke, hvordan det er tolket hos de deltagende politifolk. PETs trusselsvurdering indeholder både det sikkerhedsmæssige og en almen orientering. Han har ikke tidligere set en sådan formulering, men der havde heller ikke tidligere været besøg af Kinas præsident. Han drøftede ikke med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen eller andre i Københavns Politis ledelse, hvordan der skulle ageres i forhold til det, PET skrev.

PETs aktionsstyrkes operationsbefaling

I PETs trusselsvurdering er gengivet i PETs aktionsstyrkes operationsbefaling.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at aktionsstyrken er en del af PET, som han ikke har noget at gøre med. Han ved ikke, hvem i PET der har udarbejdet aktionsstyrkens operationsbefaling, og hvad aktionsstyrken skulle bruge oplysningerne i trusselsvurderingen til.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at det ikke er ham, der har forfattet aktionsstyrkens operationsbefaling, og at han ikke ved, hvem der har.

Interne briefinger i PET

Den 13. juni 2012 sendte KF 0766 en mail til en af PETs livvagtsledere vedhæftet et slideshow, der blandt andet indeholdt følgende punkter:

” ...

Trusselsvurdering

- ingen konkrete trusler men ...
- ...
- ...
- Demonstrationer (Falun Gong)
- ”Tabe ansigt” ved konfrontation med demonstranter
- ...”

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han briefede PETs egne folk, livvagterne, og altid med udgangspunkt i anbefalingen sammenholdt med programmet og typisk dagen før besøget. Han håndplukkede fra trusselsvurderingen, herunder at der ikke var en konkret trussel mod præsidenten, men at man skulle forholde sig til de kinesiske bekymringer. Det var ”nice to know” for livvagterne, så de var klædt på til at handle i forhold til de situationer, der kunne opstå. Han har nævnt, at der var tilgået information fra ambassaden om udfordringer, man kunne komme til at stå over for som dansk stat, men også, at de måtte prøve at håndtere det bedst muligt inden for dansk lovgivning.

Politiassistent KF 0767, PET, har i en skriftlig vidneforklaring for kommissionen forklaret, at han ikke husker, hvordan KF 0766 briefede livvagterne. Da det var en briefing af livvagter, drejede hele briefingens sig om sikkerhed. Han fik slideshowet tilsendt som vidensdeling til at bruge som opslagsværk i forbindelse med opgaveløsningen. Det var ikke til brug for briefing af underordnede, som han kun har briefet om livvagtstaktiske emner.

3.1.1.2 Om Københavns Politis organisation mv.

Det er om Københavns Politis organisation oplyst, at organisationen i 2012 var opdelt i tre søjler. Politisøjlen under ledelse af en chefpolitiinspektør, en administrativ søjle under ledelse af en stabschef og juristsøjlen under ledelse af en chefanklager. I juli 2012 var chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen øverste chef for Politisøjlen. Den øverste ledelse i Københavns Politi udgjordes på daværende tidspunkt af politidirektøren, vicepolitidirektøren, stabschefen, chefpolitiinspektøren og chefanklageren.

Den øverste ledelse mødtes hver morgen til såkaldte morgenmøder.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde det strategiske ansvar, og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen havde det operationelle ansvar for planlægningen vedrørende statsbesøget. Under Claus Hjelm Olsen var en række indsatsledere, delingsførere og gruppeførere. Planskriver fra Operativ Planlægning og Analyse (OPA) var politiassistent Michael Dekker Poulsen.

Den konkrete planlægning i Københavns Politi foregik blandt andet ved en række stabsmøder.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen på et morgenmøde nævnte, at man ved det kinesiske besøg ville fravige normal praksis om fuldstændig afspærring af eskorteruten. I stedet ville man afspærre etapevis, hvilket ville spare ressourcer. Han husker ikke, at der blev nævnt andre hensyn. Jørn Aabye Nielsen må have drøftet dette med nogen i politisøjlen og sikkert kort før morgenmødet. Der forelå ingen operationsbefaling på morgenmøderne. Det er slet ikke det niveau, der drøftes på i ledelsen.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, har forklaret, at han som chefpolitiinspektør var overordnet ansvarlig for blandt andet de politimæssige opgaver på strategisk niveau og refererede direkte til politidirektør Johan Martini Reimann. På den overordnede ledelses morgenmøder blev talt om det mere overordnet logistiske i forbindelse med operationerne, men ikke detaljer eller strategi. Derudover var der dagligt morgenbriefing i Operativ Planlægning og Analyse (OPA), som han ofte deltog i. På et sådant møde kunne der være blevet oplyst om det kinesiske statsbesøg og givet information om nogle af de planlæggende ting og trusselsvurderingen, men han erindrer det ikke. De såkaldte tirsdagsmøder i Københavns Politis "lille stab" deltog han ikke i. De hørte under politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og OPA.

3.1.1.3 Københavns Politis operationsbefalinger

Der er på Københavns Politis intranet en såkaldt Beredskabsportal. Det er om Beredskabsportalen oplyst, at alle medarbejdere i Københavns Politi har adgang hertil. Også medarbejdere i PET og Rigspolitiet har adgang til Københavns Politis Beredskabsportal. Ved planlægning af og under igangværende operationer lægger OPA operationsbefalinger og taktiske befalinger ud på Beredskabsportalen. Befalingerne flyttes fra Beredskabsportalen og på arkiv, når en operation er afsluttet. Alene OPA har adgang til at redigere i de dokumenter, der ligger på Beredskabsportalen. Operationsbefalinger mv., der er lagt på arkiv, kan rekvireres gennem OPA.

Operationsbefalingen for Københavns Politis indsats under det kinesiske statsbesøg foreligger i fire udgaver. Alle fire udgaver angiver at være udarbejdet af vicepolititiinspektør Michael Agerbæk og politiassistent Michael Dekker Poulsen.

Politikommisær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, som senere blev afløst af politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé som central indsatsleder under præsidentbesøget, har forklaret, at operationsbefalingen er et dynamisk dokument, der hele tiden ændrer sig. Den udarbejdes af en planskriver fra OPA, der løbende indføjer de informationer, som kommer ind fra stabsmøder, PET og den strategiske ledelse. Tilføjelser og ændringer markeres med en streg i marginen, og de involverede personer modtager meddelelse om ændringerne direkte pr. mail.

Vicepolititiinspektør Michael Agerbæk, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at selv om hans navn står nederst på operationsbefalingerne, har han hverken underskrevet eller set dem.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han udarbejdede operationsbefalingen blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET. Han samlede sine input i udkast til en operationsbefaling og forelagde dem for den operationelle leder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen. Det skete ved, at han sendte udkastene til operationsbefalinger med ændringer til Claus Hjelm Olsen i en mail, hvori han skrev ”Forslag til ... udgave”. Tilrettelserne til operationsbefalingen skete typisk på stabsmøderne. Claus Hjelm Olsen definerede opgaverne ud fra PETs anbefalinger.

Operationel leder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at arkitekttegningen til operationsbefalingen blev udført på det indledende stabsmøde. Det var OPA-medarbejderen, politiassistent Michael Dekker Poulsen, der begyndte at skrive. Michael Dekker Poulsen deltog i stabsmøderne og skrev operationsbefalingen ud fra sine notater fra stabsmøderne. Michael Dekker Poulsen og han havde en intern kommunikation om operationsbefalingen.

1. udgave af operationsbefalingen

1. udgave af operationsbefalingen for Københavns Politis indsats under det kommende statsbesøg er dateret 10. maj 2012. Af filoplysninger fra Københavns Politi fremgår, at denne udgave senest er gemt i systemet den 7. juni 2012 kl. 13.54, og politiassistent Michael Dekker Poulsen har i mail af 7. juni 2012 kl. 14.26 til blandt andre vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé, vicepolitikommisær Henrik Brix Søndergaard, vicepolitikommisær Bjarke Alberts, politikommisær Niels Gert Dehlendorff, politiassistent Mark Larsen og politikommisær Mogens Bendiks Knudsen,

alle Københavns Politi, skrevet og oplyst, at operationsbefalingen lå på Beredskabsportalen. Kommissionen lægger derfor til grund, at det var den endelige version af 1. udgave af operationsbefalingen, der dermed var tilgængelig på Beredskabsportalen den 7. juni 2012.

Operationsbefalingen indeholdt under pkt. 1.o.2. en gengivelse af PETs trusselvurdering af 5. juni 2012, jf. ovenfor afsnit 3.1.1.1.

Under pkt. 1.1 var oplyst, hvad den strategiske hensigt var:

”1.1 Strategi

Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget, samt mod eventuelle demonstrationer.”

Om udførelsen var under pkt. 3 oplyst:

”3.o Udførelsen.

Manøvreide:

...

Følgende politiaktioner iværksættes:

04-01: Opklaring/sektorpatruljering

Indsatsleder: Vicepolitikommisær Mikkel Brogaard

Indsatsleder: Vicepolitikommisær Lars Ole Karlsen

Politiaktionen planlægger for uniformeret sektorpatruljering omkring objekter og eskorteruter samt på lokaliteter hvor det må antages at evt. demonstrationer eller happenings vil kunne finde sted. Politiaktionen planlægger ligeledes for, at kunne foretage overvågning af broen på eskorteruten. Overvågningen planlægges i samarbejde med politiaktion 08-01 og politiaktion 27-01.

Der udfærdiges taktisk befaling.

...”

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at det kun var, når operationsbefalingen blev sendt til nogen, at udgavenummeret ændrede sig. Der kan være kommet tilføjelser til, mens dokumentet stadig hed 1. udgave. Han kan sagtens løbende have skrevet på dokumentet. Han husker det ikke, men PET har inden det første stabsmøde den 11. maj 2012 enten sendt en forudgående mail med en trusselvurdering eller haft den med i notatform. Det, der står i operationsbefa-

lingens afsnit 1.1, Strategi, betyder, at man selv skal styre begivenhedernes gang og være klar til at sætte ind. At agere ”offensivt” er ressourcetungt.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at han aldrig har oplevet, at man ikke fulgte PETs anbefalinger til punkt og prikke. Operationsbefalinger ændres ofte til nye udgaver, især når der sker ændringer i et program, f.eks. hvis et ekstra objekt kommer på. Ved operationsbefalingens 1. udgave tages der ofte udgangspunkt i, hvad der tidligere er skrevet om lignende besøg. Senere indføjtes trusselsvurderinger fra PET mm. Den overordnede operationsansvarlige, som i 2012 var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, er med i affattelsen af første del omkring strategi og manøvre. Derefter er det den operationsansvarlige, som i 2012 var vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, der står for resten af indholdet. Politiasistent Michael Agerbæk har kun skrevet under på, at planen er udarbejdet. Han har næppe haft ansvar for planens indhold.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at det er normalt at kopiere PETs trusselsvurdering over i operationsbefalingen og at copy paste fra operationsbefalingen over i de taktiske befalinger. Han fik 1. udgaven på det første stabsmøde 11. maj 2012. Han læste den, og indholdet var ikke odiøst. Han har ikke talt med andre på ledelsesgangen eller med PET om PETs betragtninger med hensyn til de kinesiske bekymringer. PET gav ingen ordrer og heller ingen anbefalinger vedrørende de kinesiske bekymringer, og han tillagde det derfor ikke betydning. Han talte ikke om det med Claus Hjelm Olsen, der kunne kontakte ham, hvis han var i tvivl om noget. Han havde i operationsbefalingen alene fokus på strategien, som var hans ansvar. Den valgte strategi er givetvis forskellig fra nogle af de strategier, der tidligere er brugt. Det var en meget åbent formuleret strategi, der kunne bruges, når man, som tilfældet var her, ikke vidste særlig meget om besøget. Når der i operationsbefalingens afsnit om strategi også angives noget om demonstrationer, er det, fordi demonstrationer altid er en ukendt faktor i forhold til de sikkerhedsmæssige forhold og derfor skal håndteres som sådan. Trusselsvurderingen går videre end til at omhandle sikkerhed, men han tænkte alene i sikkerhed, da han formulerede strategien.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at hans ansvar som operationel leder dækkede hele operationen, herunder de iværksatte aktioner. I KSN skulle han være den, der forsøgte at tænke fremad med hensyn til mulige udfordringer. Det ville typisk være Mogens Norup Lauridsen, der som den overordnede leder ville formulere strategien. Det taktiske niveau vedrører det, indsatslederne gør i marken. Mogens Norup Lauridsen og han sad på samme gang og havde løbende kontakt, og det var hans indtryk, at Mogens Norup Lauridsen var godt inde i, hvordan opgaven skulle løses. Han ved ikke, om strategien var på

plads til første stabsmøde, men ellers kom den ind kort efter. Han og Michael Dekker Poulsen ville typisk have drøftet 1. udgaven af operationsbefalingen, der vil være rammesættende. Strategien er den samme som i de senere udgaver. Den adskilte sig ikke fra strategier i forhold til tidligere statsbesøg. ”Afpasset offensiv” betyder, at Københavns Politi skulle kunne skrue op og ned for indsatsen, alt efter hvordan tingene udviklede sig. Afspærringsmæssigt adskilte denne strategi sig heller ikke fra andre lignende besøg. Det er det, der ligger i en afpasset indsats.

2. udgave af operationsbefalingen

Også 2. udgaven er dateret den 10. maj 2012, men det fremgår af filoplysninger fra Københavns Politi, at 2. udgaven er gemt den 8. juni 2012 kl. 11.04, og politiassistent Michael Dekker Poulsen har i mail af 8. juni 2012 kl. 11.44 til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, politikommissær Niels Gert Dehlendorff, politiassistent Mark Larsen og politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, alle Københavns Politi, skrevet og oplyst, at operationsbefalingen lå på Beredskabsportalen. Kommissionen lægger derfor til grund, at det var 2. udgave af operationsbefalingen, der dermed var tilgængelig på Beredskabsportalen den 8. juni 2012. 2. udgaven ses senest gemt den 11. juni 2012 kl. 12.33.

Der er ikke for kommissionen oplysning om møder eller anden kontakt i tidsrummet, fra der den 7. juni 2012 kl. 14.26 blev udsendt besked om, at 1. udgaven var tilgængelig på Beredskabsportalen, til 2. udgaven forelå 8. juni 2012 kl. 11.44.

I Københavns Politis 2. udgave af operationsbefalingen var ændret i forhold til 1. udgave blandt andet i pkt. 3.0 om udførelsen, der havde fået følgende indhold:

”3.0 Udførelsen.

Manøvreide:

...

- ...
- Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter.”

Denne og andre ændringer var markeret med en streg i marginen.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at meningen med tilføjelsen i operationsbefalingens pkt. 3.0 om udførelsen var, at man

skulle kunne komme sikkert ad eskorteruten og frem til objekterne uden at blive forstyrret. At demonstranter ikke måtte kunne ses, betyder, at det skulle meddeles til KSN, hvis der var demonstranter på ruten. Det gjaldt demonstranter både langs ruten og ved objekterne. Han hæftede sig ikke ved det dengang, men i dag ser det usædvanligt ud. Afsnittet er formuleret af ham, men indholdet må være noget, han har trukket ud af en samtale på et stabsmøde eller fået at vide, at han skulle skrive ind. Han har ikke set lignende formuleringer i andre operationsbefalinger. PET blander sig ikke i det rent operationelle, der drøftes på stabsmøder, og han har derfor svært ved at forestille sig, at det er kommet fra PET. Det må komme fra operationsledelsen i Københavns Politi, det vil sige Mogens Norup Lauridsen eller Claus Hjelm Olsen, og hvis ikke det havde betydning for ledelsen i Københavns Politi, var det ikke blevet skrevet ind. Han betragter operationsbefalingen som Claus Hjelm Olsens værk. Claus Hjelm Olsen og Mogens Norup Lauridsen sad lige ved siden af hinanden til daglig, og det var hans indtryk, at de talte meget sammen. Op til besøget var stemningen sådan, at opgaven skulle løses godt. Der var ingen grund til at krænke præsidenten, og Danmark skulle være en god vært. Det kunne f.eks. klares ved at køre ad alternative ruter. Han husker ikke, om det blev drøftet af fjerne demonstranter.

Operational leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at ændringerne i 2. udgaven af operationsbefalingen sagtens kan stamme fra ny viden. Han vil tro, at det er Michael Dekker Poulsen, der har forfattet det og skrevet tilføjelserne i afsnittet om manøvreideen ind, og at han har fået input herom fra PET. Det er ikke ham, der har givet input til Michael Dekker Poulsen. Han har ikke hæftet sig ved formuleringen tidligere. Han ved ikke, om han har læst alle udgaver fuldstændigt. Han har læst 1. udgaven grundigt og briefet efter 4. udgaven. Tilføjelserne i 2. udgaven sagde ham ikke noget på daværende tidspunkt. Set i bagklogskabens lys kan man godt sige, at formuleringen er mærkelig. At ændringen er markeret med en lodret streg i 2. udgaven, har ikke gjort, at han har fanget, at der kunne ligge en uklarhed i det for læseren. Det var ikke tilfældet, at præsidenten skulle undgå at se demonstranter, men præsidenten medbragte 45 egne sikkerhedsvagter, og denne situation skulle kunne styres af Københavns Politi. Operationsbefalingens afsnit om politiaktion 04-01 er efter hans opfattelse ikke en generel ordre. En generel ordre i operationsbefalingen om, at demonstranter og flag ikke måtte være synlige, ville være ulovlig, men han havde kun fokus på sikkerheden og tænkte ikke på dette. Han vil tro, at Mogens Norup Lauridsen generelt løbende gjorde sig bekendt med operationsbefalingernes indhold og også med den endelige operationsbefaling.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at han først i 2015 og gennem pressen blev bekendt med indholdet af operationsbefalingen. Han læste først operationsbefalingen senere, da han modtog bilaget fra Den Uafhængi-

ge Politiklagemyndighed. Han rekvirerede den ikke selv fra Københavns Politi. Det ville have været helt utilbørligt. Strategien under pkt. 1.1 er standard. Han må gå ud fra, at angivelsen af frygten for ”at tabe ansigt” i trusselsvurderingen er relevant for truslen og dermed for sikkerheden. Punktet i afsnittet Manøvreide om aktion 04-01 er svært at forstå. Sprogligt passer det ikke sammen med resten. Det, der er anført, vedrører formålet med politiaktionen, mens den øvrige del af afsnittet handler om noget andet, nemlig hvad man konkret skal gøre. Sprogtonen er også særpræget, nærmest litterær og anderledes end resten af afsnittet, f.eks. anvendelsen af udtrykket ”ligesom de ej heller”. Hans gæt er, at det ikke er skrevet af den samme, som har skrevet den øvrige tekst.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, chef for Politisøjlen, har forklaret, at Mogens Norup Lauridsen briefede ham mundtligt lige før eller efter mødet i chefstaben den 6. juni 2012, og at de der kom ind på strategien. Han husker ikke, om Mogens Norup Lauridsen havde PETs anbefaling til konkrete sikkerhedsmæssige foranstaltninger med, men han gengav den i overensstemmelse med den trusselsvurdering, han senere læste i PETS anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi. Mogens Norup Lauridsen nævnte også det lidt mere kontroversielle om de kinesiske bekymringer, men de talte kun helt overordnet om, hvordan Københavns Politi løste sin opgave bedst muligt, og var slet ikke nede i substansen. Han opfattede det ikke dengang som en instruks fra PET til Københavns Politi om at sørge for, at præsidenten ikke så demonstranter. Det var underforstået, at man ikke ville gå på kompromis med grundlovssikrede rettigheder.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke har set ændringerne for politiaktion 04-01. Han fik ikke orientering om og gav ikke ordrer om, at præsidentens skulle skærmes fra demonstranter. Efter sin ordlyd står der under Manøvreide, at demonstranter ikke må kunne ses fra eskorten og objekterne, og det er befalingsmæssigt et ukorrekt sted at skrive en ordre. Det, der står der, er noget andet, end det, han havde skrevet om strategien. Han mente ikke med sin strategi, at der skulle skærmes for demonstranter. De skal have lov at være synlige, men demonstrationen skal forløbe sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Ændringen vedrørende politiaktion 04-01 skulle aldrig have været indføjet. Han læste 1. udgave af operationsbefalingen, men ikke de senere udgaver. Han havde delegeret de øvrige opgaver i operationsbefalingen udover strategien til Claus Hjelm Olsen.

Politikommisær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, der blev afløst af politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé som central indsatsleder for politiaktion 02-01, Operationel reserve, samt politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, og politiaktion 04-01, Opklaring/sekto patroljering, har forklaret, at det er lidt aty-

pisk at skrive om frygten for at ”tabe ansigt” i en operationsbefaling. Københavns Politi skal agere inden for grundloven og retsplejeloven. Det er ikke normalt, at demonstranter ikke må være synlige. Det har han aldrig set før.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at han aldrig før har set en formulering som den under pkt. 3.0 om udførelsen i en operationsbefaling. Formuleringen er påfaldende. Det står tydeligt, hvad aktion 04-01 skal tage sig af.

Indsatsleder for politiaktion 07-05, Radisson Blu Scandinavia Hotel, politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi, har forklaret, at han må have læst operationsbefalingens manøvreide. Hvis han havde været indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring/Sektorpatruljering, ville han have bedt om nærmere forholdsordre om, hvad der blev ment hermed, og hvad der blev forventet, at der i givet fald skulle gøres ved det. Hans bud ville være at køre en anden vej, så man undgik demonstrationen. Det var også det, han havde foreslået på mødet med kineserne. Man kan ikke flytte folk, medmindre der er tale om en voldelig demonstration.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring/sektorpatruljering, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi, har forklaret, at politiaktion 04-01 skulle observere og melde ind, hvad der sås. Aktionen er således ”øjne” for de andre indsatsledere og for KSN. I det konkrete tilfælde skulle demonstranter meldes ind, og derefter skulle der findes ud af, hvad der skulle ske med vedkommende. Det kunne være folk med flag, bannere, særlig påklædning og andre symboler afhængig af situationen.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet/Amaliehaven/Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at det er hans opfattelse, at det var vigtigere for kineserne ikke at møde demonstrationer, end det sikkerhedsmæssige var. Han erindrer ikke at have set lignende trusselsvurderinger ved andre statsbesøg. Han gjorde sig selv den overvejelse, at han ville briefe sine folk om, at de ikke skulle gøre noget, de ikke ville, uden at have fået ordre til det af ham. De skulle ikke modtage ordrer fra de kinesiske sikkerhedsvagter. Operationsbefalingens strategisnit 1.1 er en standardformulering ved statsbesøg. At demonstranter fremhæves som selvstændigt fokusområde, tolker han kun som, at man skulle være på forkant med situationen, hvis en sådan opstod. Demonstrationer kan også udgøre en sikkerhedsrisiko, og han tolker det ikke som, at demonstrationer var et særligt fokusområde.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, han ikke kendte operationsbefalingen og ikke erindrer at have talt med Københavns Politi om, hvorvidt vendingen ”ikke tabe an-

sigt” hang sammen med, hvordan de kinesiske sikkerhedsvagter kunne reagere. Han husker ikke, at kineserne har brugt ordlyden ikke ”at tabe ansigt” eller en lignende vending på engelsk.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han ikke havde dialog med Københavns Politi om indholdet af Københavns Politis operationsbefaling, og at han ikke ved, om KF 0764 har haft en sådan dialog.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke så Københavns Politis operationsbefaling, før han blev afhørt af Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Det er set før, at PETs trusselsvurdering eller i hvert fald den indledende del kopieres over i operationsbefalingen. Man går i den forbindelse først og fremmest ind i, om der er en konkret trussel. I den konkrete sag ville det være det første afsnit i trusselsvurderingen, der var relevant. Det er det, som politiet har interesse i, og typisk det, som de forholder sig til. Informationer som PETs yderligere afsnit under trusselsvurderingen ses ikke hver gang, men for nogen er det ”nice to know”, men ikke ”need to know”. Det er op til den enkelte politikreds. Fra PETs side var det blot et spørgsmål om at oplyse sagen så godt som muligt.

Vicepolitiinspektør og leder af National Operation og Beredskabs Center (NOBC) Per Jensen, Rigspolitiet, fremsendte pr. mail den 10. juni 2012 operationsbefalingen, 2. udgave, samt program, 3. udgave, til en række medarbejdere ved Rigspolitiet, herunder blandt andre politiassessor Birgitte Buch, NBC, chefpolitiinspektør og leder af politiområdet Torben Mølgård Jensen og vicepolitikommissær Erik Jack Petersen, NOBC. I mailen oplyste han, at det var en status til brug for et morgenmøde mandag.

Vicepolitiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet, NOBC, har på kommissionens skriftlige forespørgsel oplyst, at operationsbefalingen var vedhæftet som en orientering om ressourceforbruget til opgaveløsningen - til brug for et internt ledermøde i politiområdet. Den blev sendt cc. til ledelsesgruppen til orientering.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har forklaret, at det for ham er uforståeligt, at Per Jensen sendte operationsbefalingen til medarbejdere i NBC. Per Jensen havde ansvaret for, at der blev rekvireret assistance til en politikreds, og operationsbefalingen var efter hans opfattelse ikke noget, nogen af modtagerne skulle beskæftige sig med. Han blev ikke bekendt med operationsbefalingens indhold i 2012.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at han tiltrådte i Direktionssekretariatet i april 2014. Han har ikke set operationsbefalingen, og efter hans viden vidste ingen i Direktionssekretariatet, at der forelå

en operationsbefaling eller lignende. De fleste i Direktionssekretariatet ville dog nok vide, at der ved sådanne større politiaktioner var udarbejdet en operationsbefaling.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at mailen handlede om et kommende møde og mulig assistance til Københavns Politi. Først havde Københavns Politi ikke brug for assistance, men der blev senere rekvireret bevogtningsgrupper. Hun modtog kun mailen til underretning, og den vedrørte ikke hendes område. Derfor læste hun kun mailen og ikke den vedhæftede operationsbefaling. Første gang, hun hørte om operationsbefalingen, var, da det kom frem i pressen.

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, NOBC, har forklaret, at han gennemlæste operationsbefalingen, da han fik den 10. juni 2012. Trusselsvurderingen undrede ham. Han studsede særligt over den forsigtighed, der skulle udvises over for præsidenten, at han ikke måtte tabe ansigt. Det havde han aldrig set før i en trusselsvurdering, og det har ikke noget med en trusselsvurdering at gøre. Han studsede også over sætningen under manøvreideen for politiaktion 04-01 om, at demonstranter ikke måtte være synlige. Han talte ikke med kolleger i Rigspolitiet eller Claus Hjelm Olsen i Københavns Politi om afsnittene i operationsbefalingen før efter briefing i Gedestalden den 12. juni 2012.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg og sekretariatscheferne Anders Dorph og Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, har alle forklaret, at de ikke modtog operationsbefalingen og ikke har set den før i forbindelse med kommissionens arbejde.

3. udgave af operationsbefalingen dateret 11. juni 2012

I en 3. udgave af operationsbefalingen, der bærer datoen 11. juni 2012, og som ifølge filoplysninger muligvis er ændret senest den 12. juni 2012 kl. 19.53, var i forhold til 1. og 2. udgaverne blandt andet tilføjet oplysning om, at Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet havde anmeldt demonstrationer den 15. juni 2012 henholdsvis på Kultorget og på Rådhuspladsen. Endvidere var tilføjet vedrørende opgaven:

”2.o Opgaven

Opgaven er:

- Tilsyn med anmeldte demonstrationer.

• ...

...

3.o Udførelsen.

Manøvreide:

• ...

- Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/hapenings kontakter man straks KSN, som udstikker forholdsordre.”

Støttekomitéen for Tibets demonstration blev senere flyttet til Højbro Plads.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har forklaret, at han har læst operationsbefalingens 3. og 4. udgave, men han har ikke studset over afsnittet om demonstranter, der blev gentaget i disse udgaver.

4. udgave af operationsbefalingen 13. juni 2012

En 4. udgave af operationsbefaling for Københavns Politis indsats under det kommende statsbesøg er dateret 13. juni 2012, men ifølge filoplysningerne muligvis sidst ændret den 12. juni 2012 kl. 19.54. Denne udgave indeholdt i pkt. 1.o.2 Trusselsvurdering en tilføjelse om, at Støttekomité for Demokrati i Vietnam ville demonstrere på Højbro Plads den 15. juni 2012.

Den 13. juni 2012 kl. 14.18 meddelte politiassistent Michael Dekker Poulsen, der den 11. juni 2012 havde modtaget en mail fra PETs medarbejder KF 0766 vedhæftet program for besøget, i en mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og en række af de personer, der var udpeget som indsatsledere, at 4. udgave af operationsbefalingen var lagt ud på Beredskabsportalen.

Dette medførte samme dag følgende svar fra politikommissær Gregers Juul Bigom, der var en af indsatslederne for politiaktion 07-02 – Christiansborg:

”Jeg håber, man (KSN) lægger noget politipersonale ved broen over kanalen mellem Højbro plads og Christiansborg. Så demonstranterne ikke lige pludselig løber over broen og ind på slotspladsen, hvor præsidenten jo kører til. Jeg ved godt vi har en alternativ tilkørsel, men jeg har ikke personale til at håndtere et pludselig fremløb mod Slotspladsen.”

Politidirektør Thorkild Fogde og vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at de ikke blev bekendt med operationsbefalingen, før den kom frem i september 2015, og *senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat*, har forklaret, at han ikke var bekendt med operationsbefalingen, før han modtog den på et tidspunkt mellem 4. marts og 1. august 2013, og at han ikke læste eller ikke hæftede sig ved oplysningerne om, at demonstranter ikke måtte være synlige før i september 2015.

3.1.1.4 Københavns Politis taktiske befalinger

Det er samstemmende fra flere forklaret, at indsatslederne udarbejder taktiske befalinger for de enkelte indsatser på baggrund af gældende operationsbefaling. Det er beskrevet således, at operationsbefalingen er rammen, og at de taktiske befalinger tilsammen skal udfylde denne ramme.

Operationsbefalingen blev derfor suppleret af en række taktiske befalinger for visse, men ikke alle, af de planlagte politiaktioner.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har om de taktiske befalinger generelt forklaret, at indsatslederne sendte dem til ham, der læste dem og sandsynligvis har sendt dem videre til Claus Hjelm Olsen og derefter lagt dem på Beredskabsportalen. Han tjekkede, at der ikke var anført noget, der var i strid med det, der stod i operationsbefalingen omkring vedkommende politiaktion, og for at sikre, at opgaven var udfyldt. Hvis der i en taktisk befaling var beskrevet en opgave, som ikke fremgik af operationsbefalingen, ville han have orienteret Claus Hjelm Olsen om det. Han erindrer ikke at have fået reaktioner fra Claus Hjelm Olsen.

Kommissionen kan konstatere, at de skriftlige taktiske befalinger alle indeholdt en trusselsvurdering og strategi, der var en gengivelse, eller i det væsentlige en gengivelse af operationsbefalingens trusselsvurdering og strategi.

Nogle af de taktiske befalinger indeholdt derudover nogle særlige bestemmelser:

Taktisk befaling for politiaktion 04-01, Opklaring/sektorpatrulje

Taktisk befaling for politiaktion nr. 04-01, Opklaring/sektorpatrulje, er udfærdiget af indsatsleder, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard og indeholdt følgende særlige bestemmelser om opgaven og en samlet plan:

”2.0 OPGAVE

Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. banner, demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position, som er synlig fra eskorteruten og objekter.

Politiaktionen arbejder i tæt samarbejde med 07-09 Rosenborg, 08-01 Eskorte og 27-01

AKS/opklaring eskorte og maritim overvågning.

...

3.1 SAMLET PLAN

...

Patruljerne skal specielt holde øje med evt. demonstrationer, forsamling af personer, happenings på eskorteruterne eller i nærheden af objekterne. Hvis man støder på sådanne kontaktes Lima, som videregiver oplysningerne til KSN.

Det er vigtigt at man får informationerne videregivet hurtigst muligt, således at man kan finde alternative ruter, fjerne folk, skærme folk af mm.

Det er Lima som bestemmer om man skal tage kontakt til evt. demonstranter eller ej efter aftale med KSN.

Vigtigt at der holdes øje med broer, høje bygninger, statuer mm. hvor man kan smide et banner ud fra eller kaste genstande mod kortege eller deltagere.”

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at det er uforståeligt og overraskende og åbenlyst i strid med grundlovssikrede rettigheder, når der står i den taktiske befaling, at de skal sikre, at eventuelle bannere og demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position, som er synlig fra eskorteruten og objekter.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at det er meget usædvanligt, når der i den taktiske befaling for Politiaktion 04-01, i afsnit 2.0, opgave, står: ”... og sikrer at evt. banner, demonstranter ...”. Han læste imidlertid ikke den taktiske befaling dengang, da den blev lagt på Beredskabsportalen.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke ved, hvorfor ordet banner er tilføjet i den taktiske befaling for politiaktion 04-01. Han læste kun enkelte af de taktiske befalinger og erindrer ikke dengang at have læst denne. Han koncentrerede sig om det væsentlige, og det var operationsbefalingen. Politiaktion 04-01 skulle melde til KSN, hvad de så. Det var så KSNs vurdering, hvordan der skulle handles på det. Det var sikkerhedsmæssigt begrundet. Udtrykkene ”fjerne folk” og ”skærme folk af” henviser til, at de ikke vidste, hvad de kunne komme til at stå over for. Når det i samme taktiske befaling er anført: ”Vigtigt at der ikke er demonstranter mm. i og omkring pladsen, der forsøges lukket helt af for alm. turister mm.”, skyldes det, at der aldrig gives tilladelse til demonstrationer på Amalienborg Slotsplads. Det er en taktisk vurdering, om pladsen skal lukkes helt af også for turister. Han erindrer ikke at have drøftet formuleringen med de taktiske ledere, der var erfarne og kendte reglerne udmærket. Han kan dog ikke udelukke, at de kan have misforstået operationsbefalingen. Han har ikke drøftet formuleringen med indsatslederne Lars-Ole Lindholm Karlsen og Mikkel Kildskov Brogaard, men de to har været med så mange gange, at de kender til retningslinjerne for Amalienborg Slotsplads.

Indsatsleder, politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi, har forklaret, at han har udarbejdet den taktiske befaling for politiaktion 04-01, 1. udg., 10. juni 2012, som er eneste udgave, uden bistand fra Lars-Ole Karlsen og på baggrund af den operationsbefaling, der var udarbejdet 10. juni 2012. Da han sendte den til Michael Dekker Poulsen, kaldte han den kinesiske præsident for ”Kinamanden”, men det, syntes Michael Dekker Poulsen, ikke var passende. De drøftede ikke indholdet af den taktiske befaling i øvrigt. Han erindrer ikke baggrunden for, at han har tilføjet ”*evt. banner*” i den taktiske befalings afsnit 2.0, Opgave, selv om det ikke fremgår af operationsbefalingen. Det kan stamme fra en briefing, men næppe fra drøftelserne med Michael Dekker Poulsen eller fra OPA, for de ville ikke gå så langt.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at det er meget almindeligt, at man i en taktisk befaling er mere detaljeret end i en operationsbefaling, hvilket her giver sig udtryk i, at ordet ”*banner*” er tilføjet.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring/sectorpatruljering, vicepolitikommissær Lars-Ole Karlsen, Københavns Politi, har forklaret, at det er helt sædvanligt at copy paste trusselvurderingen fra operationsbefalingen til den taktiske befaling. Han ved ikke, hvorfor ”*banner*” er særskilt anført i den taktiske befaling, når ordet ikke fremgår af operationsbefalingen. Han kan godt se nu, at pkt. 3.1 i den taktiske befaling ser helt skævt og skræmmende ud, men de gjorde bare, som de plejede, og han husker ikke at have tænkt de tanker. Man kan have bedt specifikt om det på en briefing eller under stabsmøder, men han ved det ikke. Mikkel Kildskov Brogaard ville ikke selv finde på det. Det er en sikkerhedsvurdering, når der i den taktiske befaling står, at det var vigtigt, at der ikke var demonstranter med mere i og omkring Amalienborg Slotsplads. Hvis KSN har besluttet, at Amalienborg skal lukkes af, så er det det, man gør.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han ikke ved, hvorfor ordet ”*banner*” er tilføjet i forhold til det, der er anført i operationsbefalingen. Han bemærkede det ikke i 2012. Han drøftede ikke med Mikkel Kildskov Brogaard, at ”*banner*” var tilføjet. Han erindrer heller ikke at have talt med Claus Hjelm Olsen om det. Han ved ikke, om det er normalt med en sådan tilføjelse. Det lå over hele operationen, at demonstranter ikke måtte være synlige. Det vidste alle. Det var i hvert fald den stemning, der var over det hele. Han kan ikke sige, hvorfra denne stemning stammede.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at hans funktion under besøget var at være forrider begge dage. Han bemærkede ikke, at Københavns Politi kørte foran og talte ikke med Københavns Politi om det. Opgaven som forrider kan sagtens løses uden at koordinere med Københavns Politis forridere. Han forstår ikke, hvorfor det

er beskrevet, at politiaktion 04-01 skulle arbejde tæt sammen med 27-01/AKS, som er PETs aktionsstyrke, for det havde intet med hans opgave som forrider at gøre. Hvordan aktionsstyrken præcist tacklede udførelsen, ved han ikke. Københavns Politi brugte nogle andre betegnelser end PET.

Taktisk befaling for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet/Amaliehaven, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot

Taktisk befaling for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09: Kongeskibet/Amaliehaven, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot er udfærdiget af indsatsleder, politiassistent Mark Larsen og indeholdt under pkt. 2 Opgave en bestemmelse om, at

”• Sikre at besøget gennemføres i god ro og orden, herunder sikre at Præsidenten og hans følge ikke bliver lider overlast/bliver antastet af uvedkommende når de besøger de forskellige objekter.”

Indsatsleder for disse politiaktioner, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han sendte den taktiske befaling til OPA, men så vidt han husker, var han ikke i dialog med OPA om den. Han har udarbejdet den taktiske befaling alene og ud fra operationsbefalingen, det oplyste på stabsmøder og muligvis også interne mails. Han var bekendt med politiaktion 04-01, Opklaring/Sektorpatruljering, der er en standardopgave ved sådanne besøg, men satte sig ikke nærmere ind i, hvad aktionens opgave var. Han har ikke set, at de skulle sikre, at eventuelle bannere og demonstranter ikke kunne ses fra eskorten, før. Han kan heller ikke huske at have læst formuleringen i operationsbefalingen.

Taktisk befaling for politiaktion 07-02, Udvendig og indvendig bevogtning af Christiansborg Slot under gallamiddagen den 15. juni 2012

Taktisk befaling for politiaktion 07-02 er udfærdiget af politikommissær Gregers Juul Bigom og indeholdt under pkt. 1.5 Tilgang oplysning om, at det med sikkerhedschefen Kim Petersen, Folketinget, var

”aftalt, at en folketingsbetjent både fredag aften og lørdag formiddag går alle de kontorer igennem i Folketinget, der vender over mod Riddersalen/Statsministeriet. Dette for at sikre at der ikke fra en lokalitet/kontor er forberedt udhængning af banner etc.”

Indsatslederen, politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han havde vurderet, at det ville være skidt, såfremt der opstod en situation, hvor der pludselig blev udhængt et banner, når nu man havde gæster. Det var situationsbestemt, om han iværksatte den slags undersøgelser, og handler ikke specielt om, at det var den kinesiske præsident, der

kom. Han erindrer dog ikke at have gjort det ved andre lejligheder, men til gengæld har han mange andre gange anmodet Folketingsmedarbejderen om at gå andre kon-torer igennem af rent sikkerhedsmæssige årsager.

Taktisk befaling for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve

Denne taktiske befaling er udfærdiget af indsatslederen, vicepolitikommis-sær Henrik Brix Søndergaard, og indeholdt under pkt. 3.3, Fælles bestemmelser, en gengivelse af de kinesiske bekymringer og oplysning om, at der blandt andet ved demonstrationer

”SKAL afgives melding til Indsatslederen/Objektlederen/KSN...”

Indsatsleder, vicepolitikommis-sær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har for-klaret, at de kinesiske bekymringer var et kernepunkt i operationsbefalingen, som man måtte tage højde for i den taktiske befaling. Befalingen i politiaktion 04-01’s manøvreide er meget lig den, der gjaldt for aktion 02-11, og tanken var, at der skul-le ageres som beskrevet i den taktiske befaling for 04-01. At KSN skulle kontaktes straks, betyder formentlig blot en helgardering for, at KSN blev orienteret, hvis der skete noget. Lima 1, central indsatsleder, politikommis-sær Andrew Jerome Henrik Oryé, var overordnet i forhold til ham og den, der havde kommunikationen med KSN. Han havde dog mulighed for selv at gå direkte til KSN, f.eks. hvis noget skul-le gå hurtigt. Alle hans medarbejdere under politiaktion 02-11 modtog den taktiske befaling pr. mail.

Indsatsleder, vicepolitikommis-sær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke mener, at den taktiske befaling blev udleveret til personalet. Han ved i dag, at indskærpelsen er usædvanlig, men han gjorde sig ikke dengang overvejelser om det. Han har ikke set tilsvarende i en taktisk befaling. Der er sikkert tale om en afskrift fra operationsbefalingen.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han ikke ved, hvorfor det er kommet med i den taktiske befaling, at der skulle gives mel-ding til KSN blandt andet ved demonstrationer. Det må have været meget vigtigt for den, der skrev denne taktiske befaling.

Taktisk befaling for politiaktion 08-01, MC-eskorte

I denne taktiske befaling, der er udfærdiget af politikommis-sær Mogens Bendiks Knudsen, var trusselsvurderingen ikke ordret gengivet fra operationsbefalingen. Op-lysningen om frygten for at ”tabe ansigt” ved konfrontation med demonstrationer eller lignende fremgik ikke, og oplysningen om bekymringen for, at ”der skulle vise sig demonstrationer eller lignende” var ændret til: ”Fra kinesisk side er der stor frygt for, at der vil opstå demonstrationer.”

Indsatsleder, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, har forklaret, at det, der står i taktisk befaling, er hans tolkning af kinesernes frygt bedømt ud fra det, der var sagt på de forudgående møder. Han og PETs repræsentant drøftede PETs trusselsvurdering. Han skulle være opmærksom på, at eskortens vej ikke ville blive spærret, og derfor var han meget opmærksom på demonstrationer. Hvis der er styr på en demonstration, udgør demonstrationen ikke en sikkerhedsmæssig risiko. Der blev truffet beslutning om, at der skulle sørges for, at demonstrationer var ude af syne for kortegen, men denne beslutning blev ikke truffet af ham. Han modtog ingen forholdsordre om, at demonstranter, flag og bannere ikke måtte være synlige fra kortegen.

Politiassistent Michael Dekker Poulsens mail af 14. juni 2012 til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi

I en mail af 14. juni 2012 kl. 11.29 til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og en repræsentant for PET oplyste politiassistent Michael Dekker Poulsen, at alle taktiske befalinger var modtaget og lagt på Beredskabsportalen.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013

Den 21. maj 2013 sendte den operationelt ansvarlige for tilrettelæggelsen af et officielt kinesisk besøg i 2013, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, et oplæg til den på det tidspunkt strategisk ansvarlige, chefpolitiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi. I mailen skrev han:

”...

Samtidig må du MEGET gerne give et besyv med omkring håndteringen af evt. demonstrationer, idet sidst vi havde besøg af en højtstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! en restriktion, der mig bekendt blev overholdt og nærmest nidkært med anvendelse af den fornødne magt. Disse tiltag er Mogens Lauridsen og Claus Olsen vist endnu ikke helt færdige med at skrive om, så jeg synes, at vi skal prøve om vi kan undgå en lign. situation. ...”

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, der var operationel leder i 2013, har forklaret, at Mogens Norup Lauridsen senere overtog Jørgen Skovs funktion som overordnet ansvarlig for besøget i 2013. Det, der står i mailen, er baseret på viden fra snakken på gangene blandt hans egne medarbejdere. At der var en forholdsordre i 2012, er hans klare overbevisning, men han har ikke hørt om en forholdsordre fra nogen på ledelsesniveau, hverken Mogens Norup Lauridsen eller andre. Hans mening med mailen var at tilkendegive, at det skulle ske på en anden

måde i 2013. Han fik aldrig en kommentar fra Jørgen Skov på sin opfattelse af begivenhederne i 2012. Hans mening med mailen var da heller ikke at orientere om en forholdsordre i 2012. At en sådan forelå, tog han for givet. Meningen med mailen var, hvordan besøget i 2013 skulle planlægges.

3.1.1.5 Kommissionens vurdering

På baggrund af det, der er anført i afsnit 3.1.1-3.1.1.4, kan det lægges til grund, at det fra såvel den danske stats som fra dansk erhvervslivs side var vurderingen, at der var store økonomiske interesser forbundet med den kinesiske præsidents besøg.

Efter konsulent KF 0764's forklaring kan det videre lægges til grund, at han har skrevet PETs trusselsvurdering og anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, og at oplysningen i trusselsvurderingen om, at det var "meget afgørende for kineserne, at de "ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende", og at de var bekymrede for at "der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg", er skrevet ind af KF 0764 på grundlag af hans samlede indtryk flere steder fra, herunder fra kinesiske repræsentanter og fra møder i Udenrigsministeriet.

Trusselsvurderingen er læst af KF 0766 og modtaget i Københavns Politi den 5. juni 2012 af politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, og den 7. juni 2012 af politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg og sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet. Derudover har kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, set trusselsvurderingen i forbindelse med behandlingen af anmodningen om særlig hjælp. Departementschef Claus Grube og chefkonsulent Nis Lauge Gellert, begge Udenrigsministeriet, kan ikke afvise at have set trusselsvurderingen, men det kan ikke nærmere fastlægges, hvilken udgave det i givet fald drejer sig om. Endelig har hofmarskal Ove Ullerup modtaget mundtlig orientering om formentlig dele af trusselsvurderingen.

Det kan videre lægges til grund, at der internt i Københavns Politi var givet en generel ordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige fra eskorten. Politiaffistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, nedfældede ordren i operationsbefalingens 2. udgave mindre end en uge før besøget og få dage efter, at PET havde afsendt sin trusselsvurdering og anbefaling med omtale af kinesernes syn på demonstranter til Københavns Politi. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke kan tillægges vægt, at ordren muligt som forklaret af blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen ikke var skrevet ind på det for en ordre korrekte sted i operationsbefalingen.

Det kan efter forklaring fra flere, herunder politiassistent Michael Dekker Poulsen, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, lægges til grund, at politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har udarbejdet operationsbefalingen på grundlag af PETs trusselsvurdering og anbefaling, oplysninger, han har modtaget under stabsmøder, og input fra PET, og at han løbende har forelagt udkast til operationsbefalingen for Claus Hjelm Olsen, der var ansvarlig for den operationelle planlægning. I disse udkast var ændringerne markeret med en streg.

Selv om der ikke er tale om en ordre givet af PET, fulgte Københavns Politi PETs trusselsvurdering og anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, hvorved bemærkes, at ingen af de afhørte har forklaret, at de kunne erindre, at det er sket, at man har fraveget PETs anbefalinger.

Politidirektør Johan Martini Reimann og rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg modtog PETs trusselsvurdering og anbefalinger den 7. juni 2012, men der er ikke grundlag for at antage, at de eller andre i den overordnede ledelse i Københavns Politi og Rigspolitiet var inddraget i den detaljerede planlægning af operationen eller i øvrigt var bekendt med ordren.

Det kan derimod lægges til grund, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen havde viden om ordren i operationsbefalingen, uanset at han har forklaret, at han ikke hæftede sig ved den. Der må herved lægges vægt på, at han som operationel leder var ansvarlig for indholdet af operationsbefalingen, at han løbende fik den og de taktiske befalinger tilsendt, og at ændringer, herunder de centrale passager i 2. udgaven, var markeret med en streg. Det er endvidere forklaret af Claus Hjelm Olsen og flere andre, at han på briefing den 12. juni 2012 i Gedestalden nøje gennemgik operationsbefalingen, jf. afsnit 3.1.3.2 nedenfor. Hertil kommer, at Claus Hjelm Olsen som KSNleder tillige agerede i overensstemmelse med ordren, jf. afsnit 3.1.2 nedenfor.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var strategisk ansvarlig og deltog derfor i det første stabsmøde, hvor PETs trusselsvurdering og anbefaling endnu ikke forelå. Han blev løbende orienteret om, at de taktiske befalinger og nye udgaver af operationsbefalingen var tilgængelige på Beredskabsportalen. Hans forklaring om, at han ikke deltog i flere stabsmøder, og at han ikke har læst de senere udgaver af operationsbefalingen og de taktiske befalinger, er imidlertid ikke modsagt. Det kan derefter ikke lægges til grund, at Mogens Norup Lauridsen var bekendt med ordren.

Trusselsvurderingen blev gengivet i de taktiske befalinger. Derudover indeholdt taktisk befaling for politiaktion 04-01, Opklaring/sektorpatrolje, udfærdiget af vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard bestemmelse om, at man skulle sikre, at

eventuelle bannere og demonstranter ikke kunne ses fra eskorten, og i henhold til taktisk befaling for politiaktion 07-02, Christiansborg, udfærdiget af politikommissær Gregers Juul Bigom skulle det sikres, at der ikke var forberedt udhængning af banner etc. fra lokalitet/kontor. Flere af de taktiske befalinger indeholdt også oplysning om, at der skulle gives melding til KSN vedrørende demonstranter, og der blev, jf. afsnit 3.1.2.2 og 3.1.2.1 nedenfor, briefet og ageret i overensstemmelse hermed. Det kan derfor lægges til grund, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og en lang række politifolk under ham, der deltog i aktionen, herunder politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, havde viden om den generelle ordre.

Konsulent KF 0764 har udarbejdet PETs trusselsvurdering og anbefaling og forklaret, at han deltog i vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens briefing i Gedestalden den 12. juni 2012, hvor operationsbefalingen blev gennemgået. Det kan derfor lægges til grund, at han har haft kendskab til ordren.

Kriminalassistent KF 0766 blev bekendt med PETs trusselsvurdering og anbefaling senest i forbindelse med briefing af livvagterne, men efter hans forklaring, har han ikke deltaget i stabsmøder i Københavns Politi, hvorfor kommissionen ikke har fuldt tilstrækkeligt grundlag for at lægge til grund, at han var bekendt med ordren.

For så vidt angår medarbejdere i Rigspolitiet, har vicepolitiinspektør Per Jensen oplyst, at han har læst operationsbefalingen til brug for vurderingen af ressourcebehovet og videresendt den til blandt andre politiassessor Birgitte Buch, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og vicepolitikommissær Erik Jack Petersen, alle Rigspolitiet, til orientering. Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen har forklaret, at han læste operationsbefalingen, og at trusselsvurderingen og manøvreideen for politiaktion 04-01 undrede ham. De øvrige har forklaret, at de ikke har læst operationsbefalingen, hvilket herefter må lægges til grund.

Det kan herefter lægges til grund, at der er givet en generel ordre internt i Københavns Politi om at sikre den kinesiske præsident mod synet af demonstranter, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen som operationelt ansvarlig havde kendskab til ordren, og at også en række politifolk under Claus Hjelm Olsen såvel som KF 0764, PET, havde viden om den generelle ordre.

Om vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens overordnede i Københavns Politi, ledelsen i PET og ministre og ansatte i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet, Rigspolitiet og Hofmarskallatet henvises til afsnit 3.1.3.3.

3.1.2 Politiets ageren på gaden

De politimæssige opgaver i forbindelse med den kinesiske præsident besøg i 2012 blev i Københavns Politi tilrettelagt og gennemført med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen som strategisk leder og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen som operationel leder. Under Claus Hjelm Olsen var en række indsatsledere, delingsførere og gruppeførere. Den operationelle leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, var under besøget leder af KSN, Københavns Politis kommandocentral, hvorfra han modtog informationer og gav ordrer til indsatslederne på gaden.

De politimæssige opgaver blev varetaget i tæt samarbejde med PET, hvorfra navnlig konsulenterne KF 0764 og KF 0766 varetog den kinesiske præsidents besøg.

Under besøget opstod der episoder, der førte til klagesager og presseomtale blandt andet på Amalienborg Slotsplads, ved Den Lille Havfrue, på Nordre Toldbod, ved Kongens Have/Rosenborg Slot, ved Christiansborg Slotsplads og på Højbro Plads.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Københavns Politi alle tre dage under besøget generelt var meget opmærksom på, hvor der var og kunne være demonstranter, bannere og flag. I flere tilfælde udstak KSN ordrer om, at disse skulle skjermes for præsidenten, f.eks. ved Langelinie i forbindelse med anholdelsen af Jennifer Luna Pedersen, i forbindelse med fremkørslen af Golf-biler foran en demonstration på Højbro Plads og ved ordren ved Christiansborg Slotsplads: ”Tag flagene fra dem”. Desuden fremgår det, at KSN foranledigede, at al graffiti med udsagn som ”Free Tibet” og lignende blev fjernet ved ISS. Det fremgår også, at der reelt var tale om kridttegninger. Der er ikke i nogen del af radiokommunikationen indikation af, at der blev foretaget sikkerhedsmæssige overvejelser i forbindelse med beslutningerne overfor demonstrationer og graffiti, hverken på gaden eller i KSN.

Det bemærkes generelt vedrørende radiomeldinger fra KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, og de øvrige indsatsledere, at de som hovedregel blev givet af radioordnansere og radiooperatører, men at der er afgivet samstemmende forklaringer om, at de handlede på vegne af KSNlederen, Lima 1 og indsatslederne, der også løbende var orienteret ved radiolytning og for KSNlederens vedkommende tillige via opdaterede meldeblanketter og dermed ville kunne gribe ind, hvis de var uenige. Radiokommunikationen foregik således på KSNlederens og indsatsledernes ansvar.

3.1.2.1 Briefinger på dagen

Indsatslederne for de enkelte politiaktioner og KSNlederen briefede hver af dagene deres medarbejdere om dagens opgaver.

KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han om morgenen den 15. juni 2012 i KSN briefede om status og om opgaven, så de pågældende KSNmedarbejdere vidste, hvad de kunne blive udfordret på. I KSNbriefingen deltog operationslederen Mads Erik Rabitz Firlings, en logistikmand samt Michael Dekker Poulsen, der førte POLDOK. Endvidere var der nogle radiofolk til stede og muligvis også en efterforsker. Han oplyste under sin briefing i KSN om operationsbefalingens trusselvurdering. Han har ganske givet også sagt, hvad besøget gik ud på, men han har aldrig sagt, at der skulle være kommet noget herom fra Udenrigsministeriet via PET, for det vidste han ikke noget om på det tidspunkt. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var vist en enkelt gang i KSN under besøget, og den første dag havde de en enkelt telefonsamtale om formiddagen, hvor han fortalte Mogens Norup Lauridsen, at alt var stille og roligt, og at graffitten var fjernet. Da Mogens Norup Lauridsen på ny besøgte KSN om eftermiddagen, var alting også stille og roligt.

Operationsleder i KSN, politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, har over for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det under en briefing blev sagt, at den kinesiske delegation ikke ønskede at se demonstranter og lignende. Det blev sagt, at PET havde fået at vide via Udenrigsministeriet, at det kunne få store konsekvenser, hvis delegationen blev forulempet, og at man var meget følsom over for aktivister, der var imod arrangementet, f.eks. Falun Gong og Tibetaktivister. Han er meget sikker på, at det var ordlyden. Han husker ikke, om det var under briefinggen for personalet i KSN, og han er i tvivl om det var i 2012 eller 2013.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi, har forklaret, at han som Lima briefede sine egne folk fredag formiddag, den 15. juni 2012. Han har helt sikkert videregivet det, der stod i den taktiske befaling og muligvis tilknyttet bemærkninger. Han kan ikke huske, hvordan han briefede på dagen, og han erindrer heller ikke medarbejdernes reaktioner herpå. Han har nok helt sikkert nævnt de kinesiske bekymringer. Briefingen lørdag, den 16. juni 2012, har helt sikkert været afholdt af ham selv, og det har helt sikkert været en gentagelse af briefinggen den foregående dag suppleret med oplysninger om, hvad der var sket den foregående dag.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, har forklaret, at han gennemgik den taktiske befaling under sin

briefing den 14. juni 2012. Han vil tro, at han har omtalt kinesernes frygt i overensstemmelse med det, der er anført i den taktiske befalings trusselsvurdering. Han erindrer ikke, at dette blev diskuteret nærmere. Mødedeltagerne kendte den taktiske befaling, men ikke operationsbefalingen.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommis-sær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han ved briefingerne af sit personale givet har læst op fra den taktiske befalings afsnit ”situationen” og ”opgaven”. Han kan ikke huske, om han briefede om sammenkædningen mellem den kinesiske bekymring og meldepligten til KSN. Foreholdt at politiassistent Kristian Kjeldsen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed har forklaret, at der blev briefet om, at tibetanske flag skulle fratages demonstranter, har han forklaret, at det er korrekt, at Kristian Kjeldsen var frustreret over det, der stod i den taktiske befaling om ”opgaven” og ”situationen”, og over, at han ikke kunne løse opgaven. Han briefede om de afsnit, som han fandt, var de væsentligste. Han erindrer ikke at have briefet om at fratage tibetanske flag eller om noget, der kunne forstås sådan. Det er korrekt, at han på et tidspunkt under briefing henviste til Claus Hjelm Olsen, fordi han var KSNleder. Han erindrer ikke i hvilken forbindelse, men han kan godt have sagt noget i retning af, at ”det siger Claus Hjelm Olsen”. Han gjorde det for at lukke situationen, da stemningen var blevet ophedet. Han kan også godt have sagt noget i retning af, at ”beslutningen var truffet af et ministerium”, uden at have belæg for det.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommis-sær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede alle gruppeførere, enten personligt eller over telefonen. Normalt ville han gennemgå det, der var sagt om strategien, hvad den overordnede opgave var samt opgaven for den konkrete aktion. Han husker ikke, at han briefede gruppeførerne om, at de skulle tage flag fra demonstranter, men det gjorde han senere over radioen. Forholdsordren skulle efterkommes, og det, forventede han, ville ske, hvis og når han gav ordren videre.

Politiassistent André Møller, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 02-11, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at der blev briefet om, at præsidenten ikke ville se flag og lignende, og at det blev oplyst, at beslutningen var taget ”højere oppe”.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, Kongeskibet, Amaliehaven, Nordre Toldbod, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede sine folk om morgenen den 15. juni 2012. Han må have taget udgangspunkt i det, der var anført i den taktiske befaling.

3.1.2.2 De enkelte episoder

Umiddelbart forud for den kinesiske præsidents ankomst den 14. juni 2012 blev der ved Hotel Radisson Blu, som præsidenten skulle indlogeres på, og igen den følgende dag på ruten for kortegekørsel med præsidenten rundt i København af politiet observeret og meldt ind til KSN om, hvad der blev beskrevet som kridttegninger, graffiti og maling, og Københavns Politi rekvirerede ISS til at fjerne det forud for kortegens ankomst.

Graffiti ved Hotel Radisson Blu, Amaliehaven, Amaliegade, Admiral Hotel, Nordre Toldbod

Af politiets lydfiler, interne meldeblanketter og POLDOK fremgår, at det blev meldt ind til KSN, at der på dagen for den kinesiske præsidents ankomst den 14. juni 2012 var skrevet "FREE" ved hotellet, og at to "små piger" med gadekridt på asfalten havde tegnet to mennesker og forsøgt at skrive frihed på dansk. Det er noteret, at personerne blev pågrebet, standset og bortvist og kridtet afvasket inden præsidentens ankomst.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommisær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at det var ham eller hans radioordonnans, der gav melding til KSN. Inden han nåede at gøre noget ved det, var tegningen skyllet væk med vand. Der skal meldes ind til KSN om stort og småt, som eventuelt kan have en betydning.

Videre fremgår, at det under kortegekørslen den 15. juni 2012 blev meldt ind til KSN vedrørende den rute, kortegen skulle følge, at der var malet "Free Tibet" på molekanten ved Toldboden, og at der var malet cirka to m² på flisegangen ved Amaliehaven, samt at ISS blev rekvireret til fjernelse i Toldbodgade og blev sendt videre derfra. KSNledelsen meldte i den forbindelse ud til alle

"at der har været tilfælde at graffiti maling flere steder med slogans - indmelding straks til KSN såfremt der spottes slige ting og sager i byen."

Der blev endvidere meldt ind til KSN om graffiti ved Amaliegade, Nordre Toldbod og Admiral Hotel.

Det fremgår endvidere, at KSNledelsen meldte ud, at ISS var rekvireret, at rækkefølgen for fjernelse af graffiti skulle være Amaliegade, Amaliehaven, Nordre Toldbod og sidst Admiral Hotel, hvilket svarede til køreruten, og at alle skulle melde ind, hvis de så graffiti, så det hurtigt kunne blive fjernet.

Københavns Politi har afholdt udgiften til ISS vedrørende fjernelse af graffiti.

Operational leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at der skulle meldes ind til KSN om graffiti, for at de i KSN kunne danne sig et situationsbillede og vurdere, hvordan aktivister ville handle. Graffiti i denne form kunne meget let blive anstødssten til uroligheder, når der var en situation med nogle, der var for, og nogle, der var imod. Der var således primært tale om, at det var hærværk, og at det kunne give anledning til uro, f.eks. hvis de kinesiske sikkerhedsfolk blev påvirket. Det var dog PETs opgave at tage sig af de kinesiske sikkerhedsfolk og forklare de danske regler for dem. De tilstedeværende kinesere, der støttede præsidenten, kunne også blive påvirket af graffiti mod præsidenten. Der var ikke brug for uro i denne situation. Graffiti skulle ikke fjernes for at skærme præsidenten. Det var hans beslutning, at graffiti blev fjernet. Det har han tidligere gjort f.eks. op til fodboldkampe og ved overmaling af ambassader. Man eliminerer risikoen for uro ved at fjerne det.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommisær Bjarke Alberts, har forklaret, at han ikke overvejede, hvorfor det var vigtigt at fjerne graffiti.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatuljer, politikommisær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi, har forklaret, at maling af slogans var noget, hans aktion skulle have fokus på. Der sigtes nok i KSNs allemelding til slogans med indholdet "Free Tibet" eller lignende. Han har nok videregivet meldingen til sine egne folk. Det var ham selv, der meldte ind til KSN, at der var tegnet/malet Free Tibet på fortovet ud for Admiral Hotel, sikkert efter at have modtaget et opkald fra egne folk. Der var tegnet med kridt. Han meldte også ind om graffiti ved Nordre Toldbod.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet/Amaliehaven/Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at baggrunden for, at han rapporterede om maling på molekanten som anført i meldeblanketten var, at det var en efterretning til KSN om, at der var en modpart et eller andet sted i området. Han meldte blot det, han så. Det var så op til KSN at bruge efterretningen eller ej. Han har ikke tidligere været ude for, at politiet brugte ISS til at fjerne graffiti. Derimod har han været ude for, at graffiti har fået lov at blive stående. For ham var graffiti blot en mulig brugbar efterretning. Han har formodentlig givet meldingen om, at graffiti straks skulle meldes ind til KSN videre til egne folk over radioen, men han husker det ikke.

Det kan herefter lægges til grund, at ordren om at være opmærksom på graffiti og melde ind om det blev givet af operationel leder, KSNleder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, der tillige gav ordre om, at graffiti på køreruten skulle fjernes, så præsidenteren ikke så det, og at han rekvirerede ISS hertil. Det kan endvidere lægges til grund, at KSNlederens ordre blev givet videre fra indsatslederne, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard og politiassistent Mark Larsen til de respektive delinger og grupper.

Den Lille Havfrue – journalist Janus Østergaard Andreasen, Ekstra Bladet

Det er i lydfiler, meldeblanketter og POLDOK beskrevet, at Janus Østergaard Andreasen blev anholdt ved Den Lille Havfrue for overtrædelse af politiloven, da han ville sætte plakater op, og at han blev borttransporteret. KSN konkluderede, at det er ”umiddelbart Politiloven”, hvilket bekræftes af ”Midt- og Vestsjælland 02”.

Politibetjent Thomas Hartmann-Nielsen, politiassistent Jan Stryhn og politiassistent Helle Rørrung Poulsen har i en politirapport vedrørende anholdelsen oplyst, at de plakater, som Janus Østergaard Andreasen satte op på lygtepæle og kajkanten, indeholdt et billede af en asiatisk mand i flammer med tekst på dansk for neden og asiatisk tekst foroven. Der var også et ekstrabladslogo i hjørnet. Han havde ikke gyldig tilladelse til opsætningen, og da han fortsatte plakatsætningen efter at være blevet bedt om at stoppe, blev han sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen ved ulovlig opsætning af plakater, hvilket han erkendte.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, fg. vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han afgav en eller to grupper til en anden indsats, og at det var en af disse grupper, der foretog anholdelsen af journalisten ved Den Lille Havfrue. Han fik en melding om det fra en af de grupper, han havde afgivet. Det er meget muligt, at han har kaldt og bedt KSN om hjælp til sin egen gruppe 02-11. Anholdelser skal i reglen gå igennem indsatslederen eller KSN, men det skete ikke her. Han var ikke selv ved Den Lille Havfrue, men han havde givet fået en melding fra sin gruppe, da han meldte til KSN, at kineserne ønskede at fastholde kvinden. Han havde videregivet ledelsen af gruppen til Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, og KSN.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet, Amaliehaven, Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han havde folk ved Den Lille Havfrue, men ikke var der selv. Han blev orienteret om anholdelsen af en gruppefører, der sagde, at anholdelsen skyldtes, at den pågældende blev ved at sætte plakater op, uanset han havde fået at vide, at han ikke måtte. Han ved ikke, om anholdelsen blev foretaget af hans egne

folk. Anholdelsen undrede ham ikke, for en sådan enkeltperson binder mange politifolk op, og det er der ikke ressourcer til.

Kommissionen har ikke tilstrækkeligt grundlag for at antage, at politiets indgriben var et udslag af opmærksomhed på budskabet på plakaterne, og ikke alene, at der ikke var tilladelse til opsætningen, hvilket sidste journalisten da også erkendte.

Amalienborg Slotsplads – Jennifer Luna Pedersen

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Jennifer Luna Pedersen blev bortvist fra Amalienborg. Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte i den forbindelse ind, at hun var i besiddelse af et Free Tibet flag.

Operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelms Olsen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at begrundelsen for, at kvinden blev flyttet, var, at hun stod på Amalienborg Slotsplads, hvortil der aldrig nogensinde er givet tilladelse til demonstration. Meldingen om, at hun skulle bortvises, kom fra ham. Det havde intet med synlighed at gøre. Kvinden tilkendegav med flaget nogle holdninger, men om hun så var aktivist eller demonstrant ved han ikke.

Gruppenfører, politiassistent Anders Toft, der var rekvireret fra Nordsjællands Politi til at indgå i politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han og hans gruppe var til stede på Amalienborg Slotsplads, hvor de på et tidspunkt blev instrueret om at rydde slotspladsen for mennesker, selvom der ikke var nogen sikkerhedsrisiko ved personerne.

Politiassistent Niklas Ziegler-Jensen, der var rekvireret fra Nordsjællands Politi til at indgå i politiaktion 02-11, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de fik til opgave at spærre indgangsvejen ind til Amalienborg Slotsplads af, fordi delegationen skulle ankomme, og fordi der ikke skulle være uvedkommende på slotspladsen. Der var en gruppe demonstranter, som tog opstilling ud for den afspærring, hvor han stod ved munden ind til slotspladsen. Da delegationen var ved at ankomme, tog disse demonstranter tibetanske flag frem. Han husker det som om, at en leder - han husker ikke hvem - på et tidspunkt afgav ordre om, at denne gruppe skulle presses tilbage i Amaliegade væk fra Slotspladsen, så de ikke var synlige for delegationen, og have besked på at pakke flagene væk, og at de ikke måtte have synlige Tibetsymboler. En kinesisk repræsentant kom sammen med, hvad, han antager, var en eller to PETfolk hen til hans post og udpegede, hvad der var tibetanske symboler. Det var først, da kineseren var tilfreds, at demonstranterne ikke skulle skubbes længere tilbage i Amaliegade.

Det kan således lægges til grund, at operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen gav ordre til at bortvise Jennifer Luna Pedersen fra Amalienborg Slotsplads, og at denne ordre blev videregivet til politifolkene på pladsen, men at det ikke præcist kan fastlægges, hvem der videregav ordren.

Den Lille Havfrue – Jennifer Luna Pedersen

Det fremgår af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK vedrørende Jennifer Luna Pedersen, at Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, meldte ind til KSN, at en gruppe aktivister skulle fjernes ved den Lille Havfrue, og at kinesiske sikkerhedsfolk gav oplysningerne og havde overdrevet lidt, da det rettelig kun var én person, det handlede om.

Videre meldte Lima 02-11 ind kl. 12.06, at han kunne forstå, at hun var en kendt kvindelig aktivist,

”som vi havde stiftet bekendtskab med tidligere. Men kineserne ønsker, at vi fortsat holder fast i hende.”

Herefter oplyste Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, at det var den samme, som de havde ”fat i nede ved Fredericiagade, Jennifer Luna Pedersen”, og at han ville sige til 11-02, at de skulle holde fast i hende, hvilket KSN, operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, takkede for.

Videre fremgår en melding fra KSN til Mike Lima kl. 12.03:

”sæt farten lidt ned, hvis I kan. Vi har noget vi er lige ved at ordne nede ved Havfruen.”

Og Mike Lima svarede, at de manglede 100 meter, men at de ville sætte farten ned.

Den 16. juni 2012 bragte TV2 Nyhederne et indslag om det kinesiske statsbesøg. I indslaget omtaltes blandt andet begivenhederne ved Den Lille Havfrue og Langelinie den 15. juni 2012, og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen udtalte sig på vegne af politiet.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at han meldte til KSN, at Jennifer Luna Pedersen var interessant, fordi hun havde et flag og tidligere var observeret. Han så hende som en aktivist. At han nævnte hendes flag i meldingen, var blot til oplysning for KSN. Det samme sker ved meldinger om autonome demonstrationer eller om rivaliserende fodboldtilhænge-

re. Situationen ved Langelinie var kaotisk, og da han kom frem, skulle der ryddes hurtigt op, fordi præsidenten var lige ved at ankomme. Man spottede derfor hurtigt personer, der markerede sig. Han havde kun enheden Delta 11-02, som han sendte dertil. Han kan ikke huske, hvorfor det var ham og ikke KSN, der gav ordren vedrørende Jennifer Luna Pedersen.

Operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at der ikke var anmeldt demonstrationer ved Den Lille Havfrue den 15. juni 2012, men der var aktivister til stede. Demonstranterne benyttede flag og gule T-shirts som virkemidler. En enkelt person med et tibetansk flag kan godt udgøre en demonstration. Det er atypisk, at de kinesiske sikkerhedsfolk oprådte så aktivt, og at de selv henvendte sig til Københavns Politi. Man måtte forvente, at PET tog sig af en trussel fra en kinesisk sikkerhedsvagt. Han ved ikke, på hvilket grundlag tilbageholdelsen af Jennifer Luna Pedersen skete. Han var ikke til stede selv. Hun var udpeget af forskellige som mistænkelig. Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé var givetvis på vej til stedet for at undersøge, hvad der var op og ned i det. Efterfølgende fik han en melding om, hvad der var sket.

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, der var en del af føringsselementet i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, har i en notits til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé af 28. juni 2012 skrevet, at de ved Langelinie af indsatsledere, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé blev bedt om at rydde et område for mennesker, og på dette område var Jennifer Luna Pedersen, som på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på kortegeruten. I notitsen skrev hun videre, at hun blev sat til at visitere kvinden, som havde et tibetansk flag, en snor med små flag og en plastkasse med kridt, men intet ulovligt på sig, og at kvinden efter visitationen blev bedt om at forlade området. Notitsen er gengivet under afsnit 3.1.4.2, Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 865, 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN.

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at hendes gruppefører, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, havde fået besked fra indsatslederen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé om, at de skulle visitere en person, der efterfølgende blev nærmere beskrevet over radioen.

Delingsfører i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at indsatslederen anmodede ham om med sine styrker at få folk væk fra området, hvorfor hans gruppe gik ned blandt de forsamlede mennesker og bad dem trække væk og op mod en grusplads ved Langelinievej, hvor folk kunne stå. Anmodningen foregik verbalt og alt var stille og roligt. Indsatslederen udpegede en kvinde, der an-

giveligt tidligere, både dagen i forvejen og samme dag, var blevet antruffet langs ruten og bortvist, og anmodede ham om at få registreret og bortvist kvinden, hvilket han derefter gav ordre til.

Det kan herefter lægges til grund, at den centrale indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé med tiltrædelse fra KSN, der var under ledelse af KSNleder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, beordrede Jennifer Luna Pedersen visiteret og bortvist fra Den Lille Havfrue, og at ordren blev givet videre gennem delingsfører, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, der gav ordren videre til sin deling.

Undersøgelse af parkerede biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, og KSN den 15. juni 2012 under korttegekørslen gav ordre til Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, om, at Amaliegade skulle tjekkes for personer i parkerede biler:

”KSN: Lima 1, nej-nej, der kommer nye signaler ... øh ... vi skal være sikker på Amaliegade ... den skal vi have tjekket for, at der ikke kan sidde biler... eller personer i parkerede biler eller andet, der kan springe frem med bannere og lignende. Så vi skal lige være sikker på, at der ikke sidder folk i skjul parat til småaktioner i Amaliegade. Og den har du, kom.”

Operationel leder, KSNleder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han den 15. juni 2012 traf beslutningen om at afsøge området i Amaliegade og kigge biler igennem, men det var en anden, der gav beslutningen videre fra KSN. Et banner kan sagtens være en manifestation, som han ikke ønskede i denne situation, men man skulle ikke være særligt opmærksom på bannere. Opgaven var at afklare og afdække risikoen for uventede episoder. Han ville ikke have, at en eller anden pludselig sprang frem lige foran kortegen.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han sikkert var Lima 02-11, men ikke husker meldingen fra KSN vedrørende den 15. juni 2012 til Lima 02-11 om at undersøge alle biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere mv.

Kommissionen lægger efter indholdet af radiokommunikationen til grund, at ordren om at gennemsøge bilerne i Amaliegade for flag og bannere blev givet af operationel leder, KSNleder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen og videregivet gennem indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts.

Fratagelse af flag ved Nordre Toldbod

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at KSNledelsen ved politikommis-sær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, noterede, at Sektor 3 i medfør af politiloven havde frataget Thomas Joseph Kehoe et banner påført kinesiske tegn ved Nordre Toldbod, til afhentning den 16. juni 2012 på station B. Det oplystes videre, at Thomas Joseph Kehoe senere på dagen skulle deltage i en planlagt demonstration på Højbro Plads. Det fremgår videre, at meldingen til KSN om cyklisten kom fra 07-08, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen.

Af Københavns Politis anmeldelsesrapport af 15. juni 2012 - udarbejdet af politibe-tjent Louise Bruun - fremgår, at det på grund af besøg fra Kina blev resolveret af "Lima", at Thomas Joseph Kehoe, der befandt sig på Esplanaden/Nordre Toldbod, skulle fratages sine bannere og flag, og at han kunne få dem udleveret den efterføl-gende dag. Det fremgår også, at det skete for at forebygge forstyrrelse af den offentlige orden, jf. politilovens § 5, stk. 2, nr. 3. Yderligere fremgår, at tingene blev lagt i ekspeditionen på Station Amager, hvor de kunne afhentes den 16. juni 2012 efter kl. 14, hvilket var efter, at den kinesiske præsident havde forladt Danmark.

Politiassistent Louise Eirup Bruun, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at der på [Esplanaden/Toldboden] var en hjemløs mand på cykel. Han var fra Irland og havde en form for skriftruller med kinesisk skrift på. Derudover havde han et meget gammelt stykke stof. Det blev vurderet, at det var noget, som kunne provokere den kinesiske statsmand, og derfor tog de skriftrullerne og stoffet fra manden. De kommunikerede med delingsføreren via radioen omkring dette. Hun er ret sikker på, at det var delingsføreren, som gav besked om, at banneret og den hjemløses effekter skulle væk. Dele af kommunikationen kan godt være sket via telefonen. Når der står i anmeldelsesrapporten, at fratagelsen var resolveret af Lima, betød det, at de havde spurgt "Lima", som havde givet gruppen besked på at fratage manden de nævnte effekter. Hun har ikke selv haft korrespondancen med den pågældende leder. Hun tænker, at det var deres egen delingsfører. Manden havde formentlig et flag med sig, når hun har skrevet det i rapporten, og skriftrullerne kan være de bannere, som hun har skrevet om i rapporten.

Operationsleder i KSN, politikommisær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han ikke husker hændelsen. Han opfatter teksten i meldeblanketten som om, at det er ham selv, som har sankti-oneret, at banneret skulle fratages i medfør af politiloven. I hvert fald ville han have sagt "nej", hvis han havde været uenig i beslutningen. Det er dog hans klare opfattel-se, at det var i overensstemmelse med den forudgående instruks om, at delegationen ikke skulle fornærmes.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet, Amaliehaven, Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han ikke husker, at han afgav melding om cyklisten, men udleder, at han har fået en melding om cyklisten fra sit personale.

Kommissionen lægger herefter til grund, at ordren om at fratage Thomas Joseph Kehoe banner og flag ved Nordre Toldbod blev givet fra KSN, der var under ledelse af KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, og formentlig videregivet gennem indsatsleder, politiassistent Mark Larsen, formentlig til delingsføreren og gruppeføreren.

Kongens Have/Rosenborg Slot

Den tyske statsborger Thomas Herbert Götz blev anholdt og frihedsberøvet i Kongens Have den 15. juni 2012 cirka kl. 15.00 og tilbageholdt cirka en time. I forbindelse med anholdelsen blev Thomas Herbert Götz beordret til at lægge et tibetansk flag på jorden.

Frihedsberøvelsen af Thomas Herbert Götz blev kendt ulovlig ved såvel Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 som ved Østre Landsrets dom af 22. september 2015. I begge afgørelser lagde retten efter bevisførelsen til grund, at anholdelsen af Thomas Herbert Götz alene skete på baggrund af, at han flagede med et tibetansk flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 07-09, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen, meldte ind til KSN, operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, om en person i rød trøje – mulig ”Free Tibet” i Kongens Have ved Rosenborg, og at Lima 04-01, indsatsleder, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, efter aftale med KSN sendte en mand derhen.

Lima 07-09 takkede KSN for assistancen og oplyste:

”Jeg står på den anden side af vandet inde på selve Rosenborg området, og han står inde i Kongens Have med det her flag, som flere siger ikke er det tibetanske flag. Det skulle være det tibetanske flag. Så skal man beslutte sig for, hvad man gør ved ham, 7-09.”

Hertil svarede KSN, at ”vi runderer lidt i Parken efter ham”.

Det fremgår videre, at KSN meldte ud, at Falun Gong var til stede i Kongens Have og derudover cirka 20 autonome, men at Lima 1, central indsatsleder, politikommis-

sær Andrew Jerome Henrik Oryé, havde styr på begge grupper. I øvrigt meldtes alt roligt ved Kongens Have.

Kommissionen har via Den Uafhængige Politiklagemyndighed fra Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet, modtaget en række fotos fra episoden, der viser blandt andet Thomas Herbert Götz iført rød T-shirt med ”Tibet” i gul skrift på brystet og med et tibetansk flag og i samtale med tre politifolk. De står i Rosenhaven ved Rosenborg Slot.

Gruppefører i politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, politiassistent Pelle Lykke Nielsen har i en notits af 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

”Undertegnede var gruppefører under episoden. Vi blev af Lima 1 sendt til kongens have, hvor en person stod med et Tibetansk flag. ordren fra Lima var at person ikke måtte vise flaget ved ankomst for Kinas premierminister. Ved ankomst til stedet bemærkede vi sagens person med det omtalte flag og undertegnede tog kontakt til personen.

Han blev bedt om at lægge flaget ned, hvilket han straks efterkom. Personen spurgte om årsagen og undertegnede svarede, at jeg handlede på ordre, hvilket Sagens person virkede tilfreds med, hvorefter der ikke var nogle protester fra hans side. Der var ikke tale om konfiskation af flaget eller frihedsberøvelse af personen. Undertegnede optræder på det omtalte foto. Undertegnede husker ikke hvilken gruppe jeg var med i på det omhandlende tidspunkt.

...”

Politiassistent Jacob Møller Andersen, der var en del af politiaktion 04-01, har ifølge et af ham den 26. maj 2015 berigtiget og godkendt notat udarbejdet af vicepolitinspektør Claus Hjelm Olsen den 4. maj 2015 på baggrund af en telefonsamtale den 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

”Afhørte huskede episoden og havde været en af tre kolleger, hvor politiassistent Pelle Lykke Nielsen havde været den ene. Han huskede ikke hvem den 3. kollega var. Han huskede ikke hvem der havde været leder på stedet og hvem der overordnet havde været indsatsleder. Forinden hans tilstedeværelse i Kongens Have, havde han deltaget i en mønstring på Station Amager og huskede ikke hvem der forestod den mønstring. Han huskede dog at det var blevet meldt ud, at demonstranter med tibetanske flag eller tilsvarende rekvisitter skulle placeres så præsidenten ikke kunne se dette.

Via KSN var den gruppe som han var en del af blevet sendt til Kongens Have. Han huskede ikke tidspunktet nøjagtigt, men de havde fået besked på at tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot. Han huskede at det var KSN der blev ført korrespondance med på radioen, men kan ikke huske hvad der derfra blev sagt. Kort efter ankomst til stedet fik de øje på nogle demonstranter og herunder en mand som var i besiddelse af et tibetansk flag. Han og kollegerne havde rettet henvendelse til den pgl. og bedt ham tage flaget væk. Det havde givet lidt diskussion, men den pgl. mand havde lagt flaget på jorden. Efter en kort samtale hvor manden havde givet udtryk for, at han var utilfreds med at han ikke kunne stå med flaget, havde han igen taget flaget op fra jorden og medbringende dette havde forladt stedet. Afhørte huskede ikke om man havde sikret hans generalia og der var ikke foretaget yderligere i sagens anledning. Manden var gået fra stedet og havde ikke yderligere vist flaget.”

Politiassistent Jacob Møller Andersen havde i Claus Hjelm Olsens udkast til referat af deres telefonsamtale ændret ”skulle placeres så de var på afstand af præsidenten” til ”skulle placeres så Præsidenten ikke kunne se dette” og ”tage kontakt til en gruppe demonstranter i nærheden af Rosenborg Slot” til ”tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot.”

Efterfølgende blev det fra Station Amager oplyst, at der havde været flag opbevaret på stationens Indelederkontor, men at de nu var forsvundet, uden at man vidste hvorhen.

Politiassistenterne Pelle Lykke Nielsen og Jacob Møller Andersen har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret i overensstemmelse med deres skriftlige erklæringer.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at der er en voldgrav mellem slottet og Kongens Have. Personer, der står i Kongens Have, kan godt udgøre en sikkerhedsmæssig trussel for de, der er på slottet. Han ved ikke, om den konkrete person udgjorde en fare.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet, Amaliehaven, Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han stod på Rosenborgsiden af voldgraven, og fik melding fra sine folk, som stod på samme side som han, om Thomas Herbert Götz, der stod i Kongens Have på den modsatte side af voldgraven. Thomas Herbert Götz ville skulle udenom voldgraven for at komme til Rosenborgsiden eller gennem voldgraven, der kun er 30-40 cm dyb. Han gik over til sine folk for selv at kunne se Thomas Herbert Götz og for at tale med ham, så han kunne vurdere, om han udgjorde en

sikkerhedsmæssig risiko. Han bad KSN om at sende folk derover, og da han så, at politiet kontaktede Thomas Herbert Götz, koncentrerede han sig ikke mere om ham. Hans melding om, at man måtte beslutte sig for, hvad man gjorde ved ham, skal forstås således, at han havde givet opgaven fra sig, og at andre måtte beslutte, hvad der skulle gøres ved aktivisten. Hans forklaring om episoden er refereret korrekt i Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, bortset fra at han åbenbart har anmodet nogen om, at der blev taget kontakt til personen, og at det personale fra opklaringsenheden, som han troede var i civil, var i uniform.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at der var tale om opklarende virksomhed. Situationen skulle afdækkes for, at de kunne være på forkant med begivenhederne. I KSN vidste man, at personen tydeligt tilkendegav at være aktivist. I KSN havde man ikke det billede, at han stod langt væk fra Rosenborg Slot. Han kunne være den første af flere. Man var nødt til at spørge ham og henvide en eventuel demonstration til et andet sted. Indmeldingen fra 07-09 om, at man skulle beslutte sig for, hvad man ville gøre ved demonstrantens formodentligt tibetanske flag, var i overensstemmelse med opgaven om at være proaktive af hensyn til sikkerheden.

Politiassistent Bjarke Kofoed Olsen, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han kørte rundt i en 3-mandsgruppe sammen med gruppefører politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politibetjent Jacob Møller Andersen. Da præsidenten skulle ind på Rosenborg Slot, blev de sendt til Kongens Have, hvor de tog opstilling inde i Kongens Have. Her bemærkede de en mand, som kom gående inde i haven med et Tibetflag på en pind. Hans gruppefører meldte ind til KSN eller til indsatslederen om dette, og de fik den besked retur, at det flag ikke måtte være synligt overhovedet. Han husker, at de spurgte ind til ordren igen, da de fandt det bemærkelsesværdigt. Manden var mindst 100 meter fra Rosenborg, og der var en voldgrav mellem slottet og det sted i Kongens Have, hvor manden befandt sig, men der var frit udsyn fra slottet til manden. Gruppen fik bekræftet ordren om, at flaget skulle være ude af syne, så de rettede henvendelse til manden og gav ham besked på, at han godt måtte være der, men at han skulle lægge sit flag ned. Alternativt skulle han forlade området. Manden lagde flaget ned på jorden, og efter cirka 15 minutter forlod manden stedet og tog sit flag med sig. Han vurderede ikke, at manden med flaget udgjorde en sikkerhedsrisiko for præsidenten, og derfor blev han ikke tilbageholdt. I gruppen handlede de alene ud fra den ordre de modtog, om at de skulle sørge for at få flaget ud af syne.

Det kan herefter lægges til grund, at anmodning til KSN om, at der blev taget kontakt til Thomas Herbert Götz med henblik på en vurdering kom fra indsatsleder

for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet, Amaliehaven, Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, og at Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, på baggrund af melding fra KSN, der var under ledelse af KSNleder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, gav ordre til gruppefører under politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, politiassistent Pelle Lykke Nielsen og gennem ham videre til gruppen om, at flaget ikke måtte være synligt.

Fratagelse af flag og bortvisning fra Christiansborg Slotsplads

Den 15. juni 2012 cirka kl. 20.00 blev Rene Michael Wennerberg, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen bortvist af politiet fra Christiansborg Slotsplads og ført over mod demonstrationen på Højbro Plads samtidig med, at den kinesiske præsident ankom til gallamiddag på Christiansborg.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 02-11, indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, meldte ind, at der lige foran opkørslen til Christiansborg havde ”sneget sig et tibetansk flag ind” vist på en ladycykel, og at han ville prøve at skærme for dem med nogle af sine folk, når kortegen kørte forbi.

Da der blev givet melding om, at kortegen var tæt på, blev der givet besked til Lima 02-11 om at prøve at få styr på det, og Lima 02-11 bekræftede, at han ville forsøge. Derefter spurgte han:

”Lima 2-11: Og Lima 1 Lima 1, ja skal vil tage flaget fra dem eller hvordan, Lima 2-11 skifter.”

Og Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, svarede:

”Lima 1: Tag flaget fra dem. Kom.”

Herefter brød KSN ind og spurgte, hvorfor de talte internt på radiokanalen, og Lima 1 svarede, at det var, fordi det var lige op over, da kortegen var ved ”Møllerens Plads”.

Kort efter meldte Lima 02-11 ind, at der blev ”hevet flere små tibetanske flag og lignende op blandt dem, der står tæt på.”

Hændelserne vedrørende Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg er videooptaget og blev vist på DRs hjemmeside. Det ses her, at Sara Kristine Gløjmar Berthou har et tibe-

tansk flag i hænderne, som en politibetjent med hvidt huebetræk også holder fast i. En anden politibetjent kommer til og begynder at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen i retning mod Vindebrogade/Højbro. Denne anden politibetjent tager også kortvarigt fat i flaget, som Sara Kristine Gløjmar Berthou stadig har i hænderne, og siger ”gå væk”. Dette gentager sig, da Sara Kristine Gløjmar Berthou vender sig mod kortegen og begynder at brede flaget ud, hvorefter betjenten holder flaget i sin højre hånd og fortsætter med at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou, men også Christian Gorm Hansen væk fra slotspladsen. Efter cirka 1 minut kommer politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé til og peger mod Højbro Plads, mens han siger noget om at demonstrere og Højbro Plads, hvilket får Sara Kristine Gløjmar Berthou til – igen – at sige, at hun står stille og roligt. Cirka 20 sekunder senere kommer Rene Michael Wennerberg på en sort damecykel med et tibetansk flag på cykelkurven og et tibetansk flag på pind i sin venstre hånd. To politibetjente henvender sig til ham, og den ene tager fat i pinden med flaget, men Rene Michael Wennerberg tager det ned langs siden af kroppen, hvorefter den ene betjent peger mod Højbro Plads.

Operationel leder, KSNleder Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at nogle demonstranter tog ophold på slotspladsen. Det var imod hans ordre, og de blev henvist til Højbro Plads.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at udtalelsen ”Tag flaget fra dem” blot var en måludpegning og besked om, at personerne skulle flyttes. Betjentene gjorde præcis, som de fik besked på. Demonstranterne måtte ikke være på slotspladsen, hvor man ikke kunne skærme præsidenten mod modstandere. Den eneste mulighed var at flytte dem til Højbro Plads. Det var først, da det ikke lykkedes betjentene at få personerne med flag ned til Højbro Plads, at han gav ordre om, at de skulle fratages deres flag. Det var en sikkerhedsmæssig betragtning. Tingene skulle på det tidspunkt gå stærkt, fordi præsidenten var meget tæt på.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at hans deling var placeret i to rækker ud fra Kongeporten på Christiansborg Slotsplads og ud mod kørebanelen, og det var ham, der via Lima 1, som var Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte ind til KSN om et flag på en ladcykel. Da nogle demonstranter på slotspladsen tog nogle meget små flag næsten i lagkagestørrelse frem, spurgte han Lima 1, om de også skulle tage sådanne flag fra dem. Han ved ikke, hvorfor KSN kort derefter spurgte ham og Lima 1 om, hvorfor de talte sammen på den kanal. Han gav ordren om at tage flagene fra dem videre til gruppeførerne, men de meldte retur, at flere af deres folk ikke ville udføre ordren. Han studsede lidt over det, men gjorde ikke noget ved

det på det tidspunkt, da der kun var ét minut, til præsidenten ville ankomme. Han tog det heller ikke efterfølgende op med sin deling.

Politiassistent Tim Jensen, der var en del af politiaktion 07-02, Christiansborg, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det er ham, der kan ses på videooptagelsen iført kasket med hvidt huebetræk. Han er i tvivl om, hvorvidt kvinden havde viftet med flaget op i hovedet på ham, eller om det var befalet, at der ikke måtte være denne slags flag på slotspladsen.

Politiassistent Jesper Syrach Bomholt, der om aftenen den 15. juni 2012 var logfører for politikommissær Peter Mikael Spanggaard (delingsføreren for Delta 11-02), har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han, kort efter at køretøjerne var kørt ind foran demonstrationen, blev kontaktet af Søren Bukhave fra delingen, som forklarede, at han havde set to personer, som netop havde lagt et Tibetflag ned i en taske, og nu var ved at bevæge sig væk fra demonstrationen i retning mod Christiansborg Slotsplads. Søren Bukhave udpegede personerne for ham. Det var et ungt par, hvor manden bar en rygsæk, hvori flaget ifølge Søren Bukhaves forklaring var anbragt. Han gav oplysningen videre til Peter Mikael Spanggaard, der sagde, at han skulle få dem stoppet. Da han nåede frem til parret, stod de i rækken af mennesker ved indkørslen til Prins Jørgens Gård i samtale med en for ham ukendt politibetjent iført kasket med hvidt betræk. Kvinden stod med Tibetflaget i begge hænder, og ville holde det op over hovedet. Han overtog samtalen med parret, og forklarede dem, at de skulle tilbage til Højbro Plads, hvis de ville flage med Tibetflaget. Det forstod de ikke. Han sagde, at han skulle tage flaget fra dem, hvis de flagede. Da kvinden holdt flaget op igen, tog han flaget ud af hænderne på hende og sagde til hende, at hun kunne få sit flag igen, hvis hun afleverede sit navn til sagen, men det ville hun ikke. Han og parret fulgtes derefter ad til Højbro Plads. Det første stykke - 4-5 meter - førte han parret væk fra rækken af mennesker. Derefter gik parret selv retur til Højbro Plads, men de gik ved siden af ham, som skulle samme vej. Da han ikke kunne få oplyst, hvem kvinden var, destruerede han efterfølgende flaget.

Politiassistent Jesper Petersen, der var en del af gruppen Golf 11-12 fra Københavns Politis daglige beredskab i Udrykningssektionen, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at hans kollega Rene Urban sagde, at han skulle bruge en mand, der skulle gå med ham. Han husker ikke, om Rene Urban sagde, hvad de skulle. De gik over mod nogle demonstrerende med tibetanske flag. Det var hans indtryk, at demonstranterne ikke måtte være der, hvor de var. Han kan huske, at de eskorterede personerne ud af området og uden for politiets perimenter. Han husker ikke, om de fik ordren verbalt eller på radioen. Han kunne ikke forestille sig, at det var hans egen beslutning at rette henvendelse til manden på cyklen. Det er hans opfattelse, at manden på cyklen skulle eskorteres ud af området. Efter at have set vide-

oen er det hans opfattelse, at der ikke i forbindelse med præsidentens ankomst måtte være personer med tibetanske flag på slotspladsen. Han husker ikke, om de blev ført mod Højbro Plads eller over mod Thorvaldsens museum, og han husker ikke, om han tog flaget fra manden. Det var ikke hans vurdering, at manden på cyklen udgjorde nogen sikkerhedsrisiko.

Politiassistent Søren Norlander, der var gruppefører i politiaktion 02-01, og som var i kontakt med Rene Michael Wennerberg ved gruppevognene på Højbro Plads, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at Rene Michael Wennerberg var utilfreds med, at han ikke måtte være der, hvor han selv ville være. Rene Michael Wennerberg skulle om til demonstrationen, fordi han havde et tibetansk flag på en pind samt et flag foran på cyklen. Disse to flag gjorde, at Rene Michael Wennerberg blev opfattet som demonstrant, og han skulle derfor være der, hvor demonstrationen var. Såfremt Rene Michael Wennerberg ville være på slotspladsen, skulle han gemme de to flag væk. Han kan ikke huske, om han havde fat i Rene Michael Wennerberg for at føre ham over mod demonstrationen. Han mener, at der var en pige i nærheden, der også var "rimeligt oppe og køre" over, at politiet smed Rene Michael Wennerberg væk.

Den 16. juni 2012 opstod endnu en episode med bortvisning af en person med flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at en bus med demonstranter var ankommet til Højbro Plads, og at der kl. 09.07 var cirka 50 demonstranter, som medbragte bannere, flag og skilte, men forholdt sig roligt. Der var tale om en anmeldt vietnamesisk demonstration. Lima 1 meldte kl. 09.18, at en demonstrant, som gik langs med kanalen med et tibetansk flag var bortvist og gik i retning mod Amager.

Det kan således lægges til grund, at ordren om at tage flagene fra Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen, og at bortvise dem, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg fra Christiansborg Slotsplads den 15. juni 2012 blev givet af central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og operationel leder, KSNleder Claus Hjelm Olsen, og videregivet gennem indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard til gruppefører, politiassistent Søren Norlander.

Afskærmning af demonstranter ved Højbro Plads

Den 15. juni 2012 var der gallamiddag på Christiansborg fra kl. 20. Samtidig skulle en anmeldt fælles pro-Tibet og Falun Gong demonstration finde sted på Højbro Plads. Kort tid før den kinesiske præsidents ankomst blev fire af politiets Golf-biler kørt ind foran demonstrationen, der var opstillet i rundkørslen på Højbro Plads.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at der var cirka 100 asiater og danskere med flag og balloner på Højbro Plads, og at alt var roligt.

Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, har i POLDOK kl. 19.40 skrevet, at demonstrationen på Højbro Plads anvendte lydanlæg i strid med tilladelsen, og at det blev bragt til ophør ved Lima 1's foranstaltning efter KSNlederens beslutning. Videre står der, at demonstrationen kort før præsidentens ankomst valgte at rykke frem mod Christiansborg Slotsplads, og at Delta 11-01, der var underlagt politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, blev kommanderet frem for afspærring.

Dette svarer ikke helt til oplysningerne i meldeblanketterne, der ikke indeholder oplysninger om støj fra demonstrationen og indgreb i den forbindelse omkring kl. 19.40, men om, at Lima 1 kl. 19.42 sendte Delta 04-01 til Nikolaj Kirke for at se efter bannere, men kort efter kunne melde, at der ingen bannere var, og kl. 19.56 kunne melde, at alt var roligt på Højbro Plads.

Der er ingen meldinger vedrørende demonstrationen på Højbro Plads på lydfilen i tidsrummet mellem kl. 19.28.44, hvor KSN meldte alt roligt, til kl. 19.56.04, hvor Lima 1 meldte alt roligt og

”fire Golfer kørt ind foran ... demonstrationen ... skærmer derved. ... Ja, bilerne er kørt på plads. Fire stykker – dækker for demo'en.”

Der blev under og umiddelbart efter det kinesiske statsbesøg bragt en række TV-indslag, der blandt andet omtalte politiets ageren under hændelserne på Højbro Plads.

Den 15. juni 2012 bragte TV2 Nyhederne kl. 18.00 oplysninger fra Højbro Plads om, at busser ville blive kørt mellem demonstranterne og kortegen, når den ifølge planen ankom kl. 20.00, og at demonstranterne havde fået besked på at sænke bannerne ved kortegens ankomst, så ”præsidentens sjælefred ikke forstyrres”. Af indslaget fremgår derudover, at demonstrationen tilsyneladende forløb fredeligt.

På en optagelse fra ”TV Marineret” ses demonstranterne stå med flag og banner foran statuen på Højbro Plads, før Golf-bilerne blev kørt frem. De står stille, og stemningen er rolig. Der er musik og råb om ”Free Tibet” og Falun Dafa. Cirka 41 sekunder inde i videoen er der kørt flere blå Golf-biler frem foran demonstrationen. Foran Golf-bilerne med front mod demonstranterne står cirka 20 politifolk. Der er stadig slagråb og musik, men også stadig en rolig stemning. Efter 2 minutter og 51 sekunder er fronten af demonstrationen rykket tættere på polititjenestemændene, som

stadig står foran politivognene med front mod demonstrationen. Der høres fortsat slagråb, men ingen musik.

Det ses på videooptagelsen, at Golf-bilerne tager den væsentligste del af ud- og indsynet til Christiansborg Slotsplads.

Til TV2-Nyhederne 16. juni 2012 kl. 19.00 udtalte politiinspektør Mogens Norup Lauridsen ”Det var en taktisk beslutning at rykke så tæt på, fordi at man blev i tvivl, om demonstranterne derovre havde tænkt sig at overholde de aftaler, der var lavet”. Videre svarede han, at ingen havde besluttet, at udsynet til præsidenten skulle hindres, og at ”vores setup det går kun på at skabe den fornødne sikkerhed. Om de ser eller hører et eller andet, det er ikke en del af vores planlægning”.

Operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at der kom indmeldinger til KSN om aktivister forskellige steder. For ham som KSNleder var det vigtigt at få et overblik over, hvad der skete på gaden. Han kan ikke konkret huske, om han agerede på nogle af indmeldingerne. Den 15. juni 2012 talte han med indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, formentlig inden han kørte til sin opgave ved Christiansborg Slotsplads. Han vil tro, at de talte sammen i KSN, men det kan også have været over telefonen. Han skitserede en manøvreide for Andrew Jerome Henrik Oryé, hvorefter han skulle placere sine folk på slotspladsen, og hans deling skulle placeres sådan, at den kunne skydes ind og afspærre demonstrationen, hvis der skete noget uforudset. De talte ikke om, i hvilke situationer og hvornår bilerne skulle køres frem. Hvornår bilerne skulle køres frem, var en taktisk beslutning, der blev truffet af Andrew Jerome Henrik Oryé på stedet. KSN gav ikke konkret ordre til at køre dem frem. De havde ikke flere samtaler om det den dag, men de har måske talt sammen to gange under begivenhederne. Andrew Jerome Henrik Oryé gav ham situationsbilleder, blandt andet at demonstrationen var blevet bedt om at skrue ned for lyden. Han fik ingen melding fra Andrew Jerome Henrik Oryé om, at demonstranterne gik ”frem i en bred front”. Hans billede var, at der var stille og roligt. Bagefter oplyste Andrew Jerome Henrik Oryé ham om, at bilerne var kørt frem, fordi nogle af demonstranterne havde bevæget sig frem fra Højbro Plads, hvor demonstrationen foregik omkring statuen på Højbro Plads. Der var sat flag og bannere op på statuen, hvilket han accepterede, men han ville ikke have personer på statuen. De havde vist også højtalere med.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at han gennemgik reglerne for demonstrationen med den ansvarlige for den anmeldte demonstration på Højbro Plads. Han sagde herunder, at KSN havde meddelt, at der ville blive rullet biler ind foran demonstranterne, hvis der var det mindste. Det er helt almindelig procedure ved demonstrationer. Han må have

fået ordren fra Claus Hjelm Olsen i KSN kort forinden. Han ved ikke, om ordren fra KSN skyldtes, at præsidenten ikke måtte se bannere eller flag. Delingsfører, politikommissær Peter Mikael Spanggaard vidste godt, at det var KSN, der var ophavsmand til ordren. Om ordren var begrundet sikkerhedsmæssigt, må man spørge KSN om. Han sagde til Peter Mikael Spanggaard, at hvis demonstranterne bevægede sig frem, skulle bilerne køre frem. Han ved ikke, hvorfor bilerne skulle køres ind foran demonstrationen. Det var det, KSN bad om, så det gjorde han. Han fik bagefter oplyst, at demonstranterne gik frem, da de troede, at præsidentens bil kom. Derefter blev bilerne kørt frem. Meldingerne kl. 20.03-20.04 om personer med tibetanske flag gav anledning til, at han beordrede demonstranterne fjernet fra slotspladsen. Han kom til Christiansborg et stykke tid inden, præsidenten skulle ankomme kl. 20.00. Hvis han har meldt ind til KSN kl. 18.03, passer det, at han kan være ankommet omkring kl. 18.00. Hans melding om banner på Nikolaj Kirke skyldtes, at der skulle meldes til KSN i sådanne tilfælde. Banneret kunne godt udgøre en sikkerhedsmæssig risiko, og det blev derfor meldt ind til KSN.

Politikommissær Peter Mikael Spanggaard, Københavns Politi, delingsfører for politiaktion 11-02, der var underlagt Andrew Jerome Henrik Oryé, har forklaret, at han fik manøvreideen for sin politiaktion direkte af Lima 1, Andrew Jerome Henrik Oryé, under en samtale med ham på Christiansborg Slotsplads, 1-1½ time før kortegen ankom. Han erindrer ikke, at de var mødtes forinden. Andrew Jerome Henrik Oryé fortalte, at han skulle placere sine køretøjer i skjul i Fortunstræde, og at hans personale skulle være på Højbro Plads og sørge for, at demonstrationen ikke bevægede sig over den lille bro mod slotspladsen, idet der ikke måtte være flag på slotspladsen. Når kortegen var synlig for ham, der stod på Knippelsbro, skulle køretøjerne trækkes frem og ind foran demonstrationen på Højbro Plads, så demonstrationen ikke var synlig for kortegen. Der var måske 100-150 demonstranter. Andrew Jerome Henrik Oryé sagde, at statsmændene ikke måtte kunne se demonstrationen. Sådan opfattede han det. Da hans folk på Højbro Plads sagde, ”Nu går de frem” eller lignende, gav han ordre til sine folk om at køre frem. Demonstrationen havde på dette tidspunkt ikke været aggressiv, og han trak bilerne frem allerede ved meldingen fra sine folk for at bibeholde den rolige stemning. Han kunne ikke selv se, om der var nogen af demonstranterne, der gik frem.

Politiassistent og logfører Martin Espersen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det var Andrew Jerome Henrik Oryés ide at køre vognene frem for at afskærme, så demonstrationen ikke kunne se kortegen. Det skulle iværksættes, når kortegen nærmede sig. De fik løbende meldinger om, hvor langt kortegen var kommet. Der var ingen demonstranter, der løb frem, og der var ingen sikkerhedsmæssig risiko ved demonstrationen.

Gruppefører i Delta 11-02 under politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politiasistent Søren Bondgaard, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det blev beordret, at enhedens gruppevogne, skulle være kørt ind foran demonstranterne på Højbro Plads, når kortegen skulle køre forbi, således at deres flag ikke var synlige fra den passerende kortege. Ordren blev givet om morgenen og kom ”oppe fra ledelsen” i Københavns Politi. Der var ikke tale om en afskærmning af sikkerhedsmæssige grunde, men med henblik på at spærre for udsynet til demonstrationen. De var i gruppen enige om, at der var tale om en lodret ordre, og de talte om legaliteten heraf.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han blev overrasket, da han så bilerne køre frem foran demonstrationen på Højbro Plads. Han spurgte ingen fra Københavns Politi om baggrunden herfor. Han var ikke fokuseret på, om nogle af demonstranterne løb frem, men hvis de havde nærmet sig, ville han have bemærket det.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han var forrider for præsidentens kortege, da den skulle køre til Christiansborg den 15. juni 2012 om aftenen, og at der holdt blå biler ved Højbro Plads, da de kørte ind gennem Prins Jørgens Gård. Han mener, at han kunne se demonstranter på Højbro Plads. Foreholdt egen forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter han kunne se vognene, men ikke demonstranter, vil han ikke afvise, at han har udtalt sig således til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Han er ikke sikker på, om han kunne se demonstranter.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at hans udtalelse i TV2 Nyhederne byggede på oplysninger fra Claus Hjelm Olsen eller Andrew Jerome Henrik Oryé. Han fik at vide, at Dronningen var kommet kørende, og at det fik nogle demonstranter til at bevæge sig mod slotspladsen, og at det var derfor, bilerne blev kørt frem. Når han talte om, at det udelukkende handlede om sikkerhed, gjorde han det efter sin overbevisning på daværende tidspunkt. Hvis han havde set indholdet af operationsbefalingen og af den taktiske befaling for politiaktion 04-01, ville han ikke have udtalt sig sådan.

Det kan efter forklaringerne fra delingsfører, politikommissær Peter Mikael Spanggaard, der underbygges af forklaringer fra blandt andre politiassistenterne Martin Espersen og Søren Bondgaard lægges til grund, at central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé efter aftale med KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen gav ordre om at køre Golf-bilerne ind foran demonstranterne, når kortegen skulle passere, således at demonstrationen på Højbro Plads ikke var synlig. Det kan endvidere lægges til grund, at ordren blev videregivet til gruppeføberen for Delta 11-02, politiassistent Søren Bondgaard.

3.1.2.3 Kommissionens vurdering

Efter forklaringer fra indsatslederne politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, politikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard og politiassistent Mark Larsen kan det lægges til grund, at de på dagen briefede deres medarbejdere i henhold til de taktiske befalinger og dermed også om de kinesiske bekymringer og ordren om at forhindre, at demonstranter var synlige. Efter operationsleder i KSN, politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings' forklaring kan det endvidere lægges til grund, at KSNleder vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen på dagen ligeledes briefede KSN om de kinesiske bekymringer og ordren om at forhindre, at demonstranter var synlige.

På baggrund af de ovenfor omtalte lydfiler, meldeblanketter, videooptagelser, udskrifter af POLDOK, medieomtale og forklaringer afgivet for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og for kommissionen kan det videre lægges til grund, at Københavns Politi iværksatte fjernelse af graffiti indeholdende budskaber vedrørende Tibet ved Hotel Radisson Blu, Amaliegade, Admiral Hotel og Toldbodgade, Nordre Toldbod, Amaliehaven og Kongens Have. Det kan endvidere lægges til grund, at der blev givet ordre til at undersøge parkerede biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere, og at personer blev bortvist fra Amalienborg på grund af Tibetbannere. Det kan også lægges til grund, at Jennifer Luna Pedersen blev tilbageholdt ved Den Lille Havfrue muligt, fordi hun havde et flag, og farten på kortegen blev på ordre fra KSN sat ned i forbindelse hermed. Det kan yderligere lægges til grund, at Thomas Joseph Kehoe blev frataget et flag ved Nordre Toldbod, og at Thomas Herbert Götz blev frihedsberøvet ved Kongens Have/Rosenborg Slot, fordi han bar et flag. Flag blev frataget Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen ved Christiansborg Slotsplads, hvorfra de, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg blev bortvist, og det kan lægges til grund, at der blev givet ordre til at afskærme demonstranter på Højbro Plads med fire Golf-biler, der skulle køre frem, umiddelbart før præsidenten skulle passere.

Der er redegjort for ordregivningen ovenfor under omtalen af de enkelte episoder.

Det kan herefter lægges til grund, at Københavns Politi efter ordre fra central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen forhindrede demonstranter i at være synlige for den kinesiske præsident, og at det ikke i de nævnte tilfælde skete på baggrund af en vurdering af, at de pågældende udgjorde en sikkerhedsrisiko, hvorved bemærkes, at der ikke i det foreliggende materiale er grundlag for at antage, at demonstranterne udgjorde en sikkerhedsrisiko.

Om vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens overordnede i Københavns Politi, ledelsen i PET og ministre og ansatte i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet, Rigspolitiet og Hofmarskallatet henvises til afsnit 3.1.3.3.

3.1.3 Planlægningen af den kinesiske præsident Hu Jintaos besøg i Danmark 14.-16. juni 2012

I dette afsnit sammenfattes de væsentligste elementer i forløbet vedrørende planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i Danmark den 14.-16. juni 2012 (statsbesøget). Kommissionen har vedrørende planlægningen af besøget undersøgt forløbet i Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet, i Hofmarskallatet og i PET, Rigspolitiet og Københavns Politi.

3.1.3.1 Om Justitsministeriets, Udenrigsministeriets, Statsministeriets, Hofmarskallatets, Rigspolitiets, PETs og Københavns Politis rolle i forberedelsen af statsbesøget

Der foreligger ikke for kommissionen skriftlige retningslinjer vedrørende opgaverne og deres fordeling i forbindelse med et statsbesøg. En vurdering heraf må derfor ske på grundlag af fremlagte mails og forklaringer.

Der er for kommissionen fremlagt adskillige eksempler på, at der fra Udenrigsministeriets Protokol er sendt mails med PET og PETmedarbejdere som adressater direkte eller cc., mens tilsvarende ikke gør sig gældende for Hofmarskallatet.

Fra kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, foreligger en mail af 15. maj 2012 kl. 19.29, hvori hun besvarede den kinesiske ambassades forespørgsel om oplysning om samarbejdspartnere vedrørende sikkerhed ved at meddele kontaktoplysninger til konsulent KF 0764, PET.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at Hofmarskallatet planlægger og koordinerer ind- og udgående statsbesøg og i den forbindelse har etableret et fast koordinationsforum med deltagelse af Hofmarskallatet, PET og Udenrigsministeriet. Enkelte andre myndigheder kan blive indkaldt. Det er også sket i få tilfælde, at Dansk Industri har været indkaldt til møder i dette forum, der mødes regelmæssigt, når det ligger fast, at der skal være et statsbesøg. Hofmarskallatet har ansvaret for de arrangementer, Dronningen deltager i. Udenrigsministeriet har ansvaret for de politiske samtaler, mens PET tager sig af sikkerheden. Endvidere er de to landes ambassader involveret i planlægningen. I et koordinerende forum tager hver især sig af de opgaver, man er ansvarlig for. Dette forum er PETs hovedkilde, og det er her, PET modtager relevant information. PET får desuden information fra PETs egne møder med Kinas ambassade og fra fortropsbesøg. Der er selvfølgelig kontakt mellem Hofmarskallatet

og PET undervejs i forberedelsen, ligesom der er kontakt mellem Udenrigsministeriet og PET.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at Hofmarskallatet tager sig af forberedelsen af de dele af besøget, hvor Dronningen eller en anden i den kongelige familie er vært, mens Udenrigsministeriet tager sig af erhvervsdelen, og hvad der skal ske i Folketinget og i Statsministeriet. Fokus på møderne er på at få programmet til at hænge sammen, ikke på sikkerhed. Sikkerhed er på dagsordenen på nogle af forberedelsesmøderne, men det er PET og ikke Hofmarskallatet, der håndterer sikkerheden, og PET deltager i møderne og tager sig af det. Hofmarskallatet havde vedrørende besøget i 2012 samarbejde med blandt andet Udenrigsministeriets Protokol, ASI-kontoret og Erhvervskontoret, der også var repræsenteret på nogle af de forberedende møder. Det er hendes opgave at sørge for, at alle, herunder PET, er opdateret på programmet hele tiden. Hofmarskallatets dialog med PET drejer sig således kun om ændringer i programmet. Hofmarskallatet har ikke haft kontakt til PET om sikkerhedsmæssige spørgsmål. Der har ikke op til besøget været kontakt mellem Hofmarskallatet og Københavns Politi.

Udenrigsminister Villy Søvndal har forklaret, at sikkerhedsmæssige aspekter ved besøget ikke var Udenrigsministeriets og slet ikke udenrigsministerens opgave.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at ambassaden i Kina ikke har ansvaret for sikkerheden. Det må håndteres af Udenrigsministeriets Departement. Diplomater blander sig ikke i politiets og PETs arbejde. Det hører under Departementet. Ambassaden observerer i marken og sender oplysninger tilbage til Udenrigsministeriet, der forestår sagsbehandlingen.

Protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at Hofmarskallatet havde den overordnede ledelse af forberedelsen vedrørende indkvartering, kørsel, udarbejdelse af program etc. fra ankomsten den 14. juni 2012, og indtil de politiske samtaler skulle underskrives på Christiansborg den 16. juni 2012. I denne del af besøget var det Dronningen, der var vært, og det var Hofmarskallatet, der havde kontakten til PET. Hvis den kinesiske ambassadør har udtalt sig om sikkerhed, har Udenrigsministeriet formidlet det videre til Hofmarskallatet, PET og Statsministeriet, som er de myndigheder, der har interesse i dette forhold. Protokollen overtog værtsrollen for den del af besøget, der vedrørte underskrivelse af aftaler på Christiansborg den 16. juni 2012, og stod for besøgets forberedelse, herunder den indvendige logistik, i dette tidsrum. Udenrigsministeriet, Hofmarskallatet og PET holder altid jævnlige møder i forbindelse med planlægningen af et statsbesøg. Viceprotokolchef Annette Lassen har endvidere forklaret, at hun som regel sør-

gede for at orientere PET også for så vidt angik den del af programmet, hvor Dronningen var vært. I så fald orienterede hun samtidig Hofmarskallatet.

Kontorchef i ASI-kontoret Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, har forklaret, at sikkerhed, protokol og logistik lå uden for ASI-kontorets ressort, som var at forberede de politiske samtaler og koordinere de offentlige samarbejdsaftaler, der skulle indgås.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke har drøftet kinesernes bekymringer omkring demonstrationer og andre manifestationer med nogen. Disse forhold var ikke en del af Statsministeriets opgave.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at Statsministeriets opgave i al væsentlighed begrænser sig til substansen af den samtale, der skal holdes med statsministeren. Statsministeriet har hverken med sikkerheden eller protokolmæssige spørgsmål at gøre.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at det var Udenrigsministeriets ansvar at planlægge besøget og koordinere det med de relevante aktører, f.eks. politi og PET, for så vidt angår sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han ingen viden har om, at medarbejdere i Justitsministeriet har deltaget i møder med andre danske myndigheder, herunder Københavns Politi, op til besøget. Han havde ikke selv en sådan dialog. Deltagelse i fortropsmøderne ville i givet fald nok have været en opgave, der lå i Politikontoret, men det er ikke sket i hans tid. Han fik først kendskab til indholdet af operationsbefalingen i forbindelse med kommissionens nedsettelse. I 2012 vidste han ikke, at der var noget, der hed en operationsbefaling. Han havde ikke kendskab til, hvordan Københavns Politi tacklede det operationelle. Han kan ikke huske at have set PETs trusselsvurderinger før. Det har i givet fald ikke været noget, han bed mærke i.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke hørte om besøget i 2012 før samtidig med resten af Danmark, da det fandt sted. Hun har ikke hørt om, at Justitsministeriet skulle have deltaget i fortropsbesøget eller i møder med PET op til besøget. Det ville også have været mærkeligt. Operationsbefalingen fik hun først kendskab til en onsdag eftermiddag i efteråret 2015, hvor afdelingschefen hentede hende og Carsten Madsen ind på sit kontor, lukkede døren og fortalte, at Københavns Politi, vist nærmest Thorkild Fogde selv, havde fundet den. Hun havde selv været med til at give to svar til Folketinget, som nu viste sig at være forkerte, så derfor husker hun selvfølgelig meget klart, både hvornår

og hvordan hun fik det at vide. Hun havde heller ikke kendskab til den operative behandling i politiet, og hun kendte ikke dengang betegnelsen operationsbefaling.

PET-chef Jakob Scharf har forklaret, at når PET giver anbefalinger til Københavns Politi, ligger det i formuleringen, at det er en anbefaling. Det er i sidste ende politiet, der træffer beslutning om, hvad politiet vil bruge anbefalingen til. Der er ikke tale om en instruks fra PETs side. PET har ansvar for egne opgaver. Det er modtagernes ansvar at følge op på anbefalingerne. Der er tæt samarbejde mellem PET og politiet. PET står for personbeskyttelsen, og det medfører løbende kommunikation med politiet.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han havde kontakt både til Københavns Politi, til Kinas ambassade, til Hofmarskallatet og til Udenrigsministeriets Protokol, ligesom han havde kontakt til objekterne. Han havde også kontakt til Statsministeriet, men det var ikke så meget.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at PET blot sender en anbefaling til politiet, og ikke er en del af politiets udførelse af opgaven.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at PETs trusselsvurdering udgjorde grundlaget for Københavns Politis arbejde, og at PET intet havde at gøre med, hvordan opgaven blev løst operationelt. PET gav blot informationer, og Københavns Politi brugte trusselsvurderingen som informationsmateriale. PET deltog i alle stabsmøder i Københavns Politi og gennemgik her trusselsvurderingen og anbefalingen.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, har forklaret, at hans afdeling ved statsbesøg altid har indgående kontakt til Udenrigsministeriets Protokol, der koordinerer besøgene og gæsterne ønsker om, hvad der skal ske. Han havde især kontakt til viceprotokolchef Annette Lassen. Der er så tæt kontakt, fordi sådanne besøg ændrer sig hele tiden. Den egentlige kontakt til andre myndigheder går gennem PETs konsulenter. Han tog sig af eskorten, mens PET tog sig af det sikkerhedsmæssige.

3.1.3.2 Mødeaktiviteter mv. under planlægningen af det kinesiske præsidentbesøg

Der er for kommissionen afgivet overensstemmende forklaringer af en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, Statsministeriet, PET og Københavns Politi om, at det var almindelig viden, at kineserne havde en bekymring vedrørende demonstrationer, herunder vedrørende Falun Gong og pro-tibetanere, hvorfor dette kan lægges til grund.

Under forberedelsen af statsbesøget i juni 2012 blev denne bekymring tillige også ofte særligt omtalt i korrespondance og under møder.

Således har f. eks. *indsatsleder, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi*, der var indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, forklaret, at repræsentanterne for Udenrigsministeriet hele tiden brugte udtrykket, at ”ingen ville tabe ansigt”, men ikke sagde noget specielt om, hvordan politiet skulle forholde sig overfor demonstrationer og lignende. Det lå kineserne meget på sinde, at de ikke ”tabte ansigt”.

I det følgende redegøres for korrespondance, hvor de kinesiske bekymringer konkret er omtalt, og for møder og kontakter, hvor de er eller kan have været omtalt.

Mail af 8. maj 2012 kl. 19.20

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, orienterede i mail af 8. maj 2012 Statsministeriet, Hofmarskallatet og Udenrigsministeriet om, at den kinesiske præsident ville aflægge Danmark besøg med forventet ankomst 14. juni 2012 og forventet afrejse 16. juni 2012. Det er i mailen oplyst, at den kinesiske ambassadør Li under et møde samme dag med departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, havde givet udtryk for, at han var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Det anførtes i mailen, at ambassadøren

”Fra sin tid i Storbritannien havde ... oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin under dennes statsbesøg dér. Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af ’pro-tibetanske’ organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en ’stor fare’.”

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han ikke mente, at der blev kommenteret på ambassadørens oplysning under mødet. Det var først efter et par yderligere møder, at det blev klart for ham, at det var et tema, der optog kineserne meget. I bagklogskabens lys kunne man allerede under dette møde fornemme, at kineserne havde et bredere farebegreb.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at det var vigtigt, at besøget ikke gik galt. Det skulle forløbe godt. Kineserne fandt det tilsyneladende vigtigt, at der ikke var voldelige pro-tibetanske demonstrationer.

Udenrigsminister Villy Søvndal har forklaret, at bekymringerne for blandt andet demonstrationer ikke blev bragt op over for ham af departementschefen. De talte heller ikke om, hvordan den kinesiske værdighed skulle håndteres.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at ambassadør Li's bemærkning var et klart budskab til Udenrigsministeriet, som måtte gå videre med sine overvejelser omkring karakteren af besøget ud fra dette.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun deltog i mødet den 8. maj 2012 med departementschefen og den kinesiske ambassadør. Hvis ambassadøren har udtalt sig om sikkerhed, har Udenrigsministeriet taget det ad notam og formidlet det videre til Hofmarskallatet, PET og Statsministeriet, som er de myndigheder, der har interesse i dette forhold.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at kineserne ved, at man noterer deres ønsker, man de ved også, at de ikke bliver efterkommet i Danmark. Ved præsidentbesøg er Protokollen altid opmærksom på, at det er vigtigt, at præsidenter behandles værdigt og ens. Protokollen er desuden altid opmærksom på den asiatiske kultur.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at der ikke i Statsministeriet var overvejelser omkring kinesernes syn på sikkerheden. Med hensyn til værdigheden var det de ydre rammer, der var vigtige for kineserne. Man skulle kunne se, at det var et stort og vigtigt land, der var på besøg. For kineserne var selve det, at besøget fandt sted, lige så vigtigt som besøgets indhold.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at det er en meget stor ting for en ambassade, når et lille land som Danmark får så stort et besøg. Mailen af 8. maj 2012 gav ikke anledning til overvejelser omkring sikkerhed og værdighed i Statsministeriet. Man vidste desuden fra tidligere statsbesøg, at kineserne altid har fokus på disse spørgsmål.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at det kinesiske syn på sikkerheden, der er omtalt i mailen af 8. maj 2012, så vidt hun erindrer, ikke blev gjort til genstand for sagsbehandling i Statsministeriet, og at man i Statsministeriet ikke var specielt bekendt med Kinas bekymringer forud for 2012.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at han ikke hæftede sig specielt ved oplysningen i mailen af 8. maj 2012 om ambassadør Li's syn på sikkerhedsspørgsmålet. Det kom ikke som en overraskelse, for ved indgående statsbesøg rejser hovedparten af de gæstende lande spørgsmål om sikkerhed.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at ambassadør Li's bemærkninger i mailen af 8. maj 2012 bevirkede, at sikkerhed kom på dagsorden på nogle af forberedelsesmøderne.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke var bekendt med denne eller andre mails fra Udenrigsministeriet i denne periode.

Videokonference onsdag, den 9. maj 2012 i Udenrigsministeriet

Der blev i Udenrigsministeriet afholdt en videokonference den 9. maj 2012.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at videokonferencen i Udenrigsministeriet var et internt dansk møde i koordinationsforum, og at han deltog. Udenrigsministeriet deltog formentlig med repræsentanter fra Protokollen, de involverede ressortkontorer og ambassaden i Beijing. Formentlig deltog også en eller to personer fra PET. Han tror ikke, at sikkerhed og værdighed blev drøftet. Sikkerhed var et fast dagsordenspunkt på disse møder. PET havde meget lidt interesse i nok 90 % af det, der blev talt om på mødet, men det var vigtigt, at PET fulgte med i programændringerne. I starten af planlægningen af et statsbesøg kan PET give en vurdering af trusselsbilledet, og det har de formentlig også gjort i dette tilfælde. Han husker ikke, at det gav anledning til drøftelse af særlige problemstillinger.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at han deltog i videokonferencen sammen med en række medarbejdere fra ambassaden. Han husker ikke, om Statsministeriet og/eller PET deltog. Alle emner blev drøftet på mødet. For ambassaden var det vigtigste at få lavet et program og en oversigt over, hvilke aftaler der kunne indgås.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun deltog i videokonferencen, som var første møde, efter de fik beskeden om statsbesøget. Det var et møde, hvor den danske ambassade i Beijing, Statsministeriet, Hofmarskallatet og Udenrigsministeriet drøftede og afstemte deres forventninger. Det var primært et internt møde i Udenrigsministeriet, og hun mener ikke, at Justitsministeriet og PET deltog. Man fokuserede på, hvad man kunne få ud af de to dage. Sikkerhed og værdighed kan godt være blevet nævnt. Man ved, at kinesiske statsledere lægger vægt på at blive behandlet værdigt. Det gør alle statsledere.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at de ikke husker at have deltaget, og at videokonferencen ikke er noteret i deres kalender. *Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor*, og de afhørte PETmedarbejdere har ikke kunnet huske, om de deltog i videokonferencen. *Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet*, har forklaret, at hun ikke deltog i videokonferencen.

Mail af 10. maj 2012 kl. 16.26

Ambassadør Friis Arne Petersen skrev i en mail af 10. maj 2012 til departementschef Claus Grube:

”... For en sikkerheds skyld: status, prestige, ”ansigt” spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau. ...”

Departementschef Claus Grube svarede ambassadøren samme dag:

”... vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske.”

Claus Grubes mail blev sendt cc. til en række personer i Udenrigsministeriet og Statsministeriet samt til hofmarskal Ove Ullerup, der videresendte mailen til Hofmarskallatets ceremonimester, Christian Eugen-Olsen.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at han nævnte de kinesiske bekymringer for en sikkerheds skyld. Med ”ansigt” mente han ikke det samme som at ”tabe ansigt”. At ”tabe ansigt” er et spørgsmål om høflighed og går på personers indbyrdes relationer. Det har samme betydning i Kina. Det er et antropologisk og sociologisk fænomen, som det er vigtigt at kende, når man skal forhandle med kinesere. ”Ansigt” derimod betyder stormagtsprestige og har intet med sikkerhed at gøre. Han gjorde sig ingen tanker om, hvordan hans budskab i mailen blev modtaget og fulgte ikke op på, om der blev ageret på det i departementet. Det var ikke ambassadens, men Udenrigsministeriets ansvar, om der skulle reageres eller ej. For ambassaden var kun besøgets substans og ikke det sikkerhedsmæssige vigtigt. Hverken han eller ambassaden i Beijing drøftede sikkerhed med politiet eller PET. Han kan ikke se, at nogen i Udenrigsministeriet eller i Statsministeriet havde interesse i, at budskabet blev formidlet videre til PET.

Udenrigsminister Villy Søvndal har forklaret, at han ikke blev orienteret om mailkorrespondancen. I ”ansigt” ligger efter hans opfattelse ikke, at demonstrationer og flag skal fjernes fra gaderne.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han opfattede oplysningen som meget naturlig, fordi mailen rettede sig til en række medarbejdere både i Udenrigsministeriet og i andre ministerier, der ikke beskæftigede sig med Kina og kinesiske værdier til daglig. Med hensyn til vendingen ”ansigt” er det gene-

relt sådan i Asien, at man skal udvise respekt over for hinanden, når personer agerer med hinanden. Det er knyttet til et værdighedsbegreb. Det er et spørgsmål om de personlige relationer mellem to mennesker. Det betyder ikke, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter. Han gav beskeden videre og vidste ikke, hvem der kontaktede PET.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han forstod Friis Arne Petersens bemærkninger i mailen af 10. maj 2012 på den måde, at kineserne ønskede, at besøget skulle være lige så godt, som hvis det var USA's præsident, der kom på besøg. "At tabe ansigt" går i høj grad på protokollen, som handler om, at der bliver taget godt hånd om én, mens sikkerhed handler om fare. Han agerede ikke på Claus Grubes mail, da det ikke var ASI-kontorets ressort.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han ikke dengang reflekterede over Friis Arne Petersens bemærkning. Den handler bare om at behandle folk ordentligt. I "ansigt" lå der ikke noget bestemt. Det er fast praksis, at PET orienteres om et sådant besøg, og at der fra PET indhentes en sikkerhedsvurdering.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at der i Friis Arne Petersens angivelse af "ansigt" og "værdighed" alene ligger et spørgsmål om prestige og anseelse udadtil. Det handler om stormagtsprestige og har ikke noget at gøre med at "tabe ansigt". Besøget blev forberedt som alle andre statsbesøg. Det var vigtigt at anføre kinesernes ønske om værdig behandling, så alle var opmærksomme på det, og på at besøget skulle forløbe så godt som overhovedet muligt. Hun går ud fra, at Hofmarskallatet har taget kontakt til PET og politiet i anledning af Claus Grubes svar-mail, men kan ikke afvise, at Udenrigsministeriets Protokol har videresendt oplysningerne til PET.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun ikke agerede på Friis Arne Petersens mail.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at man arbejder meget med udtrykket "ansigt" i Asien. Det dækker over, at man får den prestige, man kan forvente, og at man ikke bliver udsat for noget uforudset, som man behøver at agere på. Form spiller en større rolle i asiatisk sammenhæng end i vestlig sammenhæng. Hofmarskallatet reagerede ikke på Claus Grubes mail.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at det er væsentligt at være opmærksom på de forhold, Friis Arne Petersen omtaler i sin mail, ved forberedelserne af et besøg og at være bevidst herom under forhandlinger med asiater. Claus Grubes bemærkning i mail af 10. maj 2012 handlede vist om, at Kina ønskede

sen offentliggørelse af besøget. Hun mener ikke, at den gav anledning til, at Hofmarskallatet reagerede.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at han opfattede Friis Arne Petersens bemærkning således, at det var vigtigt for kineserne, at de blev behandlet mindst lige så godt som statsoverhoveder fra andre stormagter, og ikke som at kineserne skulle behandles anderledes end andre. Han har ikke drøftet Claus Grubes mail eller sikkerhedsspørgsmål med Claus Grube eller andre i Udenrigsministeriet og heller ikke haft kontakt med PET, politi eller Justitsministeriet i forbindelse med mailen.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at hun ikke erindrer, at hun særligt reflekterede over Friis Arne Petersens bemærkning i mailen, og om Claus Grubes bemærkning i svarmailen, at hun ikke husker, at Statsministeriet skulle reagere på kinesernes ønske. Hun mener, at den vedrører kinesernes ønske om meget sen offentliggørelse af besøget.

Chefkonsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at han læste oplysningen i Friis Arne Petersens mail som, at præsidenten skulle behandles så godt som overhovedet muligt. Det var vigtigt for kineserne at blive behandlet på lige niveau med f. eks. USA. Han husker ikke at have adskilt status, prestige og ansigt, da han læste mailen, og han har ikke anden viden om ”ansigt”, end det at blive behandlet så fint og godt som muligt. Han blev ikke bedt om at indhente en mening fra PET og politiet og kan ikke pege på en person, som ville tage sig af en sådan generelt meddelt besked fra departementschefen, herunder ikke, om det kunne være Protokollens opgave.

Møde fredag, den 11. maj 2012 i Beijing – formiddag dansk tid

Ambassadør Friis Arne Petersen havde den 11. maj 2012 et møde med generaldirektøren for Europaafdelingen i det kinesiske udenrigsministerium, Liu Haiying, på ambassaden i Kina. Ambassaden orienterede i en mail samme dag kl. 12.24 ledende medarbejdere i blandt andet Statsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder departementschef Claus Grube og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, om, at generaldirektøren understregede, at

”sikkerhed var et spørgsmål af stor betydning, som man håbede, at man fra dansk side ville tage meget alvorligt. Fra kinesisk side ville man løbende holde de danske myndigheder orienteret om bevægelser i anti-kinesiske miljøer.”

Af mailen fremgår videre, at ambassadøren lovede at viderebringe det kinesiske syn på forberedelse og gennemførelse af statsbesøget til den danske regering.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at mailen blev omdelt til de relevante myndigheder, der herefter selv måtte orientere deres egen minister. Udenrigsministeren blev orienteret om besøget straks efter, at det var officielt, og han blev med jævne mellemrum orienteret ved skriftlig forelæggelse om forberedelsernes forløb. Det blev han, når det var relevant, måske tre gange i alt under forberedelsen af dette besøg. Spørgsmålet om sikkerhed, som ambassaden i Beijing har omtalt i flere anbefalinger, overlader Udenrigsministeriet trygt til andre myndigheder.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at Liu's bemærkning om sikkerhed svarer til, hvad USA oplyste forud for den amerikanske præsidents besøg i Danmark. Han viderebragte de kinesiske synspunkter til regeringen som lovet ved at sende sin mail til de relevante højtplacerede embedsmænd i Statsministeriet og Udenrigsministeriet, hvorefter det var op til hver enkelt myndighed at agere. Det handler alene om Kinas internationale status, ikke om sikkerhed eller om at "tabe ansigt". Det ved alle i Udenrigsministeriet. Det medfører efter hans opfattelse ikke risiko for, at oplysningerne om kinesernes bekymringer misforstås eller anvendes forkert, når mails med gengivelse af kinesernes bekymringer også sendes til f.eks. Statsministeriet. Departementsråd i Statsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen og Statsministeriets sagsbehandler Tue Krarup-Pedersen var udlånt fra Udenrigsministeriet, og det anførte om kinesernes bekymringer var hverken Udenrigsministeriets eller Statsministeriets ressort.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han for så vidt angik Udenrigsministeriet ville betragte det som et spørgsmål for Protokollen. Kinesernes synspunkt blev på dette tidspunkt blot taget til efterretning. Da det på senere møder og efter samtaler med ambassaden og ambassadøren stod klart, hvad kineserne ønskede, og at det ikke handlede om sikkerhed, men om, at de ville behandles værdigt, gjorde Udenrigsministeriet fire-fem gange kineserne opmærksom på, at der i Danmark var en grundlov, der gav folk rettigheder, og at loven skulle overholdes. Spørgsmålet blev bragt op i stort set alle de samtaler, der var med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i København.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at bemærkningerne om sikkerhed i mailen ikke gav anledning til bemærkninger i Protokollen, idet mailen tillige var stilet til Hofmarskallatet.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at spørgsmålet om sikkerhed ikke lå under ASI-kontorets ressort.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at ambassadøren havde lovet at viderebringe oplysningerne til ”regeringen”, og Hofmarskallatet er ikke en del af regeringen.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun vil tro, at mailens gengivelse af generaldirektør Liu’s bekymringer om præsidentens fysiske sikkerhed ikke gav Hofmarskallatet anledning til andet, end at sikkerhed kom på dagsordenen på møderne 14. maj 2012 og 1. juni 2012, hvor PET var til stede. Hun er ikke sikker på, at sikkerhed altid var på dagsordenen ved statsbesøg, så hun vil tro, at det var disse bekymringer for præsidentens sikkerhed, der gjorde, at det kom på.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen, alle Statsministeriet, har forklaret, at det ikke var Statsministeriets opgave at følge op.

Det indledende stabsmøde i Københavns Politi fredag, den 11. maj 2012 kl. 13.00
Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, indkaldte ved mail af 10. maj 2012 blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og en repræsentant fra PET til indledende stabsmøde 11. maj 2012.

I en mail ligeledes af 10. maj 2012 til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen skrev Michael Dekker Poulsen, at han havde forsøgt at sammensætte et forslag til strategi, og bad Mogens Norup Lauridsen se, om det kunne bruges.

Som det fremgår ovenfor under afsnit 3.1.1.3, forelå der på dette tidspunkt en 1. udgave af operationsbefalingen dateret 10. maj 2012. Denne udgave blev senere ændret og forelå i sin endelige form den 7. juni 2012. Det har ikke været muligt at fremskaffe den eller de oprindelige versioner af 1. udgaven.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at det eneste møde, han deltog i forud for statsbesøget, var det indledende stabsmøde 11. maj 2012, hvori også PET deltog, vist med to medarbejdere, han husker ikke hvem. Han har ikke deltaget i andre møder sammen med PET. Han kan ikke huske, om vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl deltog. Han husker heller ikke, om PET-medarbejderne mødte rettidigt. Det var stort set PETs møde, da ingen andre rigtig vidste noget på dette tidspunkt. PET orienterede om det faktuelle, og det var nærmest kun datoerne for besøget. Der var gætterier om opholdssted og program, men intet konkret. Desuden delte PET nogle stærke bekymringer med Københavns Politi. Den første bekymring vedrørte, at kineserne ville være meget sarte med hensyn til demonstrationer. Det blev sagt i forlængelse af, at PET oplyste om det forventede

trusselsniveau. Kinesernes bekymringer overfor demonstrationer var velkendte og gav ikke anledning til drøftelser. PET gav ikke udtryk for, at de i denne forbindelse forventede noget særligt af Københavns Politi, hverken direkte eller indirekte. Formuleringen ”tabe ansigt” er muligvis anvendt af PET på mødet, men han husker det ikke. Han har hørt udtrykket før. Den anden bekymring, PET nævnte, var, at det var vigtigt for Danmark, at det blev et godt besøg, ikke mindst af økonomiske grunde. Han husker ikke, om tallet 20 mia. kr. var fremme, men det blev nævnt, at det havde en enormt stor betydning for Danmarks fremtidige økonomi, at det blev et vellykket besøg. Han husker ikke, at det blev nævnt, at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag, eller andre mulige konsekvenser. I givet fald ville han kunne huske det, for politiet kan jo aldrig garantere, at der ikke vil dukke et flag op eller lignende.

Operational leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han helt sikkert deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. De faste mødedeltagere var OPA, logistikafdelingen og PET, når der var tale om besøg af denne kaliber, men han husker ikke konkret, hvem der deltog. Han husker ikke, om Mogens Norup Lauridsen deltog i stabsmøder udover det indledende. Han og Mogens Norup Lauridsen havde relativt tæt kontakt. De ville typisk tale sammen, hvis der var noget i forhold til planlægningen. Mogens Norup Lauridsen var garant for, at den lagte strategi var i overensstemmelse med de strategiske beslutninger, der blev truffet. Det ville typisk være Mogens Norup Lauridsen, der som den overordnede leder ville formulere strategien.

Politikommisær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, der blev afløst af politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé som central indsatsleder, har forklaret, at han, der i første omgang var udpeget til opgaven som central indsatsleder, deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. Der var seks-syv personer til stede. Der var mange større opgaver, og han har derfor ikke en helt klar erindring om, hvem der var med, men han kan huske, at Claus Hjelm Olsen, Mogens Norup Lauridsen og Mogens Bendiks Knudsen deltog. Nogle personer fra Logistikafdelingen deltog også, vist Steffen Sørensens. Andrew Jerome Henrik Oryé deltog ikke. Mødet startede med, at de ventede på PET. PET kom fem-otte minutter senere. Der kom en eller to fra PET. Det var KF 0764, 0765 og/eller KF 0766, men han kan ikke sige hvem. PET sagde, at han eller de kom direkte fra et møde i et ministerium. Det var hans indtryk, at det var Udenrigsministeriet eller Statsministeriet. PET sagde lidt om det foreløbige program og senere noget om trusselsvurderingen. Han lyttede efter oplysninger om ekstremisme og terror, men det, sagde PET meget hurtigt, at der ikke var. Derimod sagde PET, at man skulle være meget opmærksom på, at kineserne var bange for at ”tabe ansigt”. Det var den vending, der blev brugt. Det har efter hans opfattelse ikke noget med en trusselsvurdering at gøre. PET sagde ikke noget om, hvad betydningen af at

”tabe ansigt” var, og hvilken betydning det skulle have for den politimæssige indsats. Han ved ikke, hvor PET havde udtrykket fra, men det er hans indtryk, at det var en ordlyd, der var taget direkte ud af en anden kontekst. Københavns Politi kunne ikke bruge PETs oplysning til noget. Ingen er interesseret i at tabe ansigt. For ham kunne oplysningen betyde, at de skulle sørge for at være pænt uniformeret og se ordentlige ud. Der blev ikke talt om, at præsidenten skulle skærmes over for demonstranter eller om flag og symboler. Tallet 20 mia. kr. og at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, blev ikke nævnt. Mødet blev udskudt en dag, fordi PET først skulle have udarbejdet en trusselsvurdering, men han mener ikke, at der forelå skriftligt materiale fra PET til brug for mødet.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at Københavns Politi med stor sandsynlighed modtog opgaven fra PET. Hofmarskallatet og Udenrigsministeriet kontakter ikke Københavns Politi direkte. Han husker ikke, hvem fra PET der deltog i det første stabsmøde, og heller ikke, hvad der blev talt om på mødet. Stabsmødefrekvensen blev højere, efterhånden som besøget nærmede sig, fordi programmet løbende blev ændret. PETs trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at kineserne ikke ”tabte ansigt”, forelå på stabsmøderne. Denne oplysning medførte, at man talte om at køre ad alternative ruter, men det medførte ikke, at man specifikt drøftede, hvordan der skulle ageres overfor demonstranter, og heller ikke hvad der nærmere lå i denne del af trusselsvurderingen. PET omtalte det ikke på møderne. Han erindrer heller ikke, at der blev talt om at skærme præsidenten. Han kan ikke huske, om kinesernes bekymring blev drøftet, men det blev drøftet på tomandshånd blandt medarbejderne.

Koordinator KF 0764, PET, har forklaret, at han ikke husker, at han deltog i det indledende stabsmøde, men det kan han sagtens have gjort. I fasen mellem det indledende og afsluttende stabsmøde blev PET ikke inddraget i tilblivelsen af operationsbefalingen.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke erindrer, at han og KF 0764 havde en forudgående dialog om, hvordan KF 0764 skulle agere på stabsmøderne. Der er en skabelon for en fast måde, som stabsmøderne gennemføres på. Der foretages en slavisk gennemgang af anbefalingen. Derefter gennemgås, hvad der skal foretages de enkelte steder, og hvad PET foretager af undersøgelser de pågældende steder. Dette gennemgås sammen med det program, der foreligger. Han selv starter normalt med at gennemgå trusselsvurderingen, der er baggrunden for opgaven, og derefter går han tilbage til anbefalingens indledning. KF 0764 har helt sikkert refereret til ham, hvad der blev drøftet på stabsmøderne, og hvem han har talt med. Det ville være ulogisk andet, og det er en helt almindelig arbejdsproces. Han selv del-

tog ikke i stabsmøderne og har ikke været i dialog med Claus Hjelm Olsen, Mogens Norup Lauridsen eller Michael Dekker Poulsen op til besøget.

Videokonference fredag, den 11. maj 2012 kl. 16.15 i Det Gule Palæ

Der blev den 11. maj 2012 afholdt møde i Det Gule Palæ med hofmarskal Ove Ullerup som vært. Mødeindkaldelsen er sendt til en række medarbejdere ved Hofmarskallatet samt til PETmedarbejder KF 0764. Der foreligger ikke et referat af mødet, men håndskrevne notater udarbejdet af kontorchef Astrid Agerholm Ruge, der deltog i mødet. Det var heri noteret, at ”PET” var blandt mødedeltagerne. Det fremgår ikke af notatet, om værdighed og sikkerhed blev drøftet på mødet.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at der i mødet deltog medarbejdere fra Hofmarskallatet, protokolchef Jette Nordam og en repræsentant fra PET, og at han vil tro, at det er korrekt, når det af Jette Nordams kalender fremgår, at KF 0766 deltog i stedet for KF 0764. Astrid Agerholm Ruge har ikke undladt at omtale sikkerhedsdrøftelser i sine noter af fortrolighedshensyn, for der er tale om interne noter, hvor der ikke skal tages sådanne hensyn.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun skrev alt, som hun fandt relevant, i sine noter. Hun husker ikke, om der var et dagsordenspunkt om sikkerhed på mødet, og hun husker ikke, hvem der deltog fra PET, men hun vil have skrevet, hvis det var KF 0764, for ham kendte hun som fast deltager i en år-række.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at det nok skal passe, at KF 0766 og ikke KF 0764 deltog. Hun erindrer ikke, at der blev talt om sikkerhed og værdighed.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke erindrer at have deltaget i mødet, og *konsulent KF 0764, PET*, har forklaret, at PET ikke deltog, da det var et internt møde i Hofmarskallatet.

Videokonference mandag, den 14. maj 2012 kl. 9.30 i Det Gule Palæ

Der var den 14. maj 2012 en videokonference i Det Gule Palæ. En mail med baggrundsmateriale til brug for videokonferencen er sendt til blandt andre hofmarskal Ove Ullerup og til en række medarbejdere i Statsministeriet og Udenrigsministeriet. Ingen medarbejdere fra PET er anført som modtager af mailen. Et af dagsordenspunkterne var ”Sikkerhed”. Den danske ambassade i Beijing deltog via videolink.

Der er ikke i det skriftlige materiale, kommissionen har modtaget, fundet officielle referater fra dette møde, men blandt kontorchef Astrid Agerholm Ruges håndskrev-

ne notater foreligger et udateret notat, som må antages at vedrøre dette møde. Det fremgår ikke af notatet, at værdighed og sikkerhed blev drøftet på mødet.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at han ikke vil udelukke, at Dansk Industri deltog i mødet, men det ville ikke være typisk. Han tror helt sikkert, at PET deltog, enten KF 0764, 0765 eller 0766. Han tvivler på, at sikkerhed og værdighed blev drøftet. Det skete meget sjældent, at PET tog ordet på disse møder. De sikkerhedsspørgsmål, der kan komme op på sådanne møder, opstår typisk, når der er ændringer i programmet. PET er vant til at håndtere disse ting og tager blot ad notam, hvad de øvrige mødedeltagere bliver enige om. PET kan komme tilbage, hvis der er et problem, men som regel bliver det blot arrangeret, som man ønsker det.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun bestemt vil tro, at PET deltog i mødet, da sikkerhed var et af punkterne på dagsorden. Forberedelsesmøderne var hurtige, operationelle og praktiske møder. Hun har ingen konkret erindring om, hvad der blev drøftet under dagsordenens pkt. 3, sikkerhed, men normalt ville det dække over, at PET kom med kommentarer under eller til de øvrige punkter og i forbindelse med de programpunkter, der var foreslået under drøftelserne vedrørende dagsordenens punkt 1. Hun erindrer ikke, at der på nogen af forberedelsesmøderne var en mere bred og overordnet drøftelse af sikkerhedsspørgsmål som f.eks. eskortekørslen. Det var ikke noget, der fyldte meget på møderne.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at blandt andre ASI-kontoret, Presseafdelingen, Handelskontoret og Protokollen, herunder hun, deltog fra Udenrigsministeriets side. Tue Krarup-Pedersen og Peter Lehmann Nielsen fra Statsministeriet var indkaldt, men om de deltog, husker hun ikke. Hun vil ikke udelukke, at Dansk Industri også deltog, men hun kan ikke huske det. De fremgår ikke af indkaldelsen. Fra Hofmarskallatet deltog Ove Ullerup, Christian Eugen-Olsen og Astrid Agerholm Ruge og muligt også andre. PETmedarbejder KF 0766 deltog, men der var afbud fra KF 0764. Der blev ikke talt om sikkerhed. Mødet handlede mere om, hvad præsidenten skulle se, og hvad man gerne ville vise af dansk produktivitet og fremgang. Hun erindrer ikke, om man talte om værdighed eller ”at tabe ansigt”, og heller ikke, om det kinesiske syn på demonstranter blev drøftet.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han har deltaget i videokonferencer om tilrettelæggelsen af statsbesøget, men ikke husker, om det var denne.

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at Hofmarskallatet og Udenrigsministeriet deltog i mødet, og at han ikke erindrer, om PET deltog. Han har ikke haft kontakt til nogen i PET i forbindelse med besøget.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han har deltaget i en videokonference i Det Gule Palæ under forberedelsen af statsbesøget, og at det meget vel kan have været den 14. maj 2012. Han var kun med som observatør, og sikkerheden var højst en meget lille del af mødet. Han kan ikke huske, hvem der deltog fra Udenrigsministeriet. KF 0765 deltog ikke, og han husker ikke, om KF 0766 deltog. Han kan ikke præcist huske, hvordan Friis Arne Petersen formulerede sig på mødet, eller om udtrykket ”tabe ansigt”, som han har skrevet i sin trusselsvurdering, i det hele taget stammer fra mødet i Det Gule Palæ.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke husker, om han deltog i videokonferencen.

Møde mandag, den 14. maj 2012 i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål
Der blev den 14. maj 2012 afholdt møde i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål, som er et stående udvalg med deltagelse af departementscheferne i Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet og Justitsministeriet samt PET-chefen og FE-chefen. I mødereferatet er under dagsordenens pkt. 3, Eventuelt, oplyst, at

”Claus Grube henviste til, at Kinas præsident aflagde besøg i juni 2012, og at man fra kinesisk side var meget opmærksom på sikkerheden omkring besøget.”

Sekretær for Embedsmandsudvalget, kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at som hun husker det, orienterede PET kort om sikkerhedsvurderingen forud for statsbesøget. Udenrigsministeriets departementschef har nok kommenteret på oplysningerne fra PET, men hun husker det ikke. Hun husker ikke, om de kinesiske bekymringer blev drøftet på mødet. Hun sender sit udkast til referat ud til alle mødedeltagere, når det er godkendt af Statsministeriets departementschef.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han er formand for Embedsmandsudvalget. Måske har man kun mødtes for at få en orientering fra en af efterretningstjenesterne. Foreholdt, at Lisbet Zilmer-Johns har forklaret, at PET på mødet redegjorde for trusselsvurderingen, har han oplyst, at det i så fald normalt ville være blevet taget til referat under eventuelt. En sådan orientering kunne også være givet under bordrunden, men det ville ikke være naturligt, når emnet som her specielt er nævnt under eventuelt. Der er ingen linje om, at visse ting ikke tages til referat. Mødedeltagerne orienteres ikke løbende om trusselsvurderinger fra PET i forbindelse med besøg fra udlandet, og han husker ikke, at sikkerhedsvurderinger nogensinde har været drøftet på et møde i udvalget.

PET-chef Jacob Scharf har forklaret, at han ikke husker det konkrete møde, men at der på et sådant møde kan udveksles en lang række oplysninger, f.eks. om besøgets betydning, herunder betydningen af, at besøget bliver vellykket. Det er ikke usædvanligt, at relationerne mellem stater tages op i Embedsmandsudvalget, og heller ikke, at Udenrigsministeriets departementschef på møderne i Embedsmandsudvalget omtaler kommende besøg og tillægger et sådant besøg udenrigspolitisk betydning.

PETs møder med den kinesiske ambassade

Det er af konsulenter fra PET oplyst, at de op til besøget deltog i flere møder med repræsentanter for den kinesiske ambassade. Der foreligger ikke for kommissionen oplysninger om disse møder, bortset fra vedrørende et sikkerhedsmøde den 15. maj 2012 på en restaurant på Vesterbro, hvor det af et referat udarbejdet af KF 0765 den 16. maj 2012 fremgår, at den kinesiske ambassades repræsentanter

”er begge nervøse for om det kommende statsbesøg skal gå godt. De stiller store forventninger til sikkerhedsopgaven fra dansk side.”

Det fremgår endvidere, at der blev aftalt nyt møde på ambassaden den følgende dag kl. 15.00 på ambassaden

”for at få afstemt de kinesiske sikkerhedsmyndigheders forventninger til dansk sikkerhed under det kommende statsbesøg.”

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at kineserne generelt var meget nervøse for, om besøget forløb godt. Det var vigtigt for ambassademedarbejdernes karrierer. Der blev ikke på mødet på en restaurant på Vesterbro talt om æresbegreber, men kineserne pointerede som ved alle besøg, at de var nervøse for demonstranter, og han svarede, som han gør hver gang, ved at henvise til grundloven. Han forsøgte ikke at ”skære hjørner”. Kineserne udtrykker altid deres bekymring over mulige demonstranter mundtligt.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at der blev afholdt fire møder med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i perioden fra den 14. maj 2012. Han og KF 0765 deltog i disse møder. KF 0765 var daglig kontaktperson til den kinesiske ambassade og med til møderne, fordi han skulle introducere KF 0764 for kineserne. Han husker ikke de præcise datoer, men det første møde fandt sted på en restaurant på Vesterbro. Derefter var der to møder på ambassaden og et sidste møde på en restaurant på Østerbro nær ambassaden. Det var ganske korte møder. Måske deltog KF 0766 også i det første møde på ambassaden. Han husker ikke, hvad han mente, når han i sit notat af 12. februar 2016 har skrevet, at mødet på ambassaden 16. maj 2012 tjente til at afstemme forventningerne. Det kan lige så godt have drejet sig om rent prakti-

ske ting omkring indlogering, biler etc. Det indtryk, som han og KF 0765 fik på de to første møder med den kinesiske ambassade, gav, så vidt han husker, ikke anledning til, at de kontaktede Københavns Politi, men det indgik i den trusselsvurdering, som han udarbejdede efterfølgende. På mødet på restauranten på Vesterbro talte de med kineserne om de demonstrationer, der tidligere havde været ved ambassaden. Både han og KF 0765 sagde, at der nemt kunne komme nye demonstrationer, men at de næppe ville udvikle sig voldeligt. De meddelte mange gange kineserne, at Danmark ikke ville lave om på retten til at ytre sig og forsamles. Det kan kineserne ikke have været i tvivl om. Det svarede også til, hvordan demonstrationerne ved ambassaden var blevet håndteret. Det var hans indtryk, at kineserne accepterede de svar, de fik, men alligevel blev de ved med at spørge. At det var præsidenten, der kom, betød for kineserne, at de gerne ville gøre det så godt som muligt. Deres kultur er, at de ikke direkte siger det, de ønsker. De fortæller blot om deres bekymringer.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke har deltaget i møder på den kinesiske ambassade eller med repræsentanter fra ambassaden i øvrigt. Det har nok været i forbindelse med KF 0764 og 0765's deltagelse i disse møder, at de har omtalt kinesernes syn på demonstranter for ham.

PET-chef Jakob Scharf har forklaret, at han ikke ved, hvem KF 0764 og de øvrige konsulenter holdt møder med. Han blev kun orienteret, hvis der var noget, han som chef skulle forholde sig til. Han erindrer ikke at være blevet orienteret om fortropsmødet den 25. maj 2012. Han deltog ikke i fortropsmøder hverken i forbindelse med dette besøg eller under andre besøg. Han deltog ikke i møderne på Kinas ambassade og har ikke modtaget referat af møderne. Han har heller ikke kendskab til korrespondance med Udenrigs- og Statsministeriet.

Møde onsdag, den 16. maj 2012 i Regeringens Koordinationsudvalg (K-udvalget)
Der blev den 16. maj 2012 afholdt et møde i Regeringens Koordinationsudvalg, K-udvalget.

Udenrigsminister Villy Søvndal har forklaret, at der blev holdt møder i K-udvalget cirka var 14. dag, og at mødet den 16. maj 2012 formentlig var det første møde i K-udvalget efter orienteringen om det kinesiske statsbesøg. Han kan derfor ikke udelukke, at statsbesøget blev taget op under mødet, men i så fald har de ikke talt om sikkerhed, men givet om de muligheder, et kinesisk møde gav, og hvilke emner der skulle diskuteres under besøget. Det var ministrene, der førte ordet på møderne, medmindre der var tale om noget mere teknisk. I udvalget drøftede man ikke den kinesiske bekymring for, hvordan delegationens værdighed blev håndteret. Det blev drøftet, hvordan man sikrede et godt udkomme af besøget, men at gæsterne skulle behandles med værdighed var en selvfølge, og det blev ikke diskuteret.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han ikke erindrer K-udvalgsmødet den 16. maj 2012 konkret, og at han ikke erindrer, at afviklingen af det kinesiske statsbesøg har været drøftet i K-udvalget eller i Regeringens Sikkerhedsudvalg. Han har først set trusselsvurderingen i forbindelse med kommissionens nedsættelse.

Narrativ af 16. maj 2012 udarbejdet af den danske ambassade i Beijing

I narrativ af 16. maj 2012 udarbejdet af den danske ambassade i Beijing og mailet samme dag til udenrigsministeren anføres blandt andet, at

”Erfaringer fra højniveaubesøg i andre lande, herunder fx Wen Jiabao’s nylig besøg i Sverige, tilsiger, at der må forventes manifestationer af interesseorganisationer såsom Støttekomitéen for Tibet og andre, der ønsker at henlede opmærksomheden på Kinas menneskerettighedskrænkelser og på forholdene i Tibet. Fra kinesisk side har man allerede givet udtryk for bekymring for muligheden af lignende manifestationer i Danmark i forbindelse med statsbesøget. Vurderingen er, at der i tilrettelæggelsen af program etc. vil være mulighed for at tage højde for en del af den kinesiske bekymring. Omvendt vil der - så længe hensynet til delegationens sikkerhed fuldt ud tilgødeses - selvsagt ikke blive gået på kompromis med de rettigheder, civilsamfundet har for at give deres mening til kende. Dette vil også blive kommunikeret til den kinesiske side.”

Det eksemplar af mailen, som kommissionen har modtaget, er påført forskellige påtegninger, blandt andet ”Set Umen 23-5-12” og ”OK Claus Grube 16/5”.

Udenrigsminister Villy Søvndal har forklaret, at narrativet efter hans opfattelse viser, at Udenrigsministeriet til fulde har forstået grundlovens bestemmelser. Det var ikke et tema for ham på det tidspunkt, men det ville det have været, hvis konklusionen havde været den modsatte. Der var ingen kinesere, der udtrykte bekymringer for demonstrationer overfor ham.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Niensens og chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensens mails af 16. maj 2012 om rekvirering af personale fra andre politikredse

I intern mail af 16. maj 2012 meddelte chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, at det officielle statsbesøg ville finde sted 14.-16. juni 2012, at Rigspolitiet var forvarslet om, at Københavns Politi fik behov for personalebistand, og at rekviritioner ville blive afsendt, når der forelå nærmere oplysninger om besøgsprogrammet og det anbefalede sikkerhedsniveau for besøgets gennemførelse. Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet, var cc. på mailen og videresendte den samme dag til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg.

Torben Mølgård Jensen, orienterede i mail af 16. maj 2012 daværende chef for politiafdelingen i Rigspolitiet, Thorkild Fogde, om, at Københavns Politi havde brug for personalemæssig bistand til afvikling af besøget, idet han tilføjede, at ”trusselsvurderingen fra PET må være rimelig høj behovet taget i betragtning.”

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke kendte opgaven i forbindelse med det kinesiske besøg i detaljer, og at han ikke havde konkret kendskab til mødeaktiviteterne på et detaljeret niveau. Det var overladt til det operationelle apparat. Han har ikke i forbindelse med besøget deltaget i møder, hvor PET var til stede. Han var ikke direkte involveret i planlægningsarbejdet, men han var involveret på et strategisk niveau og fik oplysninger fra især Mogens Norup Lauridsen og i nogen grad fra OPA ved Michael Agerbæk. Med sin mail af 16. maj 2012 orienterede han chefpolitiinspektørerne i de omliggende politikredse med kopi til Rigspolitiet. Det var primært for at varsle opgaven af rent logistiske hensyn, fordi de omliggende kredse skulle afgive personale under besøget. Torben Mølgård Jensen var formelt ansvarlig for at rekvirere ressourcer fra andre kredse og var derfor på cc. Han har nok også talt i telefon med Torben Mølgård Jensen. Sideløbende anmodede OPA formelt Rigspolitiet om ressourcer. Hans mail var blot en kollegial information.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Rigspolitiet, har forklaret, at når han videresendte Jørn Aabye Niensens mail af 16. maj 2012 til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg samme dag, har det nok været, fordi der ved statsbesøg er en række officielle arrangementer, hvor rigspolitichefen har en rolle. Mailen er således nok sendt som en slags personlig underretning. Hans mail til Thorkild Fogde var udtryk for en generisk betragtning. Han kendte ikke PETs trusselsvurdering dengang, men Københavns Politi var ressourcemæssigt langt den største politikreds, og når Københavns Politi bad om assistance, sagde det noget om besøgets volumen.

Møde mandag, den 21. maj 2012 mellem departementschef Claus Grube og viceudenrigsminister Song Tao

Udenrigsministeriets departementschef Claus Grube afholdt den 21. maj 2012 i København et møde med den kinesiske viceudenrigsminister Song Tao. Til brug for mødet havde chefkonsulent i Udenrigsministeriet, Nis Lauge Gellert, den 18. maj 2012 til Claus Grube fremsendt forskelligt materiale, blandt andet den danske ambassade i Beijings narrativ af 16. maj 2012.

Den følgende dag kl. 22.39 sendte Nis Lauge Gellert en mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og til Statsministeriet med et referat af mødet den 21. maj 2012. Af mailen fremgår blandt andet, at der var kinesisk tiltro til dansk håndtering af sikkerhed, men:

”Det var dog vigtigt at foretage alle de nødvendige forberedelser for at sikre et succesfuldt statsbesøg. Det var afgørende at undgå afbrydelser/forstyrrelser (disruptions’) på nært hold samt anvendelse af megafoner. Der måtte ikke kunne stilles den mindste tvivl om, at man gennem hele besøget fuldt ud kunne beskytte hele delegationen.

Departementschefen svarede, at han havde været i kontakt med sine kollegaer i alle berørte ministerier og styrelser, der nu arbejdede hårdt for et vellykket besøg. Danmark og Kina havde et godt bilateralt forhold og et værdifuldt strategisk partnerskab.

Mht. spørgsmål relateret til sikkerhed, havde Departementschefen selv bragt statsbesøget op i de kompetente nationale fora og henledt relevante myndigheders opmærksomhed herpå, herunder Politiet og Justitsministeriet. Alle var således fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget.

...”

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at PET ikke deltog i mødet med Song Tao. Kineserne brugte på mødet ordet ”disruptions”, og derfor satte han det i citationstegn i referatet. Han oversatte disruptions til forstyrrelse. Det, Song Tao gav udtryk for, tegnede sammen med de referater, der allerede var udarbejdet, et billede af, at man var ude i en gråzone, som det var vanskeligt at håndtere fra dansk side. Når Song Tao nævnte et succesfuldt besøg, kan det godt opfattes som, at forstyrrelser kunne bringe succesen i fare. Om ikke det ligefrem var en trussel fra kinesisk side, så var det i hvert fald udtryk for en kinesisk forståelse. Han husker Claus Grubes svar om, at alle var fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget, således, at han alene redresserede de rent sikkerhedsmæssige aspekter. Ved sådanne samtaler er der ikke krav om svar, og slet ikke et øjeblikkeligt svar. Det ligger i Claus Grubes svar, at han havde hørt den kinesiske bekymring, men ikke lovede noget. Han ved ikke, hvordan Claus Grube har bragt de sikkerhedsmæssige spørgsmål videre og til hvem. Embedsmandsudvalget kunne være et relevant forum at bringe det op i. Han har ikke selv været i kontakt med Justitsministeriet, PET eller politiet om de sikkerhedsmæssige spørgsmål.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han forstår kinesernes udtalelser på mødet sådan, at de så vidt muligt ikke ønskede demonstrationer, der kunne udvikle sig voldeligt. Størstedelen af samtalen med Song Tao handlede om forberedelse af substansen. Hans svar til Song Tao er en henvisning til, at han på et tidligt tidspunkt, men efter den 10. maj 2012, havde meddelt sine departe-

mentschefkolleger, at det var et vigtigt besøg, som han håbede, at de ville give prioritet, så forløbet blev vellykket. Den omtalte kontakt til kollegaer i alle berørte ministerier havde han taget ved at orientere om besøget i Embedsmandsudvalget.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at han forstår den kinesiske sensitivitet, der lå bag kinesernes ønske om at undgå afbrydelser/forstyrrelser ("disruptions"), men det er en del af den vestlige kultur og dialog og det vestlige samfundssystem, at der foregår demonstrationer, og at der derigennem udtrykkes uenighed. Claus Grubes svar er udtryk for, at han ikke adresserer den kinesiske bekymring for forstyrrelser.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at det formentlig har været den sædvanlige udveksling fra kinesisk og dansk side, hvor de danske repræsentanter blot noterede sig, at kineserne nu igen bragte bekymringerne op, men også redegjorde for de danske regler. Det var ikke relevant for ASI-kontorets opgaver i forbindelse med besøget, og Claus Grube har ikke bragt sikkerhedsspørgsmål op over for ASI-kontoret.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun ikke deltog i mødet med Song Tao, men hun har modtaget referatet. Hun går ud fra, at det drejede sig om demonstrationer, når Song Tao talte om forstyrrelser i nærheden af delegationen. Det er ikke noget, hun talte med Annette Lassen om, for det var ikke Protokollens ansvar. Det blev blot skrevet i referatet for at vise, hvad der var blevet talt om på mødet. Kineserne kender Danmarks holdning til demonstrations- og ytringsfrihed. I Protokollen gik de ud fra, at beskeden var givet videre.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun deltog i mødet med Song Tao, og at der intet nyt var i de kinesiske ønsker. Det var business as usual. Hvis der var oplysninger i mailen, som skulle videre til Hofmarskallatet, har hun sikkert videresendt mailen til Hofmarskallatet, men det er ikke noget, der fremgår af akterne.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at Hofmarskallatet ikke deltog i mødet, og at han ikke dengang blev bekendt med Song Taos bekymring. Udenrigsministeriet tog ikke kontakt til Hofmarskallatet om det sikkerhedsmæssige i forbindelse med mødet. Udenrigsministeriets departementschef ville godt vide, at Kongehuset ikke har ansvar for sikkerheden.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke erindrer at have set referatet, men at han ville være tilbageholdende med at læg-

ge alt for meget i Claus Grubes formulering, der var udtryk for den pæne og diplomatiske måde at behandle sådanne forhold på.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at de omtalte ”disruptions” og megafoner var et spørgsmål om demonstrationer og sikkerhed, som Statsministeriet slet ikke gik ind i. Det blev håndteret af andre myndigheder. Han erindrer ikke at have drøftet mailen med sin departementschef, Christian Kettel-Thomsen.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at den kinesiske bekymring for afbrydelser/forstyrrelser, som fremgår af referatet, var et synspunkt, kineserne tog op flere gange op til besøget, men Statsministeriet agerede ikke på det, og hun husker ikke at have drøftet det med Ulrik Vestergaard Knudsen eller Tue Krarup-Pedersen. Man går i Statsministeriet ud fra, til det modsatte er bevist, at den enkelte myndighed følger op, hvis den skal, og det var andre end Statsministeriet, der skulle følge op på oplysningerne om den kinesiske bekymring.

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke gjorde sig overvejelser om, hvilke forstyrrelser kineserne ønskede at undgå, da han modtog referatet. Der var ikke noget i referatet, der var adresseret til Statsministeriet eller ham. Han har ikke kendskab til, om medarbejdere i Stats- eller Udenrigsministeriet har kontaktet Justitsministeriet.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han ikke har talt med Udenrigsministeriet om de sikkerhedsmæssige spørgsmål, som nævnes i referatet af Claus Grubes møde med Son Tao den 21. maj 2012. Hans kontakt i Udenrigsministeriet har udelukkende været Protokollen.

Besøg af den kinesiske fortrop onsdag til fredag, den 23.-25. maj 2012

Der blev i dagene den 23.-25. maj 2012 afholdt et såkaldt fortropsbesøg med deltagelse af alle planlæggende instanser, herunder også Hofmarskallatet, Udenrigsministeriets Protokol, PET og kinesiske sikkerhedsrepræsentanter. På dette tidspunkt forelå PETs interne trusselvurdering, jf. afsnit 3.1.1.1. Efter de afgivne forklaringer kan det lægges til grund, at fortropsbesøget blev indledt med et samlet orienterende møde den 23. maj 2012, og at der derefter var besigtigelse af de enkelte besøgssteder og -ruter i de grupper, der havde ansvaret på de enkelte steder. Fortropsbesøget blev afsluttet med et samlet møde den 25. maj 2012.

Det kan endvidere lægges til grund, at deltagerne udover den kinesiske delegation var hofmarskal Ove Ulrik, kontorchef Astrid Agerholm Ruge, kontorchef Martin Bille Hermann, chefkonsulent Nis Lauge Gellert, protokolchef Jette Nordam, vice-

protokolchef Annette Lassen, konsulent Tue Krarup-Pedersen, vicepolitikommissær Mogens Bendiks Knudsen og i et vist omfang konsulent KF 0764, mens det er uklart om og i hvilket omfang KF 0766 deltog. Der er ikke grundlag for at antage, at repræsentanter for dansk erhvervsliv deltog.

Af et internt notat af 12. februar 2016, udarbejdet af en PETmedarbejder, konsulent KF 0764, fremgår, at KF 0766 og KF 0764 deltog i fortropsmødet, og at de efterfølgende havde et bilateralt møde med MC-lederen fra Københavns Politi, Vognmesteren fra Hofmarskallatet og repræsentanter fra kinesisk sikkerhed.

Indkaldelse til møder med den kinesiske fortrop den 23. og 25. maj 2012 er sendt til blandt andet en af PETs hovedmailbokse.

Der er ikke i det skriftlige materiale, som kommissionen har modtaget, fundet officielle referater fra fortropsmødet. I de håndskrevne notater, som er skrevet af kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, er ikke noteret, at spørgsmål om værdighed og sikkerhed blev drøftet på fortropsmøderne.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at han ledede det indledende og det afsluttende fortropsmøde. Det ville være helt typisk, hvis PET enten i margin af mødet eller under den efterfølgende køretur har drøftet sikkerhed med deres kinesiske "counterparts". På et formøde til fortropsmødet taler den kinesiske delegationsleder, Hofmarskallatet og Udenrigsministeriets protokol om eventuelle ændringer i programmet og om, hvad der skal tales om på det efterfølgende fortropsmøde. Et sådant formøde blev holdt den 25. maj 2012 før det afsluttende fortropsmøde.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hele ideen med fortropsbesøget er, at delegationen ser de fysiske steder. Som hun husker det, var der også normalt en mindre fortrop på sikkerhedssiden til stede for at drøfte sikkerhedsspørgsmål og muligvis også ude at se besøgsstederne. Hun erindrer ikke, at der blev sat et beløb på de danske erhvervsinteresser, eller at have hørt et beløb på 20 mia. kr. nævnt på nogen af møderne. Kontorchef Niels Høyer i Udenrigsministeriets Erhvervskontor var kontakten på erhvervsdelen. Den kinesiske delegation var rundt for at se besøgsstederne mellem de to fortropsmøder den 23. og 25. maj 2012. På det lille formøde kunne de tilrettelægge den status, der skulle foretages på det store møde. Det var vigtigt at få viden om den opfattelse, Kinas delegationsleder havde fået af de ting, han havde set, og det var nemmere at drøfte i en lille kreds. Kina og Danmark havde hver deres ønsker til besøgssteder, og det foregik der forhandlinger om. Derfor holdt de et lille formøde den 25. maj 2012. Hun tror ikke, at PET deltog heri. Hun kan af sit notat udlede, at der i store træk blev sagt det samme i det store møde den 25. maj 2012 som i det lille formøde.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han ikke deltog i mødet i Det Gule Palæ den 25. maj 2012.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han ikke tydeligt kunne skelne mellem de to møder med fortroppen, men at PET deltog.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han deltog i fortropsmødet den 23. maj 2012. Det drejede sig om programmet og programmets enkelte elementer. Der var en lang drøftelse af, hvilke steder der skulle besøges, og det var ikke særlig relevant for ASI-kontoret. Han erindrer ikke, om spørgsmål om sikkerhed og værdighed blev drøftet. Han deltog med stor sikkerhed ikke i et møde med fortroppen den 24. maj 2012. Han husker ikke, at han deltog i fortropsmødet den 25. maj 2012, men det står i hans kalender, så det har han mest sandsynligt gjort. Han erindrer ikke at have deltaget i et formøde til selve fortropsmødet.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun ikke vil udelukke, at der blev drøftet sikkerhedsspørgsmål på fortropsmødet, den 23. maj 2012, men det var ikke formålet med mødet. Det var programmet, der skulle drøftes. Inden det afsluttende fortropsmøde den 25. maj 2012, som hun også deltog i, deltog hun i et lille formøde, som Ove Ullerup havde indkaldt til. Det var almindelig høflighed at tale med den kinesiske delegations leder inden det store møde. Hun går ud fra, at deltagerne i det afsluttende fortropsmøde den 25. maj 2012 var de samme som på mødet den 23. maj 2012. Udenrigsministeriets departementschef deltog ikke. På disse to møder var Martin Bille Hermann øverstkommanderende for Udenrigsministeriet. Det var ASI-kontoret, der stod for indholdet af de politiske samtaler. De to PETmedarbejdere havde også separate sikkerhedsmøder med kinesiske sikkerhedsrepræsentanter, ligesom de havde møder med politiets indsatsleder på eskorteopgaven. Hun husker det ikke, men disse separate møder har højst tænkeligt fundet sted i forbindelse med fortropsmøderne. PET og de kinesiske sikkerhedsrepræsentanter har sikkert siddet sammen ved den ene ende af bordet. Det var Ove Ullerup, der styrede fortropsmødet.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at PET også deltog i fortropsmødet, den 23. maj 2012, men hun husker ikke med hvem og hvor mange. Hun deltog også i et møde den 24. maj 2012 med den kinesiske fortrop. Det var et logistikmøde, hvor forløbet af besøget i Folketinget og Statsministeriet blev gennemgået. Hofmarskallatet ville normalt deltage i et sådant møde med ceremonimesteren og en eller to yderligere medarbejdere. Hun deltog desuden i det afsluttende fortropsmøde den 25. maj 2012 og i middagen på Nimb om aftenen, hvor Hoffet var

vært. Hun husker ikke detaljerne i forløbet af møderne den 23. og 25. maj 2012. Hun vil antage, at PET havde kontakt med kinesiske sikkerhedsfolk udenom både Hofmarskallatet og Protokollen.

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at han deltog i begge fortropsmøder den 23. og 25. maj 2012. Det var stort set kun Hofmarskallen, der talte. Forud for fortropsmødet den 25. maj 2012 blev holdt et mindre formøde, som han deltog i, og som sikkert har været en status for besøget. Han husker ikke, hvad der blev talt om på selve fortropsmødet den 25. maj 2012. Han deltog også i den efterfølgende middag på Nimb samme aften. Det var et arbejdsrelateret, socialt arrangement med deltagelse af en lidt mindre gruppe end den 23. maj 2012, men det var stadig en stor gruppe.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han udarbejdede sit notat af 12. februar 2016 til brug for PETs nytiltrådte ledelse. Han og KF 0766 deltog i fortropsmødet den 25. maj 2012 på Amalienborg. Der var rigtig mange deltagere, for den kinesiske delegation var kæmpestor, måske på 50-75 personer. Mødet varede 1-1½ time. Han erindrer ikke, hvem der deltog fra erhvervslivet, men der var tale om to-tre personer. Typisk taler man på den slags møder om, hvilken slags besøg der er tale om, og hvilke steder der skal besøges. Sikkerhed blev først drøftet efterfølgende med de kinesiske sikkerhedsfolk. Hvis sikkerheden har været nævnt, har det været en ganske lille del af mødet. Efter mødet blev der holdt et mindre møde i Det Gule Palæ med deltagelse af blandt andre eskortelederen Mogens Bendiks Knudsen og den kinesiske sikkerhedschef. Desuden deltog Hoffets vognmester. Han mener ikke, at Protokollen deltog, da det var et rent praktisk møde om, hvordan kortegen skulle sættes op rent logistisk og praktisk. Kinesernes bekymring med hensyn til demonstranter blev, så vidt han husker, ikke drøftet. Mødet tog omkring en time. Næste dag mødtes han og Mogens Bendiks Knudsen på ny med kineserne på deres hotel, hvorfra de sammen kørte til lufthavnen og gennemgik ankomstfasen. KF 0764 har under en genafhøring i kommissionen forklaret, at KF 0766 ikke deltog i fortropsmødet den 25. maj 2012, men først kom senere fra et andet møde, og at KF 0766 heller ikke deltog i det efterfølgende møde med Hoffets vognmester og MC-lederen.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke deltog i fortropsmødet den 23. maj 2012 og heller ikke i andre møder i maj. Fortropsmødet den 25. maj 2012, stødte han først til, da mødet var ved at være afsluttet. Han skulle vist hente KF 0764. Da han ankom, diskuterede KF 0764 og den kortegeansvarlige noget om, hvordan kortegen skulle køre, og omkring kinesernes specielle ønsker om, at der skulle indgå busser i kortegen. Det blev de enige om at klare efterfølgende. Det er ikke korrekt, når KF 0764 i sit notat anfører, at KF 0766 deltog i mødet.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han er ret sikker på, han ikke deltog i mødet den 25. maj 2012.

Møde onsdag, den 30. maj 2012 i Statsministeriet

Konsulent Tue Krarup-Pedersen har udarbejdet referat af et møde i Statsministeriet den 30. maj 2012 med deltagelse af departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og ambassadør Li, hvori er anført, at Li flere gange under samtalen understregede

”at de **sikkerhedsmæssige forhold** omkring besøget, herunder den fysiske afstand til eventuelle demonstranter, blev tillagt meget stor vægt fra kinesisk side”

Referatet blev samme dag mailet til en række medarbejdere i Statsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder departementscheferne Christian Kettel-Thomsen og Claus Grubbe samt til hofmarskal Ove Ullerup.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at ambassadøren på vej ud fra mødet nævnte sin bekymring for demonstrationer, og at han og Lisbet Zilmer-Johns henviste ambassadøren til at rette henvendelse til det danske politi, som var den relevante myndighed. Han gav både med det, han sagde, og med sit kropssprog udtryk for, at det ikke var noget, der var et anliggende for ham. Ambassadøren var meget aktiv i alle kredse for at få fremmet synspunktet, også i en sådan situation, hvor han slet ikke burde nævne det. Det var et spørgsmål, der henhørte under politiet.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at hun ikke præcist kan huske ambassadørens ordvalg, men han italesatte sin nervøsitet ved besøgets sikkerhedsmæssige aspekter. Da Ulrik Vestergaard Knudsen havde fulgt ambassadøren ud, sagde han til hende, at ambassadøren godt nok gik meget op i det ”sikkerhedsmæssige”, hvorved skal forstås afviklingen af transport fra sted til sted. Hun kan dog ikke huske Ulrik Vestergaard Knudsens præcise ordvalg. Hun stod tilbage med det indtryk, at ambassadøren var blevet henvist til at rette henvendelse til de relevante myndigheder. Da Tue Krarup-Pedersen senere skulle til møde i Udenrigsministeriet, sagde hun til ham, at han skulle huske at sige, at kineserne gik meget op i det med sikkerhed, og at det burde nævnes, at synspunktet også var rejst overfor Statsministeriet. Det kan også have været i forbindelse med en af de modtagne mails, at hun sagde det, og det kan sagtens have været sagt med et skævt smil, fordi kineserne havde sagt det så ofte. I Statsministeriet gik man ud fra, at man fra Udenrigsministeriet ville give oplysningen videre.

Videokonference fredag, den 1. juni 2012 kl. 9.00 i Udenrigsministeriets mødelokale M2

Det kommende statsbesøg fra Kina blev drøftet på et møde i Udenrigsministeriet den 1. juni 2012, hvor et af dagsordenspunkterne var sikkerhed. Dagsorden til mødet blev i mail af 31. maj 2012 udsendt til blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, viceprotokolchef Annette Lassen, kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, og til chefkonsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet. Af mail af 30. maj 2012 fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert til Hofmarskallatet fremgår, at der yderligere forventedes deltagelse af blandt andre protokolchef Jette Nordam og chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, af PETmedarbejderne KF 0764 og KF 0766 samt af hofmarskal Ove Ullerup og ceremonimester Christian Eugen-Olsen, begge Hofmarskallatet.

Kriminalassistent KF 0766, PET, bekræftede sin deltagelse i mail af 31. maj 2012 til Hofmarskal Ove Ullerup. Senere samme dag skrev han i en mail til konsulent KF 0764, PET, at KF 0765

”sagde med det samme, at så stod han af, idet du var med. Der var på ingen måde sure miner eller andet. Han sagde også, at det gav god mening, at det var dig som deltog. Skal vi ikke holde fast i vores plan?????”

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at der ikke deltog eksterne parter i mødet. Der var et meget stort antal medarbejdere fra Udenrigsministeriet, og ambassaden i Beijing deltog via videolink. PET deltog, men han husker ikke hvem, og om de var en eller to. Han er relativt sikker på, at der ikke deltog repræsentanter fra Kina.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun ikke husker, hvem fra PET, der deltog, eller om vedkommende præsenterede sig på en særlig måde. Hun husker ikke, hvad der blev talt om under punktet om sikkerhed. Det var besøgsprogrammet, der var i fokus, og sikkerhed er sikkert kun blev drøftet i det omfang, det var relevant for programmet.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han deltog i mødet og ikke kan afvise, at nogen fra Udenrigsministeriet kan have nævnt Kinas gentagne gange udtrykte bekymring for demonstrationer. Han erindrer ikke, om PET deltog, men der var vel ikke andre af mødedeltagerne, der ville kunne redegøre nærmere for dagsordenens pkt. 3, sikkerhed.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun deltog i mødet. Hofmarskallatet deltog ved de personer, der fremgår af Hofmarskallatets mailkorrespondance om mødet, dog kan hun ikke huske, om Hoffets pressechef Lene Bal-

leby deltog. Det var et statusmøde på forberedelsen, og hun vil tro, at dagsordenens punkter blev drøftet, men hun husker det ikke. Det var Hofmarskallatets møde, selvom det fandt sted i Udenrigsministeriet, og Ove Ullerup var mødeleder. Hun husker ikke, hvem der tog ordet under dagsordenspunktet sikkerhed, eller hvad der blev drøftet. Hun tog ikke ordet under punktet, men Ove Ullerup har muligvis sagt noget omkring det. Dette punkt var ikke Protokollens ansvar.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun helt sikkert deltog i mødet, og hun er overbevist om, at PET også deltog, for de vil ved statsbesøg altid deltage i de møder, Hoffet deltager i. Hun var ikke involveret i dagsordenens punkt om sikkerhed.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at mødet står i hans kalender, og han har deltaget i videokonferencer i Udenrigsministeriets lokale M2 op til statsbesøg, men han er ikke sikker på, at det var i forbindelse med forberedelsen af dette statsbesøg. Han har muligt været der, men han var ikke PETs tovholder på sagen, og han har derfor i givet fald ikke været den eneste fra PET på mødet. Når sikkerhed er et dagsordenspunkt til møder i Det Gule Palæ eller i M2, er det generelt sådan, at PET oplyser om udenlandske sikkerhedsfolks antal og beder ambassaden sikre, hvem det er, der kommer. Der spørges lidt ind til, om PET har noget i forhold til sikkerhed under besøgets gennemførelse. De øvrige deltagere kan ikke komme med ønsker under et sådant punkt.

Stabsmøde i Københavns Politi fredag, den 1. juni 2012 kl. 11.00

I mail af 31. maj 2012 indkaldte politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, til stabsmøde den 1. juni 2012. Indkaldelsen blev sendt til blandt andre vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og en repræsentant fra PET.

Konsulenterne KF 0764 og KF 0765 og kriminalassistent KF 0766, PET, har alle forklaret, at de ikke deltog i mødet.

Vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at indkaldelsen til stabsmødet den 1. juni 2012 er sendt til en lidt anden personkreds end deltagerne i det indledende stabsmøde. Det skyldes sikkert, at opgaven var blevet skåret til i en eller anden form. Først var det Claus Rønnegaard, der havde Andrew Jerome Henrik Oryés opgave. Han kan sagtens have talt med Mogens Norup Lauridsen om, hvem der skulle indkaldes til mødet, men han husker det ikke. Andrew Jerome Henrik Oryé kom først ind i billedet omkring den 7. juni 2012. PETs omtale af trusselvurderingen på stabsmøderne svarede til det, der står på skrift. Han kan ikke huske det

ordret, men der har sikkert været talt om formålet med besøget, og om hvorvidt en fornærmelse kunne medføre, at præsidenten rejste igen.

Arbejdsfrokost med ambassadør Li mandag, den 4. juni 2012 kl. 12.00

Den kinesiske ambassade indbød i mail af 31. maj 2012 kl. 14.53 kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, til en ”working lunch” den 4. juni 2012 på ambassaden. Ifølge indbydelsen havde blandt andre viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, og konsulent KF 0764, PET, allerede bekræftet deres deltagelse, mens ambassaden fortsat afventede bekræftelse fra chefkonsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet. Af mail af 30. maj 2012 kl. 10.17 fra Hofmarskallatet til chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, fremgår, at der desuden forventedes deltagelse af blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, protokolchef Jette Nordam, kriminalassistent KF 0766, PET, hofmarskal Ove Ullerup og ceremonimester Christian Eugen-Olsen.

Kriminalassistent KF 0766 bekræftede sin deltagelse i mail af 31. maj 2012 til hofmarskal Ove Ullerup.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at frokosten handlede om de udestående programpunkter. Han ville nok have skrevet det i referatet, hvis sikkerhed var blevet bragt op som et væsentligt punkt, men ambassadør Li vidste godt, at det hverken var hans eller Hofmarskallatets opgave, så det ville han nok ikke spilde Hoffets tid med.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun deltog i arbejdsfrokosten, og at ambassadøren ikke bragte sikkerhedsspørgsmål op.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at hun deltog i arbejdsfrokosten, da Tue Krarup-Pedersen havde ferie. Det var ikke et møde af operativ karakter. Hun husker ikke, om der var deltagere fra PET eller politiet, men vil ikke udelukke det.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han ikke deltog i arbejdsfrokosten, og det gjorde KF 0766 og KF 0765 heller ikke. Det var et møde mellem hofmarskal Ove Ullerup og ambassadør Li, og på et sådant niveau deltager menige PETmedarbejdere ikke. De blev kun inviteret af ren høflighed. Hvis bekræftelsen på PETs mødedeltagelse, der kan være modtaget i fællespostkassen, er sendt på grund af en misforståelse, har PET efterfølgende meldt afbud til den kinesiske ambassade, evt. gennem KF 0765, der havde den daglige kontakt til ambassaden.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han ikke deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 med den kinesiske ambassadør. Det første sommertogt foregik 4.-

8. juni 2012, og han kan se af sin tjenesteafregning, at han startede på opgaven den 4. juni 2012 kl. 7.00 om morgenen. Togtet havde været planlagt før den 31. maj 2012, men når han over for Ove Ullerup i mail af 31. maj 2012 har bekræftet sin deltagelse i mødet den 4. juni 2012, må det være, fordi der er svaret fra funktionspostkassen. Hans bekræftelse på deltagelse i mødet indebar blot, at én fra PET ville møde.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens mail af 6. juni 2012

PET havde i mail af 5. juni 2012 fremsendt anbefaling med trusselsvurdering og programskitse for besøget til Københavns Politi, hvor mailen blev videresendt internt den 6. juni 2012 til blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, som samme dag videresendte mailen til ”KBH FP Logistik” med bemærkning om, at han troede, at det var vigtigt, at vi

”gør os stærke på flankerne så vi kan forhindre alt for mange Falungong eller hvad de hedder og så Fri Tibet folk.”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at mailen blev sendt, fordi der var behov for ressourcer, og at det var logistikafdelingens ansvar at skaffe de nødvendige ressourcer. Med det han skrev, mente han, at man på daværende tidspunkt ikke vidste, hvad udfordringen var. Man måtte derfor læne sig op ad de efterretninger, man kunne få fra PET eller gennem Københavns Politis egen efterforskning. Herfra kunne der f.eks. på internettet søges på, hvor interessen i et besøg som dette måtte forventes at ligge. Der skulle dannes et billede og opstilles et ”worst case scenario”. Med ”stærke på flankerne” mente han blot, at man skulle sikre sig og have en styrke klar, der kunne sættes ind. Når han skrev ”stærke på flankerne”, vidste Logistikafdelingen, hvor mange ressourcer der skulle afsættes. Med ”forhindre for mange Falungong” mente han, at Københavns Politi skulle forberede sig på at være klart til at handle også i tilfælde af uanmeldte demonstrationer. Han havde på dette tidspunkt heller ikke kendskab til, at der var anmeldte demonstrationer, og hvilke mennesker de stod overfor. Han havde erfaring med Falun Gong fra tidligere kinesiske besøg, men denne gang var det Kinas førstemand, der kom. Falun Gong og Frit Tibet var blot udgangspunktet for, hvad Københavns Politi kunne møde. Kinesisk kultur er sådan, at man ikke er begejstret for sådanne demonstranter.

Møder mandag til onsdag, den 11.-13. juni 2012 mellem PET, kinesiske sikkerhedsrepræsentanter og Københavns Politi

I dagene 11.-13. juni 2012 blev afholdt møder med deltagelse af PET, kinesiske sikkerhedsrepræsentanter og Københavns Politi.

Politikommisær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 07-05, Radisson Blu Scandinavia Hotel, har forklaret, at han deltog i møder med den kinesiske sikkerhedschef forud for besøget i 2012, første gang på en restaurant på Østerbro den 11. juni 2012, hvor de talte om sikkerheden på det hotel, som præsidenten skulle bo på, og ikke om demonstranter. En PETmedarbejder deltog i dette møde. En PETmedarbejder deltog også i de efterfølgende møder på hotellet. På et møde den 12. eller 13. juni 2012 på hotellet, rejste den kinesiske sikkerhedschef et generelt spørgsmål over for ham om at holde demonstranter ude af syne under besøget. Han svarede hertil, at man ikke generelt kunne holde demonstranter ude af syne for præsidenten, og at man kun kunne fjerne demonstranter, hvis de spærrede for eller angreb kortegen. Han nævnte også, at en anden mulighed var, at kortegen kørte ad alternative ruter, men at det lå udenfor hans område at bestemme. Han sagde til den kinesiske sikkerhedschef, at sikkerhedschefen måtte ”gå baglæns” med sin anmodning, hvormed han mente, at sikkerhedschefen måtte henvende sig til PET og/eller Udenrigsministeriet, eller hvem ambassaden måtte være i dialog med. Han ved ikke, om kineserne gik videre til andre med det. PETmedarbejderen havde ingen kommentarer til hans udtalelser. Han har ikke fra kolleger hørt om tilsvarende forespørgsler til andre indsatsledere. Han gav ikke kinesernes forespørgsel videre til Claus Hjelm Olsen.

Politikommisær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, har forklaret, at han deltog i to møder på den kinesiske ambassade og ét på Hotel Radisson Blu, hvor præsidenten skulle bo. De kinesiske deltagere var militærattachéer og sikkerhedsfolk. Møderne foregik typisk på engelsk. Han selv og en konsulent fra PET, KF 0764, deltog. Møderne drejede sig for ham mest om eskortens størrelse og opbygning. Kineserne gav udtryk for, at de var nervøse for demonstrationer, og PETs repræsentant forklarede flere gange kineserne, at man ikke i Danmark kunne forbyde demonstrationer. Det accepterede kineserne til sidst, i hvert fald havde de accepteret det på det sidste møde på hotellet. Det, der blev drøftet med kineserne, var demonstrationen i sig selv. Der blev ikke talt specielt om f.eks. flag. Det blev hverken af ham eller af PET lovet, at kortegen ikke ville komme til at se demonstrationer. Han erindrer ikke, om kineserne på møderne henviste til, hvad der var sket under statsbesøg i andre lande.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens briefing af indsatslederne i Københavns Politi, Gedestalden tirsdag, den 12. juni 2012 kl. 11.00

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Poulsen afholdt briefing i Gedestalden den 12. juni 2012 for indsatslederne af de enkelte politiaktioner.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han førte ordet under briefing i Gedestalden. Han fortalte om situationen, læste

trusselsvurderingen og strategien direkte op fra operationsbefalingen, 4. udgave, og fortalte hovedessensen af operationsbefalingens afsnit om opgaven, hvor han knyttede korte kommentarer til de enkelte punkter. Briefingen om manøvreideen var knyttet op på de enkelte politiaktioner. Han briefede typisk om dette på samme måde, som han briefede om opgaven, dog springer han de enkelte politiaktioner over. Efter briefing satte de enkelte politiaktioner sig hver for sig og sparrede med ham om detaljerne. Han medbragte operationsbefalingen, men ikke de taktiske befalinger. Der blev givet talt om demonstranter, og han har givet gengivet PETs trusselsvurdering. Han husker ingen specifik drøftelse om flag og gule trøjer. Han kan huske, at han sagde, at Kina har et syn på demokrati, men at ”vi kører efter vores regler”. Det skulle måske have været pindet mere ud, men på det tidspunkt havde det ikke relevans for, hvordan Københavns Politi løste opgaven. Han vil tro, at han også er kommet med en bemærkning om besøgets økonomiske betydning. Han husker ikke, om der kom spørgsmål til denne del af briefing.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, han ikke husker, om operationsbefalingen var fremme under briefing, men det vil den typisk være. Han sagde ikke selv noget og husker ikke, om andre indsatsledere tog ordet. Han husker ikke, om Claus Hjelm Olsen briefede om flag, bannere og afskærmning, men han har sikkert læst op af operationsbefalingen.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, har forklaret, at han må have deltaget i Gedestalden, men han husker ikke, hvem der stod for briefing, og hvad der blev briefet om.

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at en repræsentant for PET formentlig deltog i briefing. Claus Hjelm Olsen gennemgik operationsbefalingen og den samlede manøvreide. Han husker ikke, om Claus Hjelm Olsen læste direkte op fra operationsbefalingen, eller om han kunne det hele udenad. Han havde selv på forhånd gjort sig bekendt med indholdet, muligvis via Beredskabsportalen. Han mener, at Claus Hjelm Olsen talte om at skærme præsidenten for demonstranter, og at han sagde, at præsidenten ikke skulle se demonstrationer. Han sagde tydeligt, at flag skulle fratages. Det er han helt overbevist om. Der er ikke tale om en erindringsforskydning. Det var en befaling og ikke til diskussion. Sådan er det ved større politiaktioner. Der er i sådanne situationer et militaristisk system. Det var en ordre, der skulle følges. Der blev ikke på dette møde stillet spørgsmål til lovligheden. Han husker det ikke, men tror ikke, at der var andre end Claus Hjelm Olsen, der tog ordet. Han husker ikke, at Andrew Jerome Henrik Oryé sagde noget. Claus Hjelm Olsen nævnte også, at kineserne ikke ville tabe ansigt, hvilket også var anført i operationsbefalingen. I store politiaktioner som denne er politiet under kommando, og

de handler efter ordre. Hvis en politibetjent under en sådan aktion fratager en demonstrant et flag, er det, fordi betjenten har fået ordre til det.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, 07-08 og 07-09, Kongeskibet/Amalienborg/Nordre Toldbod, Den Lille Havfrue/Langelinie og Rosenborg Slot, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han mener, at han deltog i Gedestalden, og at det blev nævnt som et tema på briefing, at kineserne havde bekymringer omkring antikinesiske demonstrationer og ytringer. Han husker ikke, om der blev talt om, at man skulle imødekomme bekymringen, men det blev drøftet, at der på objekterne kunne opstå pres fra kinesiske sikkerhedsfolk, der over for de tilstedeværende danske politifolk kunne tilkendegive, at de ønskede demonstranter fjernet. Det var sket tidligere. Man skulle gøre, som man plejer: holde sikkerhedshensynet op mod retten til at demonstrere og ytre sig. Indsatslederne skulle briefe deres egne folk om, at dette problem kunne opstå. Hans opfattelse var, at Københavns Politi ikke skulle gøre noget, de ikke ellers ville have gjort, med mindre de fik ordre til det af en indsatsleder.

Indsatsleder for politiaktion 07-05, Radisson Blu Scandinavia Hotel, politikommissær Niels Gert Dehlendorff, Københavns Politi, har forklaret, at han deltog i Gedestalden. Claus Hjelm Olsen gennemgik operationsbefalingens overordnede strategi, og hvilke politiaktioner der skulle afvikles. Han går ud fra, at deltagerne havde gjort sig bekendt med operationsbefalingens indhold forinden. Alle havde i hvert fald set den før mødet. Det blev drøftet under briefing, at præsidenten ikke måtte fornærmes. Man var meget opmærksom på, hvordan det skulle køre rundt i byen. Graffiti skulle fjernes, og der var vistnok indgået aftale herom med Københavns Kommune. Ham bekendt blev flag, bannere, andre symboler og demonstranter ikke omtalt, udover at KSN straks skulle kontaktes, hvis der opstod noget sådant. Derefter ville der komme en forholdsordre. Det var ikke noget stort emne under briefing. For ham gik oplysningerne i operationsbefalingens trusselsvurdering om den kinesiske ambassades bekymring på sikkerheden. Oplysningen om, at kineserne ikke ville tabe ansigt, kunne han ikke bruge til noget. Det gælder helt generelt, at statsoverhoveder ikke skal fornærmes under besøget, uanset hvilket land der er tale om. Bekymringen blev heller ikke nævnt specifikt under briefing den 12. juni 2012 i Gedestalden, og det gjorde den del af den taktiske befaling, hvorefter man skulle melde ind til KSN, blandt andet hvis man så demonstranter, som han husker det, heller ikke.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han deltog i briefing i Gedestalden, men ikke sagde noget. Alle indsatslederne var der. Claus Hjelm Olsen gennemgik næsten hele operationsbefalingen, som indsatslederne typisk ville have medbragt. KF 0764 tog ikke ordet, og der blev ikke stillet afklarende spørgsmål til ham.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, begge Københavns Politi, har forklaret, at de ikke deltog i briefinggen, og indsatslederne, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen og vicepolitikommissær Christina Lykke Larsen, Københavns Politi, har alle forklaret, at de ikke husker, om de deltog i briefinggen i Gedestalden.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at han deltog i hele briefinggen under det afsluttende stabsmøde i Københavns Politi i Gedestalden den 12. juni 2012. Livvagtslederen KF 0767 kan sagtens have deltaget sammen med ham. Han mener ikke, at han gennemgik PETs trusselvurdering på dette møde. Det vil typisk være KSNlederen, der gennemgår hele programmet på et sådant møde. Der kan ikke have været en drøftelse af, at demonstrationen var flyttet til Højbro Plads, og at biler og busser skulle køres ind foran demonstrationen, for så var han ikke blevet så overrasket, som han blev, da han så, at Golf-bilerne blev kørt ind foran demonstrationen.

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har forklaret, at Mogens Norup Lauridsen kom og deltog lidt inde i mødet og gik igen efter 15-30 minutter. PETmedarbejderen gennemgik trusselvurderingen, og Claus Hjelm Olsen gennemgik operationsbefalingen fra ende til anden. Hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Det blev også sagt, at præsidenten ikke måtte se demonstranter, men han husker ikke, at det blev sagt direkte, hvordan dette skulle ske. Der var ikke tvivl om, at han skulle beskyttes mod at se demonstranter. Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselvurderingen. PETmedarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Som han forstod det, var det også for, at besøget skulle blive en succes. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte. Et af succeskriterierne var, at præsidenten ikke så demonstranter.

Videre har vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen forklaret, at den anmeldte demonstration på Højbro Plads var et problem, fordi demonstrationen var så tæt på ruten til Christiansborg Slot, og at man ikke kunne undgå, at præsidenten kørte forbi. Der var på Claus Hjelm Olsens initiativ en bred drøftelse, der førte frem til, at demonstrationen skulle dækkes af med to store politibusser, der skulle køre frem foran demonstrationen i det øjeblik, præsidenten passerede. Det blev på dagen til fire transitter, men formålet var det samme: At præsidenten ikke måtte se, hvad der foregik bagved. Det var hans indtryk, at ideen kom fra en af indsatslederne. Han husker ikke, om Mogens Norup Lauridsen var til stede under denne ret sene del af mødet. Andrew Jerome Henrik Oryé var der og Claus Hjelm Olsen, Mogens Bendiks Knudsen og de to PET-folk eller repræsentanterne fra henholdsvis PET og Udenrigsministeriet. Ingen virkede, som om de havde det dårligt med projektet. Han husker ikke, at det under briefinggen blev diskuteret, om det, der blev besluttet, var lovligt. Da han

kom hjem fra briefing i Gedestalden, nævnte han beslutningen om at køre busserne frem for sin chef, vicepolititiinspektør Per Jensen og politikommissær Jakob Kristensen. Han husker ikke deres reaktion. Der var vist ikke den store reaktion. Han gjorde ikke mere ved det. Han regnede med, at trusselsvurderingen og manøvreiden var tygget igennem af Københavns Politis jurister.

Vicepolititiinspektør Per Jensen, Rigspolitiet, har forklaret, at han ikke vil udelukke, at han og Erik Jack Pedersen har talt om briefing i Gedestalden den 12. juni 2012 i kaffestuen, men de havde ikke nogen egentlig drøftelse af, hvad der var sket. Han erindrer ikke, at Erik Jack Pedersen fortalte noget særligt fra briefing, eller at han overhovedet problematiserede noget fra mødet. Foreholdt Erik Jack Pedersens forklaringer for kommissionen og Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter han i fortsættelse af mødet orienterede ham og Jakob Kristensen om beslutningen om at køre busserne frem på Højbro Plads, erindrer han ikke, at Erik Jack Pedersen nævnte dette for ham, og Erik Jack Pedersen kan umuligt have nævnt det for Jakob Kristensen, der var i Ukraine.

Politikommissær Jakob Kristensen, Rigspolitiet, har forklaret, at han ikke var inddraget i forberedelsen og tilrettelæggelsen af besøget fra Kina i 2012. Han var på tjenesterejse i Ukraine i perioden 5.-19. juni 2012, og han var i disse dage ikke i kontakt med kolleger om besøget. Han hørte ikke noget om, hvordan besøget var forløbet, da han kom hjem, og han talte ikke med Erik Jack Pedersen om, hvad der var sket under briefing i Gedestalden den 12. juni 2012.

Møde tirsdag, den 12. juni 2012 mellem kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, og souschef Gu Hui

Repræsentanter fra Udenrigsministeriet afholdt den 12. juni 2012 endnu et møde med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i anledning af det forestående statsbesøg. Den kinesiske ambassade var repræsenteret af souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou. Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, sendte samme aften kl. 21.59 et mødereferat, hvoraf blandt andet fremgår, at Gu Hui afslutningsvis kom ind på:

”spørgsmålet om **’sikkerhed’**, som man fra kinesisk side lagde utroligt meget vægt på, og som - uantastet alle andre forberedelser - kunne blive afgørende for, hvilket indtryk den kinesiske delegation rejste af sted med. Der var ikke kun tale om delegationens fysiske sikkerhed, som man egentlig ikke var bekymret for. Der følte man sig i gode hænder hos de danske myndigheder. Det her handlede nok så meget om delegationsmedlemmernes værdighed. Fra kinesiske side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. ... Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad

der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer.”

Det fremgår videre af referatet, at ASI-chefen oplyste, at man ville gå videre med de kinesiske bekymringer til de kompetente myndigheder.

Mail med mødereferatet blev samme dag sendt til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, blandt andre departementschef Claus Grube.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at mødet den 12. juni 2012 var det afsluttende møde med den kinesiske ambassade. Programmet var ved at være på plads, og for ASI-kontoret drejede mødet sig ikke mindst om at få lukket forhandlingerne om de politiske samtaler. Det var usædvanligt, at den kinesiske ambassade bragte sikkerhed op i en bilateral samtale med ASI-kontoret, der ikke havde ansvaret for denne opgave. Det var også overraskende, at dette spørgsmål på ny blev bragt op, få dage inden besøget skulle finde sted. Det har formentlig ligget kineserne meget på sinde. Det var formentlig blot et kort replikskifte, hvor kineserne har fortalt om bekymringerne, og hvor han så lovede at bringe det videre. Han erindrer ikke, om han drøftede de kinesiske betragtninger om sikkerhed med Nis Lauge Gellert efter mødet. Han orienterede Claus Grube ved at sætte ham cc. på Nis Lauge Gellerts mail med mødereferatet. Han overvejede ikke herudover at orientere opad i Udenrigsministeriet.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han i sit referat gengiver kineserne rimelig ordret. Når ambassadens folk selv begyndte at sige, at der skulle ageres indenfor lovens rammer, gav det en vis tryghed, og der var ingen grund til at anføre, at dette også var Danmarks opfattelse. ”De kompetente myndigheder” var politiet. I referatets ordlyd ligger imidlertid også noget i retning af, at ”vi har hørt, hvad I siger”. ASI-kontoret foretog sig ikke noget specielt for at sikre sig, at kinesernes bekymring blev viderebragt til de relevante myndigheder. Når Protokollen havde modtaget mailen, kunne ASI gå ud fra, at Protokollen tog sig af det. De bekymringer, man ville give videre til de kompetente myndigheder, jf. sidste afsnit i mailen, omfattede formentlig den gråzone, der tegnede sig. Kinas ambassade har ikke bedt ham gå tæt på den danske lovgivning. Det er muligt, at kineserne forestillede sig, at en tolkning af gældende lovgivning ville kunne føre til det resultat, de ønskede, men det ved han ikke. Han ved heller ikke, om man var ude over spørgsmålet om sikkerhed. Ambassadør Li havde jo talt lidt om de samme ting den 8. maj 2012, hvor han samtidig var inde på stenkast.

Udenrigsminister Villy Søvnald har forklaret, at han ikke blev orienteret om mailen fra Nis Lauge Gellert.

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han ikke vidste, hvordan Udenrigsministeriet gik videre til de relevante myndigheder. Det naturlige ville være, at ASI-kontoret gik videre med kinesernes bekymring til Justitsministeriet eller måske direkte til PET, hvis der allerede var etableret en direkte kontakt mellem Udenrigsministeriet og PET. ASI-kontorets svar er en tilkendegivelse af, at de havde hørt, hvad kineserne siger, men at man godt må demonstrere i Danmark, og at de nok skulle tage vare på sikkerheden.

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at kinesernes udtalelser for ham er udtryk for, at kineserne var sensitive over for, at præsidenten skulle se f. eks. Falun Gong og tibetanske flag. At skærme delegationen inden for lovens rammer betyder for Udenrigsministeriets folk ikke noget. Det er Justitsministeriets område. Det er positivt, at kineserne selv anførte, at alt skulle ske inden for lovens rammer. Det viser, at de kender de danske regler. Grundloven hjemler ytringsfrihed, så kinesernes ønske refereret i mailen giver ikke mening og slet ikke, når kineserne refereres for, at delegationen skal skærmes inden for lovens rammer. Det er en tautologi. Kineserne vidste således godt, at der ikke var noget at gøre. Måske er deres synspunkt et udtryk for et ønske om over for regeringen i Beijing at kunne sige, at de havde gjort de danske myndigheder opmærksom på det. Nis Lauge Gellert har viderebragt kinesernes budskab ved at sende mailen.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at hun ikke deltog i mødet, der er refereret i Nis Lauge Gellerts mail, og at hun heller ikke mener, at Annette Lassen deltog. Protokollen har ikke givet instruktioner om, at man i politiet skulle gøre noget aktivt eller proaktivt på det område.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at Protokollen ikke agerede på mailens oplysninger om kinesernes synspunkt. Hvis der var noget fra mailen, der skulle tilgå PET, kunne det ske gennem ASI-kontoret eller gennem andre kontorer.

Hofmarskal Ove Ullerup har forklaret, at Hofmarskallatet ikke modtog Nis Lauge Gellerts referat fra mødet, for det indeholdt ikke relevante oplysninger for Hofmarskallatet, idet det gik mest på de udenrigspolitiske samtaleemner. Han erindrer ikke selv at have haft kontakt til Københavns Politi i forbindelse med besøget og ville heller ikke tro, at andre i Hofmarskallatet har haft det. Det ville være atypisk. En sådan kontakt foregår gennem PET.

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet, har forklaret, at hun ikke mindes at have set Nis Lauge Gellerts mail, og at Hofmarskallatet ikke blev inddraget i de overvejelser, der fremgår af mailen.

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, har forklaret, at det i Statsministeriet var vigtigt, at besøget gik godt, men selvfølgelig var det forudsat, at alt foregik indenfor lovens rammer. På dette tidspunkt inden besøget var der efter hans opfattelse ingen, der kunne forestille sig, at man ikke ville agere indenfor lovens rammer. I Statsministeriet drøftede man derfor heller ikke, hvor langt man kunne gå indenfor for loven for at iagttage den fornødne værdighed for de kinesiske gæster. Han hæftede sig ved, at kineserne efter Nis Lauge Gellerts referat selv gav udtryk for, at det skulle være inden for lovens rammer. Han erindrer ikke at have drøftet de sikkerhedsmæssige spørgsmål, der blev skrevet om i mailen af 12. juni 2012, med departementschef Christian Kettel-Thomsen.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har forklaret, at hun ikke husker, at de i Statsministeriet foretog sig noget i anledning af de kinesiske bekymringer, der er gengivet i Nis Lauge Gellerts mail. I Statsministeriet gik man fortsat ud fra, at Udenrigsministeriet ville formidle kinesernes holdning til de relevante myndigheder.

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke husker, om mailen gav anledning til overvejelser i Statsministeriet om, hvordan man kunne tilgodese kinesernes ønske om en værdig behandling. For ham var kinesernes bekymringer ikke operative. Han forholdt sig til det, der blev oplyst fra mødet om de bilaterale aftaler, og gjorde sig ikke overvejelser om, hvordan man kunne skærme præsidenten for manifestationer. Han overvejede ikke at give oplysningerne videre til departementschefen eller departementsråden.

Protokolchef Jette Nordams opringning til politidirektør Johan Martini Reimann, formentlig den 12. juni 2012 om aftenen

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har overfor både Den Uafhængige Politiklagemyndighed og kommissionen forklaret om en telefonsamtale, som han op til besøget formentlig om aftenen den 12. juni 2012 havde med protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at han valgte at tale med Jette Nordam i Protokollen om spørgsmålet om sikkerhed, da det lå uden for hans ansvarsområde. Det har formentlig været den 12. juni 2012 sent om aftenen. Han valgte at tale med Jette Nordam, fordi han som repræsentant for en offentlig myndighed var nødt til at bringe oplysningen, der ikke henhørte under hans område, videre. Han valgte at kontakte Jette Nordam og ikke f. eks. Hofmarskallatet, fordi hun var en kollega, og det var hans indtryk, at Udenrigsministeriets Protokol havde kontakt til politiet. Han husker ikke, hvordan ordene mellem dem faldt, men Jette Nordam ville orientere Københavns Politi. Kineserne stillede ingen krav, og han havde ikke lovet kineserne noget. De gav også selv udtryk for, at der skulle ageres in-

den for lovens rammer. Han forventede ikke en tilbagemelding fra Jette Nordam og husker heller ikke, om han fik det.

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, har forklaret, at Martin Bille Hermann fra ASI-kontoret ringede til hende efter mødet med souschef Gu Hui samme dag og bad hende om at give besked videre til Københavns Politi om de kinesiske bekymringer. Hun kunne have bedt Hofmarskallatet eller Annette Lassen, der var Protokolens primære kontakt til PET, om at videreformidle kinesernes ønsker, men hun vidste, at Johan Martini Reimann var den rigtige person at kontakte. Hun gengav den kinesiske bekymring for ære og værdighed over for Johan Martini Reimann, og han tog det ad notam. Hun erindrer ikke tidligere at have foretaget lignende henvendelser til ham. Hun forventede ikke noget af Johan Martini Reimann og Københavns Politi. Det var op til Københavns Politi, hvordan der skulle ageres. Hun har givet orienteret Martin Bille Hermann om samtalen, men hun kan ikke huske at have omtalt den for andre. Hun havde ingen andre kontakter til Københavns Politi op til besøget. Hun havde heller ingen kontakter til Justitsministeriet.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at han blev ringet op af Jette Nordam nogen tid inden besøget, og at hun betonedede vigtigheden af, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt. I værdighed ligger også en sikkerhedsmæssig vinkel, idet sikkerhed ikke er begrænset til den fysiske sikkerhed, men også omfatter integritetskrænkelser. Alle ved, at Protokollen har kontakt med PET vedrørende sikkerheden. Han drøftede ikke konkret den politimæssige indsats i forbindelse med integritetskrænkelser med Jette Nordam. De talte heller ikke om strategien eller trusselvurderingen. Det er helt normalt, at politidirektøren bliver ringet op af interessenter, der har ønsker om en bestemt politimæssig indsats, men han kan ikke sige, om han har fået tilsvarende henvendelser fra Protokollen i forbindelse med andre statsbesøg. Han orienterede efterfølgende politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om samtalen med Jette Nordam. Mogens Norup Lauridsen sagde, at det var kendte oplysninger. Han har derfor ikke udarbejdet et notat om sin samtale med Jette Nordam. Når han orienterede Mogens Norup Lauridsen og ikke hans overordnede, chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, var det muligvis, fordi Jørn Aabye Nielsen ikke var der.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke har talt med andre myndigheder i forbindelse med besøget, og at han ikke blev orienteret om samtalen mellem politidirektør Johan Martini Reimann og protokolchef Jette Nordam hverken af Johan Martini Reimann eller af Mogens Norup Lauridsen. Københavns Politi ville normalt være høfligt lyttende overfor en sådan henvendelse, men det var utænkeligt, at det skulle resultere i konkrete operationelle tiltag. Hvis værdighed er blevet nævnt under samtalen, falder det ind under det, man i Køben-

havns Politi dengang vidste om, hvor tyndhudede kineserne var i disse sammenhænge. Johan Martini Reimann følger normalt hierarkiet. Hvis han har orienteret Mogens Norup Lauridsen om samtalen, var det sikkert, fordi han selv ikke var til stede. Johan Martini Reimann har muligvis også givet en kort orientering til ham, men han vil mest tro, at han ikke har hørt om det.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke er blevet orienteret af politidirektør Johan Martini Reimann om en opringning fra Udenrigsministeriets protokolchef. Det ville også have været særdeles usædvanligt, hvis Johan Martini Reimann havde kontaktet ham udenom Jørn Aabye Nielsen, der var hans overordnede, og som gik meget op i, at kommandovejene blev fulgt, men det kunne selvfølgelig ske, hvis Jørn Aabye Nielsen ikke var der.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at Mogens Norup Lauridsen ikke har talt med ham om en samtale mellem politidirektør Johan Martini Reimann og Udenrigsministeriet, og at de skulle lægge vægt på værdighed.

Møde onsdag, den 13. juni 2012 mellem politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, PET og repræsentanter for den kinesiske ambassade

Politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, der var indsatsleder vedrørende politiaktion 07-02, Christiansborg, den 15. juni 2012 om aftenen og den 16. juni 2012 om dagen, oplyste i mail af 13. juni 2012 kl. 12.06 til Københavns Politi, OPA, at han samme dag skulle til møde med PET og kinesiske sikkerhedsrepræsentanter.

Indsatsleder, politikommissær Gregers Juul Bigom, Københavns Politi, har forklaret for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at specielt en af de kinesiske sikkerhedsfolk var meget emsig og sagde, at "der ikke måtte være demonstranter". Til sidst måtte han sætte ham på plads og indskærpe ham de danske regler om, at der var ytringsfrihed i Danmark.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens mail af 14. juni 2012 kl. 10.45 til vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen og vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen skrev den 14. juni 2012 kl. 10.45 i en mail til vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 04-01 Opklaring/Sektorpatruljering:

"... Jeg har kun et håb og det er jer to. Det her stiller langt større udfordringer til jer i og med I har den vigtigste opgave af dem alle, nemlig at spotte og forhindre utilsigtede demonstrationer, happenings mv. I må virkelig pæppe dem

op så de er super skarpe når præsidenten er på køretur. Vi tåler simpelthen ikke dumme situationer. Skal vi redde lidt bedre økonomiske vilkår til nationen og måske deraf et dryp til politiet, ligger det på jeres skuldre. Jeg tror på at I to gør en forskel. ...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at hans hensigt med mailen var, at de skulle være super skarpe på noget uforberedt, og det kunne være demonstranter. Der var ingen sammenhæng med det, der er anført om demonstranter i operationsbefalingen. Mikkel Kildskov Brogaard og Lars-Ole Lindholm Karlsen er to kolleger, han har kendt i hele sit liv i politiet, og som han har arbejdet samme med mange gange. Derfor er sproget lidt frimodigt. Besøget kunne sætte gang i dansk økonomi og skabe flere arbejdspladser, og det var bare en lidt kæk bemærkning fra hans side. Det lå klart for ham, at det kunne få økonomisk betydning, blandt andet med hensyn til eksporten, men det fik ikke nogen betydning for planlægningen af Københavns Politis indsats, som blot skulle sikre, at sikkerheden var i orden, når præsidenten skulle frem til møderne. Ingen har over for ham og med henvisning til besøgets økonomiske betydning givet udtryk for, at politiindsatsen skulle være anderledes end sædvanligt. Han husker tallet 20 mia. kr. fra presseomtalen dengang og vil ikke udelukke, at en PETmedarbejder også kan have nævnt tallet. De to kolleger, der modtog mailen, forstod helt sikkert, hvad han mente, ligesom de forstod det glimt i øjet, han havde, da han skrev mailen. Det håbede han i hvert fald.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, Opklaring/sectorpatruljering, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, Københavns Politi, har forklaret, at vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, der ligeledes var indsatsleder for politiaktion 04-01, sikkert har videresendt Claus Hjelm Olsens mail til ham. Mailen handlede om, at Claus Hjelm Olsen ville give ham og Lars-Ole Lindholm Karlsen en motivation, som de skulle videregive til egne folk. Det var Claus Hjelm Olsen i en nøddeskal. De dumme situationer, han omtalte i mailen, kan betyde mange ting, f.eks. demonstranter, der var ved at stoppe kortegen, og hans bemærkning om at redde lidt bedre økonomiske vilkår til nationen er også typisk Claus Hjelm Olsen. Det var ment humoristisk med et stort glimt i øjet. Mailen handlede om at motivere folkene. Opgaven skulle bare løses. Demonstranter med gule flag og bannere lå for ham nederst i rækken af de opgaver, som hans politiaktion skulle koncentrere sig om.

Indsatsleder for politiaktion 04-01, vicepolitikommissær Lars-Ole Lindholm Karlsen, Københavns Politi, har forklaret, at mailen handler om ledermotivation til mellemlederne. Den ændrede ikke ved politiaktionens opgaver. Det er sådan, Claus Hjelm Olsen er rent retorisk. Det gjaldt alene om at være på forkant med udviklingen. Når der i

mailen stod noget om økonomien, er der også typisk tale om en særlig retorik. Han selv tillagde det ingen særlig værdi. Opgaven var som så mange andre.

Besked fra den kinesiske præsidents fly den 14. juni 2012

Samme dag som den kinesiske delegation skulle ankomme, den 14. juni 2012, sendte kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, kl. 11.38 en mail til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og Statsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, hvori han orienterede om, at ambassadør Li lige havde ringet og under instruktion fra Beijing bedt om, at 25 reklameplakater fra Radio 24syv med et Villy Søvndal-citat blev fjernet/skærmet. I mailen stod, at Martin Bille Hermann havde sagt, at han selvsagt ville orientere sine overordnede om anmodningen – men samtidig understregede, at der i Danmark var klare regler og lovgivning herom, herunder for så vidt angik ytringsfrihed.

Mail af 14. juni 2012 kl. 12.09 fra politikommissær Mogens Bendiks Knudsen til politiassistent Michael Dekker Poulsen, begge Københavns Politi

I mail af 14. juni 2012 skrev Michael Dekker Poulsen og oplyste, at der var givet tilladelse til fem stationære demonstrationer på Højbro Plads.

Den 14. juni 2012 skrev politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, der var indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, i en mail til politiassistent Michael Dekker Poulsen, at

”Nogen har givet lov til demonstrationer på Højbro Plads. De har nu pludselig fundet ud af, at Højbro Plads ligger forholdsvis tæt på Christiansborg !!!!!!! Alternative ruter kan derfor komme i brug, hvis der er synlige demoer på lørdag.”

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, har forklaret, at baggrunden for mailen var, at han om morgenen havde set, hvilke demonstrationer der var givet tilladelse til, og tænkte, at man skulle kunne komme ind på Christiansborg ad alternative veje. Det afhang af, hvordan demonstrationen udviklede sig, og af, om den spærrede ruten. Der var intet problem i, at demonstrationen fandt sted på Højbro Plads, hvis man kunne holde broerne. Med mailen gav han udtryk for, at han syntes, at eskorten var tæt på demonstrationen. Det var en sikkerhedsmæssig betragtning. Med ”synlige demonstranter” mente han, at der kunne være risiko for demonstranter på slotspladsen, der lå på hans primære rute. Formuleringen og hans tanker bag har intet at gøre med det, der er anført i den taktiske befaling for politiaktion 04-01, hvorefter demonstranter ikke måtte være synlige for kortegen. Med mailen orienterede han blot om, at en alternativ rute kunne blive aktuel. Det var ikke, fordi demonstranter ikke måtte være synlige.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen om en samtale med konsulent KF 0764, PET
Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har både til Den Uafhængige Politiklagemyndighed og til kommissionen forklaret, at han på et tidspunkt kontaktede KF 0764 pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Han vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms'ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." KF 0764 ringede ham op senere og oplyste, at han på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Telefonsamtalen med KF 0764 fandt sted relativt sent i forløbet. Det var efter udarbejdelsen af 1. udgave af operationsbefalingen, dateret 10. maj 2012. Han fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde, men det var samme dag som telefonsamtalen, og oplysningerne gav et billede af, hvad der var vigtigt for medarbejderne i Udenrigsministeriet. Han bad ikke KF 0764 om at få oplysningen skriftligt. Han vil mene, at han gav oplysningerne fra telefonsamtalen med KF 0764 videre til Claus Hjelm Olsen. Det ville i hvert fald have været oplagt. Det er formentlig sket mundtligt. Det er hans klare billede, at grunden til, at KF 0764 ville tale om det i telefonen, var, at han ikke ville have det på skrift, og det gjorde indtryk på ham, for han havde ikke tidligere oplevet, at der var oplysninger fra politifolk, man ikke kunne få på skrift. Det var for ham underligt, at præsidenten ikke måtte se demonstrationer, når han kom til det frieste demokrati i verden. Nogle gange koster det, at have holdninger. Han og KF 0764 havde mange andre samtaler, blandt andet om programmet og om, at en demonstration blev flyttet fra Rådhuspladsen til Højbro Plads. Dette blev godkendt af KF 0764. Det er ikke sædvanligt, at PET inddrages i sådanne spørgsmål. Det var Claus Hjelm Olsen, der bad ham indhente samtykke fra PET. Han og KF 0764 havde jævnlig dialog, fordi programmet blev ændret rigtig mange gange. Det var for ham normalt, at PET gik til ham og ikke direkte til Claus Hjelm Olsen. Han ved ikke, om der har været direkte samtaler mellem KF 0764 og Claus Hjelm Olsen.

Konsulent KF 0764, PET, har forklaret, at navnet Michael Dekker Poulsen siger ham noget, men han kan ikke relatere det til dette besøg. Hvis Michael Dekker Poulsen var skriverkarl på besøget, har han naturligvis haft kontakt med ham, for det var typisk skriverkarlen, der var hans kontakt i Københavns Politi i forbindelse med planlægningen. Hvis der har været mange programændringer, kan de sagtens have været i hyppig dialog. Han husker ikke at have talt i telefon med Michael Dekker Poulsen, og heller ikke at han ikke skulle have ønsket at sende noget skriftligt om det, han sagde i telefonen. Han ved ikke, hvorfor Michael Dekker Poulsen så detaljeret har forklaret om en sådan telefonsamtale.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at der generelt sagtens kan være telefonkontakt mellem OPAs tovholder og PETs tovholder i forbindelse med statsbesøg.

Han kender kun til den dialog med KF 0764, som Michael Dekker Poulsen har forklaret om, fra medierne.

3.1.3.3 Kommissionens vurdering

Efter de afgivne forklaringer og mails sammenholdt med reglerne for PETs virke, jf. afsnit 5.5.2, og på baggrund af det skriftlige materiale omtalt ovenfor under afsnit 3.1.1.1, 3.1.1.3 og 3.1.1.4 kan det lægges til grund, at PET havde ansvaret for sikkerhedsvurderingen og personbeskyttelsen, og at Københavns Politi havde ansvaret for selve udførelsen af politiopgaven og sikkerheden i forbindelse hermed. Kommissionen lægger videre til grund, at PET ikke havde instruktionsbeføjelser over for Københavns Politi, og at Rigspolitiet havde instruktionsbeføjelser over for såvel Københavns Politi som PET, men i forbindelse med tilrettelæggelsen og afviklingen af statsbesøget alene havde ansvaret for, at de nødvendige politimæssige ressourcer var til rådighed.

Yderligere lægger kommissionen efter forklaringerne til grund, at Hofmarskallatet havde det overordnede ansvar for forberedelsen vedrørende indkvartering, kørsel, udarbejdelse af program etc. for den del af statsbesøget, hvor Dronningen var vært, herunder for at sikre, at PET blev informeret om forhold af betydning for sikkerheden under denne del af besøget, og at Udenrigsministeriet, herunder Protokollen og ASI-kontoret, havde ansvaret for planlægningen af den politiske del af statsbesøget og den del, der omfattede aftaleindgåelser, herunder for at sikre, at PET blev informeret om forhold af betydning for sikkerheden under denne del af besøget.

Planlægningen af statsbesøget foregik i et tæt samarbejde mellem Hofmarskallatet, Udenrigsministeriets Protokol og PET, og Statsministeriet deltog i de koordinerende møder uden dog aktivt at have del i forberedelsen.

Det bemærkes, at uanset at PET har medvirket ved planlægningen af statsbesøget, er der ikke i de for kommissionen afgivne forklaringer fremkommet oplysninger om, at PET-cheferne Jakob Scharf og Jens Madsen, juridisk chef Lykke Sørensen eller cheferne ved PETs sikkerhedsafdeling, Jesper Grønbech og Uffe Stormly, har taget del heri eller har haft en konkret viden om, at Københavns Politi i 2012 handlede i henhold til en generel instruks.

Det kan på baggrund af det materiale, der er fremkommet i forbindelse med kommissionens undersøgelse, og forklaringer afgivet for kommissionen lægges til grund, at Justitsministeriet ikke har medvirket ved planlægningen af besøget. Det samme gælder Københavns Politis øverste ledelse.

På baggrund af de dokumenter og forklaringer, der er redegjort for under afsnit 3.1.3.2 lægger kommissionen til grund, at kineserne ikke var bekymrede for sikkerheden omkring besøget, men at de gentagne gange under forberedelsen udtalte bekymringer for demonstranter, herunder Falun Gong og pro-tibetanere. Disse bekymringer blev, uanset at det er forklaret, at det var almen viden, gentagne gange omtalt mellem den danske ambassade i Beijing, Udenrigsministeriets Departement, ASI-kontor og Protokol og videregivet til Hofmarskallatet, Statsministeriet, PET og Københavns Politi.

Således blev bekymringen videregivet blandt andet i mail af 8. maj 2012 fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, til Statsministeriet, Kongehuset og Udenrigsministeriet, i mail af 10. maj 2012 fra ambassadør Friis Arne Petersen til departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, i mail af 11. maj 2012 fra ambassaden i Beijing til ledende medarbejdere i blandt andet Statsministeriet og Udenrigsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet, i narrativ af 16. maj 2012 fra ambassadør Friis Arne Petersens til udenrigsministeren, i chefkonsulent Nis Lauge Gellerts referat af møde 21. maj 2012 mellem viceudenrigsminister Song Tao og departementschef Claus Grube, som blev sendt den 22. maj 2012 til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og til Statsministeriet, af kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, til konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, med besked om at videregive oplysningen til mødedeltagerne i videokonferencen i Udenrigsministeriets mødelokale M2 den 1. juni 2012, i mail af 12. juni 2012 fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, med referat af møde samme dag mellem kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, og souschef Gu Hui, til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet, i Københavns Politis operationsbefaling og taktiske befalinger og af kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, til protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, og videre fra protokolchef Jette Nordam til politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi.

Kommissionen lægger efter forklaringerne fra protokolchef Jette Nordam og vice-protokolchef Annette Lassen, begge Udenrigsministeriet, til grund, at de videreformidle disse oplysninger om kinesernes bekymringer til PET, og at PET, der også modtog oplysning om de kinesiske bekymringer ved direkte møder med den kinesiske ambassade, videregav de kinesiske bekymringer til Københavns Politi blandt andet i anbefalingen og trusselsvurderingen af 5. juni 2012.

Det kan således lægges til grund, at der i planlægningsfasen i Udenrigsministeriets Protokol og ASI-kontoret og i Statsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på

de kinesiske bekymringer og betydningen af, at besøget blev en succes. Denne fokus bidrog til en stemning, der forplantede sig via PET til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer.

I Københavns Politi blev bekymringerne nedfældet i operationsbefalingen og de taktiske befalinger og videregivet fra den operationelle leder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen blandt andet på briefingen af indsatslederne i Gedestalden den 12. juni 2012.

Om briefingen i Gedestalden har konsulent KF 0764, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen og indsatslederne bortset fra vicepolitikommissær Henrik Brix Sørensen forklaret, at der ikke blev givet særlig oplysning om, hvordan de skulle håndtere antikinesiske demonstranter og deres synlighed, herunder flag og gule T-shirts.

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersens forklaring om briefingen i Gedestalden vedrørende Højbro Plads understøttes til dels af vicepolitikommissær Henrik Brix Sørensens forklaring om, at håndtering af demonstranternes synlighed og flag blev særligt omtalt, men den har ikke kunnet bekræftes af vicepolititiinspektør Per Jensen og politikommissær Jakob Kristensen, begge Rigspolitiet, eller de øvrige deltagere i briefingen. Kommissionen lægger derfor til grund, at vicepolititiinspektør Per Jensen eller politikommissær Jakob Kristensen ikke blev orienteret af Erik Jack Pedersen og derfor ikke var bekendte med den generelle ordre om, at demonstrationer ikke måtte være synlige.

Imidlertid blev der, som det fremgår ovenfor i afsnit 3.1.2, af indsatslederne briefet på dagen og ageret på gaden i forhold hertil på Højbro Plads og i andre tilfælde, herunder med indberetninger fra indsatslederne til KSN om observation af gule T-shirts, tibetanske flag, bannere og andet, og det fremgår af politikommissær Mogens Bendiks Knudsens mail af 14. juni 2012 vedrørende anmeldte demonstrationer på Højbro Plads, at alternative ruter kunne komme i brug, hvis der var synlige demonstrationer. Efter en samlet vurdering af disse oplysninger lægger kommissionen til grund, at indsatslederne senest på briefingen den 12. juni 2012 blev bekendt med, at de skulle sikre, at demonstranter ikke var synlige, herunder ved fratagelse af flag mv.

Der foreligger ikke for kommissionen mails eller andet skriftligt materiale, hvormed indsatslederne har taget afstand fra den generelle ordre, og kommissionen må på baggrund af forklaringer fra indsatslederne lægge til grund, at heller ingen af indsatslederne mundtligt har sagt fra over for vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen. I øvrigt har indsatslederne samstemmende forklaret, at de forstod den generelle ordre således, at de skulle observere efter gule T-shirts, flag mv. og melde ind til KSN om

det, således at KSN kunne danne sig et indtryk af sikkerhedssituationen og melde ud i forhold hertil. De har også samstemmende forklaret, at de opfattede det som en sædvanlig situation.

Det fremgår af referatet af mødet mellem kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, og souschef Gu Hui den 12. juni 2012, at Gu Hui gav udtryk for, at man fra dansk side skulle gøre, hvad der var muligt ”inden for lovens rammer”. Flere, herunder blandt andre departementschef Claus Grube, kontorchef Martin Bille Hermann og chefkonsulent Nis Lauge Gellert, alle Udenrigsministeriet, har forklaret, at der ikke i videregivelsen af oplysningerne om de kinesiske bekymringer lå en hensigt om, at lovens rammer ikke skulle overholdes. Det gik man ud fra, at de skulle. Kontorchef Martin Bille Hermann har da også ifølge hans referat af en samtale, han havde med ambassadør Li den 14. juni 2012 om nedtagelse af Radio 24syvs Villy Søvndal-plakater, oplyst den kinesiske ambassadør om den danske ytringsfrihed. Det er forklaret af både PETs medarbejdere og af medarbejdere i Udenrigsministeriet, at hensigten med videregivelsen af oplysningerne var at sikre, at alle involverede, herunder politiet, fik de relevante oplysninger til eventuel brug, uden at man gjorde sig nærmere tanker om til hvilken brug.

Der er ikke oplysninger, der peger på, at den operationelle leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens overordnede i Københavns Politi eller nogen i PETs øverste ledelse, Rigspolitiet, Hofmarskallatet, Statsministeriet, Udenrigsministeriet eller Justitsministeriet har været vidende om PETs trusselsvurderinger og anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger. Der er heller ikke oplysninger, der peger på, at de har haft viden om den generelle ordre i Københavns Politis operationsbefaling og de taktiske befalinger om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske præsident eller om de konkrete ordrer, der blev givet under besøget, på det tidspunkt hvor ordrene blev givet.

Der er endvidere ikke i de afgivne forklaringer og de dokumenter, kommissionen har modtaget, herunder også fra Den Uafhængige Politiklagemyndigheds efterforskning, oplysninger, der giver grundlag for at antage, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens overordnede i Københavns Politi eller nogen i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet, Rigspolitiet, PET eller Hofmarskallatet er kommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner eller ordrer vedrørende Københavns Politis ageren, ej heller i forbindelse med videregivelsen af oplysninger om de kinesiske bekymringer. Det bemærkes herved, at kommissionen ikke betragter PETs trusselsvurdering og videregivelsen af oplysninger om de kinesiske bekymringer til Københavns Politi som henstillinger. Hverken PET eller andre fandt anledning til over for Københavns Politi at præcisere deres hensigt med videregivelsen af disse oplysninger.

3.1.4 Forløbet under og vedrørende besvarelserne til Folketingets Retsudvalg

Dette afsnit indeholder en sammenfatning vedrørende forløbet omkring og besvarelserne til Folketingets Retsudvalg vedrørende den kinesiske præsidents besøg i Danmark den 14.-16. juni 2012.

Allerede under besøget var der omtale i medierne af politiets ageren. Således bragte både Ekstra Bladet, BT, Jyllands-Posten og Ritzau kritiske artikler den 15. og 16. juni 2012. Presseomtalen blev fulgt op af yderligere en række artikler i blandt andet Ekstra Bladet og Jyllands-Posten.

På et møde i chefgruppen i Københavns Politi den 18. juni 2012 blev det ifølge mødereferatet aftalt, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen skulle følge op på kritikken i forbindelse med statsbesøget og især omkring episoden på Højbro Plads.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han var bortrejst og ikke deltog i dette møde. Han har sikkert modtaget referatet, men han har ikke af chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen fået at vide, at han skulle følge op på noget. Da han vendte hjem fra Portugal, havde vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen lavet en redegørelse om hændelserne på Højbro Plads. Han drøftede ikke indholdet med Claus Hjelm Olsen.

Af mødereferatet fra et møde i Operativ Planlægning og Analyse (OPA) i Københavns Politi den 19. juni 2012 fremgår, at Claus Hjelm Olsen oplyste, at der var kommet spørgsmål fra Folketinget om besøget, og at besøget forløb fornuftigt, men at der var læringspunkter.

Herudover synes der ikke at være gjort tiltag fra nogen af de involverede myndigheder, herunder for eksempel i form af præcisering over for Københavns Politi, som omtalt under afsnit 3.1.3.3. Oplysningerne om politiets ageren afstedkom derfor en række spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren.

Der blev endvidere indgivet klager til Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Københavns Politi. Blandt andet klagede KRIM den 15. juni 2012 over politiets dispositioner samme dag vedrørende demonstrationen på Højbro Plads og tilbageholdelsen af en journalist på Langelinie, og advokat Claus Bonnez anmeldte den 16. juli 2012 på vegne af Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz politiet for overgreb og magtmisbrug i forbindelse med det kinesiske

præsidentbesøg den 15. og 16. juni 2012. Om andre myndigheders sideløbende behandling, se kapitel 7.

3.1.4.1 Proceduren for besvarelse af forespørgsler fra Folketingets Retsudvalg til Justitsministeriet

Det er for kommissionen oplyst, at den daværende fremgangsmåde for behandlingen af forespørgsler fra Folketingets Retsudvalg til Justitsministeriet var, at Justitsministeriet, i dette tilfælde Politikontoret, sendte forespørgslen i høring hos Rigspolitiet, hvor det blev modtaget og besvaret fra Direktionssekretariatet. Direktionssekretariatet visiterede spørgsmålene til det område i Rigspolitiet, hvor den faglige tyngde af spørgsmålene vurderedes at henhøre, i dette tilfælde til NBC under Politiområdet. Området sørgede selv for i fornødent omfang at koordinere besvarelsen med øvrige områder/afdelinger/politikredse, her Københavns Politi.

I Københavns Politi blev anmodningen modtaget i Ledelsessekretariatet, hvorfra man indhentede de fornødne oplysninger i Politisøjlen, hvor man i denne sag typisk ville bede politiinspektøren om en udtalelse. Politiinspektøren indhentede udtalelser fra sine medarbejdere og sendte svarene til Ledelsessekretariatet, der udarbejdede et udkast til svar, som efter høring af chefpolitiinspektøren blev lagt til politidirektøren til underskrift. Derefter blev det sendt til det relevante område i Rigspolitiet, i dette tilfælde Politiområdet, der sendte besvarelsen til Direktionssekretariatet, som efter koordination af eventuelt flere udtalelser videresendte Rigspolitiets udtalelse til Justitsministeriets Politikontor. I Rigspolitiets Direktionssekretariat forudsatte man modtagne besvarelser for endeligt godkendte i det enkelte område.

Det er for kommissionen yderligere oplyst, at Justitsministeriets Politikontor i 2012 modtog cirka 7-800 skriftlige spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og måske 30 samrådsspørgsmål til behandling. Den samlede svarfrist i forhold til Folketingets Retsudvalg var 30 dage, der fordeltes med 20 dage til Justitsministeriet, 5 dage til Rigspolitiet og 5 dage til politikredsen, i dette tilfælde Københavns Politi.

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet, har forklaret, at hun først blev inddraget i de svar, der skulle afgives til Folketinget og til brug for samråd, når vedkommende afdelingschef lagde et udkast til hende. Fra hende blev det lagt videre til ministeren. Høring af vedkommende politikreds gik gennem Rigspolitiet, der har operativ indsigt og fører tilsyn med politikredsene. Rigspolitiet har derfor bedre forudsætninger end Justitsministeriet for at efterprøve det, der i politikredsens bidrag er nævnt om operationelle forhold. Ordførermøder blev afholdt jævnlige i Justitsministeriet. Hun blev typisk først inddraget i ordførernes spørgsmål umiddelbart før møderne, når der lå udkast til svar på de spørgsmål, der ønskedes drøftet. Det sædvanlige ved samråd var, at kontorchefen eller undtagelsesvist afdelingsche-

fen gik med sammen med et par fuldmægtige. Departementschefen gik aldrig med. Hun husker ikke at have talt med nogen af justitsministrene om denne sag, udover når ministeren skulle i samråd. I de tilfælde har hun og ministeren drøftet punkterne i samrådstalerne og beredskabet. Det sædvanlige var, at hun fik forelagt udkast til folketings svar. Hvis hun har påtegnet et udkast til svar, er det udtryk for, at hun har godkendt svaret. Hvis hun ikke var til stede, eller hvis afdelingschefen vurderede, at svaret var ukontroversielt, kunne det gå udenom hende. Hvis der i svaret blev henvist til et tidligere svar, som havde passeret hende, kunne det også gå udenom hende.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen, har forklaret, at han som afdelingschef fik kopi af de spørgsmål, der vedrørte et af hans fire kontorer. Det gav ham mulighed for at følge med og skride ind, hvis der var behov for det. Kontorerne var meget ofte nødt til at indhente bidrag, f.eks. fra en politikreds. Det var han ikke involveret i. I denne fase spillede han kun en rolle, hvis der var behov for at drøfte, hvordan et svar skulle se ud, eller hvilken linje der skulle følges. Ellers så han først svarene, når han modtog en ministermappe med udkast til svar. Han læste svarudkastet igennem og sørgede for, at svaret var retvisende i forhold til Folketingets spørgsmål. Hvis han havde bemærkninger eller spørgsmål til et svarudkast, skrev han det til kontoret eller bad om en mundtlig drøftelse med typisk kontorchefen og sagsbehandleren. Når han var tilfreds med svarudkastet, markerede han med sine initialer, at udkastet var godkendt af ham. Derefter gik ministermappen fra ham til departementschefen eller direkte til justitsministeren. Det var det klare udgangspunkt, at de underliggende bilag lå i de sagsmapper, som han modtog. De fulgte også med, når mappen gik til justitsministeren. Generelt var der ikke mundtlige drøftelser med justitsministeren om de svar, der skulle afgives, både fordi det var unødvendigt, men også fordi mængden af spørgsmål gjorde det umuligt. Der var ikke forskel i de enkelte ministres ønsker til sagsgangen, i hvert fald ikke forskelle af relevans for denne sag. I 2012 var departementschefen ikke inde over de spørgsmål, der hørte under Alm. Del, medmindre afdelingschefen vurderede, at der var behov for det, f.eks. hvis der var tale om et politisk væsentligt eller kompliceret emne. En manglende påtegning kunne dog også skyldes, at departementschefen var fraværende. I Justitsministeriet forventede man, at Rigspolitiet ikke blot var et ekspeditionskontor mellem politikredsene og Justitsministeriet. Efter politireformen i 2007 skulle Rigspolitiet foretage egentlig sagsbehandling og forholde sig til de modtagne bidrag. Der var i Rigspolitiet i modsætning til i Justitsministeriet en politifaglig kompetence, men også Rigspolitiet var på afstand af de faktiske forhold, så deres mulighed for at kontrollere de faktiske oplysninger var ikke bedre end Justitsministeriets. Der var prøvelse af de indkomne bidrag i Justitsministeriet, og det afspejler dokumenterne også. Justitsministeriet forholdt sig kritisk, ved at man sikrede sig, at svaret gav mening, og at man kom hele vejen rundt om det, der var spurgt om. Ju-

stitsministeriet havde ingen viden om de faktiske forhold og ingen mulighed for at overskønne vedrørende de mere faktuelle oplysninger i bidragene.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret, har forklaret, at han refererede til afdelingschefen, Jens-Christian Bülow, og departementschefen, Anne Kristine Axelsson. Hans nærmeste medarbejdere i Politikontoret var Anne Berg Mansfeld-Giese og Henrik Hjorth Elmquist. Det var Anne Berg Mansfeld-Giese, der beskæftigede sig med folketingssspørgsmål. Henrik Hjorth Elmquist var kontorets normale kontakt til PET. Der var travlt i Politikontoret, og en væsentlig del af arbejdet bestod i at besvare de mange folketingssspørgsmål. Der var flere spørgsmål, end én person kunne klare, og derfor kunne ikke alt gå gennem Anne Berg Mansfeld-Giese til ham, der nogle gange i stedet kunne modtage forelæggelser direkte fra en fuldmægtig udenom Anne Berg Mansfeld-Giese. I Politikontoret kontrollerede de altid, om svaret i Rigspolitiets bidrag gav mening og dækkede det, der blev spurgt om. Der var ingen forhåndsformodning for, at der stod noget forkert. Som udgangspunkt blev svarets indhold lagt til grund. Denne holdning ændrede sig ikke i hans tid i Politikontoret, i hvert fald ikke i relation til denne sag. Politikontoret kontrollerede ikke de faktiske oplysninger, der kom fra Rigspolitiet og Københavns Politi, medmindre der var noget, der stak ud. I så fald ville Politikontoret stille supplerende spørgsmål, men det var ikke standardmæssigt. En sådan opgave ville på grund af mængden af spørgsmål slet ikke kunne løftes af Politikontoret. Når et bidrag blev modtaget, fulgte der typisk ikke bilag med. Det kunne dog være tilfældet, hvis der var truffet en afgørelse et eller andet sted. Justitsministeren fik forelagt udkast til svar i en mappe med baggrundsmateriale, der typisk bestod af Rigspolitiets bidrag og måske nogle avisartikler. Han erindrer ikke, at der har været mundtlige drøftelser med justitsminister Morten Bødskov i denne sag, og heller ikke, at Morten Bødskov spurgte ind til sagen, bortset fra at de sammen var i samråd om sagen.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriet, Politikontoret, har forklaret, at der i Justitsministeriet generelt var en kritisk tilgang til indgående bidrag til svar på spørgsmål fra Retsudvalget. Der skulle svares fyldestgørende, og der måtte ikke være noget, ”der strittede.” Alle tilgængelige oplysninger indgår i Justitsministeriets vurdering, herunder presseomtale, men man skal huske, at der ikke er noget specielt usædvanligt i utilfredse demonstranter, selv når politiet kan have fuldt legitime grunde til sin ageren. Det er heller ikke usædvanligt, at der er kritik efter store begivenheder. I Justitsministeriet måtte man som en forudsætning gå ud fra, at det, der kom fra Københavns Politi, var faktisk korrekt. Oplysningerne var også kvalitets-sikret af Rigspolitiet. Samrådsagen om politiindsatsen i forbindelse med det kinesiske statsbesøg var ikke atypisk hverken med hensyn til omfang eller kompleksitet.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har forklaret, at udtalelsen fra Politiovrådet blev gennemgået i Politiovrådets Ledelsessekretariat for at sikre, at der blev svaret på en ensartet og genkendelig måde, og at den var sprogligt korrekt, hvorefter udtalelsen blev sendt til Direktionssekretariatet, hvor man foretog en yderligere kvalitetssikring. Indholdsmæssigt tog man udgangspunkt i de svar, der var givet. Hele organisationen er bygget på tillid, også hvad angår svarene til Folketinget. Han ved ikke, om de underliggende bilag fulgte med, når Rigspolitiet afsendte sit svar til Justitsministeriet. Han blev ikke på noget tidspunkt forelagt udkast til svar. I 2012 var der tillid til de besvarelser, der kom ind, også selvom man gennem medier og TV kunne konstatere, at der var episoder, der ikke så gode ud. Det var ikke noget, der gjorde, at man i Rigspolitiet fik den opfattelse, at der var tale om mere systematiske fejltagelser. Ved større begivenheder med demonstrationer og lignende vil der ofte opstå uoverensstemmelser mellem demonstranter, aktivister og politifolk. Det vil også ofte føre til klagesager og retssager. Det var først ultimo september 2015, at det viste sig, at denne begivenhed adskilte sig fra andre.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at Rigspolitiets rolle er både koordinerende og udarbejdende. De modtager cirka 550 af den slags spørgsmål om året. Politikredsens bidrag vil som udgangspunkt blive lagt til grund, hvis det virker fornuftigt. Bidraget bliver kvalitetssikret af NBC og Direktionssekretariatet og eventuelt tilrettet. Herunder vurderer de i Rigspolitiet, om der er behov for yderligere oplysninger fra kredsen. Hvis noget i kredsens bidrag ser underligt ud, vil der blive fulgt op på det. Derefter bliver der afgivet svar til Justitsministeriet. I Tibetsagen blev spørgsmålene fra Retsudvalget forankret i NBC, hvor det som udgangspunkt var politiassessor Birgitte Buch, der havde kontakten til Københavns Politi. Almindelige politiopgaver henhørte under NBC.

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at Direktionssekretariatets funktion var at sikre, at alle i Rigspolitiet var blevet hørt, og at vurdere, om der var noget, rigspolitichefen skulle orienteres om, f.eks. sager, der ville ramme pressen. Direktionssekretariatet havde med hensyn til folketingsspørgsmål således mest en helt formel postkassefunktion. Han kan ikke huske, om nogen af folketingsbesvarelserne i 2012 og 2013 har været forelagt rigspolitichefen. Når han modtog et bidrag, tjekkede han, om der var noget, der var helt skævt, f.eks. om der blev svaret fyldestgørende på det, der var spurgt om. Den egentlige kvalitetskontrol lå hos politiovrådet og blev varetaget af politiassessor Birgitte Buch i NBC og afdelingschef Torben Mølgård Jensen og måske også af direktøren for politiovrådet, som dengang var Thorkild Fogde. I NBC kunne der sagtens være dialog om besvarelserne, men når han modtog et bidrag i Direktionssekretariatet, var udgangspunktet, at indholdet var i orden. Bidraget ville være godkendt på politidirektørniveau af politidirektør Thorkild Fogde, og politidirektøren er på niveau over ham. Der skulle

derfor noget helt ekstraordinært til, hvis han skulle gå ind i det, og i givet fald måtte han gå til rigspolitichefen. Der kan sagtens have været dialog også mellem politiområdet og politikredsen, men det blev Direktionssekretariatet ikke indblandet i.

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at man i Direktionssekretariatet kontrollerede, om spørgsmålet var besvaret, og at der ikke var noget, der stak i øjnene. Derefter blev bidraget sendt til Justitsministeriet. Når der var kommet et bidrag, undersøgte hun generelt, om der var svaret på spørgsmålet, og om noget gav anledning til undren. Hvis hun fandt svaret fyldestgørende, underskrev hun det. Hvis der derimod var noget, hun ønskede undersøgt, stillede hun spørgsmål til sagsbehandleren i Direktionssekretariatet. Hvis denne ikke kunne svare, måtte man spørge videre ud i politiområdet. De bidrag, der endte på hendes bord, var forinden godkendt på ledelsesniveau både i Københavns Politi og i politiområdet ved Rigspolitiet.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at hun i denne sag havde meget kontakt med både Ledelsessekretariatet i Politiområdet og Rigspolitiets Direktionssekretariat. Hun havde få medarbejdere, herunder to juridiske fuldmægtige, hvoraf Nina-Maria Hansen var primær sagsbehandler på de fleste folketingsspørgsmål. Når kredsene afgav bidrag til NBC, udarbejdede hun eller en af hendes fuldmægtige udkast til svar, der blev sendt til Politiområdets Ledelsessekretariat og derfra til Direktionssekretariatet og videre til Justitsministeriet. Når de i NBC modtog bidrag fra politikredsen, blev det sat ind i den sædvanlige skabelon, og hun tjekkede, at der var svaret på det, der blev spurgt om, men hun validerede ikke svaret indholdsmæssigt. Hun havde ikke anden mulighed end at høre Københavns Politi, hvis hun mente, der var grund til det, for Rigspolitiet havde jo ikke haft noget med det faktiske forløb at gøre.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han straks ved modtagelsen af en forespørgsel fra Rigspolitiet vurderer, om der tidligere er svaret på det samme eller noget tilsvarende. Hvis der tidligere er svaret, er det en gylden regel, at man henviser til tidligere besvarelser, ellers bliver der indhentet oplysninger i organisationen. I så fald bliver anmodningen videresendt til vedkommende politiinspektør eller eventuelt til en politileder, hvis man på forhånd ved, at vedkommende vil blive hørt. I så fald er den overordnede politiinspektør med cc. på mailen. Når svaret kommer tilbage, skal det helst komme fra politiinspektøren. Heri ligger en kontrol af rigtigheden af de afgivne oplysninger. I Ledelsessekretariatet foretager de kontrol i forhold til, at der er svaret på alt, hvad der er spurgt om, og at der ikke er forståelsesmæssige problemer. I så fald vil man typisk ringe til den, der har afgivet udtalelsen. Der følger ikke dokumenter med udtalelsen. Man går ud fra, at man kan stole på det, der står. En kontrol med hensyn til troværdigheden af udtale-

lelsen kan dog også ligge inden for Ledelsessekretariatets vurdering af, om svaret er fyldestgørende. Man overvejer altid, om der skal indhentes supplerende dokumentationsmateriale, men som udgangspunkt stoler man på, at de modtagne oplysninger er korrekte.

3.1.4.2 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 865, 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN

Retsudvalget bad den 19. og 20. juni 2012 Justitsministeriet om svar på spørgsmål 865, 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN om politiets håndtering af konkrete episoder på Langelinie og Højbro Plads. Der blev endvidere med spørgsmål 877 spurgt til ministerens redegørelse for

”hvilke generelle instrukser om indgreb over for demonstrationer, viften med flag, plakat-opsætning og andre meningstilkendegivelser, der på forhånd var givet til de politifolk, der indgik i politiindsatsen omkring den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?”

Retsudvalget ønskede endvidere en redegørelse for blandt andet, hvem der i givet fald havde udstedt sådanne instrukser, hvem der havde kendskab til dem, og med spørgsmål 879 om

”Københavns Politi eller andre dele af politiet - herunder PET – [havde] anledning til at tro, at medlemmer af den kinesiske delegation ville blive udsat for trusler, angreb eller anden overlast end synet af demonstranter, plakater med kinesiske skrifttegn og tibetanske flag, under den kinesiske præsidents besøg i København i juni 2012?”

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 15. og 16. august 2012, jf. nedenfor.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse af 19. juni 2012 vedrørende Højbro Plads

I forbindelse med behandlingen af besvarelsen af disse spørgsmål bad vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl i Politisøjlen den 19. juni 2012 vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen om en kort skriftlig redegørelse. Claus Hjelm Olsen bad til opfølgning heraf samme dag politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé om en udtalelse, som han modtog ligeledes samme dag. Heri skrev Andrew Jerome Henrik Oryé, at

”Demonstrationen på Højbro Plads satte sig i bevægelse da Dronningens kortegge ankom umiddelbart før præsidentens. De rykkede frem i ”en bred front”. De fire gruppevogne blev kaldt frem, hvorefter demonstrationen standsede deres

fremrykning. Bilerne blev trukket tilbage ca. 15 minutter senere, da demonstrationen var rolig. Ved fremrykningen var der kun 6 betjente på stedet.

Isl [indsatslederen] og Delingsføreren gav ikke ordre til at der ikke måtte demonstreres med flag og bannere.

På et tidspunkt er der 2 sortklædte autonomlignende typer der går/småløber frem mod kortegen fra området imellem Højbro Plads og Kongeporten. De bliver løbet op og standset. De fremtog et flag, men blev af sikkerhedsmæssige årsager henvist til demonstrationen på Højbro Plads. Andre fredelige demonstranter var tættere på kortegen med flag og skilte, hvilket ikke skønnedes at være til fare, idet der var politi på stedet.”

I en redegørelse af 19. juni 2012 skrev vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, at demonstrationen på Højbro Plads udviklede sig til en fælles demonstration for Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet. Videre skrev han:

”Politiets indsatsleder, havde omkring kl. 19:30 den 15. juni mødt repræsentanter fra demonstrationerne på Højbro Plads og ført en dialog med de pgl. Indsatslederen havde blandt andet oplyst, at anvendelsen af højttaler, der i øvrigt spillede meget højt, ikke var i overensstemmelse med tilladelsen. Der blev skruet ned, for så straks efter at blive skruet op da indsatslederen forlod stedet. Forholdet påtalt igen og der blev tilpasset et acceptabelt niveau af hensyn til omkringboende.

Demonstranterne medbragte bannere, flag og balloner. Dronningen skulle som den første med eskorte ankomme til Christiansborg og via Kongeporten køre ind i slotsgården. Da demonstranterne så kortegen komme fra området ved Knippels Bro, afveg de fra den tilladelse til en stationær demonstration der var givet, for nu at bevæge sig frem mod Christiansborg Slotsplads, med en bred front af demonstranter forrest. Kinas præsident skulle ankomme umiddelbart efter Dronningen, og da demonstranternes adfærd og mål ikke var kendte, valgte indsatslederen at tilkalde og kommandere en deling frem til støtte for de seks politifolk der indledningsvis, var sat ud til at føre tilsyn med demonstrationen. For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side, blev delingens gruppevogne opstillet foran demonstranterne for derved at afskære dem muligheden for at rykke længere frem. En handling der er udlagt som er forsøg på at skjærme præsidenten for demonstranterne, men som alene er en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro. Havde demonstranterne ikke afvejet fra den givne tilladelse, var opgaven blevet løst med de seks politifolk, der var

udsat i første omgang. Demonstrationen var til at se fra kortegen, hvilket deres adfærd vidner om, idet de handlede på at kunne se kortegen med Dronningen.

...

Det er af undertegnede undersøgt hvorvidt indsatlederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende deres flag eller bannere og det har ikke på noget tidspunkt været på tale. KSN blev tidligere i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret så længe ingen kravlede rundt på statuen.”

I sin fremsendelse til Ledelsessekretariatet den 20. juni 2012 af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse, skrev vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, at han syntes, at redegørelsen på mange måder beskrev forløbet godt.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at spørgsmål fra Folketinget normalt ville gå til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen som overordnet operationelt ansvarlig, men han har nok været fraværende, og han var Mogens Norup Lauridsens uofficielle stedfortræder. Han indhentede mundtlige oplysninger fra enten Claus Hjelm Olsen eller Mogens Norup Lauridsen om strategien, inden han svarede Ledelsessekretariatet den 20. juni 2012. Ingen af dem henviste ham til at læse operationsbefalingen, og han gjorde sig ikke af egen drift bekendt med indholdet. Der blev på den gang, hvor han, Claus Hjelm Olsen og Mogens Norup Lauridsen sad, talt meget om 2012 i perioder, hvor der var presseomtale. Der blev ikke talt om ordrer om at fratage flage eller om at holde demonstranter ude af syne. Han stolede dengang på det, som Andrew Jerome Henrik Oryé og Claus Hjelm Olsen oplyste.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han har set Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012, men ikke i øvrigt været inde over det, der er anført i de forskellige udtalelser til brug for Retsudvalget omkring hændelserne på Højbro Plads. Han var bortrejst lige efter besøget, og det er måske derfor, at Peter Olesen Dahl blev bedt om bidrag til brug for Retsudvalgets spørgsmål, men det gør ikke den store forskel, om det er ham eller Peter Olesen Dahl, der er postkontor. Man er alligevel nødt til at indhente udtalelser fra de folk, der havde været en del af selve operationen.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke ved, om politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés bidrag var første gang, han fik oplysningen om, at demonstrationen var rykket frem over en bred front. Han har fortalt Andrew Jerome Henrik Oryé, hvad der skulle redegøres for over for politiinspektør Peter Olesen Dahl, men de har ikke talt om, hvad der skulle

svares. Han fik oplysningerne til sin redegørelse af 19. juni 2012 i en mail samme dag af Andrew Jerome Henrik Oryé. Han tog Andrew Jerome Henrik Oryés oplysninger for pålydende og overførte oplysningerne til sin egen besvarelse. Andrew Jerome Henrik Oryés oplysninger var rigeligt til, at han kunne svare Peter Olesen Dahl, så han spurgte ikke ind til dem. Oplysningerne fra politikommissær Peter Mikael Spanggaard og andre kom først meget senere. På daværende tidspunkt var der tale om en helt almindelig politiaktion, og derfor var der heller ikke bagefter den store diskussion om indsatsen. Han iværksatte ikke en større rundspørge. Bilerne blev kørt frem af polititaktiske grunde, ikke fordi demonstrationen ikke måtte kunne ses. Han er enig i, at Andrew Jerome Henrik Oryés redegørelse ikke harmonerer med forklaringerne fra de menige betjente til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Da han sendte sin redegørelse til Peter Olesen Dahl, fremhævede han, at demonstrationen var stationær. Hvis den skulle flytte sig, skulle det aftales med indsatslederen, der typisk først skulle kommunikere med KSN, før der kunne træffes en beslutning. Han ved ikke, hvorfor han ikke nævnte sin aftale med Andrew Jerome Henrik Oryé om at anvende bilerne taktisk, hvis der var anledning til det, i redegørelsen, men det var en helt almindelig politiaktion, og han har vel ikke fundet det relevant. Folketinget ønskede oplysninger om det, der var sket på stedet, og det var det, han gengav. Han skrev i sin redegørelse, at der ikke forelå en generel instruks på baggrund af en gennemgang af sagen. Ikke én havde bedt om KSNs holdning, og det var heller ikke omtalt på briefing. Han gik ud fra, at alt var gået efter bogen. Han har ikke detaljeret talt med Peter Mikael Spanggaard om disse begivenheder. Når han i redegørelsen skrev, at han havde undersøgt, at delingsføreren og andre ledende politifolk ikke havde givet en generel instruks om flag, skete det ud fra hans viden og ud fra de hændelser, der var registreret i Københavns Politis systemer. Han erindrer ikke, at der via KSN var gået en melding om at tage flag fra demonstranter. Han spurgte heller ikke andre politifolk detaljeret om dette. Han var bekendt med, at redegørelsen skulle bruges til at besvare et folketingsspørgsmål. På daværende tidspunkt mente han at have et klart billede af, hvad der var sket. Han erkender ud fra sin viden i dag, at det var en fejl, at han ikke undersøgte det nærmere dengang.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke husker at have set Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012 vedrørende politiets indsats på Christiansborg Slotsplads og Højbro Plads, men det kan sagtens være tilfældet. Han selv har bidraget med notater til Claus Hjelm Olsen, men han husker ikke, om det var notater til brug for denne redegørelse. På dette tidspunkt havde Peter Olesen Dahl ikke bedt ham om at udarbejde et notat.

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 21. juni 2012

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, afgav den 21. juni 2012 en udtalelse til Justitsministeriet. Indholdet af udtalelsen er i al væsentlighed en gengi-

velse af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012. Det blev blandt andet på baggrund af Ledelsessekretariatets forespørgsel til Peter Olesen Dahl tilføjet, at demonstrationen på Højbro Plads bestod af cirka 100 demonstranter.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at han, så vidt han husker, først efterfølgende blev bekendt med Claus Hjelm Olsens redegørelse af 19. juni 2012. Bilaget har sikkert ikke været med, da han fik svaret til underskrift fra Ledelsessekretariatet. Svarudkastet var en afskrift af redegørelsen, så det var der ingen grund til. Han var overbevist om, at svaret var både rigtigt og fyldestgørende. Både Mogens Norup Lauridsen og Claus Hjelm Olsen var pålidelige. Omtalen af begivenhederne på Højbro Plads interesserede ham, herunder styrkeforholdet mellem politi og demonstranter, der havde betydning for behovet for anvendelse af biler, samt spørgsmålet om, hvorvidt der fra demonstrationen var indsyn til kortegen. Han talte kun med sekretariatsleder Lise-Lotte le Maire om det, der interesserede ham i bidraget. Han gik ikke til Mogens Norup Lauridsen. Det ville ligge ham fjernt at gå til en politileder udenom chefpolitiinspektøren. Han sagde til Lise-Lotte le Maire, at det skulle sikres, at der blev svaret korrekt. Han fik at vide, at fremkørslen skete, fordi der var tegn på, at demonstrationen bevægede sig frem. I så fald var det efter hans opfattelse helt i orden at køre vognene frem. Han havde ikke dengang set TV2s udsendelse kl. 18 med oplysningen om, at to busser ville blive kørt frem.

Rigspolitiets bidrag af 21. juni 2012 til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN

Rigspolitiets svar bestod i en videresendelse til Justitsministeriet af Københavns Politis politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 21. juni 2012.

Internt notat og udkast af 21. juni 2012 til talepapir til brug for ordførermødet den 28. juni 2012

Efter at Folketingets Retsudvalg den 19. og 20. juni 2012 havde stillet spørgsmål 865 og 875-880 samt samrådsspørgsmål BL-BN, udarbejdede Justitsministeriets Politikontor den 21. juni 2012 et internt notat og et talepapir til brug for et aftalt ordførermøde den 28. juni 2012. Indholdet af notatet og talepapiret er i al væsentlighed identisk med udtalelsen af samme dag fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi.

Politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012 vedrørende hændelse ved Den Lille Havfrue

Vedrørende begivenhedsforløbet omkring sigtelsen af Jennifer Luna Pedersen ved Langelinie den 15. juni 2012 (samrådsspørgsmål BN) udarbejdede central indsatsleder, politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, den 26. juni 2012 en redegørelse, hvori han blandt andet skrev:

”Svar vedr. Spørgsmål til folketingets retsudvalg vedr. Hændelse ifb. Med Kinas Præsidents besøg på Langelinie

...

Kvinden havde ved flere lejligheder påkaldt sig opmærksomhed, hvorfor hun af sikkerhedsmæssige årsager blev visiteret ganske kort. (hændelse visitation uden sag oprettet i polsas). Ved visitationen blev der undersøgt om hun havde kasteskyts, eller graffitiudstyr på sig. Årsagen til dette var der i forbindelse med kartruten var blevet malet omkring Amalienborg. Ved visitationen blev der ikke fundet noget af interesse. Hun var i besiddelse af et flag, som hun fik lov til at beholde. Kvinden blev derefter anvist samme plads som de øvrige tilskuere til besøget ved Den Lille havfrue. Af sikkerhedsmæssige årsager blev der placeret en politimand i umiddelbar nærhed af hende, under præsidentens besøg, således at hun ikke kunne få en lejlighed til at kaste genstande eller lignende imod præsidenten. Under besøget opstod der ikke nogen hændelse.”

Operationel leder, vicepolititiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke tror, at han blev orienteret om Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012 om hændelserne ved Langelinie.

Vicepolititiinspektør Peter Olesen Dahls udtalelse af 26. juni 2012 vedrørende hændelse ved Den Lille Havfrue

I en redegørelse af 26. juni 2012 fra vicepolititiinspektør Peter Olesen Dahl til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire oplyste han om politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse, som han vedhæftede, og som formentlig er udtalelsen af samme dag, at udtalelsen ikke var særligt fyldestgørende i forhold til det konkrete spørgsmål om, hvorvidt Jennifer Luna Pedersen blev sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og efterfølgende visiteret, og at han derfor havde indhentet Andrew Jerome Henrik Oryés telefoniske udtalelse herom. Om den telefoniske udtalelse oplyste han, at Andrew Jerome Henrik Oryé oplyste, at

”han har talt med kollegaen som foretog visitationen og hun afviser, at hun skulle have sigtet Luna Pedersen for ”Lov om euf.”, men alene har foretaget en visitation i medfør af politiloven – af sikkerhedsmæssige årsager, som er beskrevet i vedhæftede skrivelse, Visitation er samme dag blevet opdateret i POLSAS som ”visitation uden sag” og altså heller ikke her, registreret som en visitation i medfør af lov om euf.”

I sin redegørelse oplyste Peter Olesen Dahl endvidere:

”Ellers er det min opfattelse, at de øvrige spørgsmål er omfattet af det svar, som du tidligere har givet – men generelt kan man vel sige, at den strategi vi valgte

denne gang - i modsat andre besøg på dette sikkerhedsniveau - hvor vi valgte at rydde” områderne omkring objekterne kort før præsidentens besøg, kan være blevet opfattet som om, vi har været mere restriktive end de gange, hvor vi har etableret afspærringer omkring objekter mange timer før VIP's ankomst. Her har der altså været etableret afspærringer før at demonstrationerne ankom og det har været naturligt at stille sig bag disse. Denne gang er demonstrationerne måske kommet før vi har etableret afspærringen og ved at de så er blevet bedt om at flytte sig, kan det være opfattet mere restriktivt. Strategien blev valgt for at forstyrre samfærdslen mindst muligt.”

Vicepolititiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at hans svar til Ledelsessekretariatet baserede sig på Andrew Jerome Henrik Oryés skriftlige redegørelse og på oplysninger indhentet fra politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA. Oplysningerne om strategien er baseret på Claus Hjelms mundtlige oplysninger til ham. Han fandt ikke operationsbefalingen frem, inden han svarede. Hans opgave var blot at finde oplysningerne frem og sende dem tilbage til Ledelsessekretariatet, og han vurderede ikke validiteten af de oplysninger, han modtog. Han formidlede dem blot. Han havde ikke kendskab til, hvad der var sket på gadeplan. Det er den politileder, der lægger navn til oplysningerne, der må stå inde for, at det, der står, er i overensstemmelse med sandheden. Han tog ikke kontakt til Mogens Norup Lauridsen. Efterfølgende måtte han konstatere, at indholdet af det, han videregav, stred mod det, der står i operationsbefalingen.

Politiassistent Lise Zacho Møllers notits af 28. juni 2012

Sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politi, bad derefter i en mail af 27. juni 2012 vicepolititiinspektør Peter Olesen Dahl om at indhente en udtalelse fra den polititjenestemand, der foretog visitationen af Jennifer Luna Pedersen, hvorefter polititiinspektør Peter Olesen Dahl skrev i en mail af 28. juni 2012 til politiassistent Lise Zacho Møller, der foretog visitationen af Jennifer Luna Pedersen:

”Hvis du lige som aftalt, vil indføre i notitsen, at du rejste og frafaldt sigtelse for lov om EUF ved visitationen.”

Politiassistent Lise Zacho Møllers endelige notits af 28. juni 2012 kom herefter til at indeholde oplysning om, at hun som eneste kvindelige betjent ved Langelinie blev sat til at visitere en kvinde af sikkerhedsmæssige årsager, da hun ifølge hendes nærmeste leder politikommissær Lars Guldborg, som havde det fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, havde påkaldt sig opmærksomhed tidligere på dagen. Videre oplyste hun i notitsen:

”Da hun så os på Ca. 30 meters afstand, så det ud som om, at smed hun noget fra sig, og hun bevægede sig langsomt væk fra os. Vi satte tempoet op og gav os til kende og bad hende komme med os. Kvinden talte mumlende og lavt og var ikke interesseret i kontakt med os, hun kiggede ned og man kunne ikke få øjenkontakt med hende mens vi gik over til gruppevognen.

Da vi kom hen til gruppevognen, oplyste jeg hende om, at hun grundet sin adfærd var sigtet for lov om euforiserende stoffer, og at jeg ville visitere hende og se, hvad hun havde i sin taske. Hun vågnede med det samme op, tog hættten af og oplyste, at hun var buddhist og hverken drak eller røg. Jeg visiterede kvinden bag gruppevognen. Hun havde et tibetansk flag, en snor med små flag samt en plastic kasse med kridt. Hun havde ikke noget ulovligt på sig, hvorfor hun ikke blev frataget noget. Jeg frafaldt herefter sigtelsen for lov om euforiserende stoffer, og hun blev vejledt om muligheden for at klage. Hun blev efter visitationen bedt om at forlade området i samme retning som de andre tilskuere.”

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, der var en del af føringsselementet i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, har til Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at Andrew Jerome Henrik Oryé bad hende udfærdige en notits, hvor hun faktisk ikke nævnte, at hun havde sigtet Jennifer Luna Pedersen for lov om euforiserende stoffer, og at Andrew Jerome Henrik Oryé i en telefonsamtale havde sagt, at hun skulle skrive så lidt så muligt, således at hun bare skulle skrive, at kvinden blev visiteret af sikkerhedsmæssige årsager.

Central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke husker, hvordan han fik at vide, at visitationen af Jennifer Luna Pedersen ved Langelinie skete af sikkerhedsmæssige årsager. Han mener ikke, at hun blev visiteret på grund af euforiserende stoffer. Det var hans beslutning, at hun skulle visiteres. Han sørgede blot for, at Lise Zacho Møller ikke skrev noget, der var forkert. Han kan ikke huske, at han specielt har bedt hende skrive, at kvinden blev visiteret af sikkerhedsmæssige årsager.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, det for ham var uklart, hvad der var sket. Der kom modstridende oplysninger fra Andrew Jerome Henrik Oryé og Lise Zacho Møller om, på hvilket grundlag visitationen af kvinden var sket. Desuden kom Andrew Jerome Henrik Oryé med selvmodsigende oplysninger i to forskellige mails. Han valgte derfor selv at ringe til Lise Zacho Møller i stedet for at bede Andrew Jerome Henrik Oryé om en ny redegørelse. Hun oplyste, at hun først havde formuleret sig, som Andrew Jerome Henrik Oryé havde bedt hende om, hvorfor han bad hende om at skrive det, der rent faktisk var sket. Han sendte hele mailstrengen videre til Ledelsessekretariatet, og han talte bagefter med Mogens

Norup Lauridsen om det underlige i, at der var indkommet divergerende svar. Han så det som sin rolle at sikre sig, at der blev svaret på de spørgsmål, der blev stillet, men han undersøgte ikke nærmere, hvad der var rigtigt eller forkert. Det var usædvanligt og første gang, han havde været nødt til at spørge en betjent uden om den pågældendes leder, som var Andrew Jerome Henrik Oryé.

Justitsministeriets anmodning af 29. juni 2012 til PET om bidrag til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 879

Justitsministeriet anmodede i mail af 29. juni 2012 PET om et bidrag til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 879.

Juridisk chef Lykke Sørensen, PET, har forklaret, at hun ikke kan huske, om og i givet fald hvordan PET bidrog. Der foreligger intet skriftligt herom i PET, så en kontakt har i givet fald været telefonisk og sandsynligvis til Henrik Hjort Elmquist i Justitsministeriets Politikontor. Med hensyn til PETs bidrag til Justitsministeriets svar til Folketinget er det helt grundlæggende sådan, at PETs bidrag er en balancegang mellem at oplyse mest muligt uden at kompromittere oplysninger, der er klassificeret.

PET-chef Jacob Scharf har forklaret, at han ikke erindrer at have været inddraget i besvarelsen vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 879. Besøget gav ham ikke anledning til overvejelser af, om PET skulle have ageret anderledes eller fremadrettet skulle præcisere noget. Politiets ageren var et spørgsmål, der relaterede sig til Københavns Politi, og det bekymrede han sig ikke om.

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse til Rigspolitiet af 2. juli 2012

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, afgav den 2. juli 2012 en udtalelse til Rigspolitiet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 og BL-BN, hvori han indledte med at henvise til sin udtalelse af 21. juni 2012. I redegørelsen citeredes fra redegørelserne af 26. juni og 28. juni 2012 udarbejdet af politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og politiassistent Lise Zacho Møller. Derudover oplystes det ad spørgsmål 865, at

”Bortset fra en mail af 7. juni 2012 fra Udenrigsministeriet med et forslag til program for statsbesøget er Københavns Politi ikke bekendt med korrespondance som nævnt i spørgsmålet, herunder vedrørende foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og/eller Justitsministeriet eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren.”

Ad spørgsmål 875-878 oplystes, at

”Københavns Politi valgte ved dette statsbesøg - i modsætning til andre tidligere statsbesøg på samme sikkerhedsniveau - den strategi først at afspærre områder omkring de objekter, der indgik i besøget, kort før præsidentens ankomst. Dette betød, at der ikke blev etableret afspærringer flere timer før præsidenten og hans følge ville ankomme, men derimod først kort tid før ankomsten, hvorved tilskuere og demonstranter, der eventuelt allerede havde taget opstilling, i nogle tilfælde blev bedt om at flytte sig. Denne strategi blev valgt af hensyn til, at samfærdslen herved blev forstyrret mindst muligt. Samtidig bevirkede strategien imidlertid, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede om, at folk flyttede sig, modsat ved de tidligere lejligheder, hvor der lang tid forinden har været etableret en afspærring, bag hvilken tilskuere mv. kunne tage opstilling.”

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at Københavns Politis udtalelse af 2. juli 2012 vedrørende spørgsmål 865 og samrådsspørgsmål BL-BN, der er underskrevet af politidirektør Johan Martini Reimann, er fyldestgørende og dækkende for Københavns Politis rolle, der er at svare helt konkret på det, der specifikt vedrører Københavns Politi, det vil sige den operationelle indsats. Han har formentlig haft udtalelsen til gennemsyn, inden Johan Martini Reimann underskrev. Alt, der blev lagt til ham, havde først været hos Lise-Lotte le Maire eller Klaus Pedersen i Ledelsessekretariatet.

Rigspolitiets bidrag af 5. juli 2012 til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-80 samt samrådsspørgsmål BL-BN

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, videresendte den 5. juli 2012 Rigspolitiets bidrag til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-80 samt samrådsspørgsmålene BL-BN til Justitsministeriet. Udtalelsen fremstår som en gengivelse af politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelser af 21. juni 2012 og 2. juli 2012.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens uddybende udtalelse af 10. juli 2012 blandt andet vedrørende hændelse ved Den Lille Havfrue

I mail af 6. juli 2012 anmodede Justitsministeriet Rigspolitiet om at svare på nogle opklarende spørgsmål vedrørende samrådsspørgsmål BL-BN blandt andet om visitationen af Jennifer Luna Pedersen, hvor det blandt andet ønskedes oplyst, på hvilken måde kvinden tidligere på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på den officielle rute, og hvad der konkret gjorde, at politiet vurderede, at kvinden virkede, som om hun ikke var interesseret i at få kontakt med dem.

Rigspolitiet videresendte anmodningen til Københavns Politi, hvor senioranklager Klaus Pedersen i mail af 10. juli 2012 anmodede vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl om bidrag til besvarelse af disse spørgsmål.

Peter Olesen Dahl videresendte samme dag anmodningen til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, der i mail samme dag skrev et svar, som han foreslog Peter Olesen Dahl at fremsende til Ledelsessekretariatet. I svaret skrev han, at han havde været i kontakt med Andrew Jerome Henrik Oryé, der om kvinden havde oplyst, at han

”forinden den omhandlede kontakt, havde bemærket kvinden i Amaliegade ved indgangen til Amalienborg Slotsplads. Forinden præsidentens ankomst anviste politiet tilskuere til en plads der var udpeget ved Slotspladsen. Kvinden havde her modvilligt fulgt anvisningen og var generelt genstridig. Samme sted som kvinden blev observeret første gang blev der konstateret graffitimalet slagord. Hendes opførsel på stedet medførte at politiet fik fokus på hende og i forhold til hendes placering opstillede en politigruppe, der kunne skride ind såfremt det gav anledning til problemer, hvilket det i øvrigt ikke gjorde.

...

Københavns Politi har oplyst, at da de rettede henvendelse til hende, virkede det som om, at hun ikke var interesseret i at få kontakt med politiet. Kvinden var iført en grå hættetrøje og havde hættten trukket op over ansigtet, og da kvinden så politiet på ca. 30 meters afstand, så det ud som om, at hun smed noget fra sig, ligesom hun bevægede sig langsomt væk.

Da politiet tog kontakt til hende, talte hun mumlende og lavt og kiggede ned, og det var ikke muligt at få øjenkontakt med hende. Først da politiet oplyste hende om, at hun på grund af sin adfærd blev sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og i den forbindelse skulle visiteres, ”vågnede” hun op, tog hættten af og udtalte sig.”

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl videresendte den 11. juli 2012 de modtagne oplysninger til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi. Vedrørende visitationen af Jennifer Luna Pedersen ”med det tibetanske flag” gengav han Claus Hjelm Olsens redegørelse af 10. juli 2012 og Andrew Jerome Henrik Oryés redegørelse af 26. juni 2012.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han kom mere ind i sagen på dette tidspunkt, men han overtog ikke sagsbehandlingen.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke husker at have været inde over udtalelser til brug for besvarelse af Retsudvalgets skriftlige spørgsmål 865 og 875-880 udover, at han ved mail af 10. juli 2012 bad blandt andre Andrew Jerome Henrik Oryé om bidrag.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers udtalelse af 13. juli 2012

Senioranklager Klaus Pedersen afgav den 13. juli 2012 en udtalelse til Rigspolitiet underskrevet af vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller på vegne politidirektør Johan Martini Reimann med bidrag til besvarelse af de supplerende spørgsmål vedrørende samrådsspørgsmål BL-BN. I svaret gengaves vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 10. juli 2012 vedrørende Jennifer Luna Pedersen.

Rigspolitiets udtalelse af 19. juli 2012 til besvarelse af Justitsministeriets supplerende spørgsmål

Rigspolitiet videresendte den 19. juli 2012 Københavns Politis udtalelse af 13. juli 2012 til Justitsministeriet med en tilføjelse om, at Københavns Politi den 16. juli 2012 havde modtaget en klage dateret den 13. juli 2012 fra advokat Claus Bonnez på vegne af kvinden med det tibetanske flag samt fire personer, der skulle være blevet tilbageholdt ifølge advokaten i intervaller fra få minutter til godt en time på Christiansborg Slotsplads og yderligere en person, der skulle være blevet tilbageholdt i Kongens Have.

Af mailkorrespondance af 17. juli 2012 mellem senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, og politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, fremgår, at tilføjelsen var udarbejdet ved Rigspolitiet og derefter blev godkendt af Klaus Pedersen, samt at vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, var orienteret om tilføjelsen. Af håndskrevet påtegning på mail af 17. juli 2012 fra politifuldmægtig Tobias Berg, Rigspolitiet, til sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, fremgår videre, at sidstnævnte pr. SMS havde godkendt teksten.

Justitsministeriets udkast til talepapir af 26. juli 2012 til ministeren til brug for samråd den 16. august 2012 vedrørende samrådsspørgsmål BL-BN

Efter modtagelsen af udtalelser af 21. juni og 2. juli 2012 fra politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, og Rigspolitiets svar af 5. og 19. juli 2012, herunder svar på opfølgende spørgsmål fra fuldmægtig i Justitsministeriet Karina Kok Sanderhoff, udarbejdede Justitsministeriets Politikontor den 26. juli 2012 et udkast til tale til brug for besvarelse af spørgsmålene BL-BN i samrådet den 16. august 2012.

Ifølge dette talepapir har Justitsministeren i samrådet oplyst Folketingets Retsudvalg om, at Københavns Politi i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg valgte en strategi med først at afspærre de områder, som præsidenten skulle besøge, kort tid før præsidenten skulle ankomme, blandt andet for at skabe færrest mulige trafikale forstyrrelser, hvilket indebar, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede folk om at flytte sig af sikkerhedsmæssige grunde. Om håndteringen af demonstrationen på Højbro Plads fremgår af talepapiret, at

”Da demonstranterne så Dronningens eskorte ankomme fra området ved Knippelsbro, begyndte demonstranterne at bevæge sig frem mod Christiansborg Slotsplads og kortegeruten med en bred front af demonstranter forrest.

Da den kinesiske præsident skulle ankomme umiddelbart efter, valgte indsatslederen at tilkalde en deling til støtte for de seks politifolk, der var sat ud til at føre tilsyn med demonstrationen.

For at forhindre utilsigtede handlinger fra demonstranternes side blev delings gruppevogne opstillet foran demonstranterne for at afskære dem muligheden for at rykke længere frem.

Københavns Politi har oplyst, at denne handling – der af nogle er blevet udlagt som forsøg på at skærme præsidenten fra demonstranterne – alene var udtryk for en taktisk handling for at skabe sikkerhed og ro.

Københavns Politi har desuden oplyst, at hvis demonstranterne ikke havde afvejet fra den tilkendegivne plan for demonstrationen, så var opgaven blevet løst med de seks politifolk, der var udsat til opgaven i første omgang. Københavns Politi har også oplyst, at demonstrationen i øvrigt var synlig fra kortegen.

Københavns Politi har efterfølgende undersøgt, om indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de ikke måtte anvende flag eller bannere. Det er ikke tilfældet.”

Justitsministerens samrådstale sluttede ifølge udkastet med oplysning om, at det var helt centralt for ham at understrege, at det naturligvis på ingen måde har noget på sig, at politiets dispositioner skulle have til formål at begrænse ytringsfriheden, og at dette skulle være sket efter instrukser fra Justitsministeriet.

Justitsministeriets udkast til justitsministerens skriftlige svar af 30. juli og 10. august 2012 på spørgsmål 865 og 875-880

Justitsministeriets Politikontor udarbejdede den 30. juli 2012 et udkast til skriftlige svar på Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-880 til forelæggelse for justitsminister Morten Bødskov.

Der henvistes i udkastet generelt til Rigspolitiets og Københavns Politis udtalelser.

Vedrørende spørgsmål 865 citeredes med en kantet parentes indføjet af Justitsministeriet fra politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 2. juli 2012, at

”Bortset fra en mail af 7. juni 2012 fra Udenrigsministeriet med et forslag til program for statsbesøget er Københavns Politi ikke bekendt med korrespondance som nævnt i spørgsmålet [korrespondance, der måtte have været mellem Justitsministeriet og Københavns Politi forud for, under og efter Hu Jintaos besøg, herunder især angående foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og eller Justitsministeriet og eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren], herunder vedrørende foranstaltninger eller tilsvarende, der måtte være iværksat eller påtænkt iværksat af politiet og/eller Justitsministeriet eller andre ministerier i forhold til Københavns Politis operationelle ageren.”

I justitsministerens svar var derefter tilføjet, at Justitsministeriet supplerende kunne oplyse, at ministeren havde fået forelagt en anmodning fra Politiets Efterretnings-tjeneste til Forsvarsministeriet om såkaldt ”særlig hjælp”, og at ministeriet ikke sås i øvrigt at være i besiddelse af korrespondance mellem ministeriet og andre myndigheder, herunder Københavns Politi vedrørende politimæssige foranstaltninger i forbindelse med statsbesøget.

Vedrørende spørgsmål 875 oplystes, at den på forhånd valgte strategi for politiets indsats i forbindelse med eventuel kritik og/eller demonstrationer blev valgt af hensyn til, at samfærdslen herved blev forstyrret mindst muligt, og at strategien imidlertid samtidig bevirkede, at det i visse tilfælde var nødvendigt at bede om, at folk flyttede sig. Endvidere oplystes det i svaret, at hverken justitsministeren eller ansatte i ministeriet havde været involveret i politiets beslutninger om, hvordan den politioperative indsats skulle organiseres og tilrettelægges.

På spørgsmål 877 om, hvilke generelle instrukser om indgreb over for demonstrationer, viften med flag, plakatoopsætning og andre meningstilkendegivelser, der på forhånd var givet til de politifolk, der indgik i politiindsatsen, svarede:

”Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at spørgeren lægger til grund, at politifolk i forbindelse med præsidentbesøget havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden. Københavns Politi har i den forbindelse oplyst, at det selvsagt ikke er tilfældet.”

Vedrørende spørgsmål 876 henvistes til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 865, 875 og 877 og vedrørende spørgsmål 878 henvistes til de samtidige besvarelser af spørgsmålene 875 og 877.

For så vidt angår besvarelsen af spørgsmål 879 henvistes vedrørende Københavns Politis strategi til besvarelsen af spørgsmål 875.

Vedrørende spørgsmål 880 om, hvornår og af hvem beslutningen om at opstille en større politistyrke med mandskabsvogne på Højbro Plads blev truffet, henvistes til politidirektør Johan Martini Reimanns redegørelse af 21. juni 2012, hvor hændelsesforløbet ved demonstrationerne på Højbro Plads var beskrevet, herunder baggrunden for, at indsatslederen kort før kortegens ankomst valgte at tilkalde en politideling til støtte for de seks politifolk, der oprindeligt var sat ud til opgaven, og baggrunden for indsatslederens taktiske beslutning om placeringen af politidelingens mandskabsvogne på stedet.

Udkastet blev godkendt af Rigspolitiet og Københavns Politi den 6. august 2012. På direkte forespørgsel fra fuldmægtig i Justitsministeriet Karina Kok Sanderhoff bekræftede senioranklager Klaus Pedersen den 8. august 2012 endvidere over for Rigspolitiet, at Københavns Politi ikke havde bemærkninger til Justitsministeriets udkast til besvarelse af spørgsmål 877.

Afdelingsleder i Justitsministeriets Politikontor Linda Bjørk Nielsen sendte efter aftale med kontorchef Carsten Madsen den 10. august 2012 udkastet til besvarelse af spørgsmål 865 og 875-880 til departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet, med oplysning om, at formuleringen af afsnittet om justitsministerens eller ansatte i Justitsministeriets involvering skulle vendes med politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi.

I en mail af 13. august 2012 skrev departementschef Anne Kristine Axelsson til afdelingschef Jens-Christian Bülow og spurgte, om de kunne tale om spørgsmålene den følgende dag.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han påtegnede de skriftlige spørgsmål, som blev oversendt til Folketingets Retsudvalg, umiddelbart inden afholdelsen af samrådet.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen, har forklaret, at han ikke husker at have talt med departementschef Anne Kristine Axelsson, og at han ikke talte med politidirektør Johan Martini Reimann om disse spørgsmål. Nogen i Justitsministeriet har formentlig haft den samtale, men det er han ikke blevet orienteret om. Henvendelser, der måtte komme udefra, herunder omtale i pressen, blev taget ind, fordi de blev læst af den medarbejder, der behandlede sagen, og indgik i dennes "vidensbank", så selvfølgelig indgik de også i forbindelse med udarbejdelsen af svar til Folketinget.

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet, har forklaret, at hun nok har villet høre afdelingschef Jens-Christian Bülow om, hvorvidt der havde været en

kontakt til politidirektør Johan Martini Reimann, fordi hun ellers ikke kunne lægge udkastet til svar videre. Det kunne også være, fordi Jens-Christian Bülow var kommet tilbage fra ferie, og at hun ville have hans bekræftelse på, at svarene var korrekte. Svarene er sikkert sendt elektronisk, fordi det hastede, for som udgangspunkt modtog hun udkast til svar i papirform. Justitsministeriets svar om, at Justitsministeriet ikke var involveret i den politimæssige afvikling, var og er hende bekendt sandt.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han tror, at det er ham, der har skrevet svaret på Retsudvalgets spørgsmål 877. Når han skrev, at det ”selvsagt ikke er tilfældet”, at politifolk havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, var det, fordi det var det overordnede tema for alle spørgsmålene, og det, som spørgeren interesserede sig for. Københavns Politi havde redegjort for strategien, og han ville blot give et klart svar på, at der ikke var en overordnet instruks. Det lå uden for hans forestillingsevne, at det skulle have været tilfældet. At det skulle være sket ud fra en overordnet agenda, havde han ingen grund til at tro. Han husker ikke sine overvejelser om det præcise ordvalg. Han er enig i, at der ligger et lille forbehold i ordvalget, men det er meget lille. Han ved ikke, om han i dag ville have svaret på samme måde. Han ville dengang blot svare kort og præcist på spørgsmålene og det kommende samråds overordnede tema, og svaret var ”nej, selvfølgelig ikke”, hvori ligger, at han opfattede det som meget grove beskyldninger. At Københavns Politi ikke havde bemærkninger til hans forslag til svar, gav ham ikke anledning til at spørge mere specifikt ind til det. En sådan direkte kommunikation mellem Justitsministeriet og Københavns Politi og med anmodning om, at Københavns Politi godkendte Justitsministeriets ordvalg, var relativt sædvanlig. Det skete for at sikre, at ting ikke gik ”tabt i oversættelsen”.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke var involveret i besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 877, men det er en sædvanlig formulering. Det er ikke unormalt, at Justitsministeriet formulerer sig mere skarpt, end Københavns Politi har gjort i sit bidrag, og derefter beder Københavns Politi om at godkende svaret. Det afbøder risikoen for, at der skrives noget, som går videre, end den hørte myndighed, f.eks. Københavns Politi, mente. Det handler om at give udtømmende og klare svar, og når der skal kommunikeres i et samråd, kan det være væsentligt at få noget sat på plads.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke selv har talt med Justitsministeriet, og at det for ham er en selvfølge, at ansatte i Justitsministeriet ikke var involveret i sagen. Han erindrer ikke at have drøftet, om Københavns Politi kunne stå inde for besvarelsen af svaret på spørgsmål 877, men efter hans opfattelse er det et rigtigt svar. Københavns Politi gør ikke indgreb for at forhindre ytringsfriheden. ”Selvsagt” betyder, at det er en selvfølge, og det var i virkelig-

heden en selvfølge. Han mener derfor, at svaret er rigtigt. Der blev ikke i Ledelsessekretariatet talt om at indhente operationsbefalingen i forbindelse med udarbejdelse af bidrag til svar til Folketinget. Det var ikke afgørende. Det afgørende var derimod, hvad der helt præcist var sket under den pågældende beredskabsindsats.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han ikke har kendskab til, hvorfra formuleringen i Justitsministeriets svar på spørgsmål 877 kom, eller hvilket grundlag Justitsministeriet havde haft for at skrive det. Måske var det, fordi Justitsministeriet anså det for indlysende. Det er ikke helt usædvanligt, at Justitsministeriet kommer med en formulering og derefter anmoder Københavns Politi om at kunne stå inde for det. Han har formentlig talt med sekretariatschef Lise-Lotte le Maire om det, og derefter er de gået til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, der så har sagt god for formuleringen, som havde dækning i Claus Hjelm Olsens notat af 19. juni 2012. Han tror ikke, at de tog kontakt til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen eller til vicepolitidirektør Claus Hjelm Olsen i den forbindelse. De overvejede ikke i Ledelsessekretariatet på dette tidspunkt at undersøge, om der var en operationsbefaling. Man henholdt sig til udgangspunktet, hvorefter det, der blev oplyst fra politisøjlen, var korrekt.

Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at den offentlige debat om besøgets afvikling ikke medførte, at man i Rigspolitiets Direktionssekretariat, herunder han selv, gjorde sig overvejelser om de svar, der var afgivet. Det var snarere en opgave for politiområdet, hvor politiassessor Birgitte Buch var sagsbehandler¹. Han foretog ikke selvstændig behandling af de spørgsmål, der blev besvaret i Retsudvalget 15. og 16. august 2012. Hans afdeling fungerede i denne forbindelse som rent ekspeditionskontor. Hvis han havde været bekendt med, at formuleringen af svaret på Retsudvalgets spørgsmål 877 kom fra justitsministeriet, ville han ikke have fundet det usædvanligt. I sådanne tilfælde bad han politiområdet om at spørge Københavns Politi. Denne fremgangsmåde benyttes blandt andet, når det haster. Det har sikkert været samme fremgangsmåde i denne sag. Han vil tro, at der er spurgt pr. mail til politiområdet, men man kan have ringet, hvis det var meget hastende. Det samme gælder dialogen mellem Rigspolitiets Politiområde og Københavns Politi.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at hun alene var inddraget i videresendelsen af Rigspolitiets oprindelige bidrag til svar på spørgsmål 877 fra Kø-

¹ Advokat René Offersen er fremkommet med bemærkninger hertil i bilag 10. Bemærkningerne er kommenteret af kommissionen i bilag 16

benhavns Politi. Hun var ikke inde over den efterfølgende henvendelse fra Justitsministeriet.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 13. august 2012 vedrørende Højbro Plads

Rigspolitiet anmodede den 6. august 2012 Københavns Politi om et supplerende bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN. Baggrunden herfor var en mail af samme dag, hvori fuldmægtig i Justitsministeriet Karina Kok Sanderhoff spurgte blandt andet om, hvilke konkrete sikkerhedsmæssige grunde der var til, at Falun Gong og Free Tibet fik afslag på deres oprindelige ansøgning om at demonstrere på Christiansborg Slotsplads.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, svarede herpå i mail af 13. august 2012 til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, at

”Da Rådhuset ikke var en aktuel lokalitet for besøget, blev dette meddelt demonstrations-ansøgeren, med oplysning om, at der ville foregå møder på Christiansborg og vi derfor kunne give demonstrationen tilbud om at tage opstilling på Højbro Plads. Christiansborg Slotsplads blev ikke tilbudt, idet der skulle være tilkørsel via Kongeporten, for først Hendes Majestæt Dronningens og siden Kinas Præsident. Der ville derfor at hensyn til sikkerheden have været anvist en demonstrationsplads ved Børsen eller Statsministeriet og der ville her være tale om en placering, der rummede langt dårligere muligheder for demonstrationen, i forhold til synlighed i det offentlige rum. Derfor blev foreslået Højbro Plads der gav mulighed for indsigt frem mod såvel Christiansborg som kortegen med præsidenten. Set i forhold til den manglende vilje hos demonstranterne, i forhold til ikke at respektere politiets afspærring, har det været et sikkerhedsmæssigt korrekt skøn, ikke at acceptere en demonstration tæt på kortegeruten.

Det var muligt fra kortegen at se demonstranterne trods de opstillede gruppevogne, idet niveauet dels stiger omkring statuen på pladsen og de mange flag, balloner og bannere gjorde demonstrationen særdeles synlig.”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han i overensstemmelse med svaret måtte lægge til grund, at niveauet mod Christiansborg stiger, og der var tidligere afgivet udtalelse om, at der gerne måtte opsættes flag på rytterstatuen. Han ville selv mene, at gadeniveauet falder fra Christiansborg mod Højbro Plads, men at det stiger op mod soklen på rytterstatuen. Det gav da anledning til, at han lige tænkte, ”er det rigtigt”, hvad Claus Hjelm Olsen skriver,

men han tænkte ikke, at det ikke kunne være rigtigt, og heller ikke på at ringe Claus Hjelm Olsen op for at spørge, hvad han mente. Claus Hjelm Olsen skrev jo også, at niveauet stiger ”omkring statuen”. På det tidspunkt havde Københavns Politi hverken TV- eller videooptagelser af episoden, og han tænkte ikke på at gennemse disse indslag på nettet.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers udtalelse af 14. august 2012 til besvarelse af Justitsministeriets supplerende spørgsmål

I mail af 6. august 2012 bad fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Justitsministeriet, via Rigspolitiet Københavns Politi om at besvare nogle supplerende spørgsmål, herunder om, hvorfor Free Tibet og Falun Gong blev meddelt afslag på deres oprindelige anmodning om tilladelse til at demonstrere på Christiansborg Slotsplads, og om oplysningen i Rigspolitiets udtalelse af 5. juli 2012 om, at ”Demonstrationen var i øvrigt synlig fra kortegen”, skulle forstås således, at demonstrationen på Højbro Plads også var synlig fra kortegen efter, at gruppevognene var stillet op.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, afgav den 14. august 2012 en udtalelse, der efter aftale med Rigspolitiet blev sendt direkte til Justitsministeriet. I udtalelsen gengaves vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 13. august 2012 med tilføjelse om, at

”Demonstranternes slagord kunne endvidere høres på slotspladsen. Demonstranternes adfærd under kortegens forbiørsel vidnede desuden om, at kortegen var synlig for demonstrationen. Gruppevognene har dog naturligvis begrænset nogle af demonstranternes udsyn mod kortegen, hvis de har befundet sig umiddelbart bag gruppevognene.”

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at Københavns Politis svar af 14. august 2012 vedrørende samrådsspørgsmålene BL-BN med omtale af det stigende niveau omkring rytterstatuen ikke gav anledning til overvejelser i Justitsministeriet. Han overvejede ikke, om det nu også kunne passe.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at han måtte henholde sig til de tilstedeværende politifolks vurdering, hvorefter terrænet er stigende omkring statuen på Højbro Plads. Han stolede på de tilbagemeldinger, han fik. Der var ingen grund til at tro, at det forholdt sig på nogen anden måde.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at Københavns Politis endelige svar blev modereret i forholdt til Claus Hjelm Olsens udtalelse, for når man kører gruppevogne ind foran en demonstration, vil der være nogen, der ikke kan se så godt, så selvfølgelig har det hindret udsynet for nogen.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at hun videresendte Københavns Politis bidrag af 14. august 2012 til besvarelse af samrådsspørgsmålene BL-BN til Ledelsessekretariatet i politiområdet og til Direktionssekretariatet, men hun efterprøvede ikke svarets indhold. Det havde hun ikke forudsætninger for. Hun hæftede sig ikke ved oplysningen om, at niveauet var stigende fra Højbro Plads mod Christiansborg.

Justitsministeriets beredskab af 15. august 2012 til brug for samråd den 16. august 2012
Fuldmægtig Karina Kok Sanderhoff, Politikontoret, Justitsministeriet, udarbejdede den 15. august 2012 et beredskab til justitsministeren til brug for samrådet den 16. august 2012.

Beredskabstalepunkterne indeholder en gentagelse af svarene på spørgsmål 865 og 875-880 blandt andet, at Justitsministeriet ikke gennem forelæggelsen af PETs anmodning om ”særlig hjælp” har blandet sig i politiets strategi i forbindelse med besøget. Med henvisning til oplysninger fra Københavns Politi indeholder svarene endvidere oplysning om, at Falun Gong og Free Tibet blev henvist til at demonstrere på Højbro Plads frem for Christiansborg Slotsplads af hensyn til at sikre tilkørselsforholdene for Dronningen og den kinesiske præsident med følge til Christiansborg via Kongeporten, og at demonstrationen på Højbro Plads hele tiden var synlig og kunne høres fra kortegen [også efter gruppevognenes tilstedekomst], idet niveauet på stedet stiger omkring statuen på pladsen, ligesom bannere, flag og balloner mv. gjorde demonstrationen særdeles synlig.

Justitsministerens svar til Folketingets Retsudvalg 15.-16. august 2012 på spørgsmål 865 og 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN

Justitsminister Morten Bødskov besvarede Retsudvalgets spørgsmål 865 og 875-880 i overensstemmelse med Rigspolitiets bidrag af 5. juli 2012 og Københavns Politis bidrag af 2. juli 2012 med supplerende bidrag. I et samråd besvarede han endvidere samrådsspørgsmålene BL-BN ud fra det ovenfor omtalte talepapir af 26. juli 2012. Han besvarede de spørgsmål, der fulgte i samrådet, i al væsentlighed i overensstemmelse med beredskabet af 15. august 2012, jf. ovenfor.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han, inden han afgav svar til Retsudvalget, spurgte, om man kunne være sikker på, at formuleringen i svaret på spørgsmål 875 om, at Justitsministeriet ikke havde været involveret, holdt, og det svar, han fik, var bekræftende. Han ville typisk have talt om dette med departementschefen. Han spurgte, fordi han vidste, at dette tema ville blive centralt i Retsudvalget. Han havde selvfølgelig tillid til embedsmændene og var ikke efterladt med nogen som helst tvivl, så han stillede ikke flere spørgsmål til det. Udvalgsspørgsmålene, som Folketingets Retsudvalg havde stillet som en del af grundlaget for samrådet, blev

oversendt til udvalget umiddelbart inden samrådet. Den tale, han brugte i samrådet, baserede sig især på indholdet heraf. Det normale var, at han talte papirerne igennem med departementschefen forud for et samråd. Han husker ikke, om svaret på spørgsmål 865 blev drøftet, inden det blev sendt til Retsudvalget. Han fik ikke på noget tidspunkt indtryk af, at de bidrag, der var indhentet fra Københavns Politi, ikke var korrekte. Han havde selvfølgelig tillid til, at embedsmændene havde undersøgt forholdene grundigt. Standardmæssigt havde et sådant svar været gennem vel 8-10 hænder, inden det kom til ham. Han kan ikke huske, at svaret på spørgsmål 877, hvorefter der ”selvsagt” ikke er givet instrukser til politifolk med henblik på at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, er blevet drøftet med ham. I samrådet blev der spurgt ind til det, der stod i de besvarede spørgsmål, og det, der blev sagt i samrådstalen, men han holdt sig selvfølgelig til talepapiret. Det var standardprocedure.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, har forklaret, at hvis han havde været sagsbehandler på klagesager eller på sager om bidrag til svar til Folketinget, er han ikke sikker på, at han ville have kigget i operationsbefalingen. Da han kiggede på det i 2015 undrede det ham, at der ikke var nogen, der tidligere havde kigget i operationsbefalingen. Det er dog i denne forbindelse den helt sædvanlige fremgangsmåde, at man indhenter udtalelser fra de involverede medarbejdere og henholder sig til disse udtalelser.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han ikke gik til ledelsen med sin viden om politiets ageren i forbindelse med medieomtalen. Han havde ikke bemærket, at den officielle holdning var, at der ikke var en generel instruks om, hvordan der skulle ageres overfor demonstranter. Det er grundlæggende viden i Københavns Politi, at der udarbejdes operationsbefalinger for den slags opgaver.

De umiddelbare reaktioner på Justitsministerens svar til Retsudvalget den 15. og 16. august 2012

Få timer efter samrådet den 16. august 2012 udsendte Støttekomitéen for Tibet en pressemeddelelse, der indeholdt en udførlig gennemgang af hændelserne, således som støttekomitéen havde opfattet det passerende. Pressemeddelelsen var vedlagt skriftlige udsagn fra Benny Brix, talsmand for Falun Dafa i Danmark, vedrørende begivenhederne på Højbro Plads den 15. juni 2012 og fra Jennifer Luna Pedersen vedrørende kridttegningerne den 14. juni 2012 foran Hotel Radisson Blu samt episoderne i Amaliegade og ved Langelinie den 15. juni 2012.

Støttekomitéens formand Anders Højmark Andersen sendte samtidig pressemeddelelsen til justitsminister Morten Bødskov med en mail, hvori han udtrykte håb om, at justitsministeren ville medvirke til ”at kaste lys over baggrunden for det, så det får

de rette konsekvenser for de ansvarlige.” Støttekomitéens formand udtalte sig endvidere til Ritzau i forbindelse med udsendelsen af pressemeddelelsen.

Justitsministeriet har i et svar af 5. september 2012 givet klagevejledning og forholdt sig til den i henvendelsen indeholdte aktindsigtsbegæring.

Justitsministerens svar i samrådet den 16. august 2012 gav endvidere anledning til omtale i pressen, blandt andet til en artikel i Berlingske Tidende den 16. august 2012 med titlen: ”Bødskov afviser ansvar for politiindgreb under Kina-besøg”.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han ikke erindrer at have set mailen fra Støttekomitéen for Tibet. Der var mange borgerhenvendelser, især på udlændingeområdet. De kom i en bunke på 5-10 cm ind på hans bord hver anden dag, vil han tro, og han øjede dem hurtigt igennem. Som justitsminister foretog han hverken sagsbehandling eller visitation. Henvendelserne ville som standardprocedure blive visiteret direkte til det relevante kontor, og det var hans forventning, at henvendelserne ville blive sagsbehandlet i det pågældende kontor. Det var derfor, de blev sendt til det pågældende kontor. Han erindrer ikke, om han dengang blev bekendt med presseomtalen. Han husker ikke, om presseomtalen og mailen fra Støttekomitéen for Tibet gav anledning til overvejelser i Justitsministeriet. Han husker som det eneste fra den periode, at han under samrådstalen henviste til, at sådanne klager skal behandles i klagesystemet.

Departementschef Anne Kristine Axelsson, Justitsministeriet, har forklaret, at presseomtalen kom samme dag som samrådet. Det så man ofte. Presseafdelingen holder ministeren orienteret inden samrådet, så han eller hun er forberedt. Man kunne teoretisk forestille sig, at der kom noget frem i pressen, der skulle ageres på i forhold til de indkomne bidrag, men hun læser den konkrete mail fra støttekomitéen som, at samrådstalen ville dække det, som artiklen vedrørte.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen, har forklaret, at det afhæng af en vurdering i ministersekretariatet, om en henvendelse som den fra Støttekomitéen for Tibet af 16. august 2012 tilgik ministeren. Han ved ikke, om den konkrete henvendelse har været forelagt Morten Bødskov. Han så den først, da han modtog den som en del af kommissionens ekstraktmateriale. Presseomtale og udtalelser fra folketingsmedlemmer var ganske sædvanlige efter et samråd. Det var også normalt, at der i episoder, der involverede politi og borgere, opstod klagesager og retssager.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han er ret sikker på, at presseomtalen ikke gav anledning til en drøftelse med ministeren. Han

husker ikke Støttekomitéen for Tibets henvendelse lige efter samrådet. Han husker ikke, at oplysningerne i mailen og pressemeddelelsen, herunder om, at det allerede kl. 18.00 var oplyst, at busserne ville blive kørt frem, gav anledning i Justitsministeriet til at overveje, om der var givet forkerte svar til Retsudvalget. Det var ikke usædvanligt, at folk havde en anden opfattelse af situationen end politiet. Justitsministeriet havde ingen grund til at tro, at Københavns Politis oplysninger var forkerte, og det præcise forløb måtte afklares i de relevante klageorganer. Det overordnede formål med samrådet var, om der var en generel instruks, og det var efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilfældet.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke husker at have haft med Støttekomitéen for Tibets mail til justitsministeren og pressemeddelelse af 16. august 2012 at gøre. Det var ikke usædvanligt, at der var divergerende opfattelser af den samme situation, og det kunne være tilfældet her.

Retsudvalget bad den 17. august 2012 (spørgsmål 1951) justitsminister Morten Bødskov om at fremsende det talepapir, der dannede grundlag for hans besvarelse af samrådsspørgsmål BL-BN. Talepapiret blev fremsendt den 31. august 2012.

Politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryés redegørelse af 17. august 2012 vedrørende Højbro Plads, Kongens Have og Den Lille Havfrue

Central indsatsleder, politikommisær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, udarbejdede den 17. august 2012 en redegørelse, hvori han skrev:

”... Det er korrekt, at nogle få personer blev ledsaget fra Christiansborg Slotsplads til demonstrationen ved Højbro Plads. Dette skyldes sikkerhedsmæssige årsager, samt at personerne tydeligvis ønskede at demonstrere, og at der var anvist et demonstrationssted i nærheden. Personerne blev eskorteret til stedet uden at blive frihedsberøvet. Mig bekendt blev der ikke frataget dem noget, som de ikke umiddelbart fik udleveret igen.

Ved episoden i Kongens Have er det korrekt, at der var nogle demonstranter. Af sikkerhedsmæssige årsager blev der placeret nogle politifolk meget tæt på dem. Mig bekendt blev personerne ikke frihedsberøvet. Alternativt skulle området omkring Rosenborg Slot have været rømmet.

Ved episoden omkring Langelinie skyldtes det af samme hensyn som ved Kongens Have.”

Det fremgår hverken af udtalelsen eller af andet materiale, som kommissionen har modtaget, i hvilken anledning udtalelsen blev udarbejdet, eller til hvem og hvornår den i givet fald måtte være sendt.

3.1.4.3 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1119-1121

Retsudvalget bad den 7. september 2012 Justitsministeriet om svar på spørgsmål 1119-1121 om, hvorvidt ministeren forud for samrådet den 16. august 2012 var orienteret om, at seks personer havde klaget, og om ministeren eller ministeriet forud for besøget var orienteret om politiets strategi over for demonstranter og indholdet heraf. Endvidere blev spurgt:

”om det er normal praksis, at personer, der sætter plakater op uden særskilt tilladelse anholdes og tages med på stationen? Og kan ministeren oplyse om det tilsvarende er normal praksis, at politiet afskærmer demonstrationer med større køretøjer bl.a. med henvisning til, at man anvender højtaleranlæg uden at have angivet dette eksplicit i den forudgående anmeldelse af demonstrationen?”

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 17. oktober 2012, jf. nedenfor.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 2. oktober 2012 blandt andet om Højbro Plads

Sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, Københavns Politis Ledelsessekretariat, videre sendte den 1. oktober 2012 Rigspolitiets anmodning til vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen med bemærkning om, at man fra Justitsministeriet og Rigspolitiet havde oplyst, at man alene ønskede besvarelse på spørgsmålet om det, der relaterede sig til højtalere, da resten var besvaret tidligere.

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl videresendte samme dag mailen til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og bad ham svare endnu en gang i

”(sagen der aldrig vil dø) - ... vi skulle jo nødig ændre den røde tråd der har været der fra starten.”

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen sendte herefter den 2. oktober 2012 en udtalelse til sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, hvori han oplyste:

”At der normalvis ikke gives tilladelser til demonstrationer på Strøget skyldes hensynet til den massive gående trafik på stedet og dermed sikkerheden. Det er de samme vilkår der gør sig gældende ved anvendelsen af højtaleranlæg. Da de-

monstrationen ikke var placeret direkte på Strøget men tæt forbundet dermed, var anvendelsen af megafon tilladt.
...”

Politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 4. oktober 2012

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, skrev herefter i en udtalelse af 4. oktober 2012 til Rigspolitiet:

“Københavns Politi kan mere generelt oplyse, at Københavns Politi altid foretager en konkret afvejning af de nærmere omstændigheder ved en demonstration, forinden der eventuelt gribes ind over for brug af eksempelvis et højtaleranlæg. Oftest vil det imidlertid være tilstrækkeligt at bede om, at støjniveauet dæmpes. I øvrigt vil der i en vurdering af en egentlig indgriben indgå flere elementer, herunder hensynet til andre borgere, men også efter omstændighederne en sikkerhedsvurdering i forhold til de konsekvenser, som et forbud kunne medføre.”

Politidirektøren beskrev endvidere, at indsatslederen i forbindelse med den konkrete demonstration talte med repræsentanter fra demonstrationerne blandt andet om det meget højlydte støjniveau fra højtalere, hvilket var i strid med vilkårene for demonstrationen, og således gennem dialog henstillede,

”at støjniveauet blev dæmpet for at undgå, at det kunne give anledning til berettigede klager.”

Rigspolitiets udtalelse af 5. oktober 2012 til brug for besvarelse af spørgsmål 1119-1121
Sekretariatschef Anders Dorph, Rigspolitiet, videresendte den 5. oktober 2012 politidirektørens udtalelse til Justitsministeriet uden bemærkninger.

Justitsministerens svar af 17. oktober 2012

Justitsminister Morten Bødskov besvarede den 17. oktober 2012 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 1119-1121 ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 5. oktober 2012 og med henvisning til det i besvarelserne vedrørende spørgsmål 865 og 875-880 og samrådsspørgsmål BL-BN oplyste.

3.1.4.4 Om flag og Justitsministeriets redegørelse af 26. juni 2013 til Folketingets Retsudvalg

Københavns Politi afviste den 17. oktober 2012 at indbringe lovligheden af beslaglæggelsen af nogle tibetanske flag for retten. Afgørelsen var begrundet med, at der ikke var oplysninger i politiets systemer om de påståede beslaglæggelser. Advokat Claus Bønnedaa klagede over denne afgørelse til Statsadvokaten for København, der den 6. fe-

bruar 2013 anmodede Københavns Politi om nærmere at undersøge en oplysning fra vicepolitikommissær Michael Schwarz' orientering til formanden for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen, om kendskab til beslaglæggelse af tibetanske flag under det kinesiske statsbesøg.

Vicepolitikommissær Michael Schwarz, Københavns Politi, afgav derefter den 22. februar 2013 en udtalelse om, at han, da han modtog en forespørgsel i juli måned 2012, indhentede en bekræftelse fra Indelederkontoret på Station Amager på, at der havde ligget flag, men at flagene formentlig var blevet destrueret, da ejerne ikke havde hentet dem inden 8 dage, hvilket han orienterede spørgeren om.

Politikommissær Anders Hejlesen, Københavns Politi, Station Amager, udarbejdede den 18. marts 2013 en notits, hvorefter vicepolitikommissær Søren Enemark havde oplyst, at han huskede nogle tibetanske genstande i vindueskarmen på Indelederkontoret den pågældende weekend. Intet om, hvor de kom fra. Han kendte intet til deres videre skæbne. Endvidere havde vicepolitikommissær Klaus Helge Hansen oplyst, at han kunne huske, at der de pågældende dage lå nogle tibetanske flag på Indelederkontoret. Han kunne ikke oplyse, hvad der efterfølgende skete med disse.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers orientering af 7. maj 2013 til Justitsministeriet om flag

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, sendte derefter den 7. maj 2013 en redegørelse til Statsadvokaten i København, hvori han konkluderede, at flere personer var blevet frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg den 15. - 16. juni 2012, muligvis af sikkerhedsmæssige årsager. Videre oplyste han, at antallet ikke var oplyst, men at det af flere personer fra Station Amager var oplyst, at nogle tibetanske flag efterfølgende lå i en vindueskarm på Indelederkontoret på Station Amager, og at vicepolitikommissær Søren Enemark efterfølgende telefonisk havde oplyst, at han ville skønne, at det drejede sig om to til fire flag, men at han ikke havde undersøgt flagene nærmere. Det måtte formodes, at flagene ikke var afhentet og derfor efterfølgende - efter cirka 8 dage - var destrueret.

Efter derefter at have gennemgået Københavns Politis tidligere besvarelser til Justitsministeriet bemærkede vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller videre i sin redegørelse til Justitsministeriet, at

”I forbindelse med ovennævnte besvarelser til Justitsministeriet har Københavns Politi blandt andet oplyst:

”Det er efterfølgende blevet undersøgt, hvorvidt indsatslederen, delingsføreren eller andre politifolk med ledelsesansvar har givet demonstranter besked på, at de

ikke måtte anvende flag eller bannere, men dette har på intet tidspunkt været på tale. I øvrigt blev KSN (politiets kommandocentral) tidligt i demonstrationsforløbet forespurgt, om det var acceptabelt, at der var opsat bannere på rytterstatuen på Højbro Plads. Det blev accepteret under den forudsætning at ingen kravlede op på statuen.” Dette fremgår ligeledes af ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 880.

Københavns Politi har således ikke ved ovennævnte besvarelser afvist, at demonstranter blev frataget tibetanske flag, men dette har dog haft formodningen imod sig på grundlag af det ovenfor anførte. Jeg finder derfor anledning til at orientere Justitsministeriet om de nu fremkomne oplysninger.”

Statsadvokaten i København traf den 31. maj 2013 afgørelse om, at han var enig med Københavns Politi i, at der ikke var grundlag for at indbringe spørgsmålet om tibetanske flag for retten, idet der ikke havde været tale om strafprocessuelle indgreb. Københavns Politi videresendte en kopi af afgørelsen til Justitsministeriet den 11. juni 2013.

I forbindelse med presseomtale og kritik af Københavns Politis oplysning om, at flag var frataget personer med hjemmel i politiloven, sendte politidirektør Thorkild Fogde den 30. juni 2013 en mail til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller og bad om at se dokumenter i sagen.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han kan huske, at de i Justitsministeriet diskuterede Københavns Politis redegørelse af 7. maj 2013. Der var i samrådet kommet nogle ganske alvorlige beskyldninger mod ham og mod Justitsministeriet, og han var træt af sagen. Københavns Politi havde tidligere sagt, at der ikke var problemer med flag, men det var der så åbenbart alligevel. Både han og hans embedsmænd, sikkert departementschefen, afdelingschefen og kontorchefen, undrede sig. Det talte de om, inden Retsudvalget blev orienteret. Det sker, men ikke hver dag, at man sender en berigtigelse til Retsudvalget, og det var irriterende for ham og for embedsmændene, at det var nødvendigt. Han blev efterladt med det indtryk, at embedsmændene ville gå ganske hårdt og kritisk til Københavns Politi.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriet, Politi- og Strafferetsafdelingen, har forklaret, at oplysningerne i redegørelsen af 7. maj 2013 fra Københavns Politi om fundet af flag på Station Amager gjorde indtryk i Justitsministeriet. Det kunne godt være, at man ikke tidligere udtrykkeligt havde svaret Folketinget, at der ikke var frataget flag, men det var en naturlig forståelse af det, der var skrevet, og sådan det var blevet opfattet. På daværende tidspunkt vidste man i Justitsministeriet ikke, om det skyldtes en menneskelig fejl eller misforståelse, at flagene var endt hos politiet, men det gav dem ikke den tanke, at der forelå en generel ordre om at fratage flag. Der er

meget langt fra det, at der kunne være tale om en menneskelig fejl, og til at tænke, at der nok lå en generel ordre, og det var ikke en tanke, han fik.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at oplysningerne i Københavns Politis redegørelse af 7. maj 2013 om flag på Station Amager ikke gav anledning til overvejelser i Justitsministeriet, udover at man sendte en redegørelse til Folketinget. Det gjorde de for ikke at stå i en situation, hvor Folketinget oplevede at have fået forkerte svar. Oplysningen om flag gav ikke på dette tidspunkt ham eller andre i Justitsministeriet anledning til nu at tro, at der forelå en overordnet agenda om at begrænse ytrings- og demonstrationsfriheden. Der kunne være mange grunde til, at flagene lå på Station Amager.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke var sagsbehandler vedrørende redegørelsen af 7. maj 2013 fra Københavns Politi. Hun blev orienteret, da sagen var klar til at blive sendt til Retsudvalget. Hun skulle på det tidspunkt overtage stillingen som kontorchef efter Carsten Madsen. Hun mener, at man i forbindelse med besøget i 2012 havde oplyst til Folketinget, at der ikke var frataget flag, og at det derfor var relevant at sende redegørelsen. I den anledning havde man vel grund til at overveje, om der mere generelt var givet forkerte oplysninger til Folketinget, men hovedsynspunktet om, at der ikke var en generel instruks, blev ikke ændret. Der var et spring fra at forestille sig, at der var givet forkerte oplysninger, til at forestille sig, at der var en generel instruks.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at det første, han hørte til sagen efter sin tiltræden som politidirektør for Københavns Politi 1. februar 2013, var, da det i foråret 2013 blev konstateret, at der havde været flag på Station Amager, og vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller iværksatte en undersøgelse. Da han gennem pressen blev opmærksom på, at Mogens Kjærgaard Møller havde oplyst, at flagene kunne være frataget af sikkerhedshensyn, tog han kontakt til ham. De talte om, at der kun var én registreret fratagelse efter politiloven, og at det var uafklaret, hvordan de øvrige flag var tilvejebragt. De diskuterede sondringen mellem straffeprocessuelle og ikke-straffeprocessuelle indgreb, idet kun de straffeprocessuelle indgreb skal indbringes for retten af politiet. Han hæftede sig ved, at klagerne nu var repræsenteret af advokat og fik mulighed for prøvelse ved rette instans.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at han fulgte op på mailen under en samtale med Thorkild Fogde, hvor de talte om sagsbehandlingen i forhold til advokat Claus Bonne. Thorkild Fogde og han delte den opfattelse, at det var nogle politifolk, der havde misforstået deres opgave. Det var mere en drøftelse om, hvorvidt fratagelserne var sket efter politiloven, eller om der var tale om beslaglæggelser. Handlingsforløbet ville have været anderledes, hvis man havde

haft viden om, at der var frataget flag, under behandlingen af advokat Claus Bonnezes klage i oktober 2012, hvor man valgte ikke at forsøge at identificere betjente. Han ved ikke, hvornår Ledelsessekretariatet modtog de udtalelser af 22. og 27. februar og af 18. marts 2013 fra Station Amager, han nævnte i sin orientering til Statsadvokaten den 7. maj 2013. Udtalelserne er formentlig afgivet til nærmeste leder, hvorefter udtalelserne er kørt igennem Politisøjlen på samme måde som ved svar til Folketinget. Inden han sendte orienteringen til Justitsministeriet, havde han kontakttet kontorchef Carsten Madsen i Justitsministeriet og orienteret om flagene og om, at der var et brev på vej til Justitsministeriet herom. Det var hans vurdering, at fratagelserne af flag var sket i medfør af politiloven af sikkerhedshensyn, og derfor skulle fratagelsen ikke indbringes for retten som prøvelse af en beslaglæggelse. Det er rent juristeri. Han vil ikke udelukke, at han ville have set på det med andre øjne, hvis han dengang havde haft kendskab til operationsbefalingen, men det er hypotetisk. Han troede helt frem til efteråret 2015, at der var tale om, at enkelte politifolk havde misforstået deres opgaver. Det var også hans opfattelse, da han afgav sin udtalelse af 7. maj 2013 til Justitsministeriet.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at det var et større arbejde at skrive underretningen om flagene, der skulle skrives i en periode, hvor sekretariatsleder Lise-Lotte le Maire fratrådte, og Jesper Kofoed endnu ikke var tiltrådt som ny sekretariatsleder, hvorfor han havde meget travlt. At der først blev rettet henvendelse til Justitsministeriet den 7. maj 2013, beror derfor nok mest på hans forhold. Han drøftede de nye oplysninger med vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, men ikke med politidirektør Thorkild Fogde, der netop var tiltrådt, og som næppe interesserede sig for det på det tidspunkt. Han talte med Mogens Kjærgaard Møller om, hvorvidt de skulle berigtige over for Folketinget, men de vurderede, at Claus Hjelm Olsens notat fra 19. juni 2012 var tydeligt nok, og da de ikke kendte til de nærmere omstændigheder omkring flagene, så de ikke grund til at indhente yderligere oplysninger. De så det som enkeltstående episoder. Han betragtede oplysningerne til Justitsministeriet som en tilføjelse til det, de allerede havde oplyst. Efter hans opfattelse omfattede Claus Hjelm Olsens notat hele besøget og ikke blot begivenhederne på Højbro Plads. Han spurgte ikke Claus Hjelm Olsen herom og heller ikke, om han havde talt med sine indsatsledere. Man vidste heller ikke præcis, hvordan flagene var endt på Station Amager, og de tænkte derfor ikke i Ledelsessekretariatet, at flag generelt var blevet frataget.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, Politisøjlen, har forklaret, at han efter sin bedste erindring ikke blev orienteret om status i sagen eller om, hvorledes planlægningen af besøget var foregået og tilrettelagt ved sin tiltræden som chefpolitiinspektør i Københavns Politi den 1. marts 2013. Han hørte første gang om sagen i Københavns Politi, da han fik en generel briefing af vicepolitidirektør Mo-

gens Kjærgaard Møller i foråret 2013 i forbindelse med, at der var dukket flag op på Station Amager. Det var en generel briefing. Han talte ikke med chefanklager Carsten Egebjerg Christensen, Mogens Kjærgaard Møller eller Thorkild Fogde om, hvad der skulle ske, for det var ikke hans område. Han kendte ikke de konkrete klagesager og havde ikke overblik over, hvilke bidrag Københavns Politi havde afgivet, og hvad der var svaret. Thorkild Fogde sagde, at de skulle underrette om fundet.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionsekretariat, har forklaret, at hun netop var tiltrådt i Rigspolitiets Direktionsekretariat, da Statsadvokaten i København den 6. februar 2013 anmodede Københavns Politi om en nærmere undersøgelse. Hun ved ikke, hvorfor København Politi var så længe om at svare statsadvokaten. Hun overvejede ikke, hvordan man skulle forstå redegørelsen af 7. maj 2013 fra Københavns Politi til Justitsministeriet. Hun husker ikke at have set svaret på dette tidspunkt og kan derfor ikke svare på, om man i Rigspolitiet overvejede, om de afgivne svar var rigtige.

Justitsministerens redegørelse af 26. juni 2013 til Folketingets Retsudvalg

Fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, sendte den 24. juni 2013 et foreløbigt udkast til redegørelse vedrørende flag til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, med henblik på ”faktatjek hos jer.”

Justitsminister Morten Bødskov orienterede herefter i brev af 26. juni 2013 til Retsudvalget om, at ministeriet fra Københavns Politi havde modtaget supplerende oplysninger i forhold til de indgivne svar til Folketingets Retsudvalg, idet der under Statsadvokaten i Københavns klagesagsbehandling hos Københavns Politi var fremkommet oplysninger, som gav Københavns Politi grundlag for at konkludere, at flere personer fik frataget tibetanske flag i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012. Orienteringsskrivelsen indeholder i det store hele en gengivelse af vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers orientering til Justitsministeriet af 7. maj 2013.

3.1.4.5 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 32

Retsudvalget bad den 14. oktober 2013 justitsministeren om svar på spørgsmål 32:

”Vil ministeren klargøre for udvalget, om hvilke overvejelser og principper, der sikrede, at politiet ikke blev indsat i forbindelse med demonstration mod den vietnamesiske præsidents besøg, men at politiet f.eks. omgående blev indsat i forbindelse med det tidligere kinesiske statsbesøg, hvor f.eks. tibetanske flag blev fjernet.”

Til brug for besvarelsen indhentede Justitsministeriet en udtalelse af 20. november 2013 fra Rigspolitiet, der svarede:

”Rigspolitiet har til brug for udtalelsen indhentet et bidrag fra Københavns Politi, der har oplyst, at varetagelsen af sikkerheden i forbindelse med statsbesøg tager udgangspunkt i de aktuelle efterretninger og den konkrete trusselsvurdering for såvel arrangementet som de besøgende. På baggrund af disse elementer fastlægges et konkret sikkerhedsniveau for et givent statsbesøg, og der vil derfor være stor variation i den politimæssige synlighed og intensitet, da disse forhold vil afhænge af den samlede trusselsvurdering for det aktuelle besøg.

Københavns Politi har endvidere henvist til, at man var opmærksom på den demonstration, der var anmeldt i forbindelse med den vietnamesiske præsidents besøg, men at trusselsvurderingen i forbindelse med statsbesøget fra Vietnam var lavere end ved statsbesøget fra Kina.”

Justitsminister Morten Bødskov besvarede den 22. november 2013 Retsudvalgets spørgsmål 32 ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 20. november 2013.

3.1.4.6 Københavns Byrets dom af 18. februar 2014

Københavns Byret afsagde den 18. februar 2014 dom i en sag anlagt den 15. juni 2012 af Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz til prøvelse af påståede administrative frihedsberøvelser den 15. juni 2012.

Ved dommen fik Thomas Herbert Götz medhold i, at han havde været udsat for en ulovlig frihedsberøvelse i Kongens Have, mens Københavns Politi blev frifundet i de sager, der var anlagt af de fem andre sagsøgere.

Dommen blev i dagene efter afsigelsen genstand for betydelig offentlig omtale og debat og efterfølgende anket af Københavns Politi for så vidt angik sagsøgeren Thomas Herbert Götz og tillige af de øvrige sagsøgere.

Københavns Politi anmodede Kammeradvokaten om at føre sagen i landsretten. Til brug for sagens behandling i landsretten sendte senioranklager Klaus Pedersen en række dokumenter til Kammeradvokaten, herunder operationsbefalingen, som han havde modtaget til brug for byretssagen, jf. afsnit 3.1.4.13.

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politi- og strafferetsafdeling Louise Falkenberg beskrev i en udateret notits til brug for et aftalt ordførermøde den 18. marts 2014 Københavns Byrets dom af 18. februar 2014. Notitsen indeholder oplysning om, at flere af sagsøgerne havde oplyst, at de påtænkte at anke, og om at Københavns Politi efter dommen havde iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de involverede betjente, der endnu ikke var identificeret. På den baggrund indstilledes det, at

ministeren i et kommende ordførermøde tilkendegav, at det ikke var hensigtsmæssigt at tage en nærmere drøftelse af dommen på daværende tidspunkt.

3.1.4.7 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 650 og samrådsspørgsmål AC

Retsudvalget bad den 28. februar 2014 Justitsministeriet om svar på spørgsmål 650 og samrådsspørgsmål AC, herunder blev ministeren bedt om at

”redegøre for formålet med politiindsatsen under præsidentbesøget, herunder om politiet har haft til opgave målrettet at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag.”

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse. Spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 9. april 2014 og i et samråd den 10. april 2014, jf. nedenfor.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke husker, at byrettens dom af 18. februar 2014 blev nærmere drøftet i Københavns Politis øverste ledelse. Thorkild Fogde orienterede om, at Københavns Politi var blevet frifundet i fem ud af seks tilfælde. Dommen var ikke specielt påfaldende. Det, der var påfaldende, var, at den, der havde fået medhold, havde fået det alene ud fra sin egen forklaring, da man ikke kunne identificere de involverede politifolk. Det skete først en rum tid efter.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at operationsbefalingen ikke blev særskilt drøftet mellem ham og sekretariatschef Jesper Kofoed. Han sendte både operationsbefalingen og de spørgsmål og svar, der var afgivet af og til Retsudvalget, til Kammeradvokaten, som selv måtte vurdere, om det var relevant at fremlægge materialet under ankesagen.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at sagen hvirvlede op igen efter byrettens dom. Hun havde en samtale med Rigspolitiets Direktionssekretariat om, at det tydede på, at en del borgere konkret var behandlet forkert, og gentog, om der måske skulle gøres noget mere i Københavns Politi end at afholde møder. Hun talte med chefkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, og med sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, på forskellige tidspunkter. Det var hendes opfattelse, at de syntes, at det lød fornuftigt, men at de var usikre på, om Københavns Politi ville være indstillet på det. Byrettens dom vedrørte ikke spørgsmålet om flag. Der var afgivet forklaringer under vidneansvar svarende til Københavns Politis tidligere udtalelser, og dommen gav derfor ikke i sig selv anledning til, at hun foretog sig yderligere.

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor Louise Falkenberg fik til opgave at udarbejde udkast til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 650 og AC, og i en mail af 28. februar 2014 skrev chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor Anne Berg Mansfeld-Giese til hende, at det burde være relativt let at besvare med henvisning til justitsministerens redegørelse i samrådet 16. august 2012 og med henvisning til det forhold, at byrettens dom var anket.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun, der var tiltrådt i Politikontoret 1. februar 2014 uden politifagligt kendskab, ikke blev gjort bekendt med de kontakter, Justitsministeriet måtte have haft med andre myndigheder op til besøgene i 2012 og 2013, og hun fik ikke kendskab til operationsbefalingerne før i oktober 2015. Hun havde heller ikke kendskab til indholdet af trusselsvurderingerne og de bidrag, som PET sendte til Københavns Politi i maj 2012. Hun var ikke i mundtlig dialog med Justitsministrene om svarene til Folketinget. Hun havde ikke hørt om, at Anne Berg Mansfeld-Giese eller andre embedsmænd i Justitsministeriet skulle have haft en sådan dialog, så det, antog hun, ikke var tilfældet. Hun var ikke bekendt med, hvilke overvejelser Rigspolitiet og Københavns Politi havde gjort sig forud for deres svarbidrag, heller ikke at svarene skulle "minimeres", fordi dommen var anket.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelser af 12. marts 2014 vedrørende spørgsmål 650 og samrådsspørgsmål AC

Ved Rigspolitiets fremsendelse til Københavns Politi henledte de politiets opmærksomhed på, at spørgsmålet eventuelt kunne besvares "ved en henvisning til tidligere besvarelser om samme emne". Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, orienterede i mail af samme dag politidirektør Thorkild Fogde og vicepolitidirektør Anne Tønnes om, at han ville bede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om et svarbidrag. I en mail senere samme dag anmodede sekretariatschefen senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi om "at indhente et bidrag fra Mogens".

Den 3. marts 2014, sendte vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, en mail til log for delingsfører, politikommissær Peter Mikael Spanggaard, Delta 11-02, politiassistent Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi, og bad om en udtalelse om et billede i Jyllands-Posten, hvor Jeppe Syrach Bomholt tager et flag fra en demonstrant.

Politiassistent Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi, svarede i en mail den 6. marts 2014:

"...

Forholdsordren på dagen var, at demoen på Højbro Plads skulle blive dér, og at der under ingen omstændigheder måtte være pro-tibet demonstranter med tibetanske flag ved Prins Jørgens gård.

En chauffør i delingen havde observerede et par, en mand og en kvinde, som lagde et tibetansk flag i en taske, og forlod demoen på Højbro Plads, i retning mod Prins Jørgens gård. Chaufføren gjorde mig opmærksom på det, og jeg underrettede delingsføreren. Delingsføreren var optaget i anden opgave, og bad mig tage mig af det. Jeg gik efter parret, og underrettede undervejs en gruppefører, som holdt med en gruppe på vejen. Han reagerede ikke. Jeg gik da selv over vejen, til parret, som på daværende tidspunkt stod bag rækken af mennesker ved indgangen til Prins Jørgens gård. Kvinden holdt et tibetansk flag i hænderne. Jeg forklarede, at de skulle stå på Højbro Plads, og flaget skulle pakkes væk. Samtalen forløb over nogle minutter, og da Kinas præsident ankom, løftede kvinden flaget op i hænderne og viftede med det. Jeg tog flaget fra kvinden, og gjorde hende bekendt med, at hvis hun ville havde det udleveret igen, skulle jeg have hendes navn. Det var hun ikke interesseret i. Parret forlod stedet i retning mod Højbro Plads.

Flaget blev efterfølgende destrueret på stedet.”

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen videresendte Jeppe Syrach Bomholts mail til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen samme dag med bemærkning om, at der ikke var tvivl om, at Lima havde bedt delingsføreren om at køre frem i en manøvre foran demonstrationen

”i takt med at præsidenten kom frem for at forhindre at de igen gik frem mod slotspladsen.”

Claus Hjelm Olsen tilføjede, at det langt hen ad vejen var i tråd med det, som var forklaret i retten, men at han troede, at bilerne allerede var kørt frem, da demonstrationen første gang gik frem i en afspærring.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen samme dag, at det

”giver jo lidt mere mening hvis de er fulgt fra Højbro Plads til Christiansborg Slotsplads.”

Mogens Norup Lauridsen foreslog i sin svarmail, at de talte sammen mandag formiddag, hvor Claus Hjelm Olsen så kunne få de episoder, Mogens Norup Lauridsen havde, og hvor de gerne skulle finde de involverede politifolk.

Der er ikke tilgået kommissionen oplysninger, om og i givet fald hvornår, til hvem eller hvordan indholdet af Jeppe Syrach Bomholts mail på daværende tidspunkt blev viderekommunikeret fra politiinspektør Mogens Norup Lauridsen. Mailen blev af Jeppe Syrach Bomholt, Københavns Politi, den 7. oktober 2015 videremailed til Steen Harpsøe, Københavns Politi, OPA, og fra ham den 1. december 2015 videremailed til politiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, der den 2. december 2015 mailede den til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, med henblik på fremsendelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, som på daværende tidspunkt havde indledt en undersøgelse i sagen.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han iværksatte et initiativ for identifikation af de involverede politifolk, så de kunne forklare, om der havde været tale om frihedsberøvelser, og om hvilke instrukser de havde fået. Han var meste koncentreret om betjentene i Kongens Have på daværende tidspunkt. Han mener ikke, at han dengang fik oplysning om politiassistent Jeppe Syrach Bomholts mail om Christiansborg Slotsplads.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han ikke blev gjort bekendt med mailen fra politiassistent Jeppe Syrach Bomholt.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, bad i en mail af 10. marts 2014 politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, om at kommentere på det foreløbige udkast til besvarelse af samrådsspørgsmål AC, som Klaus Pedersen havde udarbejdet, idet han tilkendegav, at han var noget i tvivl om, hvorvidt svaret gik for langt i forhold til, hvad der var dækning for:

”...

Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der – evt. i højere grad end tidligere - blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det vil således fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Der vil endvidere være øget fokus på, at den enkelte medarbejder instrueres om, at være

opmærksom på, at lovlige aktiviteter såsom fremvisning af flag mv. ikke forhindres, f. eks. ved ulovhjemlet fratagelse af sådanne effekter fra de pågældende.

...

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen sendte den følgende dag forslaget tilbage med sine fremhævede ændringer og tilføjelser:

”...

Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der **fortsat i muligt omfang** blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. **På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi, ved gennemførelsen af fremtidige statsbesøg, have en øget fokus på at opnå en god dialog med demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang, at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed.**

...

Der vil endvidere være øget fokus på, at den enkelte medarbejder **noje** instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, **der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed** ikke forhindres, f. eks. ved ulovhjemlet fratagelse af effekter fra **demonstrationsdeltagere.**”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at Mogens Norup Lauridsen i sit forslag til ændringer i bidraget til spørgsmål AC imødegik den kritik, der havde været af, at de forhåndsudpegede demonstrationssteder lå for langt væk. Det var især et kritikpunkt under besøget i 2013. Han læste ikke Mogens Norup Lauridsens forslag om en tilføjelse som, at demonstranter ikke måtte være synlige under besøget i 2012. Vedrørende bidraget af 12. marts 2014 til brug for besvarelsen af spørgsmål 650 gjorde han sig fortsat ikke overvejelser om at inddrage oplysningerne i operationsbefalingen, der lå som et bilag i retssagen, hvorfor han ikke tænkte på, at den kunne bidrage til besvarelsen af Folketingets spørgsmål. Der forelå ikke nye oplysninger, der gav anledning til at undersøge de afgivne bidrag yderligere. Det var de samme hændelser, der blev taget op. Videoptagelserne blev forevist uden forvarsel under retssagen, og de viste intet om de frihedsberøvelser, der var til prøvelse. De seks sagsøgere var ifølge forklaringerne kun frataget i alt ét flag, og det bestyrkede ikke, at der var en generel ordre om at fratage flag. Andre

vidner forklarede, at de fik deres flag tilbage. Forklaringerne bestyrkede selvfølgelig, at folk havde svært ved at få adgang til at vise flagene, men der var kommet meget få klager, når man tænker på, hvor stort besøget var. Formodningen var fortsat, at selvom politiet måske havde handlet forkert eller overfortolket budskabet om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, var der tale om enkeltstående tilfælde, og det kunne ikke tages som udtryk for noget generelt. Der var få episoder, selvom der var i hvert fald nogle hundrede demonstranter på Højbro Plads.

Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde afgav sit svar til Rigspolitiet den 12. marts 2014. Heri oplystes ad spørgsmål 650:

”Formålet med Københavns Politis indsats under præsidentbesøget var at sikre, at besøget kunne gennemføres i henhold til det fastlagte program, uden at der blev lagt hindringer i vejen for besøgets gennemførelse, og uden at gæsterne og deres følge blev udsat for angreb af nogen art. Københavns Politi kan afvise at have haft til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag. Københavns Politi iværksatte på baggrund af den konkrete trusselsvurdering for besøget de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der fandtes nødvendige med henblik på at sikre en fredelig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af besøget.”

Københavns Politi har tidligere i besvarelsen af spørgsmål 865 og 875-880 (alm. del) fra Folketingets Retsudvalg samt samrådsspørgsmålene BL-BN redegjort for politiets indsats under statsbesøget. Københavns Politi kan fortsat henholde sig til disse besvarelser ...”

Ad samrådsspørgsmål AC oplystes:

”...

Københavns Politi er meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder naturligvis skal imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der fortsat i videst muligt omfang blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om størst mulig synlighed og nærhed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med anmeldte demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed og nærhed. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der samtidig skal kunne træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det vil

således også fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres, herunder ved fratagelse af uskadelige effekter fra demonstrationsdeltagere.”

Rigspolitiets bidrag af 27. marts 2014 til Justitsministeriet vedrørende spørgsmål AC og 650

Den 27. marts 2014 sendte Rigspolitiet sit svar til Justitsministeriet. I svaret citeredes ovennævnte passager fra politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse, hvorefter det afslutningsvis bemærkedes, at Rigspolitiet kunne henholde sig til bemærkningerne fra Københavns Politi og i øvrigt henviser til,

”at politiets håndtering af et statsbesøg planlægges og udføres af den relevante, stedlige politikreds under hensyntagen til den risikovurdering/trusselvurdering, der måtte foreligge i forhold til det konkrete besøg.”

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at byretsdommen i februar 2014 medførte yderligere spørgsmål fra Retsudvalget. Det overraskede ham, at sagen nu blussede op igen, for Københavns Politi blev frifundet i fem ud af seks tilfælde, og der var afgivet detaljerede forklaringer. Når Københavns Politi ikke fik medhold i den sidste sag, skyldtes det udelukkende, at det ikke var lykkedes at identificere nogle politifolk. Retsudvalgets spørgsmål 650 var en gentagelse af et tidligere spørgsmål, og det blev besvaret med en ordret gengivelse af et af de svar, der var afgivet i 2012. Dommen bekræftede ham i, at operationsledelsen havde varetaget opgaven korrekt i 2012. Der var desuden givet udtømmende og klare svar allerede i 2012. Svar som nu var bekræftet under vidneforklaringer i byretten.

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at de nye bidrag gav hverken hende eller nogen i Direktionssekretariatet anledning til at overveje, om der tidligere ikke skulle være svaret korrekt og fyldestgørende. Spørgsmål 650 blev behandlet på sædvanlig måde i Rigspolitiet. Hun fik kendskab til byretsdommen i forbindelse med behandlingen af dette spørgsmål, men fandt ikke anledning til at foretage sig yderligere. Hun var ikke bekendt med, at forklaringerne i dommen ikke var retvisende. Københavns Politis bidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmålene 650 og AC gav ikke anledning til, at man foretog sig yderligere i Rigspolitiet. Oplysningerne om forekomsten af flag på Station Amager, dommen, de mange spørgsmål fra Folketinget og den massive pressedækning

gav ikke i Direktionssekretariatet anledning til, at man nærmere undersøgte bidragenes indhold. Det var Københavns Politi, der havde den politifaglige vurdering af det, der var sket, og de indhentede bidrag var efterprøvet og godkendt på ledelsesniveau af såvel Københavns Politi som politiområdet under Rigspolitiet.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at hun bortset fra inddragelsen omkring samrådsspørgsmålene i 2013 først blev inddraget i forholdene omkring det tidspunkt, hvor byretsdommen blev afsagt i 2014, og hvor Retsudvalget stillede spørgsmålene 650 og AC. Disse spørgsmål blev håndteret på vanlig vis i marts 2014. Direktionssekretariatet ekspederede bidraget fra Københavns Politi og Rigspolitiets Politiområde videre til Justitsministeriet efter at have sikret sig, at godkendelsesproceduren var fulgt, og at svarene dækkede det, der blev spurgt om. Spørgsmålene blev håndteret på sædvanlig vis. Besvarelserne gik på dette tidspunkt meget på, at en ulovlig frihedsberøvelse i sig selv er i strid med menneskerettighedskonventionen. Rigspolitiet havde ingen grund til at tro, at Københavns Politi ikke loyalt havde oplyst, hvad der var sket i retten.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 ikke hende bekendt gav anledning til overvejelser i Rigspolitiet omkring de tidligere afgivne bidrag. Det gav heller ikke hende selv anledning til nye overvejelser. Der kom samtidig nye spørgsmål, hvor Københavns Politi på ny fik lejlighed til at redegøre for sagen. Rigspolitiets sagsbehandling var korrekt set fra deres side. De kunne se, at der var kommet nye oplysninger, og det var så det, Københavns Politi blev bedt om at forholde sig til.

Justitsministeriets udkast til talepapir af 6. april 2014 (AC) til ministeren til brug for samrådet den 10. april 2014

Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese og souschef Louise Falkenberg, begge Justitsministeriets Politikontor, udarbejdede den 6. april 2014 et udkast til talepapir til brug for justitsminister Karen Hækkerups besvarelse af samrådsspørgsmål AC. Kontorchefens rettelser og bemærkninger er markeret i souschefens oprindelige udkast, der blandt andet indeholdt følgende:

”...

Københavns Politi har også oplyst, at man i forbindelse med præsidentbesøget alene traf de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der fandtes nødvendige med henblik på at sikre en fredelig og sikkerhedsmæssig forsvarlig afvikling af besøget.

Det er flere gange blevet antydnet, at politiets indsats reelt havde til formål at forhindre fredelige demonstrationer i anledning forbindelse af med præsidentbe-

søget, herunder fremvisninger af tibetanske flag. Og at instrukserne om en sådan indsats tilgang til præsidentbesøgets afvikling skulle være udstedt af Justitsministeriet eller den tidligere justitsminister personligt.

Jeg vil - som min forgænger også har gjort det flere gange gerne understrege, at dette intet har sig på ingen måde var tilfældet. Som der er redegjort for i (svar nr. ...) begrænsede Justitsministeriets rolle i planlægningen af præsidentbesøget sig til at håndtere en begæring fra ?? om såkaldt særlig hjælp – det vil sige.....

Og når det forholder sig sådan er det ikke mindst fordi, vi Føri Danmark gælder nyder der en grundlovsfæstet ret til både ytreings- og forsamlingsfrihed os. Og det er rettigheder, som regeringen anser for at være helt grundlæggende og afgørende elementer i ethvert demokratisk samfund, og som vi i regeringen derfor også vægter meget højt.

...

Jeg har i øvrigt noteret mig, at Københavns Politi har iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere alle de politibetjente, der var involveret i de episoder, der er behandlet i byrettens dom.

...

Jeg glæder mig dog over, at Københavns Politi har imidlertid tilkendegivet, at politiet man i politikredsen - netop i lyset af erfaringerne fra de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013 - i fremtiden vil arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme demonstrationsdeltagernes ønske om synlighed og nærhed. Det synes jeg, er en meget fornuftig og rigtig beslutning.

Jeg glæder mig også over, at Københavns Politi har tilkendegivet, at potiet-man fremadretteover vil have særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden eller sikkerhed, ikke må forhindres. Og at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter, som f.eks. flag.

...”

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun forberedte samrådstalen og beredskabet. Hun benyttede tidligere samrådstaler som hjælp.

Det endelige talepapir til brug for justitsministerens svar på spørgsmål AC i samrådet den 10. april 2014 blev ændret på flere punkter. Blandt andet udgik 2.-3. afsnit af ovenstående citat, og 6. afsnit var erstattet af følgende:

”9. Københavns Politi har imidlertid til brug for dagens samråd oplyst, at man – særligt i lyset af erfaringerne fra de kinesiske besøg i 2012 og 2013 og den kritik, der har været rejst – i fremtiden vil arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med deltagerne i demonstrationer, der er anmeldt på forhånd, for derved i videst muligt omfang at kunne imødekomme deres ønsker om synlighed og nærhed.”

I det endelige talepapir er som et nyt afsnit tilføjet oplysning om, at ministeren havde bedt rigspolitechefen om sammen med Politiforbundet at udarbejde en model for en ordning med markering af uniformerede politifolk.

Justitsministeriets beredskab (Q&A) til ministeren til brug for samråd den 10. april 2014

En udateret ”Q & A”, journaliseret i Justitsministeriet den 7. april 2014 og udarbejdet af chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, til brug for justitsministerens besvarelse af eventuelle supplerende spørgsmål i samrådet den 10. april 2014 indeholdt i svarene en gengivelse af svaret vedrørende spørgsmål 650 og blandt andet oplysning om, at det gjorde indtryk på ministeren, når flere demonstranter uafhængigt af hinanden gav udtryk for, at de oplevede, at politiet ville forhindre dem i at udøve deres ret til at demonstrere, idet det samtidig under henvisning til Københavns Politis udtalelser og forklaringer under byretssagen blev understreget, at der ikke var givet instrukser om at fratage eller forhindre fremvisning af flag. Vedrørende fundet af tibetanske flag henvises til, at Københavns Politi fortsat afviste, at politiets indsats i forbindelse med præsidentbesøget havde til formål at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisning af tibetanske flag.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at der skulle tænkes på alt, hvad ministeren kunne blive spurgt til. Hun udarbejdede udkastet på baggrund af, at hvad der var sagt under tidligere samråd og oplysninger indhentet til brug for dette samråd. Der var tale om en sammenskrivning.

Justitsministeriet sendte via Rigspolitiet udkastet til ”Q&A” i høring hos Københavns Politi, senioranklager i Ledelsessekretariatet, Klaus Pedersen.

I sit høringssvar af 9. april 2014 bemærkede Klaus Pedersen, at det var en smule misvisende, når der i ”Q&A” stod, at Københavns politi gik ud fra, at de pågældende flag blev frataget demonstranter under henvisning til politilovens § 5, stk. 2, nr. 3, og at det ville være mere retvisende at sige, som Københavns Politi havde oplyst i svarbidraget samme dag til spørgsmål 865, at

“Omstændighederne, hvorved politiet var kommet i besiddelse af de tibetanske flag, var - bortset fra et enkelt tilfælde - uoplyst.”

Det tilføjedes, at der i princippet kunne være tale om flag, som var efterladt af demonstranter og samlet op af politiet. Høringssvaret blev samme dag via Rigspolitiet mailet til chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, der videresendte det til kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese til orientering og med oplysning om, at hun ville rette til i beredskabet.

Chefkonsulent Louise Falkenberg fremsendte den 9. april 2014 såvel talepapir som ”Q & A” i udkast til specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, der umiddelbart efter videresendte udkastene til politiassessor Birgitte Buch, og politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, begge Rigspolitiet, NBC, med bemærkning om, at det selvfølgelig afventede Rigspolitiets og Københavns Politis bidrag, men at Justitsministeriet mente, at det kunne være brugbart, hvis de allerede nu så udkastet, herunder i forhold til, om der havde ”sneget sig noget ind, som Rigspolitiet var direkte uenig i.”

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at han læste udkastet og ikke havde bemærkninger til indholdet, der lød korrekt. Han havde ikke sat sig grundigt ind i de tidligere spørgsmål og svar eller i sagens bilag, men der var ikke noget i Justitsministeriets udkast, der stak ud. Han drøftede ikke udkastets indhold med chefkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet.

Talepapiret og ”Q & A” blev af afdelingschef Carsten Kristian Vollmer, Justitsministeriet, mailet til justitsminister Karen Hækkerup den 9. april 2014 kl. 19.49. Senioranklager Klaus Pedersens bemærkninger af samme dag vedrørende flagene var ikke indføjet.

Senioranklager Klaus Pedersen sendte den 10. april 2014 kl. 09.41, få timer før det åbne samråd samme dag, talepapir og ”Q & A” til politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitidirektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, alle Københavns Politi, til orientering.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen videresendte senere den 10. april 2014 mailen til vicepolitidirektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé med bemærkning om, at det var orientering kun til dem.

Justitsministerens svar til Retsudvalget den 9. og 10. april 2014 på spørgsmål 650 og samrådsspørgsmål AC

Justitsminister Karen Hækkerup besvarede den 9. april 2014 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 650 ved at citere Københavns Politis udtalelse af 12. marts 2014 og med oplysning om, at der tillige kunne henvises til de svar, den daværende justitsminister havde givet på Retsudvalgets spørgsmål 875 og 880 den 15. august 2012.

Under samrådet i Retsudvalget den 10. april 2014 besvarede justitsminister Karen Hækkerup i al væsentlighed samrådsspørgsmål AC i overensstemmelse med indholdet af den endelige udgave af talepapiret.

Justitsminister Karen Hækkerup har forklaret, at hun ikke ved sin tiltræden blev orienteret om de kinesiske besøg i 2012 og 2013, herunder om eventuel kontakt og dialog mellem Justitsministeriet på den ene side og Udenrigsministeriet, Statsministeriet, PET og Københavns Politi på den anden side op til besøgene eller om sikkerhedsmæssige aspekter. Hun blev først i forbindelse med de nye folketingsspørgsmål bekendt med, hvad der tidligere var svaret i sagen. Selv om hun nævnte trusselsvurderingen i samrådstalen, blev hun hverken ved sin tiltræden eller i forbindelse med samrådstalen orienteret om indholdet af de trusselsvurderinger, PET havde udarbejdet. Hun blev klædt på til samrådet den 10. april 2014 ved at få forelagt udkast til tale og de tidligere svar, der var afgivet. Hun så materialet igennem og blev derudover mundtlig orienteret af afdelingschef Carsten Kristian Vollmer. Hun havde nogle forslag til tilføjelser og ændringer, som gjorde talen mere mundret for hende. Derudover var det vigtigt for hende i forbindelse med samrådet at orientere om det arbejde, hun havde sat i gang med politinumre, så politibetjente fremover kunne identificeres. Hun gav også udtryk for, at det efter hendes mening var helt på sin plads, at Københavns Politi nu mere aktivt ville værne om borgernes ret til at ytre sig. Hun blev orienteret om henvendelsen af 26. juni 2013 til Retsudvalget om, at det var konstateret, at der havde været flag på Station Amager, for det var en del af baggrundsmaterialet op til samrådet den 10. april 2014. Der var også noget om flag i byretsdommen. Hendes fokus var at sikre, at det ikke kunne ske igen. De nærmere omstændigheder måtte klarlægges i landsretten, og det skete da også senere. Der var omvendt ikke noget, der tydede på, at der forelå en generel instruks om at fratage flag. Hun blev kun orienteret om det, hun fik forelagt, og som var et færdigt produkt, og hun var ikke bekendt med de underliggende arbejdsgange, herunder mailkorrespondancen mellem medarbejdere i Københavns Politi, Rigspolitiet og Justitsministeriet. Hun havde ingen forventning om, at der var tale om noget generelt, men alle kunne jo se, at der var trådt forkert. Derfor var det rigtigt at finde frem til de betjente.

Retsudvalget bad den 10. april 2014 (spørgsmål 900) justitsminister Karen Hækkerup om at fremsende det talepapir, der dannede grundlag for hendes besvarelse af samrådsspørgsmål AC. Talepapiret blev fremsendt den 22. april 2014.

3.1.4.8 Retsudvalgets spørgsmål 730-731

Retsudvalget bad den 14. marts 2014 justitsminister Karen Hækkerup om svar på spørgsmål 730-731 til opfølgning på Københavns Byrets dom, herunder blev ministeren bedt om at redegøre for:

”baggrunden for at politiet i adskillige tilfælde begrænsede demonstranternes ytringsfrihed ved at gribe ind over for brugen af tibetanske flag, herunder for hvem der gav instrukserne om konfiskation af tibetanske flag, hvilket blandt andet ses på klippet fra artiklen “Politiet dømt for ulovlig tilbageholdelse i Tibet-sag” bragt på DR’s hjemmeside den 18. februar 2014?”

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeren den 9. april 2014, jf. nedenfor.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 26. marts 2014

Justitsministeriet anmodede Rigspolitiet om et bidrag til brug for besvarelsen.

Rigspolitiet videresendte den 21. marts 2014 anmodningen til Københavns Politi, hvorfra politidirektør Thorkild Fogde den 26. marts 2014 afgav en udtalelse, der blandt andet indeholdt oplysning om, at byretssagen alene drejede sig om, hvorvidt de pågældende havde været frihedsberøvet, ikke om de var blevet forhindret i at demonstrere, og at der derfor ikke fra Københavns Politis side var iværksat bevisførelse i retssagen omkring disse spørgsmål.

Politidirektøren oplyste endvidere, at dommen var anket til Østre Landsret for alle seks personers vedkommende, og at Københavns Politi blandt andet som følge heraf havde iværksat en nærmere undersøgelse med henblik på at identificere de polititjenestemænd, der var involveret i de pågældende episoder. Der henvises vedrørende fratagelsen af flag til Københavns Politis svarbidrag af 12. marts 2014 til besvarelse af spørgsmål 650 fra Folketingets Retsudvalg.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, Ledelsessekretariatet, har forklaret, at bidraget af 26. marts 2014 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 730-731 er udarbejdet af ham og baseret på hans viden. Der blev ikke indhentet supplerende oplysninger.

Rigspolitiets bidrag af 2. april 2014 til Justitsministeriet

Den 2. april 2014 fremsendte sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiet, Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 730-731. Bidraget til besvarelse af spørgsmål 730 var en gengivelse af

Københavns Politis politidirektørs udtalelse af 26. marts 2014. I bidraget til besvarelsen af spørgsmål 731 henvises til besvarelsen af spørgsmål 730.

Justitsministerens svar til Retsudvalget den 9. april 2014 på spørgsmål 730-731

Spørgsmål 730 blev besvaret ved i al væsentlighed at gengive Københavns Politis udtalelse af 26. marts 2014 med tilføjelse om, at der tillige kunne henvises til de svar, den daværende justitsminister havde givet på Retsudvalgets spørgsmål 1099 den 3. september 2013 (talepapiret, jf. nedenfor i afsnit 3.2.4.3) og til den samtidige besvarelse af spørgsmål 650.

Vedrørende spørgsmål 731 oplyste ministeren, at hun fandt, at hun ikke burde kommentere på de afgivne forklaringer, da Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 var anket.

3.1.4.9 Retsudvalgets spørgsmål 859-870

Retsudvalget anmodede den 7. april 2014 Justitsministeriet om svar på spørgsmål 859-870, der igen vedrørte konkrete episoder blandt andet på Højbro Plads. Der blev endvidere spurgt til PETs deltagelse i planlægningsmøder i Københavns Politi op til besøget, herunder til formidling af de kinesiske bekymringer fra den kinesiske ambassade, Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Kongehuset og PET til Københavns Politi og til indholdet af PETs sikkerhedsvurdering. I spørgsmålene citeredes fra avisers artikler om ordrer og om, at der skulle tages kontakt til KSN, og der blev i spørgsmål 866 spurgt, om det var korrekt, at der var givet ordrer, og hvad indholdet heraf var. Endvidere spurgtes i spørgsmål 865:

”Vil justitsministeren forklare, hvordan Københavns Politis påståede hensyntagen til forsamlings- og ytringsfriheden stemmer overens med de nævnte indgreb mod folk med tibetanske flag?”

Og der spurgtes i spørgsmål 867:

”Udgør en enkelt person, der tavst og fredeligt holder et tibetansk flag frem på et offentligt fortov, en sådan demonstration, selv hvis vedkommende ikke forstyrrer trafikken eller den offentlige orden? Kan en t-shirt påtrykt et tibetansk flag opfattes som en demonstration? Hvilken lovgivning lægges til grund for en sådan vurdering eller praksis?”

Med spørgsmål 870 blev spurgt, hvorfor der først var iværksat en undersøgelse med henblik på identifikation af betjente efter Københavns Byrets dom af 18. februar 2014.

Spørgsmålene var til dels affødt af fornyet presseomtale. Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeren den 11. april og 16. december 2014, jf. nedenfor.

Justitsministeriets anmodning til Rigspolitiet af 7. april 2014

Kontorchef i Justitsministeriets Politikontor Anne Berg Mansfeld-Giese bad i en mail af 7. april 2014 til specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, om Rigspolitiets bidrag til besvarelsen, idet kontorchefen bemærkede:

”Som nævnt i telefonen har vi forståelse for, at det kan blive vanskeligt og at en del af spørgsmål i realiteten vedrører forhold, som er en del af ankesagen og bør svares med henvisning hertil. Der er taget særskilt kontakt til PET, ligesom også UM og STM høres over et par af spørgsmålene.”

Mail af 8. april 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen til blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og svarmail af 8. og 9. april 2014 fra politiinspektør Mogens Norup Lauridsen

Efter at Rigspolitiet havde anmodet Københavns Politi om et svarbidrag, skrev senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, den 8. april 2014 i en intern mail til politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitidirektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen:

”Jeg har aftalt med Birgitte Buch, at vi så vidt muligt henholder os til, at dommen nu er anket og derfor kommenterer mindst muligt på dommen, og i øvrigt – såfremt det er muligt – henholder os til de tidligere besvarelser.

Jeg går i gang med at skrive svar.

Til Mogens: Jeg har brug for – blot helt kort – at få bidrag til svar på spm. 859, 860 og 862 (om vi har deltaget i de pgl. møder og/eller modtaget den pgl. information).”

Politidirektør Thorkild Fogde svarede Klaus Pedersen kort efter samme dag:

”hold dem så korte som overhovedet muligt.”

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede i mails af 8. og 9. april 2014 således:

”Jeg har ikke deltaget i møder hvor der har været deltagelse af kinesiske repræsentanter, og jeg er ret sikker på, at det også gælder for Claus Hjelm Olsen, der var planlægningsansvarlig og KSN leder, men hvorvidt færdselsafdelingen har mødt repræsentanter fra de kinesiske myndigheder i forbindelse med forberedelserne ved jeg ikke, ligesom jeg heller ikke ved om vores objektansvarlige (hotellet/lufthavnen) har været til møder med kinesiske repræsentanter, det forsøger jeg at afdække. Vi har ikke modtaget speciel information om Tibet aktivister eller andre, men som det er kendt var der en passus i skrivelsen fra PET hvor der nævnes noget om emnet generelt, men ikke specifikt på særlige grupper.”

”Så lykkedes det at få kontakt til Pk. Niels Gert Dehlendorf. Han bekræftede, at han havde haft møde med den kinesiske sikkerhedschef ansat på den kinesiske ambassade i København. På mødet var der blandt andet blevet drøftet demonstrationer, og Niels Gert havde meget tydeligt tilkendegivet, hvordan reglerne for ytringsfrihed var i Danmark, hvilket sikkerhedschefen modstræbende havde accepteret.”

PETs bidrag af 9. april 2014 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 859-862

Den 7. april 2014 anmodede Justitsministeriet PET om bidrag til svar på de spørgsmål, der omhandlede PETs rolle.

Juridisk chef, Lykke Sørensen, PET, fremsendte den 9. april 2014 PETs bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmålene 859-862 til kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, og kontorchef Anette Arnsted, Justitsministeriet, Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret. I bidraget oplystes:

”...

I forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 deltog PET således også i møder med repræsentanter for de kinesiske myndigheder.

...

PET kan ikke indenfor rammerne af en folketingsbesvarelse give yderligere oplysninger om sikkerhedsmæssige drøftelser med et fremmed lands myndigheder ...

Der kan ikke indenfor rammerne af en folketingsbesvarelse gives yderligere oplysninger om PET's trusselsvurdering. Det kan dog tilføjes, at PET i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 ikke har tilkendegivet, at tibetanske symboler burde fjernes, eller at sådanne symboler ikke måtte være synlige under besøget.

...

Forberedelsen af et statsbesøg foregår i et samarbejde mellem relevante danske myndigheder, herunder Udenrigsministeriet. PET har ikke i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 modtaget oplysninger fra Udenrigsministeriet af den karakter, som fremgår af spørgsmålet.”

PET-chef Jens Madsen har forklaret, at han ikke erindrer at have drøftet PETs bidrag med Lykke Sørensen. Måske har han underskrevet et kort fremsendelsesbrev. Det skete nogle gange. Andre gange ekspederede Lykke Sørensen selv hele besvarelsen. Hun havde stor erfaring på dette område. Han er ikke bekendt med, hvilket materiale der har ligget til grund for besvarelsene af spørgsmålene.

Juridisk chef Lykke Sørensen, PET, har forklaret, at bidragene til svar på spørgsmål 859-860 i april 2014 er udtryk for en balancegang mellem at oplyse mest muligt uden at kompromittere oplysninger, der er klassificeret. Der er jf. bidraget til spørgsmål 860, særlige beskyttelsehensyn med hensyn til PETs drøftelser med andre landes myndigheder. Hun husker ikke i detaljer, hvordan forløbet var vedrørende bidraget til spørgsmål 861 og 862, men hun har en svag erindring om at have talt med én eller flere af konsulenterne i sikkerhedsafdelingen, og at det måske har været KF 0764 eller KF 0765. Der er ikke givet oplysninger til hende, som ikke fremgår af svaret. Hendes undersøgelser viste således, at PET ikke formidlede informationer om, hvordan der skulle ageres over for flag mundtligt til Københavns Politi. Justitsministeriet kunne have stillet uddybende spørgsmål, hvis PETs svar ikke var fyldestgørende.

Kriminalassistent KF 0766, PET, har forklaret, at han i 2014 i KF 0764's fravær af Juridisk Afdeling blev anmodet om at bistå med en besvarelse af et folketingsspørgsmål til brug for daværende PET-chef Jens Madsen. Der var tale om en ”her og nu opgave”, idet han skulle færdiggøre opgaven inden kl. 13.00 samme dag. Opgaven bestod i en afskrift/et sammenkog af det foreliggende materiale. Herudover har han ikke behandlet bidrag til brug for Retsudvalget.

Justitsministeriets orientering til Rigspolitiet af 9. april 2014 om PETs bidrag vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 859-862

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, mailede den 9. april 2014 PETs svarbidrag til specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, der samme dag videremailede svarene til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, med følgende bemærkning:

”På baggrund af vores samtale om besvarelsen af sp. 859, så har jeg fået fat i PET's svar til spørgsmålene, således det kan sikres, at der er overensstemmelse i forhold til de møder, der blev afholdt.”

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, videresendte umiddelbart efter mailen til politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, Rigspolitiet.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke husker baggrunden for, at hun sendte PETs bidrag til Rigspolitiet. Det var vistnok Jakob Gøtze Pedersen, der bad om at se det, så de kunne se, om de svarede på det samme. Hun fandt det ikke påfaldende, men hun havde ikke erfaringer med at indsende én myndigheds svar til en anden myndighed. Hun ved ikke, hvad der skete, efter at hun havde sendt PETs bidrag til Rigspolitiet.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at det ikke var helt sædvanligt, at Rigspolitiet fik kopi af PETs svar. Han bad Louise Falkenberg om at måtte modtage PETs bidrag for at sikre sig, at der ikke var noget, der var glemt, hverken fra PETs eller Københavns Politis side, så Folketinget fik et så fyldestgørende og korrekt svar som muligt. I princippet hører PET også under Rigspolitiet, og i dag er ordningen sådan, at svar fra PET ofte går gennem Rigspolitiet, inden det² videresendes til Justitsministeriet.

Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at Louise Falkenberg meget vel kan have spurgt hende, om hun skulle videresende PETs svar til Rigspolitiet, men hun husker det ikke. Det var blot, fordi det, der skulle svares på, lå nogle år tilbage, og man skulle derfor være sikker på, hvilke møder der havde været afholdt.

Politidirektør Thorkild Fogdes bidrag af 9. april 2014 til Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål 859-870

Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse er dateret den 9. april 2014. I udtalelsen oplystes det indledningsvis, at Københavns Politi ikke fandt at kunne udtale sig nærmere om de episoder, der var omfattet af ankesagen vedrørende blandt andre Thomas Herbert Götz. Videre oplystes, at Københavns Politi havde afholdt møder med PET, men alene vedrørende eskortekørslen, hotelopholdet og formentlig lufthavnen, og at Københavns Politi ikke havde deltaget i møder med Justitsministeriet, Udenrigsministeriet eller de kinesiske myndigheder omkring afviklingen af besøget, herunder om afviklingen af den øvrige del af besøget, hvor repræsentanter for de kinesiske myndigheder deltog. Københavns Politi modtog ikke information fra Udenrigsministeriet om kinesernes syn på tibetanske flag eller demonstrationer eller anmodninger fra Udenrigsministeriet, Statsministeriet eller Kongehuset om at

² Advokat Naja Wærness Larsen er fremkommet med bemærkninger hertil i bilag 9. Bemærkningerne er kommenteret af kommissionen i bilag 16

skærme præsidenten herimod, og det blev gentaget, at der ikke var givet besked til demonstranter om, at de ikke måtte anvende flag eller bannere. I besvarelsen vedrørende spørgsmål 865 bemærkedes, at forholdene omkring forekomsten af flag på Station Amager var uoplyste, og om spørgsmål 866, hvormed Retsudvalget bad ministeren indhente en forklaring fra de overordnede politiledere om deres ordrer og hjemlen hertil, udtalte politidirektøren:

”Ad spørgsmål 866:

Der er i ét af de tilfælde, der behandles under ankesagen i retten (episoden ved Langelinie), oplysning om, at en overordnet havde anmodet en politibetjent om at visitere den pågældende. Københavns Politi har som ovenfor nævnt ikke bemærkninger til den verserende retssag.

For så vidt angår de øvrige episoder, der omtales i Jyllands-Postens artikel, henvises til tidligere afgivne besvarelser, hvoraf det fremgår, at politiets dispositioner blev truffet på grundlag af en sikkerheds- og ordensmæssig vurdering.”

Politidirektørens udtalelse indeholdt vedrørende spørgsmål 867 en redegørelse for grundlovens §§ 77 og 79 og politilovens § 7. Vedrørende spørgsmål 870 oplystes, at der var iværksat en undersøgelse med henblik på at identificere de involverede polititjenestemænd. Politidirektøren henviste i sin udtalelse derudover til de tidligere besvarelser af spørgsmål 650, 880 og 1078 og samrådsspørgsmål BL-BN.

Rigspolitiets bidrag af 9. april 2014 til Justitsministeriet

Rigspolitiet videresendte samme dag Københavns Politis bidrag til Justitsministeriet med bemærkning om, at man kunne henholde sig hertil.

Af mail af 9. april 2014 fra politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, til sekretariatschef Lise Fink, Rigspolitiet, fremgår, at Københavns Politi var blevet bedt om at ringe til Justitsministeriet og

“clare indholdet af spm. 867 direkte med dem, da [ministeriet] er bekymrede for, at formuleringen ikke bliver skarp nok.”

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at det er sædvanlig procedure, at Rigspolitiet ikke afgiver svar til Justitsministeriet, før der foreligger et endeligt svar fra Københavns Politi underskrevet af politidirektøren. Retsudvalgets spørgsmål var en del af en lang række spørgsmål, og Retsudvalget blev ved at spørge. For at undgå yderligere spørgsmål ønskede man at få dækket alt af, og derfor fandt de det nødvendigt at fremhæve, at Københavns Politi var opmærksom på de grundlovssikrede rettigheder. Han kan huske, at Justitsministe-

riet ønskede en lidt skarpere tone. Det var ikke normal procedure, men på grund af tidspresset blev det til, at han skulle forelægge udkastet til svar på folketingsspørgsmålene 859-870 for Thorkild Fogde, der på det tidspunkt var til møde i Rigspolitiet. Derfor blev aftalen, at han efter mødet skulle få Thorkild Fogde til at kigge udkastet igennem. Thorkild Fogde havde mindre ændringer, og det blev meddelt Klaus Pedersen. Rigspolitiet videresendte Københavns Politis bidrag uden at sætte det ind i Rigspolitiets skabelon og eventuelt skrive noget til. Det er ikke sædvanligt, men det skyldtes, at bidraget kom meget sent. Louise Falkenberg tilkendegav, at Justitsministeriet hellere ville have Københavns Politis bidrag straks og derefter ville vende tilbage, hvis der var spørgsmål til indholdet. I dette tilfælde var Rigspolitiet således et rent ekspeditionskontor.

Justitsministerens svar til Retsudvalget den 11. april 2014 på spørgsmål 859-862, 864-865 og 868

I mails af 10. april 2014 meddelte politiassessor Birgitte Buch og senioranklager Klaus Pedersen, at der ikke var bemærkninger fra henholdsvis Rigspolitiet og Københavns Politi til et udkast til besvarelser af spørgsmål 859-862, 864-865 og 868, som Justitsministeriet havde udarbejdet efter at have modtaget politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 9. april 2014 via Rigspolitiet.

Justitsminister Karen Hækkerup besvarede den 11. april 2014 skriftligt Retsudvalgets spørgsmål 859-862, 864-865 og 868 således:

Spørgsmål 859 blev besvaret ved dels at citere PETs udtalelse af 9. april 2014 om dette spørgsmål, dels ved at gengive fra Københavns Politis udtalelse af 9. april 2014 om kontakten mellem Københavns Politi og PET.

Spørgsmålene 860-861 besvaredes ved at citere PETs udtalelse af 9. april 2014 og Københavns Politis udtalelse af 9. april 2014, hvorefter de ikke kunne udtale sig om spørgsmålene.

Svaret på spørgsmål 862 var ligeledes citater fra PETs og Københavns Politis udtalelser af 9. april 2014 om kontakten med andre myndigheder. I øvrigt blev der i svaret henvist til den tidligere besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 865 den 15. august 2012.

Spørgsmål 864 blev besvaret ved henvisninger til talepapiret vedrørende samrådspørgsmål BL-BN og til ministeriets besvarelse af spørgsmålene 877 og 650.

Spørgsmål 865 blev besvaret med en henvisning til justitsministerens orientering af 26. juni 2013 til Folketingets Retsudvalg om de nye oplysninger om flag og ved henvisning til besvarelsen af spørgsmål 877.

Spørgsmål 868 besvarede ved at henvise til svaret på Retsudvalgets spørgsmål 880 den 15. august 2012.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at hun på et tidspunkt videreekspererede en anmodning om godkendelse fra Justitsministeriet, men det har formentlig været, fordi Jakob Gøtze Pedersen ikke var til stede. Justitsministeriet ønskede, at Rigspolitiet og Københavns Politi fik lejlighed til at se svaret i sammenhæng, og det er helt sædvanlig procedure, når der er sket sammenskrivning i Direktionssekretariatet eller Justitsministeriet, eller man har skrevet noget andet end det, der er meldt tilbage, at bede om, at der ”nikkes” til den endelige udgave. Hun har ingen erindring om, hvad der lå i Birgitte Buchs bemærkning i hendes svar 9 minutter senere, hvorefter de mest interessante spørgsmål manglede. Hun var ikke inde over spørgsmålenes essens.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at hendes mail, hvori hun skrev, at ”der mangler jo de spørgsmål, der er mest interessante”, formentlig har drejet sig om Retsudvalgets spørgsmål 866 om identifikation, der ikke var med i det udkast til besvarelse, som Justitsministeriet sendte. Der havde været en meget kort svarfrist. Der skulle svares 9. april 2014, og spørgsmålet var afsendt to dage forinden. Hun fandt spørgsmålet om identifikation, og hvad der blev svaret på det, interessant.

Statsministeriets bidrag af 12. maj 2014 til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 863
Den 7. april 2014 anmodede Justitsministeriet pr. mail Statsministeriet om bidrag til besvarelse af spørgsmål 863.

Den 12. maj 2014 sendte konsulent Mercan-Ellen Nielsen Statsministeriets bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863:

”...

I anledning af spørgsmål nr. 863 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg har Statsministeriet foretaget en gennemgang af sagens akter og kan på den baggrund oplyse, at Statsministeriet ikke forud for eller under det kinesiske statsbesøg har bedt Københavns Politi om at skærme Hu Jintao mod tibetanske flag eller demonstrationer.”

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han normalt ville blive inddraget i et sådant bidrag til Folketinget, men han husker ikke, at

det er sket i dette tilfælde. Måske har bidraget haft en sådan karakter, at man ikke har ment, at der var behov for at forelægge bidraget for ham. Processen i forbindelse med et sådant bidrag ville normalt være at gennemsøge arkivet og i forhold til de involverede medarbejdere sikre sig, at der ikke var ting, der ikke var arkiveret, men som skulle med. De pågældende medarbejdere ville være Ulrik Vestergaard Knudsen, Lisbet Zilmer-Johns og Tue Krarup-Pedersen. Han husker ikke, hvordan det konkrete bidrag blev behandlet i Statsministeriet. Hvis der i et sådant bidrag var fælles interesser hos to eller flere myndigheder, ville det være naturligt at sikre sig hos de andre myndigheder, at det bidrag, der blev afgivet, var korrekt.

Politidirektør Thorkild Fogdes supplerende udtalelse af 15. maj 2014 om spørgsmål 866 og 870

Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde skrev i en supplerende udtalelse af 15. maj 2014 til brug for justitsministerens besvarelse af retsudvalgets spørgsmål 866 og 870, at Statsadvokaten for København og Bornholm den 2. november 2012 tiltrådte, at Københavns Politi ikke havde fundet anledning til at beklage i forhold til en journalist, som var tilbageholdt, fordi han havde forsøgt at opsætte plakater, men dog til at beklage, at tilbageholdelsen havde været uforholdsmæssigt langvarig. Endvidere oplystes, at Rigspolitiet i en afgørelse af 24. april 2014 ikke havde fundet anledning til at kritisere dispositionerne i forhold til demonstrationen på Højbro Plads.

Om den klage, der var indgivet til Politiklagemyndigheden af de seks personer, der samtidig havde anlagt sag ved Københavns Byret om ulovlig administrativ frihedsberøvelse, oplystes, at

”Politiklagemyndigheden besluttede ikke at indlede efterforskning i anledning af henvendelsen, idet der ikke var rimelig formodning for, at der var begået et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, ligesom Politiklagemyndigheden besluttede at afvise klagen over politifolkenes adfærd.

...

Politiklagemyndigheden havde ikke i forbindelse med sagsbehandlingen iværksat nærmere undersøgelse om identiteten på de involverede polititjenestemand, og Københavns Politi fandt ikke, at Politiklagemyndighedens afgørelse af de 2 sager gav anledning til efterfølgende at iværksætte en sådan undersøgelse.”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han bad politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om at finde frem til de politifolk, der havde været involveret i de episoder, der blev behandlet under retssagen. De drøftede ikke, hvordan undersøgelsen skulle iværksættes. Han rykkede Mogens Norup Lauridsen nogle gange.

Bidraget blev samme dag mailet fra Københavns Politi til Rigspolitiet.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at der ikke for ham var oplysninger, der tydede på, at der ikke var givet fyldestgørende svar fra Københavns Politi. Det, der var fremme på dette tidspunkt, tydede ikke for ham på, at der var givet ordre noget sted. Operationsbefalingen og de taktiske befalinger var udarbejdet flere år forinden, og der var ikke noget, der i maj 2014 gav anledning til at gå dybere i sagen. Han talte om bidraget med Louise Falkenberg i Justitsministeriet, fordi han ville være sikker på, at Justitsministeriet ikke ønskede yderligere oplysninger, inden han påbegyndte godkendelsesprocessen i Rigspolitiet.

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at hun ikke erindrer at have bedt om et supplerende bidrag til spørgsmålene 866 og 870. Det ville normalt være sagsbehandleren enten i politiområdet eller i Direktionssekretariatet, der gjorde det. Hun ville ikke udelukke det, men hun havde ingen erindring om, at hun har haft kontakt til Københavns Politi med henblik på identifikation af de deltagende politifolk. Når et bidrag blev afgivet til Justitsministeriet, fulgte Rigspolitiet ikke op på, om og hvornår der blev svaret til Folketinget, men Rigspolitiet blev orienteret af Justitsministeriet, når ministeriet sendte svaret til Folketinget.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun ikke erindrer, at man i Justitsministeriet generelt drøftede rigtigheden af de tidligere afgivne svar på det tidspunkt.

Udenrigsministeriets bidrag af 19. maj 2014 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863

Den 7. april 2014 anmodede Justitsministeriet pr. mail Udenrigsministeriet om bidrag til besvarelse af spørgsmål 862-863, hvorefter fuldmægtig i Udenrigsministeriet Camilla Saugstrup den 8. april 2014 ved en intern mail bad en række medarbejdere, herunder i Direktionssekretariatet, om at gennemgå egne akter med henblik på at identificere korrespondance med Københavns Politi og PET, herunder eventuelle telefonnotater, i forbindelse med planlægningen af besøget. Direktionssekretariatet blev endvidere anmodet om af gennemgå direktionens og ministersekretariatets akter. Anmodningen var vedhæftet den tidligere omtalte og citerede mail af 10. maj 2012 fra ambassadør Friis Arne Petersen, til en række medarbejdere i Stats- og Udenrigsministeriet med forslag til blandt andet møder, aktiviteter og indgåelse af mulige samarbejds- og handelsaftaler under præsidentens besøg.

Hverken i Protokollen, presseafdelingen eller på ambassaden eller arkivet blev der fundet materiale, der kunne belyse spørgsmålene.

Den 7. maj 2014 sendte Maja Sverdrup, Udenrigsministeriet, følgende mail til ministerråd Annette Lassen, Udenrigsministeriet Protokol, og bad om eventuelle bemærkninger til, at Udenrigsministeriet svarede Justitsministeriet således:

”862

Udenrigsministeriet var forud for det kinesiske statsbesøg i 2012 - som det er normalt ved officielle besøg fra udlandet - i kontakt med relevante myndigheder vedr. afviklingen af besøget, herunder sikkerhedsspørgsmål.

863

Udenrigsministeriet giver normalt ikke konkrete anvisninger til politiets håndtering af sikkerhed i forbindelse med udenlandske besøg. Foranlediget af spørgsmålet har Udenrigsministeriet gennemgået akterne i sagen, og det ses heller ikke, at være tilfældet i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012.”

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, Protokollen, meddelte i mail samme dag, at hun ikke havde bemærkninger til svarudkastene.

Svarudkastet på spørgsmål 863 blev den 9. maj 2014 mailet til blandt andre den danske ambassade i Beijing og ambassadør Friis Arne Petersen personligt.

Formuleringen i udkastet til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863 blev herefter den 19. maj 2014 som endelig sendt af kontorchef i Udenrigsministeriet Christian Dons Christensen som Udenrigsministeriets bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 863. Spørgsmål 862 blev ikke besvaret.

Udenrigsminister Martin Lidegaard har forklaret, at han bestemt ikke mener, at han i sin tid som udenrigsminister blev orienteret om, hvordan de kinesiske besøg i 2012 og 2013 var forløbet. Han havde ikke kendskab til sagen på et niveau, der gjorde, at han kunne spørge ind til det i Udenrigsministeriet. Han er ikke en gang sikker på, at han var opmærksom på problemstillingen, da han tiltrådte som udenrigsminister. Han har ikke før sin forberedelse til afhøringen i kommissionen set mailkorrespondancen mellem Udenrigsministeriet, den danske ambassade i Beijing og Statsministeriet. Det ville også være højst usædvanligt. Han blev heller ikke ved sin tiltræden orienteret om de trusselvurderinger, PET havde udarbejdet før besøgene i 2012 og 2013. Han har set trusselvurderingerne i forbindelse med sin forberedelse til afhøringen i kommissionen, men genkendte dem ikke. Han blev, så vidt han husker, ikke dengang gjort bekendt med Retsudvalgets spørgsmål 862 og 863 og Udenrigsministeriets bidrag hertil. Det ville også have været usædvanligt, hvis han som minister var blevet inddraget i forarbejdet til besvarelsen. Normal arbejdsgang ville være, at

de færdige besvarelser blev lagt til ministeren til underskrift, så han må have godkendt bidraget til svaret på spørgsmål 863.

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at han ikke tror, han dengang blev bekendt med Retsudvalgets spørgsmål 862-863 af 7. april 2014, og at han ikke blev gjort bekendt med Annette Lassens svar den 11. april 2014. I bidraget til svar på Retsudvalgets spørgsmål 863 svares på det, der er spurgt om. Det er vigtigt at svare præcist og ikke mere, end man kan stå inde for. Han var ikke involveret i svaret, som er blevet til på grundlag af en gennemgang af relevante akter, hvilket er den normale fremgangsmåde i sådanne situationer. Hvis der havde været en samtale mellem f.eks. chefen for Udenrigsministeriets Protokol og politidirektøren for Københavns Politi, ville det efter hans opfattelse ikke falde indenfor det, der blev spurgt om. Han ved ikke, om en sådan samtale har fundet sted, og om den i givet fald har handlet om det, der blev spurgt om.

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at når bidraget til Retsudvalgets spørgsmål 863 lå i et ”orange omslag”, betød det, at ministerens opmærksomhed skulle være skærpet, da der var tale om et folketingsspørgsmål. Alle folketingsbesvarelser var vist pr. definition mindst orange omslag. Både gule og orange omslag gik til ministeren. Han var ikke inde over udarbejdelsen af Udenrigsministeriets bidrag til besvarelsen af retsudvalgsspørgsmålet og ved ikke, hvad der ligger i ”normalt”. Udenrigsministeriet kan ikke give anvisninger eller ordrer til Københavns Politi.

Kontorchef Christian Dons Christensen, Udenrigsministeriet, har forklaret, den måde, som hans medarbejder Camilla Saugstrup gik til sagen på, er den normale og praktisk mulige måde at søge svar på historiske spørgsmål. Man må forlade sig på den skriftlighed og den pligt, der er om skriftlighed i centralforvaltningen. Annette Lassens svar af 11. april 2014 er efter hans opfattelse en udtømmende besvarelse af Camilla Saugstrups høring. Han ved ikke, hvorfor Justitsministeriet ikke afventede Udenrigsministeriets svar, inden man svarede Retsudvalget. Der blev herefter ikke fra Udenrigsministeriets side afgivet noget bidrag til Justitsministeriet vedrørende spørgsmål 862, men det skal ses i sammenhæng med bidraget til svar på spørgsmål 863. Når der i forslag til svar til spørgsmål 862 blev anført kontakt med ”relevante myndigheder” om sikkerhedsspørgsmål, må det efter hans bedste overbevisning henvise til Protokollens kontakt til sådanne myndigheder. Bidraget af 19. maj 2013 til svar på spørgsmål 863 er udtømmende svar på spørgsmålet.

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet, har forklaret, at det elektroniske arkiv blev gennemgået. Arkivet var ikke stort, da opgaven for Protokollen kun omfattede forløbet på Christiansborg. Hun fandt ingen kontakt af relevans for det, der

blev spurgt om. Der har heller ikke hende bekendt været mundtlige kontakter af denne karakter. Hun spurgte ikke Jette Nordam, der ikke længere var Protokolchef. Der er ikke i svaret noget, der ikke stemmer overens med det svar, hun tidligere havde afgivet efter gennemgang af det elektroniske arkiv. Hun havde ikke selv ført samtaler med PET af den art, der spørges om. Hun deltog ikke i og var ikke bekendt med noget møde med Mercan-Ellen Nielsen i Statsministeriet forud for bidragets afgivelse.

Souschef Lars Bo Larsen, ambassaden i Beijing, har forklaret, at Mads Kjeldsen og en arkivmedarbejder havde ansvaret for, at de relevante akter blev gennemgået. Han spurgte først Mads Kjeldsen, om der forelå notater og fik et benægtende svar. Derefter blev alle relevante akter og mails gennemgået. Det eneste, der omtalte PET, var mailen af 10. maj 2012 fra ambassadør Friis Arne Petersen, som var vedhæftet anmodningen om gennemgang af relevante akter. Alle akter, elektroniske breve og private mails blev gennemgået, men man fandt ikke noget. Man interviewede også de medarbejdere, der havde haft med sagen at gøre.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 26. november 2014

Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde afgav den 26. november 2014 endnu en supplerende udtalelse til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 866 og 870. I udtalelsen blev gengivet væsentlige dele af politidirektørens ovenfor citerede udtalelse af 15. maj 2014. Udtalelsen, der fremstår som sendt til Rigspolitiet, indeholdt oplysning om:

”

Til spørgsmål 866 ... kan det supplerende oplyses, at ... Undersøgelsen er endnu ikke afsluttet.

Der henvises i den forbindelse endvidere til besvarelsen af spørgsmål 864 ... Der er tilsvarende i besvarelse af spørgsmål 956 redegjort for, at der for så vidt angår statsbesøget i 2013 ikke af overordnede er afgivet forholdsordrer om, at personer skulle fratages beklædning, flag eller lignende.

...”

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at hun ikke validerede Københavns Politis supplerende bidrag vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 866. Rigspolitiet havde i øvrigt ikke mulighed for at undersøge noget nærmere, da man ikke havde været involveret i den politimæssige indsats i 2012. Derfor videresendte man blot bidragene fra Københavns Politi.

Justitsministeriets udkast af 3. december 2014 til svar på spørgsmål 867

Chefkonsulent i Justitsministeriet Louise Falkenberg skrev i en mail af 3. december 2014 til specialkonsulent Jakob Gøtze Petersen, Rigspolitiet, vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 867 og bad om Københavns Politis godkendelse af nogle ændringer, som Justitsministeriet havde foretaget i det bidrag, de havde modtaget, herunder navnlig vedrørende de mere juridiske overvejelser, og senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi svarede i en mail af 11. december 2014, at Københavns Politi ikke havde bemærkninger til Justitsministeriets svarudkast.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at det ikke var den helt sædvanlige procedure. Justitsministeriet var lidt mere inde over, end de plejede at være. Der havde været så mange spørgsmål, at Justitsministeriet ville sikre sig, at det, der blev svaret, var helt fyldestgørende.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at der i svaret på spørgsmål 867 var betragtninger om forsamlingsfrihed, og det havde forsinket processen, da det skulle over Justitsministeriets Lovafdeling. Det plejer at være Justitsministeriet og ikke Københavns Politi, der udtaler sig generelt om juraen, men her var der blandet rundt på det, og det ville Justitsministeriet gerne lave om, så Københavns Politi udtalte sig om det konkrete, herunder hvilke ordrer der var givet, og Justitsministeriet udtalte sig om juraen, herunder menneskerettighederne.

Justitsminister Mette Frederiksens svar til Retsudvalget den 16. december 2014 på spørgsmål 863, 866-867 og 869-870

Justitsminister Mette Frederiksen besvarede skriftligt den 16. december 2014 Retsudvalgets spørgsmål 863, 866-867 og 869-870.

Spørgsmål 863 blev besvaret ved at citere Statsministeriets og Udenrigsministeriets udtalelser af henholdsvis 12. maj 2014 og 19. maj 2014.

Spørgsmål 866 og 870 blev besvaret ved en gengivelse af Københavns Politis udtalelser.

Spørgsmål 867 blev besvaret ved en gengivelse af Københavns Politis udtalelse med en tilføjelse vedrørende politilovens §§ 8, 5 og 4, stk. 2, og om at politiets beføjelser efter politiloven skal udøves inden for de rammer, som følger af grundloven og EMRK, herunder retten til ytringsfrihed og forsamlingsfrihed.

Spørgsmål 869 blev besvaret ved at henvise til svaret på spørgsmål 867.

3.1.4.10 Retsudvalgets spørgsmål 914-917

Retsudvalget bad den 14. april 2014 Justitsministeriet om svar på spørgsmål 914-917. Der blev igen spurgt til PETs sikkerhedsvurdering, men derudover angik spørgsmålene oplysninger om lydfiler, herunder om de blev båndet, og om ministeren ville

”oversende eventuelle lydfiler eller andet materiale vedrørende politiets radio-kommunikation i forbindelse med håndteringen af demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg i juni 2012 og under det kinesiske parlaments overhus’ besøg i 2013?”

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 16. december 2014, jf. nedenfor.

PETs bidrag af 22. maj 2014 til spørgsmål 917

Den 8. maj 2014 anmodede Justitsministeriet PET om et bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 917 om PETs sikkerhedsvurdering.

PETs juridiske chef Lykke Sørensen afgav den 22. maj 2014 følgende bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 917:

”PET kan henvise til besvarelsen at spørgsmål nr. 861 fra Folketingets Retsudvalg, hvoraf det fremgår, at der indenfor rammerne at en folketingsbesvarelse ikke kan gives yderligere oplysninger om PET’s trusselsvurdering i anledning af besøget i 2012.”

Bidraget var den 21. maj 2014 påtegnet af PET-chef Jens Madsen.

Vicepolitidirektør Anne Tønnes’ udtalelse af 8. juli 2014

Den 8. maj 2014 anmodede Justitsministeriet Rigspolitiet om bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917.

Forud for Justitsministeriets anmodning om svarbidrag havde vicepolitiinspektør Michael Vibe Kragh, Københavns Politi, i en intern redegørelse af 14. april 2014 oplyst blandt andet, at Københavns Politis lydfiler blev gemt i 3 år. Denne redegørelse blev den 15. april 2014 kl. 15.01 videresendt af sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, til politidirektør Thorkild Fogde, der ifølge oplysning fra Jesper Kofoed samme dag på kontorchef Anne Berg Mansfeld-Gieses initiativ havde haft en telefonsamtale med hende om spørgsmålene 914-917.

Justitsminister Karen Hækkerup har forklaret, at hun allerede i samrådet den 10. april 2014 blev spurgt, om man i forbindelse med retssagen havde sikret sig udskrift af den radiokorrespondance, der var foregået. Hun svarede, at hun gerne ville undersøge det nærmere og vende tilbage med et skriftligt svar. Efterfølgende blev det drøftet i Justitsministeriet, at det ikke var sket før, at man udleverede politiets interne radio-kommunikation, og at det var et principielt spørgsmål, om man skulle udlevere det til Retsudvalget. Det viste sig først senere, at dele af kommunikationen rent faktisk var gemt. Overvejelserne i Justitsministeriet løb hen over efteråret 2014. De principielle overvejelser gik blandt andet på, hvordan materialet i givet fald kunne udleveres og i hvilken form. Der måtte også tages hensyn til, at en offentliggørelse af indholdet måske kunne have sikkerhedsmæssige konsekvenser. Hun var ikke inde i detaljerne, men hørte blot, at det i princippet godt kunne lade sig gøre, da lyd materialet var gemt.

Kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at spørgsmålet om lydfiler kom op allerede under samrådet den 10. april 2014, fordi ministeren gav udtryk for, at man ikke kunne afvise, at der havde været enkelte episoder, hvor enkelte politifolk var gået for langt. Det var det, hun ønskede at orientere Thorkil Fogde om. Hun fik først at vide, at videregivelse af lydfilernes indhold højst sandsynligt ikke kunne lade sig gøre. Senere kunne det godt lade sig gøre, men det ville være teknisk vanskeligt og ressourcekrævende. Derefter kom der en løsningsmodel med meldeblanketter. Der var også principielle overvejelser om, hvorvidt det rejste spørgsmål om videregivelse af fortrolige oplysninger. I Justitsministeriet syntes de ikke, at løsningen med meldeblanketter var god, da den var for simpel. I hendes tid var Justitsministeriets holdning, at det var nærliggende, at Københavns Politi selv foretog en fuldstændig aflytning.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at Anne Berg Mansfeld-Giese ikke gav hende tilbagemelding om indholdet af samtalen med politidirektør Thorkild Fogde. Spørgsmålene var for hende nye i deres karakter og gav anledning til principielle overvejelser om, hvordan man skulle forholde sig til, at Retsudvalget ville have optagelser af tjenstlige samtaler.

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, fremsendte i mail af 9. maj 2014 Rigspolitiets anmodning til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi. I mailen, der blev sendt cc. til blandt andre politidirektør Thorkild Fogde, skrev Jesper Kofoed, at

”JMT har (af egen drift) telefonisk oplyst, at de fortsat overvejer, hvorledes spm. 916 – som er af principiel og potentielt banebrydende karakter – skal besvares. Besked herom vil tilgå os, når de har afsluttet deres overvejelser.”

I mail af 14. maj 2014 anmodede senioranklager Klaus Pedersen politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, om at blive ringet op vedrørende ”drøftelse af eventuel udlevering af lydfiler”, og i en intern mail af 26. maj 2014, der blev sendt til kolleger i Rigspolitiet, skrev politiassessor Birgitte Buch vedrørende besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917:

”Efter aftale med Direktionssekretariatet beror besvarelsen på en drøftelse direkte mellem Justitsministeriet og Københavns Politi i relation til principielle spørgsmål om udlevering af det ønskede materiale, herunder om det er til stede, kan det identificeres, eventuel sortering, omfanget mv.

Jeg har en aftale med Jakob Gøtze om, at jeg afventer disse drøftelser — og jeg har intet om tidshorizonten.”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, udarbejdede den 4. juni 2014 et notat om drøftelserne mellem Justitsministeriet og Københavns Politi:

”Jeg har d.d. talt med Louise Falkenberg, JM, om besvarelsen af REU 914-917, særligt 916 om udlevering af lydfiler.

JM overvejer fortsat det mere principielle spørgsmål, om lydfiler bør udleveres til Retsudvalget.

JM lægger vægt på, at lydfilerne ikke har indgået i rettens behandling af sagen vedrørende lovligheden af de administrative frihedsberøvelser. Retsudvalgets gennemgang af lydfilerne vil nemt kunne komme til at fremstå som en slags efterforskning. Vil endvidere meget let kunne afstedkomme en række spørgsmål vedrørende forståelse og tolkning af forskellige dele af kommunikationen, hvilket næppe er hensigtsmæssigt.

Mellemløsningen med at udlevere meldeblanketter nævnt. Jeg gjorde opmærksom på, at meldeblanketterne ikke er udfærdiget med henblik på offentliggørelse, men til internt brug. De vil derfor ligeledes meget let kunne afstedkomme en række spørgsmål vedrørende forståelse og tolkning af forskellige dele af kommunikationen, hvilket næppe er hensigtsmæssigt.

Jeg nævnte endelig, at en del af materialet formentlig vil kunne undtages aktindsigt i medfør af offentlighedsloven.

Aftalt at Københavns Politi afventer nærmere fra JM, inden spørgsmålene besvares.”

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, har forklaret, at han omkring sommeren 2014 drøftede spørgsmålene om lydfiles indhold med Louise Falkenberg, der dengang var souschef i Politikontoret, som gik på, at Københavns Politi mente, at en gennemlytning ville være for ressourcekrævende. Dette skulle efter hans opfattelse testes i bund. Desuden undrede han sig over, at Københavns Politi ikke også angav operationelle betænkeligheder, idet lydfilerne kunne indeholde oplysninger om, hvilke operationelle tiltag der blev foretaget ved statsbesøg. Han bad Louise Falkenberg om at rejse spørgsmålet over for Rigspoliet, også fordi man kunne komme i samme situation senere, hvor en gennemlytning af lydfiler måske ikke ville være helt så ressourcekrævende, og hvor det kunne virke mærkeligt at henvise til operationelle betænkeligheder, hvis de ikke også havde været fremsat i forbindelse med denne sag.

Vicepolitidirektør Anne Tønnes, Københavns Politi, sendte den 8. juli 2014 en udtalelse til Rigspoliet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917. I udtalelsen oplyste hun om lydfilerne, at radiokommunikationen til og fra KSN var optaget på lydfil, der opbevaredes i 3 år. Videre oplystes, at der for besøget i 2013 var cirka 100 timers KSN-radiokommunikation og formentlig et tilsvarende omfang for 2012. Med henvisning til, at det var et stort arbejde at gennemgå lydfilerne, og at lydfilerne måtte antages at indeholde oplysninger, som af polititaktiske grunde ikke burde komme til offentlighedens kendskab, sendte Københavns Politi i stedet i fortrolig form politiets meldeblanketter, hvori kommunikationen med KSN var beskrevet med stikord i oversigtsform og med angivelse af tidspunkter for forløbet, med oplysning om, at hvis Retsudvalget på det grundlag måtte ønske udvalgte passager af lydfilerne, ville Københavns Politi gennemgå disse lydfiler og foretage en afvejning af de nævnte hensyn.

Vedrørende spørgsmål 915 om, hvorvidt der under Københavns Byrets behandling af sagen om demonstrationerne under den kinesiske præsidents besøg blev anmodet om at få eventuelt materiale, der kunne belyse Københavns Politis radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af sagen, udleveret og fremlagt, oplyste vicepolitidirektøren:

”Ad spørgsmål 915:

Der har ikke i forbindelse med Københavns Byrets behandling af sagen vedrørende 6 personers eventuelle administrative frihedsberøvelse i medfør af politiloven været fremsat anmodning om fremlæggelse af materiale, der belyste Københavns Politis radiokommunikation i forbindelse med håndteringen af sagen, og et sådant materiale har ikke indgået i rettens behandling af sagen.”

Rigspoliet sendte ikke denne udtalelse videre til Justitsministeriet.

Af mail af 11. juni 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, fremgår, at Københavns Politi efter aftale med chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, afventede Justitsministeriets holdning til spørgsmålet om udlevering af lydfiler.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at Retsudvalget ham bekendt aldrig tidligere havde anmodet om at få den fulde radiokorrespondance fra Københavns Politi. Det gav anledning til en række overvejelser. Materialet kunne og måtte forventes at indeholde oplysninger, der af sikkerhedsmæssige grunde skulle behandles fortroligt, f. eks. om tjenstlige forhold, strategier mv. Retsudvalget spurgte tilsyneladende, fordi Retsudvalget ikke mente, at der tidligere var givet fyldestgørende svar, herunder på, om der forelå en generel instruks, men det kunne efter hans opfattelse belyses med identificering af betjentene. Hans personlige holdning var, at afgivelse af den fulde radiokorrespondance til Retsudvalget ville være et for vidtgående skridt og i øvrigt ville det være meget ressourcekrævende også i lignende fremtidige sager. Man kunne hævde, at Københavns Politi var inhabil i denne afgørelse. Han nævnte derfor sin holdning og sine principielle overvejelser for Rigspolitietschefen. Derefter skete der ikke noget et stykke tid, før Københavns Politi besluttede at svare Rigspolitiet og Justitsministeriet ud fra offentlighedslovens grundprincipper den 8. juli 2014.

Politidirektør Thorkild Fogdes supplerende udtalelse af 16. september 2014

MF og formand for Retsudvalget Karina Lorenzen Dehnhard skrev den 12. august 2014 til ministersekretær Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, og rykkede Justitsministeriet for svar.

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, sendte den 19. august 2014 en mail til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, vedhæftet Københavns Politis udtalelse af 8. juli 2014 om politiets interne radiokommunikation. I mailen oplyste han, at udtalelsen ikke var gået videre fra Rigspolitiet til Justitsministeriet og spurgte:

”Har du drøftet det med JMT inden afsendelsen, herunder navnlig spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle medsende meldeblanketter eller afvise helt og holdent (spm. 916).”

Politidirektør Thorkild Fogde svarede den 23. august 2014, at han havde godkendt svarudkastet, men ikke drøftet sagen med Justitsministeriet, idet han ville overlade den del til Rigspolitiet.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, sendte den 4. september 2014 PETs svarbidrag af 22. maj 2014 til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi.

I mail af 5. september 2014 til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, meddelte sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi:

”- Jeg har aftalt med JMT, at vores meldeblanketsløsning på radiokommunikationsspørgsmålet er OK, så kan du ikke asap få afklaret de spørgsmål, som B. Buch havde til blanketterne. Samtidig havde JMT fra samtaler med dig fået det indtryk, at enkelte passager i meldeblanketterne kunne føre til fejlslutninger – du havde nævnt et par eksempler til L. Falkenberg – så de vil meget gerne have at disse tages ”up front” i vores bidrag. Du må derfor meget gerne gennemgå blanketterne med henblik på afdækning af disse og så skrive et lille supplement til det svar vi allerede har afgivet (eller måske skal vi oversende et nyt samlet svar, det må vi lige kigge på). Karina Lorentzen er ved at blive utålmodig og lugter ”rævekager” (som jo ikke er der, så vil skal være færdig med sagen herfra i løbet af næste uge.)
...”

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, afgav den 16. september 2014 en supplerende udtalelse til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af samrådsspørgsmålene 914-917, hvori han oplyste, at det nu var oplyst, at den egentlige kommunikation udgjorde en mindre del af de tidligere oplyste 2 x 100 timers lydoptagelse fra KSN, men at det var nødvendigt at gennemlytte hele lyd materialet, for at overføre det relevante til et eksternt elektronisk medie. Videre bemærkedes:

”... at der i gengivelsen af kommunikationen i meldeblanketterne gentagne gange forekommer oplysninger om observation af personer, der er i besiddelse af flag eller iført gule t-shirts. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet i forbindelse med afviklingen af besøget var opmærksomme på mulige demonstranter. Formålet hermed var naturligvis ikke at forhindre de pågældende i at demonstrere ved f. eks. ved at fremvise flag, men at politiet naturligt har haft særlig opmærksomhed rettet mod personer, der på forskellig vis måtte formodes at være i opposition til det kinesiske styre, og således kunne udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko. Hertil kommer, at demonstranter typisk blev anvist særligt på forhånd udpegede demonstrationsområder, jf. senest Københavns Politis svarbidrag af 25. april 2014 af REU 853 (alm. del), der vedlægges.”

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han går ud fra, at den supplerende udtalelse er udarbejdet af Ledelsessekretariatet og Beredskabsenheden i

forening. De politioperative oplysninger må komme fra Beredskabsenheden. Meldeblanketterne omtaler ikke fratagelse af flag. Der er ikke noget bemærkelsesværdigt i, at det af radiokommunikationen fremgår, at man havde spottet demonstranter. Det var lidt mere usædvanligt, at det blev nævnt, at demonstranterne var fra Frit Tibet, men herom kan der være en god forklaring fra Beredskabsenheden. Når man taler om sikkerhedsrisiko, er det ikke nødvendigvis en livstruende sikkerhedsrisiko. Der er selvfølgelig også mellemfaser, som politiet også varetager.

Justitsministeriets interne høring af Stats- og Menneskeretskontoret

Den 17. september 2014 skrev Lasse Boje Nielsen, souschef i Justitsministeriets Statsrets- og Menneskeretskontor, til chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor:

”Vi bliver nødt til at skrive lidt om i bidraget fra Københavns Politi, men skal nok få kigget på det hurtigst muligt. Det kan desværre ikke udelukkes, at vi kommer til at åbne en ny flanke, da vi overvejer, om vi er nødt til at nævne EMRK artikel 10 (viften med flag er en ytring, fjernelse af (mand med) flag er et indgreb).”

I en opfølgende mail af 30. september 2014 til chefkonsulent Louise Falkenberg skrev souschef Lasse Boje Nielsen:

”Jacob kommer lige forbi, men jeg kan afsløre, at vi er landet på ”den operative model.”

Eg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at der i ”den operative model” formentlig blot ligger, at det er Justitsministeriet, der udtaler sig om jura, mens Københavns Politi udtaler sig om det faktuelle og operative.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at der var kommet et bidrag fra Københavns Politi, som også redegjorde for grundloven og det juridiske grundlag. Det blev sendt til Statsretskontoret. Den ”operative model”, som Lasse Boje Nielsen anbefalede, var at svare på det, der blev spurgt om, og det var, hvornår man efter Københavns Politis opfattelse var en demonstrant. Dette var beskrevet i den sidste del af Københavns Politis bidrag. Den øvrige del af Københavns Politis bidrag, der handlede om jura, blev således skåret fra, inden der blev svaret til Folketinget.

Rigspolitiets bidrag af 13. oktober 2014 til Justitsministeriet

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, fremsendte den 1. oktober 2014 en mail til sekretariatschef Lise Fink, politiinspektør Allan Bent Nyring og politifuldmægtig Ni-

na-Maria Hansen, alle Rigspolitiet, med endeligt udkast med bilag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917, idet hun i mailen oplyste, at

”Den seneste oplysning er, at der reelt ikke er tale om 2 x 100 timers tale, men om en mindre del af tale spredt over en 100 timers optagelse, hvor resten af båndet er blankt. Denne oplysning er ny og er først tilgået Rigspolitiet i dag, jf. vedlagte notits. Den er nu indarbejdet i besvarelsen.
...”

Rigspolitiet bad i mail af 3. oktober 2014 Københavns Politi om bemærkninger til udkastet.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, svarede den 9. oktober 2014 Rigspolitiet, at Københavns Politi kunne godkende Rigspolitiets udkast med en enkelt bemærkning om tilføjelse af ordene ”uddrag af” vedrørende oplysningen om, at kommunikationen med KSN var gengivet i meldeblanketterne.

Direktør i Rigspolitiet Svend Larsen fremsendte derefter den 13. oktober 2014 til Justitsministeriet sit bidrag til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917. Bidraget var i al væsentlighed en gengivelse af det, Københavns Politi havde anført i sine ovenfor citerede udtalelser af 8. juli 2014 og 16. september 2014 og med indføjelse af rettelsen i mailen af 9. oktober 2014 fra senioranklager Klaus Pedersen.

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at Rigspolitiet ikke havde nogen anden rolle i dette end, hvad der var sædvanligt. Rigspolitiet var altid orienteret om Københavns Politis bidrag og blev på den måde involveret i sagen, men kun fordi Rigspolitiet stod for ekspedition af sagerne. Rigspolitiet havde ingen principiel holdning til, om lydfilerne måtte udleveres. Det måtte Justitsministeriet tage stilling til. Hun erindrer ikke at have læst Københavns Politis supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmål 914-917 af 16. september 2014, men det kan hun godt have gjort. Når hun ser det i dag, erindrer hun ikke, om hun gjorde sig tanker om det, men politiets ageren, som den fremgik af meldeblanketterne, måtte selvfølgelig ikke have til formål at forhindre demonstrationer.

Politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, NBC, har forklaret, at Klaus Pedersen telefonisk orienterede hende om, at der var tale om et meget stort materiale, vistnok 2 x 100 timers samtale. Beslutningen om, hvorvidt lydfilerne skulle udleveres eller ej, lå ikke hos hende. Hun videresendte blot det udkast til svar, der var modtaget fra Københavns Politi, og overlod til andre, hvordan det skulle håndteres. Hun deltog ikke

i nogen af de senere møder i først Rigspolitiet og derefter i Justitsministeriet. Hun blev heller ikke orienteret om indholdet af drøftelserne.

Politidirektør Thorkild Fogdes supplerende bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 916 af 26. november 2014

Den 13. oktober 2014 sendte fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, en mail til afdelingschef Carsten Kristian Vollmer, Justitsministeriet, hvori han under bullits ”om kritiske sager lige nu” skrev:

”• Tibet-sagen (er ikke tryk ved, at Københavns Politi har givet os det fulde billede indtil nu...)”

På Justitsministeriets sag er akteret Esben Hauglands håndskrevne notatark om afskrift af lydfiler fra politiets interne radiokommunikation i forbindelse med de kinesiske besøg i hvert af årene 2012, 2013 og 2014. Notatarket vedrører perioden fra 23. oktober 2014 til 5. november 2014. Det fremgår heraf, at Esben Haugland den 23. oktober 2014 talte med direktør i Rigspolitiet Svend Larsen om bidraget til svar på spørgsmål 914, og at Esben Haugland oplyste, at det var Justitsministeriets opfattelse, at Københavns Politi burde afsætte de nødvendige ressourcer til at gennemgå optagelserne, således at

”vi på et fuldt oplyst grundlag kan forsikre FT om, at der ikke ”fra højeste sted” (som det fremgår visse steder i medierne) er givet ulovlige ordrer om at beslaglægge flag m.v.”

Videre oplystes det i notatet:

”Jeg har i forbindelse med Politikontorets temadag d. 31/10-14, hvor vi besøgte KBH’s Politi, bl.a. fået forevist KSN og meldeblanketsystemet. Forhørte mig også om, hvorledes radiokommunikationen lagres. Kunne på den baggrund forstå, at det ville være væsentlig mere ressourcekrævende at gennemgå radiokommunikationen ift. spm 914 (REU Alm. Del) end (2x) 100 timer, da der optages på flere frekvenser samtidigt.
...”

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han havde svært ved at se det principielle, særligt når Københavns Politi var indstillet på at udlevere meldeblanketterne, der var lige så interne som lydfilerne. Han studsede over flere ting i Københavns Politis bidrag. Det var en misforståelse, når det blev oplyst, at internt materiale ikke var undergivet aktindsigt. Det var også uklart, om oplysningen om, at en gennemlytning ville tage 2 x 100 timer kunne passe, herunder

om der kunne spoles hen over de tomme steder på lydfilen. Ressourcemæssigt lå opgaven umiddelbart indenfor skiven af, hvad man normalt afsætter af ressourcer til besvarelse af et folketingssspørgsmål. Bemærkningen om fortrolige oplysninger undrede ham også, for det sker dagligt, at der gives fortrolige oplysninger til Folketinget. Det principielle lå i, om man skulle fravige hidtidig praksis. Han mente, at man burde gennemlytte lydfilerne og svare skriftligt på baggrund af det, man havde hørt. En oversendelse af lydfilerne ville have brudt med hidtidig praksis. Han forelagde situationen for afdelingschef Carsten Kristian Vollmer, og de var enige om, at det var en ny situation, at det ville tage længere tid end 2 x 100 timer at gennemgå lydfilerne, og at de ikke kunne bruge Københavns Politis bidrag af 13. oktober 2014. De enedes om at indkalde Rigspolitiet og Københavns Politi til et møde. På mødet skulle de juridiske tvivl afklares og Københavns Politi skulle forklare, hvorfor de havde skønnet så forkert vedrørende tidsforbruget.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at han ikke erindrer at være gjort bekendt med indholdet af den samtale, der den 23. oktober 2014 fandt sted mellem Esben Haugland, Justitsministeriet, og Svend Larsen, Rigspolitiet. Han husker ikke, om Rigspolitiet bad Københavns Politi om at gennemgå lydfilerne. Det har man næppe gjort, når det som nævnt i den senere besvarelse til Folketinget ville tage 750 timer. Københavns Politis beregning af ressourceforbruget blev lagt til grund. Københavns Politi havde ret fyldigt beskrevet beregningen, og Rigspolitiet havde hverken grundlag for at tilsidesætte beregningen, eller for nærmere at spørge ind til skønnet.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at hun først blev koblet på denne sag senere, og det var primært, fordi hun skulle til møde i Justitsministeriet den 5. november 2014 i anden anledning.

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, skrev den 30. oktober 2014 til politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, og orienterede ham om Justitsministeriets holdning til meldeblanketløsningen:

”EHs [Esben Haugland] grundlæggende holdning er den, at meldeblanketter er internt materiale, som vi ikke bør sende i REU. I stedet bør vi anvende en løsning, som tidligere har været anvendt (i forbindelse med 1 skriftligt materiale så vidt jeg forstod), nemlig at vi siger, at de ikke kan få hverken meldeblanketter eller radiokommunikation, men at vi har været det igennem uden at finde noget ”problematisk”

I mailen til Thorkild Fogde oplyste Jesper Kofoed, at denne holdning gav anledning til flere spørgsmål, som han redegjorde for, og foreslog, at de talte om. Med mailen

fulgte senioranklager Klaus Pedersens ”Notat vedr. lydfiler fra KSN”, der er dateret den 30. oktober 2014, og som indeholdt en gengivelse Københavns Politis bidrag af 8. juli og 16. september 2014 og af redegørelser fra medarbejdere i Vagtcentralen, der havde dannet grundlag for disse bidrag.

Som opfølgning på sit notat, og efter at fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, den 4. november 2014 havde besøgt Københavns Politis Vagtcentral, indhentede senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, den 4. november 2014, en supplerende udtalelse til brug for et møde i Justitsministeriet den 5. november 2014 fra vicepolititiinspektør Michael Vibe Kragh, der den 5. november 2014 svarede blandt andet:

”Der er som nævnt tale om ca. 121 timer fordelt på de to statsbesøg.

...

Der kan derfor tages udgangspunkt i, at 5 borde skal lyttes igennem i det anførte tidsrum.

...

Det samlede skøn antages at ligge på et forholdstal, der hedder 1 til 2 - i perioder 1 til 3.

Det skal forstås således, at for hver time, der skal gennemgås, vil tidsforbruget være 2 til 3 timer.

Man kunne forestille sig en løsning, hvor man opdelte det samlede tidsrum og kun gennemlyttede niveau 2 perioderne i første omgang.

Det skal sluttelig anføres, at medarbejdergruppen, der kan udføre dette arbejde, er begrænset til under 10. De fleste befinder sig i skiftetjeneste, idet der af servicetekniske årsager altid skal være en teknikoperatør på Vagtcentralen.”

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at Justitsministeriet ikke var begejstret for Københavns Politis løsningsmodel. De var også uenige i, at der skulle tages afsæt i offentlighedsloven, der ikke gjaldt i forhold til Retsudvalget. I Justitsministeriet mente de, at det ville være forkert at henvise til principperne i offentlighedsloven ved besvarelsen. Der var drøftelser mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi, men det foregik på sekretariatsniveau. Justitsministeriet ønskede en garanti for, at der ikke var noget at komme efter. En sådan garanti kunne i sagens natur ikke gives, da der ved en gennemlytning af mange dages radiokommunikation meget let kunne overses noget og desuden kunne indholdet give anledning til fortolknings spørgsmål.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917 trak ud, fordi man var betænkelig ved, at Retsudvalget ved større begivenheder fremover skulle kunne bede om at få politiets interne radiokommunikation. Det rejste principielle betænkeligheder, og de kunne heller ikke 100 % garantere at få det hele med.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har i sit håndskrevne notatark om afskrift af lydfiler noteret om mødet den 5. november 2014:

”Holdt møde med Pernille Breinholdt Mikkelsen, RP, Mette Kreiborg, RP, Lise Fink (RP), Klaus Pedersen (KBH Politi) og LFA (JM) d. 5/11-14:

...

RP og KBH Politi var enige om, at f.eks. lydoptagelser ville kunne gives til DUP, hvis der kom en anmodning herom (her vil DUP i praksis kunne være ret specifikke i forhold til, hvad man ønsker at se). Der har været indgivet klage til DUP i denne sag, men klagen er afvist som for ukonkret. DUP har heller ikke bedt om materiale. Det har KBH BR i øvrigt heller ikke.

...

Enighed om, at JM får et nyt bidrag, som i højere grad beskriver, hvad KBH Politi og RP har oplyst om på mødet.

...

Sagt, at jeg forventer, at bidraget er klar så betids, at vi kan svare i november 2014 (og ikke i fortrolig form).”

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at det på mødet den 5. november 2014 blev oplyst, at meldeblanketterne ikke gengav den fulde kommunikation. Det gjorde de også opmærksom på i svaret. Han vidste det også i forvejen fra besøget i KSN. Han vidste også, at der tillige var kommunikeret pr. mobiltelefon. Meldeblanketterne var det bedste, man umiddelbart kunne give. Han var sådan set svært begejstret for løsningen, men ikke med, at der ikke i bidraget var taget højde for, at der ikke juridisk skulle sondres mellem meldeblanketterne og lyd-filerne. Begge dele var juridisk set internt materiale. Generelt er det sådan, at hvis et folketings svar vil kræve meget store ressourcer, og det sker jævnlige, må man forklare Folketinget om ressourceforbruget, og at man derfor ikke kan svare, men man bør i stedet gøre, hvad man kan i øvrigt for at svare på spørgsmålet. Man kunne i hvert fald sige, at man ikke umiddelbart havde fundet anledning til at anvende 750 timer på en gennemlytning, og faktisk lå der i spørgsmålet, at andet materiale kunne bruges. Meldeblanketterne kunne bruges dels til at udfinde de interessante episoder og dels til at belyse, hvad KSN havde været inddraget i. Klaus Pedersen og Jesper Kofoed gav ikke indtryk af, at de havde kendskab til indholdet af lydfilerne på det tidspunkt. Man talte ikke om, hvorvidt det i forbindelse med det kommende bidrag

skulle tjekkes, at der ikke var noget at komme efter. Københavns Politi skulle ikke selv gå ned og lytte på bestemte tidspunkter i lydfilerne. Der blev ikke talt om, at Københavns Politi skulle lytte til udvalgte tidspunkter på lydfilen af egen drift.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun deltog i en del af mødet i Justitsministeriet den 5. november 2014 om lydfilerne. Esben Haugland, der var tiltrådt som kontorchef i Politikontoret den 1. september 2014, havde en faglig baggrund indenfor forvaltningsretten, og han tilkendegav, at det modtagne bidrag fra Københavns Politi, der havde en forvaltningsretlig karakter, ikke var helt korrekt. De talte endvidere om, at der var beskrevet noget teknisk, som måtte forklares nærmere. Man ønskede derfor et nyt bidrag, hvor alt blev foldet ud. Det blev ikke på dette møde drøftet, om Københavns Politi burde afsætte de fornødne ressourcer til at gennemlytte lydfilerne, men hun forlod mødet på et tidspunkt, og emnet kan derfor være blevet drøftet.³

Sekretariatschef Pernille Breinholdt Mikkelsen, Rigspolitets Direktionssekretariat, har forklaret, at Esben Haugland ringede og bad om et møde. Han ville have præciseret, hvilke problemer Københavns Politi så med hensyn til lydfilerne. Der blev talt mere om det tekniske end om lydfilernes indhold. Hun erindrer ikke, om oplysningerne om indholdet af meldeblanketterne i Københavns Politis supplerende redegørelse af 16. september 2014 blev drøftet på mødet. Hun blev bekendt med Justitsministeriets holdning, hvorefter Københavns Politi burde afsætte de nødvendige ressourcer til at gennemlytte lydfilerne, på mødet 5. november 2014 eller umiddelbart forinden. Hun erindrer det ikke, men går ud fra, at Rigspolitiet inden mødet formidlede Københavns Politis holdning til Justitsministeriet.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at mødet i Justitsministeriet den 5. november 2014 handlede om hele teknik- og resourcedelen. Udover radiokommunikationen var der også telefonsamtaler, hvis indhold ikke var gemt. Justitsministeriet ville have et nyt bidrag fra Københavns Politi om det. Københavns Politi deltog samme dag i et formøde til mødet i Justitsministeriet i Rigspolitiet.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitets Direktionssekretariat, skrev den 10. november 2014 til sekretariatschef Jesper Kofoed og senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, og bad om et supplerende bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmål 916, hvori der skulle redegøres for mulighederne for identifikation

³ Advokat Karen-Margrethe Schebye er fremkommet med bemærkninger hertil i bilag 15. Bemærkningerne er kommenteret af kommissionen i bilag 16

af den egentlige kommunikation og overførelse til et elektronisk medie, herunder for et estimeret tidsforbrug.

I svarmail af 12. november 2014 til senioranklager Klaus Pedersen oplyste specialkonsulent Karsten Højgaard, Københavns Politi, herefter, at den samlede ressourceanvendelse ville udgøre ”ca. 750 timer”.

Den 26. november 2014 afgav politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, følgende bidrag til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 916. I bidraget var en beskrivelse af KSNs funktioner og oplysning om, at KSN under besøget havde været aktiv i sammenlagt cirka 121 timer fordelt med godt 46 timer i 2012 og godt 75 timer i 2013. Efter en beskrivelse af fremgangsmåden ved fremfinding og bearbejdning af dette lydmateriale blev det skønnede tidsforbrug i forbindelse hermed anslået til 750 timer. Bidraget indeholdt endvidere en gengivelse af uddrag af meldeblanketterne for 15. og 16. juni 2012, og det oplystes:

”... at der ikke i meldeblanketterne er oplysninger om, at der fra KSN skulle være udstedt generelle forholdsordrer om, at demonstranter skulle fratages tibetanske flag og lignende symboler. Der forekommer dog enkelte passager, hvor personer med tibetanske flag og lignende omtales.

...

Som anført i tidligere svarbidrag af 16. september 2014 forekommer der gentagne gange oplysninger om observation af personer, der er i besiddelse af flag eller iført gule t-shirts. Det bemærkes i den forbindelse, at politiet i forbindelse med afviklingen af besøget var opmærksomme på mulige demonstranter. Formålet hermed var naturligvis ikke at forhindre de pågældende i at demonstrere ved f. eks. ved at fremvise flag, men at politiet naturligt har haft særlig opmærksomhed rettet mod personer, der på forskellig vis måtte formodes at være i opposition til det kinesiske styre, og således kunne udgøre en potentiel sikkerhedsrisiko. Hertil kommer, at demonstranter typisk blev anvist særligt på forhånd udpegede demonstrationsområder, jf. senest Københavns Politis svarbidrag af 25. april 2014 af REU 853 (ikke endeligt besvaret).
...”

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i en rapport af 18. januar 2016 vedrørende omfanget af politiets interne radiokommunikation oplyst, at omfanget af al radiokommunikation i perioderne skønsmæssigt er 800 timer.

Rigspolitiets bidrag af 27. november 2014 til Justitsministeriet vedrørende spørgsmål 914-917

Rigspolitiet mailede herefter den 27. november 2014 et bidrag til Justitsministeriet til brug for besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 914-917.

Bidragene til spørgsmål 914, 915 og 917 var en gengivelse af Københavns Politis udtalelse af 8. juli 2014, mens bidraget til spørgsmål 916 var et citat af Københavns Politis udtalelse af 26. november 2014.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at bidraget af 27. november 2014 var den rigtige måde at håndtere sagen på. Det var den rigtige juridiske ramme og inden for den praksis, der var vedrørende internt materiale, at svare på den måde, de gjorde.

Justitsminister Mette Frederiksens svar til Retsudvalget den 16. december 2014 på spørgsmål 914-917

I Justitsministeriet pågik fortsat overvejelser om besvarelsen af spørgsmål 914-917. Herunder var der den 10. december 2014 følgende e-mailkorrespondance mellem afdelingschef Jens-Christian Bülow og fg. kontorchef Esben Haugland, begge Justitsministeriet:

”

Kære JC. Du siger til, hvis du vil tale om Tibet igen? Mvh Esben”

”Jeg frafalder min tanke om at tilføje noget om efterforskningshensyn eller operative hensyn, eftersom JM ikke rigtigt siger noget i svaret, så det kan komme til at virke for påfaldende. Og hvis andre hensyn gør sig gældende en anden gang, så gør de det og må håndteres på det tidspunkt. Som jeg ser det udestår derfor blot de par ting, som jeg talte med Louise om, for, at de kan lægges videre.

JC”

”OK - vi kan lige tale om det i morgen.

...

Esben Haugland”

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, har forklaret, at han tænkte, at det alligevel ville se for mystisk ud, at oplysningen om, at lydfilerne kunne indeholde oplysninger, der af efterforskningshensyn ikke burde være offentlige, kom direkte fra Justitsministeriet, når Københavns Politi ikke selv havde påpeget det.

Eg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at "igen" refererede til, at Jens-Christian Bülow allerede havde talt med Louise Falkenberg om nogle statsretlige emner. Jens-Christian Bülows svar omhandlede, så vidt han husker, hvorvidt Jens-Christian Bülow havde overvejet, om man allerede skulle sige, at der var oplysninger i lydfilerne, der ikke ville kunne gives til Retsudvalget, uden at der blev stillet krav om fortrolighed. Jens-Christian Bülow frafaldt synspunktet igen. Man drøftede ikke, hvad der eventuelt kunne være fortroligt, men f.eks. kunne det være omtale af polititaktiske, specificerede manøvrer, hvoraf det kunne udledes, hvordan Københavns Politi operationelt arbejdede. Efter mailudvekslingen afgav han sagen til Jens-Christian Bülow, der gik til Carsten Kristian Vollmer, som gik til ministeren.

Justitsminister Mette Frederiksen har forklaret, at hun ikke erindrer, at man i Justitsministeriet i december 2014 skulle have haft overvejelser med hensyn til rigtigheden af de tidlige afgivne svar, eller at man skulle have været irriteret over, at der fremkom nye oplysninger fra Københavns Politi. Hun erindrer ikke at være blevet inddraget i overvejelser om, hvor mange ressourcer Københavns Politi skulle afsætte til at gennemlytte lydfilerne. Hun husker ingen specifik drøftelse om radiokommunikationen. Det er før forekommet, at man undlader at svare ud fra en ressourcebetragtning. Der foretages en konkret vurdering.

Justitsminister Mette Frederiksen's besvarede skriftligt den 16. december 2014 Retsudvalgets spørgsmål 914-917 ved citat fra Rigspolitiets udtalelse af 27. november 2014 og, for så vidt angår spørgsmål 917, ved tillige at henvise til svaret på spørgsmål 861 af 11. april 2014.

At der på dette tidspunkt var fremsat anmodning om edition vedrørende lydfilerne under sagens behandling for Østre Landsret, blev ikke omtalt. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke foreligger oplysning om, at Københavns Politi eller Rigspolitiet videregav information herom til Justitsministeriet.

3.1.4.11 Om identifikation af politifolk, videomateriale fra Støttekomitéen for Tibet og Justitsministeriets orientering til Folketingets Retsudvalg af 18. september 2015 om oplysninger på lydfiler

Ifølge oplysninger fra Københavns Politi var der fra foråret 2014 og frem forsøg på at identificere de politifolk, der havde været til stede i Kongens Have. Først da senioranklager Klaus Pedersen viderebragte nogle oplysninger til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen den 6. februar 2015 om bemanningen i Kongens Have, og Mogens Norup Lauridsen den 9. februar 2015 skrev til i alt 24 polititjenestefolk med anmodning om bistand til identifikation af tre betjente på et vedhæftet foto, kom der den 10. februar 2015 positivt svar fra politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politiassistent

Jacob Møller Andersen. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen videregav oplysningerne først til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, og derefter den 23. marts 2015 til senioranklager Klaus Pedersen.

Som omtalt under afsnit 3.1.2.2 havde Claus Hjelm Olsen derefter den 24. marts 2015 en telefonsamtale med politiassistent Jacob Møller Andersen, hvorunder politiassistenten ifølge referatet forklarede blandt andet, at det var blevet meldt ud, at demonstranter med tibetanske flag eller tilsvarende rekvisitter skulle placeres, så præsidenten ikke kunne se det, og at han fik besked på at tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot, hvorefter han og kollegerne rettede henvendelse til den pågældende og bad ham tage flaget væk.

Politidirektør Thorkild Fogde, der havde rykket for identifikationen, blev orienteret om identifikationen af politiassistenterne Pelle Lykke Nielsen og Jacob Møller Andersen ved chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensens mail af 28. april 2015.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, han ikke har belæg for at sige, at der ikke blev iværksat tilstrækkelige initiativer, selvom politifolkene først blev identificeret i starten af 2015. Han rykkede flere gange, men det var hans indtryk, at der blev lagt et stort arbejde i identifikationen. Da han den 28. april 2015 fik besked om identifikationen, tog han blot oplysningen ad notam. Jacob Møller Andersens mail af 26. maj 2015, jf. afsnit 3.1.2.2, dukkede først op i forbindelse med anmeldelsen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 28. september 2015.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at politidirektør Thorkild Fogde rykkede for svar vedrørende identifikationen, men det var først hans mail til Mogens Norup Lauridsen af 6. februar 2015, der gav resultat i sagen. Han videresendte navnene på de to politiassistenter til Kammeradvokaten samme dag, han modtog dem. Han ved ikke, om Kammeradvokaten har talt med begge, men kun Pelle Lykke Nielsen blev indkaldt som vidne i ankesagen. Han ved heller ikke, om Kammeradvokaten modtog Jacob Møller Andersens mail af 26. maj 2015 om, at ”flaget skulle væk”. Han har ikke før gennemgang af dokumenterne fra kommissionen set mailen og mener heller ikke, at andre i Ledelsessekretariatet har set denne mail.

Videomateriale fra Støttekomitéen for Tibet

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, videresendte den 4. februar 2015 mailen af 16. april 2014 med links til offentligt tilgængeligt videomateriale fra formanden for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen til fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, der samme dag skrev i en notits:

”Souschef Louise Falkenberg har i dag oplyst mig om, at hun er blevet opmærksom på, at henvendelsen af 16. april 2014 fra Anders Højmark Andersen ikke er blevet besvaret, og at den burde have været håndteret inden besvarelserne af de spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg om politiets håndtering af de kinesiske statsbesøg, som Justitsministeriet afgav i december 2014.

Uden at have studeret de videoer, som der linkes til i henvendelsen, kan det således ikke udelukkes, at det kunne have haft en betydning for de bidrag fra Rigspolitiet (og Københavns Politi), som Justitsministeriet indhentede til brug for besvarelserne. Det vurderes dog ud fra beskrivelserne af videoerne i henvendelsen ikke som sandsynligt.

Jeg har i dag forelagt sagen for afdelingschef Jens-Christian Bülow, som resolverede, at henvendelsen skal sendes til Rigspolitiet (og Københavns Politi) med anmodning om at det vurderes, om henvendelsen giver anledning til ændringer i de modtagne svarbidrag, således at Retsudvalget kan blive orienteret, hvis dette måtte være tilfældet.”

Støttekomitéens mail blev herefter sendt til Rigspolitiet med anmodning om at vurdere, hvorvidt mailen og videomaterialet gav anledning til en ændret vurdering af de svarbidrag, Rigspolitiet tidligere havde fremsendt til brug for besvarelse af spørgsmål fra Retsudvalget. Rigspolitiet videresendte den 5. februar 2015 såvel støttekomitéens mail som Justitsministeriets anmodning til Københavns Politi, og internt i Københavns Politi blev støttekomitéens mail og Justitsministeriets anmodning samme dag videresendt fra senioranklager Klaus Pedersen til blandt andre politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitidirektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, sekretariatschef Jesper Kofoed og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen.

I et svar til politidirektør Thorkild Fogde oplyste Klaus Pedersen den 5. februar 2015:

”Det er ikke til at sige, om der er noget nyt i det.

Der er 19 links til videoklip, der ligger på youtube og andre steder. Nogle links indeholder ifølge mailen flere klip.

Det er ikke materiale, der har været os bekendt tidligere – bortset fra, at en del af optagelserne formentlig er identiske med de klip, som Claus Bonneze foreviste under retssagen.

Men det bliver et ret omfattende arbejde at gennemse optagelserne og sammenholde med samtlige REU-svar vi har afgivet vedr. Kina-besøgene i 2012 og 2013.”

Politidirektør Thorkild Fogde svarede hertil samme dag, at senioranklager Klaus Pedersen skulle tage en dialog med Justitsministeriet om sagen.

Den 18. september 2015 skrev specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, til Louise Falkenberg i Justitsministeriet og bad hende give ham et kald.

Chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at hun først blev opmærksom på støttekomitéens henvendelse i forbindelse med en oprydning i februar 2015 i nogle af de konkrete henvendelser, som var tildelt hende. Henvendelsen burde hun have håndteret tidligere, og hun underrettede derfor straks Esben Haugland. Hvis hun havde været opmærksom på indholdet tidligere, ville hun ikke have været i tvivl om, at Københavns Politi skulle have været hørt. At mailen er stilet til ministeren, betyder ikke nødvendigvis, at den oprindelige mail også er sendt til ministeren. Der lå ikke en to år ældre og tilsvarende henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet på denne sag.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han ikke ved, om justitsminister Karen Hækkerup tilbage i april 2014 blev orienteret om henvendelsen. Louise Falkenberg forelagde sagen for ham, og hun fortalte, at henvendelsen ikke var besvaret på grund af en ekspeditionsfejl i hendes sagsstyring. Det var aldrig før sket for hende, selvom hun modtog rigtig mange borgerhenvendelser. Der var over 5.000 borgerhenvendelser på de 1½ år, han var i Politikontoret. Mange henvendelser var stilet personligt til ministeren. De blev alle visiteret i ministersekretariatet. Det ville ikke være usædvanligt, at ministersekretæren visiterede en sådan henvendelse til fagkontoret udenom ministeren. Han blev ikke kontaktet af Københavns Politi om sagen. I givet fald havde han helt sikkert skrevet et notat. Han ved, at Louise Falkenberg rykkede Københavns Politi flere gange.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, har forklaret, at han resolverede, at Københavns Politi skulle høres gennem Rigspolitiet. Københavns Politi havde beskrevet et forløb, og hvis nogen mente, at tingene var sket på en anden måde, var det naturligt at spørge Københavns Politi herom. Han ved ikke, om der efterfølgende var en dialog mellem Københavns Politi og Justitsministeriet.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at han fandt det naturligt, at det var Københavns Politi, der gennemgik links'ene. Han modtog ikke noget svar fra Klaus Pedersen, før kommissionen blev nedsat. Han

kan ikke huske, hvad hans mail af 18. september 2015 til Louise Falkenberg vedrørte, men han formoder, at det blot var en melding om, hvor langt man var kommet i processen med at gennemse de tilsendte videoklip, for den 18. september 2015 havde Københavns Politi fortsat ikke forholdt sig til videoklippenes indhold. De skulle gennemses og sammenholdes med alt det, der tidligere var svaret. Han havde daglig kontakt med Louise Falkenberg om en række sager, som de samarbejdede om.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han ikke husker præcis, hvornår han fik kendskab til støttekomitéens mail af 16. april 2014 til Justitsministeren med diverse links. Den var svær at besvare. Der var cirka 20 links i mailen. Linksene virkede ikke direkte, men det lykkedes at se de fleste. De skulle alle relateres til de enkelte hændelser. Indholdet skulle derefter sammenholdes med, hvad der tidligere var svaret. Det var derfor en stor opgave, og det tog lang tid at få henvendelsen besvaret.

Justitsminister Mette Frederiksen har forklaret, at hun ikke erindrer at være blevet orienteret om støttekomitéens henvendelse. Det ville i givet fald have været atypisk. Der kom ganske mange borgerhenvendelser til Justitsministeriet. Hun erindrer heller ikke at være blevet orienteret om, at der ikke var svaret på henvendelsen, og heller ikke om Jens-Christian Bülow's beslutning af 4. februar 2015 om, at Københavns Politi skulle høres.

Senioranklager Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015 og notater af 30. juli og 10. september 2015 om lydfilerne

Østre Landsret imødekom ved kendelse af 29. april 2015 en begæring fra advokat Claus Bonnez om editionspålæg til Københavns Politi. I henhold til landsrettens kendelse pålagdes det Københavns Politi

”at udlevere kopi af lydfiler fra politiets radiokorrespondance og meldeblanketter m.v., den 15. juni 2012... dog således at det overlades til Københavns Politi at træffe bestemmelse om, hvorledes anmodningen praktisk kan imødekommes henset til at sikre at det samlede materiale omfattet af anmodningen alene stilles til rådighed for advokat Claus Allan Bonnez med henblik på udskillelse og kopiering af de faktiske oplysninger, som advokaten herefter finder relevant at fremlægge som bevis i sagen.”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, sendte den 15. juli 2015 en mail til Københavns Politis Centralledelse, hvori han oplyste, at der på lydfilerne, som han nu havde gennemlyttet, var en sekvens vedrørende flag og en omtale vedrørende bilerne på Højbro Plads:

”I relation til fratagelse af tibetanske flag er der imidlertid en enkelt sekvens den 15.6.12 kl. 20.04.15, hvor en patrulje spørger KSN: ”Skal vi tage flaget fra dem eller hvordan?” og KSN svarer: ”Ja, tag flaget fra dem.” Der er ikke yderligere om episoden, som formentligt omhandler det ene af de to par, der er sagsøgere, som på Christiansborg Slotsplads bliver kontaktet af politiet og fulgt over til demonstrationen på Højbro Plads. De har forklaret, at politiet tog flaget fra dem, og at de ikke fik det tilbage.

Derudover omtales de 4 golf-biler, der bliver kørt ind mellem demonstrationen på Højbro Plads og Christiansborg Slotsplads, da den kinesiske delegation ankommer. Der gives i den forbindelse en melding til KSN, hvor der siges: ”Bilerne er på plads. De dækker af for demoen.” Denne udtalelse kan Claus Bonne nok få en del ud af i relation til den nye sag, som han er i færd med at anlægge mod Københavns Politi (om at demonstranterne på Højbro Plads blev forhindret i at udøve deres rettighed til at demonstrere). Selv om vores udlægning hidtil har været, at bilerne blev kørt frem for at forhindre (skærme?) demonstranter i at løbe fra Højbro Plads mod slotspladsen. Man kan på baggrund af flere andre meldinger i forløbet om demonstranter med tibetanske flag udlægge det sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag fra den kinesiske delegation, så delegationen ikke fik mulighed for at se flagene.”

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han skrev den sidste sætning på baggrund af det, han havde hørt på lydfilerne og oplysninger om andre episoder i både 2013 og 2014. Han gennemlyttede ikke lydfilerne før i juli 2015 efter editionspålægget. Indtil dette tidspunkt var der, så vidt han ved, ingen, der havde gennemlyttet lydfilerne. Han udarbejdede mailen af 15. juli 2015 med indstilling vedrørende underretning til Folketinget straks efter, at han havde gennemlyttet lydfilerne og sendte den straks til sekretariatschefen. Thorkild Fogde var vistnok på ferie på dette tidspunkt. Det varede lidt, inden der kom en tilbagemelding. Det var vist, da Thorkild Fogde kom tilbage fra ferie. Tilbage meldingen gik på, at Retsudvalget skulle underrettes.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han, da han kom tilbage fra ferie den 27. juli 2015, fik oplyst, at indholdet af radiokommunikationen var sendt til modparten og til Kammeradvokaten, men at Justitsministeriet og Rigspolitiet ikke var underrettet. Han bad Klaus Pedersen om at gennemgå sagen og om at holde indholdet af lyd materialet op mod de tidligere svar for at vurdere, om der i forhold til de tidligere afgivne svar var behov for at underrette Justitsministeriet og Rigspolitiet, og hvad de skulle underrettes om. Begge myndigheder blev underrettet mundtligt inden den skriftlige underretning.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen spurgte i en mail af 15. juli 2015 til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen vedrørende Klaus Pedersens underretning:

”Blot mellem os - hvad betyder dette i forhold til hvad vi tidligere har sagt?”

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at det, der kom frem fra lydfilerne, for ham lød mærkeligt ud fra, hvad han havde hørt om sagen forud, især kommandoen om at ”tage flaget fra dem.” Det stred mod en perception, han havde om sagen. Hvis det virkelig var afvigende fra, hvad der var oplyst, kunne det ende med disciplinærsager. Thorkild Fogde var på ferie, hvorfor han havde en telefonsamtale, sikkert næste morgen, hvor Mogens Norup Lauridsen beroligede ham noget ved at sige, at oplysningerne fra lydfilen ikke nødvendigvis ændrede ved fundamentet på det, der tidligere var oplyst, fordi der godt i en konkret situation kunne være givet denne besked om at tage flagene fra dem. Da Klaus Pedersens mail også var sendt til Thorkild Fogde, valgte han ikke at gøre mere, før Thorkild Fogde kom hjem fra ferie. Han vidste, at Thorkild Fogde læste sine mails i ferien, og gik ud fra, at Thorkild Fogde reagerede, hvis noget var galt. Han og Mogens Norup Lauridsen talte, så vidt han husker, ikke om den del af Klaus Pedersens mail, der vedrørte Golf-bilerne, eller Klaus Pedersens betragtninger herom i kombination med flere meldinger om demonstranter med tibetanske flag. Det var heller ikke specielt påfaldende for ham, at man valgte at dække en demonstration af. Det kunne betyde hvad som helst. Han var hæmmet af manglende indsigt og betragtede Klaus Pedersens mail som ”gult lys”.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, udarbejdede den 30. juli 2015 et notat, hvori han gengav sin mail af 15. juli 2015 og derudover redegjorde for betydningen af de fremhævede passager fra lydfilerne i forhold til de afgivne bidrag til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål. Efter citat af Københavns Politis tidligere bidrag vedrørende Retsudvalgets spørgsmål 865, 877 og 880, jf. ovenfor, foreslog Klaus Pedersen:

”Det kan tilføjes, at der fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der blev givet generelle instrukser om fratagelse af flag, selv om der nu er fremkommet oplysning om et enkeltstående eksempel på, at der blev givet en instruks herom i et konkret tilfælde.”

Senioranklager Klaus Pedersen udarbejdede efterfølgende et omformuleret notat, der fremstår som underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde og stilet til Rigspolitiet, Direktionssekretariatet. I notatet omtales ikke fremkørslen af Golf-bilerne, som var omtalt i Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015 og notat af 30. juli 2015, men i øvrigt er notaterne indholdsmæssigt identiske. Dette sidste notat blev af Klaus Pe-

dersen sendt til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen den 10. september 2015 med anmodning om bemærkninger. Mogens Norup Lauridsens svarede, at der kunne være tale om en radiooperatør, der havde svaret uden at rådføre sig med en KSNleder eller den operationelle leder, og at KSNlederen, Claus Hjelm Olsen, ikke havde erindring om en sådan instruks. Svaret kom den 11. september 2015 kl. 15.45 umiddelbart før fremsendelsen til Rigspolitiet af politidirektør Thorkild Fogdes underretning om lydfilerne samme dag kl. 15.49.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke svarede Klaus Pedersen vedrørende udkastet af 10. september 2015. Han havde allerede fortalt Thorkild Fogde, hvordan han så på det efter mailen af 15. juli 2015 fra Klaus Pedersen, og Thorkild Fogde havde sagt, at han ville gå videre med det, så han opfattede sig som dekoblet igen. Det var ikke hans ansvarsområde. Han kunne bare gøre opmærksom på sine overvejelser. Han var ikke inddraget i beslutningen om, at oplysningerne om Golf-bilerne ikke kom med i orienteringen til Rigspolitiet, men han kan sagtens have givet udtryk for sin opfattelse af, at oplysningerne om, at bilerne var på plads mv. kunne være flertydige.

Politidirektør Thorkild Fogdes underretning om lydfilerne til Rigspolitiet af 11. september 2015

Der var den 8. september 2015 et møde i Justitsministeriet med deltagelse af blandt andre fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, specialkonsulenterne Jacob Gøtze Pedersen og Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, og senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi.

Sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiet, udarbejdede den 2. oktober 2015 et notat om mødet, hvori han oplyste:

”Notat vedr. nye oplysninger om lydoptagelser i Tibet-sagen.

I forbindelse med møde den 8. september 2015 med Justitsministeriet, Politikontoret om formen for generelle bidrag til besvarelse af folketingsspørgsmål (med udgangspunkt i en sammenhængende række af konkrete spørgsmål vedrørende visitationszoner - henvendelse fra foreningen KRIM) - orienterede chefkonsulent Klaus Pedersen fra Københavns Politi mødedeltagerne om, at der i forbindelse med gennemgang af en række lydfiler til brug for den verserende ”Tibet-sag” i Østre Landsret var fremkommet nye oplysninger.

Ifølge Klaus Pedersen drejede det sig om optagelser fra KSN, hvoraf skulle fremgå, at KSN på forespørgsel fra en patrulje skulle have tilkendegivet, at man skulle tage et flag fra en demonstrant.

Kontorchef Esben Haugland anmodede om, at Justitsministeriet hurtigt fik en skriftlig orientering om de nye oplysninger med henblik på en underretning af Retsudvalget.

...

Sekretariatschef Jens Henrik Jacobsen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at det var et kort møde, der fandt sted i forlængelse af et andet møde, som handlede om noget helt andet. Jakob Gøtze Pedersen havde allerede orienteret ham om lydfileterne. Han erindrer det som om, at Jakob Gøtze Pedersen fortalte, at han havde orienteret Louise Falkenberg om lydfileterne, hvorefter Louise Falkenberg var vendt retur og havde aftalt med Jakob Gøtze Pedersen, at man på mødet den 8. september 2015 også skulle drøfte, i hvilken form Justitsministeriet ønskede at modtage de nye oplysninger. Klaus Pedersen orienterede ganske kort om lydfileternes indhold. En eller andet skulle have sagt: "Tag flaget fra dem" eller lignende. Esben Haugland besluttede, at Københavns Politi skulle sende sit bidrag vedrørende lydfileterne hurtigst muligt via Rigspolitiets Direktionssekretariat og til Justitsministeriet. Københavns Politis bidrag blev fremsendt til ham tre dage senere. Det havde afventet Thorkild Fogdes underskrift. Yderligere undersøgelser ville ikke ligge inden for Rigspolitiets Direktionssekretariats opgave- og ansvarsområde. I tilfælde som dette ville eventuelle nye initiativer typisk udgå fra Rigspolitiets Politiområde under ansvar af egen politidirektør. Der kan godt have fundet overvejelser og drøftelser sted andre steder i Rigspolitiet, uden at han som sekretariatschef blev orienteret herom.

Specialkonsulent Jakob Gøtze Pedersen, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at han primo september 2015 blev kontaktet af Klaus Pedersen, der oplyste, at man havde gennemlyttet lydfileterne og kunne høre, at KSN i ét tilfælde havde bedt om, at et flag blev frataget en person. Det blev drøftet på mødet den 8. september 2015 i Justitsministeriet, der egentlig drejede sig om helt andre ting. Esben Haugland bad Københavns Politi om en skriftlig underretning. Oplysningen om, at der forelå en operationsbefaling, kom først senere i forløbet.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at han først fik oplysningerne om lydfileternes indhold på mødet den 8. september 2015, som handlede om noget helt andet. Ved mødets slutning sagde Klaus Pedersen, at der var en ny udvikling, idet de havde fundet noget på nogle lydfiler. Han gik ikke i detaljer med det. Klaus Pedersen sagde ikke noget om, at der også var en oplysning om Golf-biler, der var kørt frem for at skærme. Om meldingen om fratagelse af flag sagde han blot, at der var kommet nye oplysninger frem, men han nævnte ikke, hvad det var for oplysninger.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at det skulle afklares med Esben Haugland, i hvilken form Justitsministeriet skulle have underretningen, og at han skulle tale med Esben Haugland om det efter Esben Hauglands møde med Jens Henrik Jacobsen i anden anledning. Redegørelsen til Folketingets Retsudvalg var allerede under udarbejdelse på dette tidspunkt. Under mødet orienterede han, så vidt han husker, alene om meldingen ”tag flaget fra dem”. På det tidspunkt havde man allerede besluttet i Københavns Politi, at bemærkningen om, at gruppevognene var kørt frem og dækkede af, ikke skulle med i redegørelsen. Det var et meget kort møde. Esben Haugland bad blot Københavns Politi om at skrive om det.

Politidirektør Thorkild Fogdes orientering til Rigspolitiet blev derefter sendt den 11. september 2015. I orienteringen oplystes:

”...

Ved gennemlytning af de ca. 4 timers lydoptagelse er det konstateret, at lydfilen indeholder én sekvens, der giver Københavns Politi anledning til at underrette Rigspolitiet herom set i lyset af de tidligere meddelte oplysninger om sagen.

Det drejer sig om en sekvens den 15. juni 2012 kl. 20.04.15, hvor en patrulje via radio spørger KSN: ”Skal vi tage flaget fra dem eller hvordan?” og KSN svarer: ”Ja, tag flaget fra dem.” Der fremgår ikke yderligere på lydfilen om episoden, som dog formentlig omhandler to af sagsøgerne, som i byretten under sagen har forklaret, at de på Christiansborg Slotsplads blev kontaktet af politiet og fulgt over til demonstrationen på Højbro Plads. De har forklaret, at politiet tog et tibetansk flag fra dem, og at de ikke fik flaget tilbage. Det fremgår dog ikke af lydfilen, at de pågældende rent faktisk fik frataget et flag. Det bemærkes, at Københavns Politi ikke nærmere har identificeret stemmerne på lydsekvensen.

Opmærksomheden henledes på, at Københavns Politi i tidligere besvarelser af Folketingsspørgsmål og samråd har oplyst følgende:

...

Der er således nu fremkommet oplysninger, der eventuelt belyser omstændighederne omkring fratagelse af ét tibetansk flag, hvilket efter det foreliggende må antages at være sket på baggrund af en konkret instruks herom til patruljen i det pågældende tilfælde. Det bemærkes, at der fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med det kinesiske statsbesøg i 2012 af Københavns Politi mere generelt er givet instrukser om fratagelse af tibetanske flag.

Det bemærkes, at den pågældende oplysning ikke fremgår i det øvrige materiale, der er fremskaffet og udarbejdet til brug for Københavns Politis bidrag til

besvarelse af de tidligere spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg, herunder i de meldeblanketter, der foreligger fra KSN, hvor kommunikationen med KSN er beskrevet med stikord i oversigtsform. Der henvises i den forbindelse til Københavns Politis bidrag af 26. november 2014 til besvarelse af spørgsmål 916 (alm. del) vedrørende udlevering af politiets radiokommunikation (lydfiler) fra de kinesiske statsbesøg i 2012 og 2013.

Det kan afslutningsvis bemærkes, at hovedforhandlingen i ankesagen i Østre Landsret er berammet til den 14.-15. september 2015. Der er ikke p.t. fremkommet oplysninger om, hvorledes sagsøgernes advokat agter at anvende de udleverede lydfiler under sagen.”

I politidirektørens udtalelse var udeladt senioranklager Klaus Pedersens forslag i mailen af 15. juli 2015 og notaterne af 30. juli og 10. september 2015 om at skrive:

”Man kan på baggrund af flere andre meldinger i forløbet om demonstranter med tibetanske flag udlægge det sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag fra den kinesiske delegation, så delegationen ikke fik mulighed for at se flagene”

Politidirektør Thorhild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at udtrykkene ”dække af”/”skærme af” i Klaus Pedersens udkast af 10. september 2015 til orientering til Justitsministeriet, gav anledning til diskussioner. Torben Mølgård Jensen mente ikke, at man kunne lægge noget i det. De blev enige om, at det i givet fald ville være udtryk for ren spekulation, og det kom ikke med i brevet til Justitsministeriet. I brevet blev kun skrevet om ordren ”Tag flaget fra dem”, som var i direkte modstrid med, hvad der tidligere var oplyst. Brevet til Justitsministeriet lå klar den 10. september 2015, men den 11. september 2015 bragte Ritzau en historie om, at han havde forholdt oplysninger for Justitsministeriet og Retsudvalget. Derefter blev brevet afsendt meget hurtigt, men naturligvis var både Rigspolitiet og Justitsministeriet allerede orienteret mundtligt. Lydfilerne ville fire dage senere blive afspillet i landsretten. Derfor var det kun de faktuelle oplysninger, der var i modstrid med indholdet af tidligere afgivne svar, der blev nævnt i brevet til Justitsministeriet.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at man efterfølgende drøftede blandt andet vendingen ”dækket af” i forhold til demonstrationen med Torben Mølgård Jensen, og de endte med at konkludere, at den gik på det sikkerhedsmæssige. At meldingen kom, kort før kortegen ankom, blev ikke drøftet. Det havde han ikke tænkt over. Overvejelserne gik på den sproglige fortolkning. Det var i sidste ende Thorhild Fogdes afgørelse, at afsnittet ikke kom med i redegørelsen til Retsudvalget, men der havde været en løbende drøftelse om det. Po-

litifolk oplyste, at vendingen var almindeligt politisprog for en fysisk handling, der blev foretaget af sikkerhedsmæssige årsager, og han havde ikke grundlag for at anfægte dette. Konklusionen var fortsat, at der ikke var nogen generel instruks. Ordren ”tag flaget fra dem” var blot ét tilfælde.

Justitsminister Søren Pinds orientering af 18. september 2015 til Retsudvalget

Rigspolitiet mailede den 11. september 2015 kl. 15.59 politidirektør Thorkild Fogdes orienteringsskrivelse af samme dag til Justitsministeriet, og kl. 16.51 sendte fg. kontorchef i Justitsministeriets Politikontor Esben Haugland en mail til en række medarbejdere i Justitsministeriet, blandt andre departementschef Barbara Bertelsen, hvori han skrev:

”Jeg har netop modtaget vedhæftede opfølgning fra Københavns Politi på de nye oplysninger, som er beskrevet i Ritzau, jf. nedenfor.

Vi er ved at skrive et brev til REU, hvor opfølgningen oversendes til orientering. Regner med at have det klar mandag. Bemærk, at der - ifølge Københavns Politi - fortsat ikke er fremkommet oplysninger om, at der i forbindelse med det kinesiske besøg mere generelt var givet instrukser om at fratage demonstranter kinesiske flag.

...”

Fg. kontorchef i Justitsministeriets Politikontor, Esben Haugland, udarbejdede den 14. september 2015 en notits om orientering af Retsudvalget ”Til godkendelse og underskrift”:

”Orientering af Retsudvalget om nye oplysninger i den såkaldte Tibet-sag

Problem

...

En lydoptagelse af radiokommunikationen med KSN (Københavns Politis kommandocentral) under statsbesøget, som ikke tidligere har været gennemgået, viser nu, at der har været afgivet ordren ”tag flaget fra dem”.

Baggrund

...

Den episode, som de nye oplysninger vedrører (den 15. juni 2012 omkring kl. 20), er derimod ikke omtalt i besvarelsen.

I forbindelse med en retssag, som verserer ved Østre Landsret om lovligheden af en række frihedsberøvelser under statsbesøget, har landsretten pålagt Kø-

benhavns Politi at udlevere en begrænset radiokommunikation (ca. 4 timer) til brug for sagens behandling. Det er i forbindelse med gennemgangen af dette (begrænsede) materiale, at de nye oplysninger er konstateret.

Løsning og indstilling

Retsudvalget skal hurtigst muligt orienteres om den nye udvikling i sagen.

Det indstilles, at vedlagte orienteringsbrev sendes til Retsudvalget.
...”

Fuldmægtig i Justitsministeriet, Tine Rahr Lauritzen, bad den 15. september 2015 Københavns Politi om at tiltræde, at Justitsministeriet i et brev til Retsudvalget skrev:

”Det bemærkes, at Københavns Politi har oplyst, at man på baggrund af erfaringerne fra 2012 har haft særligt fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter, der ikke forstyrrer den offentlige orden og sikkerhed, ikke må forhindres, og at det i den forbindelse er blevet indskærpet, at deltagere i demonstrationer derfor heller ikke må fratages uskadelige effekter som f.eks. flag.”

Anmodningen blev internt i Københavns Politi videresendt samme dag fra sekretariatschef Jesper Kofoed til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen med anmodning om bemærkninger. Begge svarede samme dag.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen svarede:

”Jeg kan sige så meget at vi ved efterfølgende lignende begivenheder har haft stort fokus på, at den optræden politiet havde konkret ikke måtte stride mod ytringsfriheden.

Om der konkret har været instruktioner efterfølgende om fratagelse af uskadelige effekter ved jeg ikke, det kan Mogens svare på, men en flag på et stang kan jo f.eks. være et udmærket slagvåben....”

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede:

”Jeg kan bekræfte at det bl.a. I forhold til kineserbesøget i 2014 har været et stærkt fokuspunkt. Problemet er jo blot vurderingen af om noget er uskyldigt altid vil bero på en konkret vurdering. Et albansk flag i hovedet på serbiske fodboldtilhænger eller omvendt kan få det hele til at eksplodere.”

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at det var en træls sag. Det lå som en dyne over Københavns Politi, at de ikke kunne håndtere demonstranterne. Ud fra den viden og funktion, han havde i Københavns Politi, gav det anledning til undren, og til, at han talte med Thorkild Fogde om det. Det var klart, at besøget ikke var gået godt, men sagen var blevet behandlet af en række myndigheder, herunder både klageinstanser og domstolene. Sagen gik for ham først ”fra gult til rødt” senere, da han læste landsrettens præmisser, der sagde ham, at der var noget, der var helt galt. Det, han tænkte på med sin mail, var, at det, Justitsministeriet skrev om, at ”deltagere i demonstrationer heller ikke må fratages uskadelige effekter som f. eks. flag” måske var lige kasuistisk nok, hvis det betød, at politiet aldrig måtte fratage flag. Det var derfor, han skrev, at et flag kunne være et slagvåben. Københavns Politi var træt af at høre om, at man ikke kunne håndtere ytringsfrihed. Der var iværksat nogle initiativer herom. Desuden viste erfaringerne fra Bilderberg-besøget i 2014, at der blev brugt meget tid på politilovens § 7. Under besøget fra Kina i 2013 var der på forhånd udpeget demonstrationssteder, og det var også blevet evalueret. Med sin mail henviste han til, at der allerede havde været fokus på alt dette.

Sekretariatschef Jesper Koefoed, Københavns Politi, bekræftede herefter den 15. september 2015 kl. 17,38 i en mail til blandt andre fg. afdelingschef Johan Christian Legarth, Justitsministeriet, at politikredsen havde den fokus i relation til instruktion af medarbejderne, som var omtalt i Københavns Politis bidrag blandt andet af 12. marts 2014 til besvarelse af samrådsspørgsmål AC:

”Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om, at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres, herunder ved fratagelse af uskadelige effekter fra demonstrationsdeltagere.”

Chefkonsulent i Justitsministeriets Politikontor, Louise Falkenberg, udarbejdede den 16. september 2015 et telefonnotat om en samtale samme dag med sekretariatschef Jesper Koefoed, Københavns Politi, vedrørende opfølgning på det kinesiske statsbesøg. I notatet skrev hun:

”...

JK oplyste, ... er det i dag nu fast praksis i forbindelse med den forudgående briefing af medarbejdere i forbindelse med indsatser af en sådan karakter, som statsbesøget i 2012, at gøre medarbejdere opmærksomme på, at de skal have fokus på den grundlovssikrede ret til at demonstrere. ... Han understregede dog, at det fra starten har været magtpåliggende for den nye ledelse i København

Politi, der trådte til i 2013, at sikre korrekt indgriben over for deltagere i demonstrationer.

JK understregede endvidere, at det på nuværende tidspunkt alene er konstateret, at der fra KSN er givet tilladelse til i et konkret tilfælde at fratage et flag. Det er derimod ikke afklaret, under hvilke omstændigheder denne tilladelse er givet, herunder om der eventuelt har været grundlag for lovmæssigt at fratage flaget, eller om den konkrete fratagelse af flaget i det hele taget er blevet effektueret.

På baggrund af ovennævnte drøftelse oplyste JK, at hvis formuleringen ”Københavns Politi har på baggrund af erfaringerne fra statsbesøget i 2012 haft fokus på at sikre, at den enkelte medarbejder instrueres om, at lovlige aktiviteter” anvendes i brevet til Folketinget, vil det være retvisende i forhold til de faktuelle forhold. JK havde i øvrigt ikke bemærkninger til udkastet til brev til Folketingets Retsudvalg, som jeg kort gengav for ham i telefonen.”

Den 17. september 2015 meddelte ministersekretær Marie Thorneman Miller i mail til fg. kontorchef Esben Haugland, at departementschef Barbara Berthelsen gerne ville have, at Esben Haugland den følgende dag kort forelagde Tibetsagen for justitsminister Søren Pind.

Justitsminister Søren Pind afgav herefter den 18. september 2015 en orientering til Retsudvalget vedlagt underretningen fra Københavns Politis politidirektør af 11. september 2015 og med en gengivelse af oplysningerne i underretningen og et afsluttende afsnit svarende til det, der var godkendt af sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, jf. Louise Falkenbergs telefonnotat af 16. september 2015.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, han blot videregav Københavns Politis opfattelse af, at der blot var tale om en enkeltstående episode, hvor der var givet instruks om at fratage ét flag, i orienteringen til Folketinget den 18. september 2015. Han tænkte, at der kunne være sket det, at nogen over radioen, og det er typisk en politiassistent, der sidder ved mikrofonen, havde givet en ordre, der var i strid med en generel ordre. Det kunne også være, at der i lige præcis dette tilfælde var en god grund til at give ordren. Han hæftede sig i den forbindelse ved, at der var fem ud af seks frifindelser i byretsdommen. Han fandt derfor fortsat ikke grund til at tro, at de embedsmænd, der som han havde pligt til at tale sandt, ikke gjorde det. Indgrebene var dokumenteret på kryds og tværs. Det var kendt, at der var sket indgreb overfor enkelte personer. Det var der ikke noget nyt i for ham. Det interessante var, hvem der havde givet ordren. Oplysningen om én konkret ordre gav ikke anledning til at bede Københavns Politi om yderligere bi-

drag. Han havde ikke på dette tidspunkt forestillet sig, at der lå en generel ordre. Det er helt sædvanligt at forelægge en sag for en minister, der ikke tidligere har beskæftiget sig med sagen. Mødet med justitsminister Søren Pind handlede egentlig om noget helt andet. Hans briefing om Tibetsagen tog udgangspunkt i mappeforsiden, hvor der stod, hvad der tidligere var sagt, hvad der var af nye oplysninger, og at det ikke gav grundlag for at ændre det generelle billede, men at Retsudvalget alligevel burde underrettes.

3.1.4.12 Østre Landsrets ankedom af 22. september 2015

Østre Landsret stadfæstede den 22. september 2015 Københavns Byrets dom vedrørende seks personers påstand om, at de havde været udsat for ulovlige frihedsberøvelser den 15. juni 2012. I Østre Landsrets doms sagsfremstilling blev gengivet udvalgte dele af Københavns Politis interne radiokommunikation baseret på en afskrift udarbejdet af sagsøgernes advokat, advokat Claus Bonnez. Endvidere oplystes, at der for landsretten var fremlagt en række fotos af hændelsen i Kongens Have om eftermiddagen den 15. juni 2012. Selv om sagerne vedrørte frihedsberøvelse, fandt landsretten anledning til i sine præmisser at udtale mere generelt om politiets ageren:

”Sagerne omhandler tre episoder i forbindelse med den kinesiske præsidents statsbesøg i Danmark den 14. - 16. juni 2012. Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Glojmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz har alle gjort gældende, at politiet i forbindelse med statsbesøget uretmæssigt har frihedsberøvet dem.

Der er for landsretten afgivet partsforklaringer og vidneforklaringer samt afspillet politiets radiokommunikation og fremvist tv-klip, der samlet viser, at politiet i forbindelse med de tre episoder udfoldede bestræbelser på at hindre personer i at holde det tibetanske flag op, så det var synligt for den kinesiske præsident.”

I præmissen bemærkedes endvidere:

”Trods et tydeligt foto af de betjente, som - formentlig i begyndelsen af episoden - stod ved og talte med Thomas Herbert Götz, har det ikke været muligt for Københavns Politi at identificere de pågældende betjente. Det er alene lykkedes at identificere politiassistent Pelle Lykke-Nielsen.”

Kommunikationsmedarbejder Anne Rosa Simonsen, Justitsministeriet, sendte den 28. september 2015 en mail til fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Po-

litikontor, med referat af en mail fra en journalist på Jyllands-Posten, hvorefter politiinspektør Mogens Norup Lauridsen skulle have forklaret:

”... at der også var et hensyn at tage til demonstranternes sikkerhed under Hu Jintaos besøg i 2012.

Han forklarer, at der under sådan et stort statsbesøg også er bevæbnede sikkerhedsfolk fra det pågældende land, og at der kan være nogle “kulturforskelle”, der gør, at man ikke altid kan vide, hvordan de reagerer, hvis de oplever noget, som de opfatter som truende overfor præsidenten, som de jo skal passe på.

Derfor var det ifølge ML politiets opgave at sikre sig, at der ikke sker demonstranterne noget. Man prøvede altså at “afmontere” sådan en situation ved at flytte dem, siger han.

...”

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet, svarede hende samme dag med kopi til fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth og chefkonsulent Louise Falkenberg, begge Justitsministeriet:

”Ja, vi må holde linjen. Jeg har ingen ide om, hvad der foregår lige nu...”

Samme dag, den 28. september 2015, anmeldte politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at der fra Københavns Politi mulig var afgivet urigtige oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke kendte operationsbefalingen på dette tidspunkt, men at han kunne se, at landsrettens præmis ikke stemte overens med vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelse af 19. juni 2012, der havde dannet grundlag for Københavns Politis bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål. Han valgte derfor at gå til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Københavns Politi kan ikke undersøge sig selv. Det må ske i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og sagens processuelle forløb var en af grundene til, at han besluttede at gå til politiklagemyndigheden.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at på dette tidspunkt inden fremkomsten af operationsbefalingen var holdningen i Justitsministeriet, at relevante myndighed, det vil sige Københavns Politi, nu skulle redegøre præcist for det her. Han så klart på det tidspunkt, at man nu skulle finde ud af, hvad der var op og ned. Man vidste ikke, at operationsbefalingen var tilgået Kammeradvokaten til brug for sagens førelse i landsretten. Han var ikke bekendt med Mogens

Norup Lauridsens oplysninger om de kinesiske sikkerhedsvagter og havde ikke hørt det før. Det virkede kaotisk for ham. Ministeren går ikke ud til offentligheden inden et samråd, så han syntes, at man skulle holde sig til den lagte presselinje, som blot betød, at man skulle fastholde, at Københavns Politi ville komme med en ny, udførlig redegørelse, og at det ville blive besvaret i samrådet.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at det efter præmissen i landsretsdømmen var klart for ham, at noget var galt. Fundamentet for svarene til Folketinget skred. Det var på ingen måde rart. Han tænkte på, hvad det var, de havde overset, og man tænkte, hvem der havde sagt noget forkert. Der var en mærkelig stemning. Man plejer at kunne have tillid til folk og stole på det, man får oplyst. Hen over weekenden 26.-27. september 2015 talte Thorkild Fogde og han frem og tilbage, og han sagde, at de selv måtte anmelde sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Thorkild Fogde indkaldte til et møde med den øverste ledelse mandag, den 28. september 2015, hvor han meddelte at han havde besluttet, at anmelde sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Derefter blev alle bedt om at indsamle materiale i sagen.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, Rigspolitiet, har forklaret, at han blev ringet op i weekenden 26.-27. september 2015 af Thorkild Fogde, der oplyste, at han havde gennemgået landsretssagen grundigt, og at landsrettens præmisser sammenholdt med sagens øvrige oplysninger gjorde, at han nu beklageligvis var kommet stærkt i tvivl om, hvorvidt de oplysninger, der var givet fra Københavns Politi, var korrekte og dermed også, at der var en risiko for, at der var givet urigtige svar til Folketinget. Han var derfor nødt til at anmelde sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

3.1.4.13 Om operationsbefalingens fremkomst og justitsministerens beslutning om at nedsætte en undersøgelseskommission

Under retssagen vedrørende prøvelse af administrative frihedsberøvelser, som Jennifer Luna Pedersen, Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Rene Michael Wennerberg og Thomas Herbert Götz havde anlagt den 15. juni 2012, havde sagsøgernes advokat, advokat Claus Bonnez, den 12. februar 2013 anmodet Københavns Politi om forskellige oplysninger.

I den anledning sendte senioranklager Klaus Pedersen, der under sagens behandling i byretten gav møde for Københavns Politi, den 18. februar 2013 et internt omslag til ”Pi, Beredskabsenheden”. I omslaget efterspurgte han ”nogen form for instruks, evt. taktisk befaling, manøvreide eller lignende?” Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé fra Københavns Politis Beredskabsenhed modtog herefter operationsbefalingen, 4. udgave, vedhæftet en mail fra en medarbejder.

Københavns Politis Beredskabsenhed returnerede den 4. marts 2013 det interne omslag til senioranklager Klaus Pedersen. Omslaget var ved tilbagesendelsen påført en post-it seddel fra politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, hvorpå var skrevet, at der ikke blev udfærdiget taktisk befaling. Det fremgår ikke af det materiale, kommissionen har modtaget, om der ved omslagets returnering var vedlagt dokumenter, herunder operationsbefalingen.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, sendte til brug for retssagen om prøvelse af seks frihedsberøvelser ved Københavns Byret den 1. august 2013 en mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, politibetjent Lise Zacho Møller og politiassistent Mark Larsen, der alle blev orienteret om, at han påtænkte at afhøre dem under et retsmøde berammet til den 13. august 2013. Mailen indeholdt afhøringstemaer for de enkelte. Vedrørende vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen angav afhøringstemaet, at han som operationelt ansvarlig skulle redegøre for ”tilrettelæggelsen af den politimæssige indsats på grundlag af operationsbefalingen, herunder trusselsvurdering.” Operationsbefalingen blev også nævnt i afhøringstemaet vedrørende politiassistent Mark Larsen. Mailen var vedhæftet en række dokumenter, blandt andet operationsbefalingen. Afslutningsvis bemærkede Klaus Pedersen til alle mailmodtagerne, at ”operationsbefalingen, som er udfærdiget ”til tjenestebrug”” ikke var sendt til advokaten eller retten.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at han i retssagen iværksatte en intern høring, fordi advokat Claus Bonnez den 12. marts 2013 havde efterlyst materiale til brug for retssagen. ”Pi” er politiinspektøren, her Mogens Norup Lauridsen. Formuleringen af høringen blev udformet i henhold til det, advokat Claus Bonnez havde efterspurgt. Meningen var, at alt relevant materiale skulle returneres i omslaget. Han kan ikke huske præcist, hvad der udover Andrew Jerome Henrik Oryés gule post-it seddel var lagt i omslaget, da han fik det retur den 4. marts 2013, men han modtog operationsbefalingen på et tidspunkt mellem den 4. marts 2013 og den 1. august 2013, og det mest sandsynlige er nok, at han har modtaget operationsbefalingen den 4. marts 2013, hvor han fik omslaget retur. Formålet med hans forespørgsel til Beredskabsenheden var i første omgang at se, om der var materiale, der kunne bruges i retssagen, der handlede om ulovlig frihedsberøvelse – ikke fratagelse af flag. Han læste navnlig den sidste del af operationsbefalingen, hvor der var en beskrivelse af, hvem der havde været ansvarlig for de enkelte politiaktioner, og trusselsvurderingen, herunder omtalen af kinesernes bekymring for at tabe ansigt. Han læste operationsbefalingen hurtigt igennem, da han modtog den, for at vurdere, om det var relevant at fremlægge den. Han kiggede formentlig så ikke nærmere på den igen før i forbindelse med forberedelsen af retssagen umiddelbart inden retsmødet i august 2013. Han hæftede sig ikke ved trusselsvurderingen

og strategien, for det var uden betydning for retssagen. Han læste ikke eller hæftede sig i hvert fald ikke ved bemærkningen om, at demonstranter ikke måtte være synlige. Han har højest skimmet denne del af dokumentet. Han hæftede sig heller ikke ved de forskellige bullet points i operationsbefalingen. Han blev først opmærksom herpå i september 2015. Det var hans vurdering, at operationsbefalingen ikke kunne være relevant for modparten og retssagen. Han spurgte i afhøringstemaet til politividnerne i retssagen, herunder Claus Hjelm Olsen, til instrukser og flag, fordi han vidste, at advokat Claus Bonnez ville spørge ind til det, men det betød ikke, at det var relevant i forhold til spørgsmålet, om frihedsberøvelserne havde været lovlige. Han talte ikke med hverken Andrew Jerome Henrik Oryé eller Claus Hjelm Olsen om operationsbefalingen og heller ikke med sekretariatschef Jesper Kofoed efter Københavns Byrets dom af 18. februar 2014. I sit brev til Kammeradvokaten, der skulle repræsentere Københavns Politi i ankesagen, vedlagde han både operationsbefalingen og de spørgsmål og svar, der var afgivet af og til Retsudvalget. Så måtte Kammeradvokaten selv vurdere, om det var relevant at fremlægge materialet under ankesagen. Han drøftede ikke efterfølgende det fremsendte materiale med Kammeradvokaten. Han ved ikke, hvorfor operationsbefalingen lå på Københavns Politis sag vedrørende besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 914-917. Den havde ingen relevans for besvarelse af spørgsmålene. Der må være tale om en fejlarkivering. Hans håndskrevne markering på byretsdommen ”se endv. Operationsbefalingen s. 3” gik på oplysningen om ikke at ”tabe ansigt”. Det har heller ikke noget med besvarelsen af spørgsmålene at gøre.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke erindrer at have talt med Klaus Pedersen om operationsbefalingen, da Klaus Pedersen modtog den formentlig i marts 2013. Han var ikke inde over beslutningen om, at operationsbefalingen ikke skulle fremlægges under retssagen. En sådan beslutning ville normalt ikke blive drøftet med ham, men muligvis med vicepolitidirektøren og helt oplagt med sekretariatschefen. Han blev heller ikke bekendt med operationsbefalingens indhold, da Kammeradvokaten den 26. september 2014 modtog operationsbefalingen fra sekretariatschef Jesper Kofoed.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke har kendskab til, hvilket materiale Klaus Pedersen var i besiddelse af. At Klaus Pedersen tilsyneladende har vedhæftet operationsbefalingen, betyder ikke, at Klaus Pedersen har haft kendskab til indholdet. Han er sikker på, at det havde Klaus Pedersen ikke på dette tidspunkt.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at operationsbefalingen var tilgængelig i forbindelse med operationen. Han erindrer ikke at have modtaget den efterfølgende. Han husker, at han blev indkaldt til retsmødet, men han husker ikke Klaus Pedersens mail af 1. august 2013, hvormed han

sendte blandt andet operationsbefalingen til ham i forbindelse med et kommende retsmøde. Han havde selv kopier af en del af materialet og kan ikke huske, om dette materiale var identisk med de filer, Klaus Pedersen vedhæftede. Han havde selv gemt i hvert fald operationsbefalingen og måske også de taktiske befalinger, dog næppe dem alle. Han forberedte sig på vidneafhøringen i retssagen ved at gennemlæse sin redegørelse til Folketinget og operationsbefalingens indledende del, som var den centrale del for det, han skulle afgive forklaring om, nemlig hvilket kendskab han havde til de konkrete episoder, og hvad han havde gjort fra sin placering i KSN. Heller ikke på dette tidspunkt bed han mærke i afsnittet om politiaktion 04-01. Han har ikke givet befaling om, at der ikke måtte være flag, så han havde det ikke svært med Klaus Pedersens bemærkning om, hvilke spørgsmål modpartens advokat ville stille.

Den 30. september 2015 blev der afholdt møde mellem politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi og repræsentanter fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Mødet var indkaldt i anledning af politidirektørens anmeldelse 28. september 2015 vedrørende muligt urigtige oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kontorchef Rasmus Blaabjerg, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, har i et referat fra mødet skrevet:

”Fra Politiklagemyndigheden deltog direktør Kirsten Dyrman, efterforskningschef Niels Raasted og kontorchef Rasmus Blaabjerg.

Politidirektør Thorkild Fogde oplyste, at han ser sig nødsaget til at indgive en anmeldelse til Politiklagemyndigheden, idet der er fremkommet forhold, som kan tyde på, at nogle af de oplysninger, som Københavns Politi hidtil har afgivet om politiindsatsen under det kinesiske statsbesøg i 2012 - bl.a. i forbindelse med besvarelser til Folketinget - har været urigtige.

Thorkild Fogde er således for ganske kort tid siden blevet gjort opmærksom på, at der eksisterer en ”Operationsbefaling for Københavns Politis indsats i forbindelse med Kinesisk statsbesøg d. 14-16. juni 2012”, hvoraf det bl.a. fremgår (pkt. 1.o.2 Trusselsvurdering), at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg”, og at PET havde oplyst, at ”... det er meget afgørende for dem, at de ikke taber ansigt ved konfrontation med demonstrationer eller lignende.” Det fremgår endvidere af operationsbefalingen (pkt. 3.o Udførelsen), at ”Politaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskortertruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskortertruten og objekter.”

Anmeldelsen drejer sig således mere præcist om, hvorvidt personale i Københavns Politi eventuelt har begået strafbart forhold, herunder bl.a.

- tjenestemisbrug eller -forsømmelse ved at afgive urigtige oplysninger - bl.a. til brug for justitsministerens besvarelser af spørgsmål fra Folketinget – vedrørende Københavns Politis indsats over for demonstranter i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i dagene den 14.-16. juni 2012 samt ved de to senere kinesiske statsbesøg i 2013 og 2014,

- tjenestemisbrug eller -forsømmelse i øvrigt i forbindelse med Københavns Politis efterfølgende håndtering af sagerne om de kinesiske statsbesøg.

Thorkild Fogde udleverede 3 eksemplarer af den omtalte operationsbefaling samt øvrigt materiale, som det umiddelbart havde været muligt at finde frem inden mødet ...”

Departementschef i Justitsministeriet, Barbara Bertelsen, udarbejdede den 30. september 2015 et håndskrevet telefonnotat, hvorefter hun den 30. september 2015 kl. 15.50 telefonisk af ”JHH” var blevet orienteret om,

”... at der er fundet forholdsordre i ringbind om, at sørge for at demonstranter ej ses fra kortege.”

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han så operationsbefalingen første gang den 30. september 2015, men under et møde den 24. september 2015 om morgenen med Klaus Pedersen, Torben Mølgård Jensen, Jesper Kofoed og Mogens Norup Lauridsen om landsrettens dom og artiklen i Information spurgte Torben Mølgård Jensen, om der stod noget i planerne, og Mogens Norup Lauridsen svarede, at der stod en enkelt sætning om eskortekørsel og skærmning i operationsbefalingen for 2012, men ikke noget tilsvarende i operationsbefalingerne fra 2013 og 2014. Han fik det indtryk, at det var ny viden for Mogens Norup Lauridsen, der nok først havde læst på planerne efter landsretsdommen. Det sagde han dog ikke noget om. Svaret var på daværende tidspunkt ikke i sig selv alarmerende for dem. Han forstod det sådan, at der var tale om en uheldig formulering. Kort inden hans møde med Den Uafhængige Politiklagemyndighed den 30. september 2015 viste Jesper Kofoed ham operationsbefalingens manøvreide. Jesper Kofoed svarede benægtende på spørgsmålet, om han havde set det før, og virkede oprigtigt rystet over det, der stod. Han selv var også meget rystet. Det var det, at der øjensynligt var givet helt forkerte svar til Folketinget, der rystede ham.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at Thorkild Fogde havde behov for virkelig at grave sig ned i sagen, og der blev holdt flere møder, blandt andet et møde den 24. september 2015, hvor han selv, Thorkild Fogde, Jesper Kofoed og Mogens Norup Lauridsen var til stede på Thorkild Fogdes kontor. Der blev ikke sagt så meget. Alle lurede lidt på, hvad der var gået galt. Han spurgte Mogens Norup Lauridsen, om der var noget, de havde overset i planerne og fik svaret, at der var vist var noget, der ikke var helt godt. Han husker ikke det præcise ordvalg, men det var noget med, at det ikke var ”specielt heldigt” eller ”noget møg” eller måske ligefrem ”noget lort”. Derefter gik mødet lidt i stå. Det var klart, at noget var galt i den ene af planerne. Det var hans indtryk, at Mogens Norup Lauridsen havde læst operationsbefalingen på det tidspunkt, men det virkede ikke som om, det var noget han havde vidst i længere tid. Som han husker det, stoppede Thorkild Fogde diskussionen, idet han havde behov for at tænke tingene igennem for ikke at gøre noget forkert. De skulle passe på, at de ikke begyndte at undersøge sig selv, hvis det kunne ende med et ansvar for nogen. Mogens Norup Lauridsens oplysninger efterlod ham uden tvivl om, at der var noget galt. Det var først på mødet den 28. september 2015 om Thorkild Fogdes beslutning om at anmelde muligt urigtige oplysninger til Folketinget til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at det blev besluttet, at få alle planerne frem. Den Uafhængige Politiklagemyndighed kom den 30. september 2015 til København for at modtage materialet. Næsten simultant hermed kom det indsamlede materiale, der blandt andet indeholdt operationsbefalingerne. Han fik et ringbind fyldt med alle planerne. Han orienterede Thorkild Fogde, der opholdt sig i parolesalen, hvor han skulle have møde med Den Uafhængige Politiklagemyndighed, om det, der var galt i operationsbefalingen for 2012. Han ved ikke, om Thorkild Fogde havde erfaret det på anden måde allerede.

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, har forklaret, at da man vidste, at der ville komme en undersøgelse i Den Uafhængige Politiklagemyndighed, skulle sagens bilag sendes til Politiklagemyndigheden, og han drøftede sent om eftermiddagen den 28. september 2015 eller den følgende dag med Jesper Kofoed, hvordan de skulle gøre det. Imens bladrede de i sagen vedrørende landsretssagen og kiggede i bilagene. Jesper Kofoed faldt over operationsbefalingen og spurgte, hvad det var, og han forklarede ham det. De gennemgik den derefter sammen og fandt nu bemærkningen om, at demonstranter ikke måtte være synlige og ikke måtte kunne bringe sig i en position, hvor de var synlige. Ingen af dem havde set denne passus før. Hvis han havde læst den tidligere, ville han have reageret. Claus Hjelm Olsens oplysninger om, at der ikke forelå nogen forholdsordre, var ikke korrekte, og hans oplysninger i notatet og det, han forklarede under retssagen, holder ikke vand.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han i forbindelse med, at der var meget fokus på sagen, tjekkede operations-

befalingens afsnit om de enkelte politiaktioner, herunder om politiaktion 04-01. Afsnittet i operationsbefalingen for 2012 om at sikre, at demonstranter ikke måtte ses af præsidenten, burde have stået under politiaktion 04-01, men det gjorde det ikke. Det stod et helt andet sted, under manøvreide, hvilket er befalingsmæssigt ukorrekt. Først i september 2015, da han lagde de tre operationsbefalinger for 2012, 2013 og 2014 ved siden af hinanden, blev han opmærksom på manøvreideen i operationsbefalingen for 2012. Han orienterede straks politidirektøren. Det var først onsdag morgen, den 30. september 2015, at han nævnte for Thorkild Fogde, hvad der var anført om politiaktion 04-01 under afsnittet Manøvreide. Torben Mølgård Jensen og Jesper Kofoed var også til stede. Han sagde, at der var noget, der var rigtig galt i operationsbefalingen for 2012. Han havde forinden drøftet landsretsdommen med Thorkild Fogde. Han mener ikke, at Thorkild Fogde var bekendt med operationsbefalingen, da han præsenterede den for ham den 30. september 2015, for han blev nogenlunde lige så rystet, som de andre var. Han husker ikke, om han var blevet bekendt med indholdet af operationsbefalingen samme dag. Han havde bedt Plan-Sikkerhed udskrive operationsbefalingen. Foreholdt at Thorkild Fogde har forklaret, at det var Jesper Kofoed, der orienterede ham om manøvreideen for politiaktion 04-01, var det fortsat hans opfattelse, at Thorkild Fogde fik oplysningen fra ham, men både Jesper Kofoed og Torben Mølgård Jensen var til stede imens. De talte om et eller andet i sagen, og han gik ned og trak eller hentede operationsbefalingen. Han blev nu opmærksom på afsnittet. Han gik tilbage til mødet, og orienterede Thorkild Fogde.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg, har forklaret, at Thorkild Fogde ringede til ham den 30. september 2015 og fortalte, at der i forbindelse med forberedelsen af mødet med Den Uafhængige Politiklagemyndighed var fremkommet en operationsbefaling, hvoraf det under overskriften Manøvreide fremgik, at man skulle sørge for, at demonstranter ikke var synlige fra kortegen. Thorkild Fogde var tydeligt rystet, og det var han også selv. De var enige om, at det var godt, at der var indgivet anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Nu stillede sagen sig yderligere alvorligt, og de var enige om, at justitsministeriets departementschef straks måtte underrettes. Han ringede Barbara Bertelsen op, og de var enige om, at ministeren straks skulle underrettes. Det var ikke trusselsvurderingen, men manøvreideen under politiaktion 04-01, han talte med Thorkild Fogde og Barbara Bertelsen om. Politiets opgave var og er gæsternes sikkerhed, men der skal være mulighed for at forsamle sig og ytre sig. I formuleringen var der ikke balance mellem disse hensyn.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth ringede til ham den 30. september 2015 og oplyste, at Thorkild Fogde var blevet opmærksom på, at der var givet en skriftlig ordre, som kunne tyde på generel strid med de hidtil afgivne oplysninger. Det lød alvorligt, og der skulle rykkes hurtigst muligt. Næste dag begyndte han at skrive på en underret-

ning til Retsudvalget. Han fik operationsbefalingen fra Københavns Politi hurtigt efter, og han, departementschef Barbara Bertelsen, fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth og to andre afdelingschefer, Jens Theilberg Søndergaard og Thomas Østrup, samledes. De hæftede sig ved afsnittene om kinesernes bekymring for at tabe ansigt og om, at demonstranter ikke måtte være synlige. De kunne godt se, at det var alvorligt og ikke kunne håndteres inden for rammerne af den undersøgelse, der var iværksat ved Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Der måtte nedsættes en undersøgelseskommission. Ministeren blev orienteret, og han var enig. Der gik kun cirka 1 time, fra Justitsministeriet modtog operationsbefalingen, til beslutningen om at nedsætte kommissionen blev truffet.

Sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, mailede den 1. oktober 2015 operationsbefalingen til fg. afdelingschef Johan Kristian Legarth, Justitsministeriet, der senere samme dag skrev til kontorchef Esben Haugland og chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriet, Politikontoret:

”T.o. om kommunikation vedr. Tibetsagen:

Onsdag kl. ca. 15:50 orienterer Højbjerg Barbara om, at Thorkild Fogde i forbindelse med fremfindelse af materiale med henblik på oversendelse af “Tibetsagen” til DUP, var blevet opmærksom på en (for ham hidtil ukendt) operationsbefaling, som indeholdt passager, der ikke harmonerede med det, der tidligere var oplyst til ministeriet og Folketinget. Således var der efter det oplyste passager, der angav, at demonstranter så vidt muligt skulle holdes ude at syne for den kinesiske kortege.

Onsdag kl. 17.50 drøftede jeg overordnet sagen med Thorkild, som bekræftede de ovenfor nævnte oplysninger. Han oplyste i forlængelse heraf, at alt materiale enten var eller var ved at blive sendt til DUP, og at han havde en forventning om, at DUP ville udsende en pressemeddelelse torsdag.

Onsdag kl. 18.30 og torsdag kl. 10.15 drøftede jeg spørgsmålet om offentliggørelse og orientering af FT med Kirsten Dyrman. Hun oplyste, at de forventede at gå ud med en neutral pressemeddelelse midt på torsdagen. Da Operationsbefalingen vil være central for hendes efterforskning og afhøringer af politipersonale, er det meget væsentligt for hende, at en eventuel oversendelse af operationsbefalingen til Folketinget gøres fortrolig af hensyn til efterforskningen. Samtidig havde hun forståelse for, at en oversendelse - henset til de tidligere orienteringer af FT og den meget store offentlige interesse - vil være rigtig og nødvendig.

...”

Den Uafhængige Politiklagemyndighed meddelte i en pressemeddelelse af 1. oktober 2015, at man havde besluttet at indlede efterforskning i sagen i anledning af politidirektør Thorkild Fogdes oplysninger på mødet den 30. september 2015.

Den 2. oktober 2015 sendte justitsminister Søren Pind følgende orientering til Folketingets Retsudvalg:

”...

2. På baggrund af de oplysninger, der er fremkommet dels i forbindelse med Østre Landsrets behandling af en civil sag anlagt mod Københavns Politi af seks demonstranter med påstand om, at de i forbindelse med præsidentbesøget blev udsat for ulovlige administrative frihedsberøvelser, dels gennem tilkendegivelser i medierne fra medarbejdere i politiet, har der i den seneste tid være rejst betydelig tvivl om, hvorvidt de tidligere afgivne oplysninger har været fyldestgørende og korrekte.

Politidirektøren i København indgav på den baggrund den 28. september 2015 en anmeldelse i sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

...

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har ved en pressemeddelelse af 1. oktober 2015 oplyst, at politiklagemyndigheden har besluttet at iværksætte en nærmere efterforskning i sagen.

3. Rigspolitiet har den 30. september 2015 orienteret Justitsministeriet om, at politidirektøren i København i forbindelse med sagens overdragelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed er blevet bekendt med en skriftlig operationsbefaling af 13. juni 2012 om statsbesøget, hvoraf fremgår, at det skal sikres, at demonstranter ikke kan ses fra kortegen.

...

Det kan ikke på forhånd udelukkes, at sagen vil kunne have berøring til andre myndigheder end politiet. Da Den Uafhængige Politiklagemyndighed alene har mulighed for at efterforske forhold, som vedrører politiets behandling af sagen, har jeg besluttet, at der nedsættes en undersøgelseskommission, således at alle dele af det samlede begivenhedsforløb i sagen kan blive klarlagt.

Undersøgelsen vil navnlig have til formål at skulle afdække dels begivenhedsforløbet, som knytter sig til politiets ageren i forhold til borgere under det kinesiske statsbesøg i København i 2012 og ved to senere kinesiske besøg i København i 2013 og 2014, dels det efterfølgende forløb i forbindelse med besvarelsen

af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg om politiets ageren ved de pågældende besøg.
..”

Undersøgelseskommissionen blev nedsat den 23. december 2015 med det kommissorium, der fremgår af afsnit 1.1.

3.1.4.14 Kommissionens vurdering

På baggrund af det i afsnit 3.1.4.1-3.1.4.13 anførte er det kommissionens vurdering, at følgende kan lægges til grund:

Når indholdet af de skriftlige befalinger, jf. afsnit 3.1.1.3 og 3.1.1.4, og oplysningerne om politiets ageren på gaden, jf. afsnit 3.1.2, sammenholdes med de svar, der er afgivet til Folketingets Retsudvalg, kan det konstateres, at mange af disse svar indeholder urigtige, vildledende eller ufyldstgørende oplysninger.

Således indeholdt svaret på spørgsmål 877 urigtige oplysninger om, at det selvsagt ikke var tilfældet, at politifolk i forbindelse med præsidentbesøget havde modtaget instrukser, som havde til formål at begrænse ytrings- og forsamlingsfriheden, jf. afsnit 3.1.4.2.

Præmissen for svarene på Retsudvalgets spørgsmål 865, 875-880 den 15.-16. august 2012 var, at der ikke forelå en generel instruks internt i Københavns Politi. Alle disse svar indeholdt derfor oplysninger, der var enten urigtige eller vildledende, jf. afsnit 3.1.4.2.

Svaret på spørgsmål 1119 den 17. oktober 2012 var til dels urigtigt eller vildledende, idet der på ny blev henvist til konkrete forhold, der på ny blev besvaret ud fra den forkerte præmis, at der ikke forelå en ordre, jf. afsnit 3.1.4.3.

Justitsministeriets redegørelse til Retsudvalget af 26. juni 2013 om flag indeholdt ikke urigtige faktiske oplysninger, men byggede i sin helhed også på den urigtige præmis, at der ikke forelå en ordre, jf. afsnit 3.1.4.4.

For så vidt angår svarene på spørgsmål 650, 862, 864-865, 868 og AC den 9.-11. april 2014 gælder, at svaret på spørgsmål 650 stred mod de faktiske forhold, idet det blandt andet blev oplyst, at ”Københavns Politi kan afvise at have haft til opgave at forhindre fredelige demonstrationer, herunder fremvisninger af tibetanske flag”. Af talepapiret fremgår, at ministeren udtalte sig på tilsvarende måde i samrådet vedrørende samrådsspørgsmål AC. Både disse svar og svarene på spørgsmål 862,864-865 og 868

byggede i al væsentlighed på den urigtige præmis, at der ikke forelå en ordre, og de var derfor for så vidt alle urigtige eller vildledende, jf. afsnit 3.1.4.7.

For så vidt angår svarene på spørgsmål 859-870 den 11. april og 16. december 2014 gælder, at svaret på spørgsmål 866 ikke var i overensstemmelse med de faktiske forhold, idet det oplystes, at ”politiets dispositioner blev truffet på grundlag af en sikkerheds- og ordensmæssig vurdering”, jf. afsnit 3.1.4.9.

Spørgsmålene 914 og 916 blev efter Justitsministeriets beslutning besvaret med en gengivelse af dele af meldeblanketterne, som efterfølgende viste sig at være ufyldstgørende, idet der trods efterspørgsel efter lydfilerne alene blev givet oplysninger fra meldeblanketterne, der ikke indeholder oplysninger i samme omfang som lydfilerne, i hvilken forbindelse det oplystes, at ”der ikke i meldeblanketterne er oplysninger om, at der fra KSN skulle være udstedt generelle forholdsordrer om, at demonstranter skulle fratages tibetanske flag og lignende symboler.” Svaret var endvidere vildledende og indeholdt oplysninger, der ikke var rigtige, herunder at formålet med fratagelse af flag ”naturligvis” ikke var at forhindre de pågældende i at demonstrere, jf. afsnit 3.1.4.10.

I besvarelsen af spørgsmål 915, om der i byretssagen blev fremsat anmodning om udlevering af lydfiler, var det vildledende, at det ikke blev nævnt, at man i landsretssagen kun 1½ måned forinden var blevet mødt med en editionsbegæring om lydfiles indhold, jf. afsnit 3.1.4.10.

I Justitsministeriets orientering til Retsudvalget af 18. september 2015 om lydfiles indhold var udeladt den væsentlige oplysning, at Golf-bilerne ifølge lydfilen blev kørt frem for at skærme, hvilket ifølge senioranklager Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015 og notater af 30. juli 2015 og 10. september 2015 på baggrund af flere andre meldinger i forløbet ”kunne udlægges sådan, at politiet generelt forsøgte at afskærme demonstranter med tibetanske flag”, og orienteringsskrivelsen byggede i sin helhed på den urigtige præmis, at der ikke var givet en ordre, jf. afsnit 3.1.4.11.

Der er således afgivet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende svar til Folketinget på de fleste af de spørgsmål, der blev stillet vedrørende den kinesiske præsidents besøg i 2012.

Om baggrunden for de urigtige, vildledende og ufyldstgørende oplysninger i svarene bemærker kommissionen:

Spørgsmålene 865, 875-880 og BL-BN blev besvaret af Justitsministeriet på baggrund af en række udtalelser fra Københavns Politi, og Rigspolitiet henholdt sig hertil ved

videresendelsen til Justitsministeriet. I spørgsmål 877 formulerede Justitsministeriet selv svaret, at der ”selvsagt” ikke til politifolk var givet instrukser med henblik på at begrænse demonstranternes ytrings- og forsamlingsfrihed”, men Justitsministeriet havde forinden afgivelsen til Folketingets Retsudvalg indhentet Københavns Politis godkendelse af formuleringen. Københavns Politis bidrag i denne spørgsmålspakke var navnlig baseret på politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelser af 21. juni og 2. juli 2012, der baserede sig på vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelser af 19. juni 2012 og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelser af 10. juli og 13. august 2012. Endvidere bidrog politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés udtalelse af 26. juni 2012, der blev videreformidlet til Københavns Politis Ledelsessekretariat af politiinspektør Peter Olesen Dahl, til besvarelsen.

Justitsministeriet svar på spørgsmål 1119-1121 var baseret på Rigspolitiets svar, der bestod i en gengivelse af Københavns Politis politidirektør Johan Martini Reimanns udtalelse af 4. oktober 2012, der igen til dels baserede sig på tidligere afgivne bidrag.

Justitsministeriets redegørelse til Retsudvalget af 26. juni 2013 om fundet af flag på Station Amager baserede sig på oplysningerne i Københavns Politis vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møllers brev af 7. maj 2013 til Justitsministeriet. Oplysningerne fremkom, efter at Støttekomitéen for Tibet den 14. november 2012 klagede til Statsadvokaten, der bad Københavns Politi om en udtalelse. Københavns Politi undersøgte sagen, indhentede udtalelser fra Station Amager og afgav sin udtalelse til Justitsministeriet direkte.

Spørgsmålene 650 og AC, 730-731, 862, 864-865 og 868 var foranlediget af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 og den efterfølgende presseomtale. Justitsministeriets svar på spørgsmålene baserede sig på Rigspolitiets begrænsede redigering af ikke indholdsmæssig karakter af Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes udtalelser af 12. marts, 26. marts og 9. april 2014, der igen i al væsentlighed baserede sig på tidligere bidrag. Dog blev der tillige indhentet udtalelser fra PET og Udenrigsministeriet til besvarelse af disse spørgsmålspakker.

Juridisk chef Lykke Sørensen har underskrevet PETs udtalelse af 9. april 2014 vedrørende spørgsmålene 859-862 om besøget i 2012. Udtalelsen indeholdt blandt andet den ukorrekte oplysning, at PET ikke fra Udenrigsministeriet havde modtaget information om de kinesiske bekymringer med hensyn til demonstranter, men det er uafklaret, hvorfra denne oplysning hidrørte.

Der var i Justitsministeriets svar på spørgsmål 730-731 udeladt et afsnit om, at Københavns Politi fremover ville have fokus på, at den enkelte medarbejder blev in-

strueret blandt andet om at være opmærksom på ikke at forhindre lovlige aktiviteter, der ikke var egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed. Afsnittet blev dog indsat i samrådstalen, der blev sendt til Retsudvalget den 22. april 2014.

Justitsministeriets svar på spørgsmålene 863, 866-867, 869-870 og 914-917 baserede sig på Rigspolitiets svar, der bestod i en gengivelse med få redaktionelle ændringer af Københavns Politis vicepolitidirektør Anne Tønnes' bidrag om spørgsmål 914-917 den 8. juli 2014 og politidirektør Thorkild Fogdes bidrag af 9. april, 15. maj, 16. september og 26. november 2014 samt bidrag fra Udenrigsministeriet og Statsministeriet. Justitsministeriet valgte at besvare opfordringen i spørgsmål 916 til at udlevere lydfilerne ved at gengive indholdet af meldeblanketterne. Svaret på spørgsmål 867 var af juridisk karakter og formuleret af Justitsministeriet. Justitsministeriets formulering var godkendt af Københavns Politi.

Justitsministeriets orientering til Retsudvalget af 18. september 2015 om lydfiles indhold skete efter en redegørelse af 11. september 2015 fra Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde til Rigspolitiet, der videresendte redegørelsen til Justitsministeriet samme dag. Baggrunden for politidirektørens redegørelse var senioranklager Klaus Pedersens mail af 15. juli 2015 og notater af 30. juli 2015 og 10. september 2015 om indholdet af lydfilerne, som han på dette tidspunkt havde gennemgået i deres helhed. Senioranklagerens bemærkning om Golf-bilerne var udeladt, således at det alene var radioordren ”Tag flaget fra dem”, der blev omtalt i redegørelsen.

Det kan herefter lægges til grund, at Justitsministeriets svar i al væsentlighed bygger på oplysninger fra Københavns Politi.

Som konkluderet under afsnit 3.1.1.5 kan det lægges til grund, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, og en lang række politifolk under ham, der deltog i aktionen, havde positiv viden om den generelle ordre, således også politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé. Det kan endvidere lægges til grund, at de to havde kendskab til, at der blev givet ordrer i konkrete situationer.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen afgav på trods heraf udtalelser, hvori han oplyste, at der ikke var givet ordrer om at sikre, at demonstranter ikke var synlige. Han har forklaret, at han var bekendt med, at udtalelserne var til brug for udarbejdelse af svar til Folketingets Retsudvalg, og dermed var han også bekendt med, at svarene til Retsudvalget var forkerte.

Politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé har i sin redegørelse af 19. juni 2012 givet oplysning om, at gruppevognene blev kørt frem, fordi demonstranterne rykke-

de frem ”i en bred front”, og at demonstranter med flag af sikkerhedsmæssige årsager blev henvist til demonstrationen på Højbro Plads, hvilket ikke var rigtigt. Andrew Jerome Henrik Oryé var som forklaret af Claus Hjelm Olsen af ham blevet oplyst om, hvad der skulle redegøres for over for ledelsen, og hans udtalelse af 26. juni 2012 bar overskriften ”Svar vedr. Spørgsmål til folketingets retsudvalg vedr. Hændelse ifb. Med Kinas Præsidents besøg på Langelinie”, så kommissionen lægger til grund, at også Andrew Jerome Henrik Oryé var bekendt med, at hans udtalelser var til brug for svar til Folketingets Retsudvalg. Kommissionen lægger endvidere til grund, at han mod bedre vidende fik politiassistent Lise Zacho Møller til at skrive en udtalelse, der indeholdt urigtige oplysninger om visitationsgrundlaget, og at han var bekendt med, at også denne erklæring var til brug for en folketingsbesvarelse.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har deltaget i det indledende stabsmøde. Han har haft adgang til operationsbefalingen på Beredskabsportalen, og han havde kontor tæt på Claus Hjelm Olsen. Han har dog ikke selv afgivet udtalelser til brug for bidrag til Justitsministeriet eller på anden måde været involveret i besvarelserne til Folketingets Retsudvalg.

Det kan lægges til grund, at senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, har modtaget operationsbefalingen den 4. marts 2013, og at han har haft mulighed for at hente den på Beredskabsportalen i perioden omkring besøget og senere har kunnet rekvirere den fra arkiv. Han har læst i den og sendt den til vidnerne i byretssagen og til Kammeradvokaten, men han har ifølge sin egen forklaring ikke bidt mærke i den for kommissionsundersøgelsen centrale del af indholdet, heller ikke i forbindelse med udarbejdelsen af adskillige bidrag til brug for besvarelse af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg. Kommissionen lægger til grund, at Klaus Pedersen ikke har haft et ønske om at skjule oplysningerne i operationsbefalingen. Kommissionen lægger herved tillige vægt på, at han videresendte operationsbefalingen til Kammeradvokaten og vidner, og at han reagerede straks, da der fremkom oplysninger om fundet af flag, og da han blev bekendt med oplysningerne på lydfilerne.

Københavns Politis øverste ledelse inklusive politidirektør Johan Martini Reimann har haft adgang til operationsbefalingen gennem Beredskabsportalen. Politidirektør Johan Martini Reimann har tillige fået tilsendt PETs trusselsvurdering og anbefaling. Hertil kommer, at operationsbefalingen formentlig efterfølgende har ligget på sagen med folketingsspørgsmål, der cirkulerede frem og tilbage mellem politidirektøren, vicepolitidirektøren, sekretariatschefen og senioranklager Klaus Pedersen i forbindelse med besvarelse af folketingsspørgsmål. Alle har dog forklaret, at de ikke har læst de relevante afsnit i operationsbefalingen, og at de derfor ikke var bekendt med, at svarene til Folketingets Retsudvalg var urigtige, vildledende eller ufyldstgørende, hvilket herefter må lægges til grund.

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har ifølge egen forklaring haft positiv viden om den generelle ordre. Han har imidlertid ikke været inddraget i besvarelsene.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, har modtaget operationsbefalingen pr. mail, men efter deres forklaringer har de ikke læst den.

Konsulent KF 0764 og kriminalassistent KF 0766's trusselsvurdering og videreformidling af Kinas bekyrninger til Københavns Politi var, som det fremgår ovenfor i afsnit 3.1.3.3, medvirkende til, at den generelle ordre overhovedet blev til, men de har ikke bidraget med udtalelser til brug for svar til Retsudvalget, og der er ikke grundlag for at antage, at de på anden måde var bekendt med, at der blev afgivet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende svar til Folketinget.

Kommissionen kan konstatere, at hele sagsbehandlingssystemet vedrørende besvarelser af folketingssspørgsmål fra Justitsministeriet via Rigspolitiet til Københavns Politi og tilbage i høj grad er bygget op på tillid, og at kontrollen i de tre myndigheder primært har bestået i at sikre, at der ikke var noget, der ”stak ud”, og at spørgsmålet blev besvaret.

Der er dog i flere tilfælde stillet supplerende og opklarende spørgsmål til Københavns Politi fra Justitsministeriet og internt fra Københavns Politis Ledelsessekretariat, og kommissionen har ikke grundlag for at antage, at nogen i Justitsministeriet, Rigspolitiet eller Københavns Politis øverste ledelse har været vidende om, at der blev afgivet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende svar til Folketingets Retsudvalg.

Der er heller ikke grundlag for at antage, at nogen i Udenrigsministeriet, Statsministeriet eller Hofmarskallatet har været vidende om, at der blev afgivet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende svar til Folketingets Retsudvalg.

Det kan endelig lægges til grund, at ingen i Justitsministeriet, Rigspolitiet eller PET og heller ikke hverken Københavns Politis politidirektører eller andre i Københavns Politis øverste ledelse har rekvireret operationsbefalingen og/eller de taktiske befalinger i forbindelse med besvarelsene til Folketingets Retsudvalg.

Det kan herefter lægges til grund, at Justitsministeriets svar i al væsentlighed byggede på oplysninger fra Københavns Politi, herunder navnlig vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens udtalelser, at der er afgivet urigtige, vildledende eller ufyldstgørende svar til Folketinget på de fleste af de spørgsmål, der blev stillet vedrørende den kine-

siske præsidents besøg i 2012, og at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé havde viden herom, da de afgav deres udtalelser til brug for folketingssvarene, mens det ikke kan lægges til grund, at andre, der var inddraget i besvarelsen af spørgsmålene fra Folketingets Retsudvalg, har afgivet bevidst urigtige oplysninger til brug herfor.

3.2 Den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengshengs besøg i Danmark 4.-7. juni 2013

Den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC) Yu Zhengsheng aflagde officielt besøg i Danmark i dagene 4. til 7. juni 2013.

Folketinget var vært, og planlægningen af det officielle besøg skete i et samarbejde mellem Folketinget, Udenrigsministeriets Protokol, PET og Københavns Politi.

Programmet for den kinesiske delegations besøg indeholdt blandt andet en række besøg på forskellige lokaliteter i Københavnsområdet. Under besøget boede den kinesiske delegation på Hotel Marriott. Den 5. juni 2013 besøgte den kinesiske formand Avedøreværket, den 6. juni 2013 Christiansborg om formiddagen og Amalienborg om eftermiddagen og den 7. juni 2013 Eigtveds Pakhus, Nyhavn 71, og Mærsk.

3.2.1 PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.

I forbindelse med planlægningen af de politimæssige opgaver under det officielle besøg udarbejdede PET en trusselsvurdering, som dannede grundlag for Københavns Politis vurdering af den politimæssige opgave.

3.2.1.1 PETs interne trusselsvurdering

En medarbejder i Folketinget orienterede den 22. april 2013 konsulent KF 0765, PET, om, at Folketinget ville være vært ved et officielt besøg fra Kina i perioden 4.-7. juni 2013, og at der ville komme en fortrap på besøg den 15.-17. maj 2013. KF 0765 svarede, at han var bekendt med besøget fra en frokost med kineserne, og at han var PETs medarbejder på sagen.

PETs interne trusselsvurdering

Center for Terroranalyse (CTA) blev i en intern mail af 1. maj 2013 anmodet om at udarbejde en trusselsvurdering. I anmodningen oplystes:

”... Kina’s formand for ”Chinese People’s Political Consultative Conference” CP-PCC, Yu Zhengsheng (YZ) ... kommer med særflý og der forventes en meget stor delegation. Den kinesiske ambassade har anmodet om omfattende sikkerhedsforanstaltninger. De har herunder henledt opmærksomheden på datoen for ankomsten 4. juni, der er årsdagen for massakren på ”Den himmelske freds Plads”.”

CTA udarbejdede den 14. maj 2013 en intern trusselsvurdering, hvori det oplystes:

”... i øjeblikket ingen efterretningsmæssige indikationer på terrorrelaterede trusler eller aktiviteter, herunder demonstrationer rettet mod det kinesiske besøg i Danmark.

... Ifølge de oplysninger, som ... er i besiddelse af, har der ikke tidligere være episoder, hvor kinesere bosiddende i Danmark har gennemført voldelige aktioner eller på anden vis har været involveret i negative aktiviteter rettet mod officielle danske eller kinesiske interesser.

... vurderer, at det kinesiske besøg kan give anledning til mindre, fredelige demonstrationer.

... Den spirituelle bevægelse Falun Gong har gennem en årrække afholdt fredelige demonstrationer foran den kinesiske ambassade ... ligesom bevægelsen forsøgte at markere sig under det kinesiske præsidentbesøg i Danmark i juni 2012.

... I Danmark er der oprettet en støttekomité for Tibet. Støttekomitéen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt det kinesiske besøg.

... Støttekomitéen kan muligvis forsøge at arrangere en fredelig demonstration i forbindelse med de kommende kinesiske besøg.

... En massiv eksponering i medierne vil øge kendskabet til besøget blandt personer eller grupper, som måtte have en intention om at demonstrere eller planlægge terror.”

PETs anbefaling og trusselsvurdering af 21. maj 2013

Konsulent i PET, KF 0765, der fungerede som sikkerhedskoordinator under besøget, sendte den 21. maj 2013 følgende anbefaling til konkrete politimæssige sikkerheds-

foranstaltninger til Københavns Politi, OPA, Københavns Vestegns Politi og Nord-sjællands Politi:

”...

Trusselsvurdering:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Kina's Formand for CPPCC eller besøget i øvrigt.

Opmærksomheden henledes dog på Kina's position i international storpolitik, samt det forhold, at der ofte er fokus på Kina's håndtering af menneskerettighederne. Det skal herunder bemærkes, at ankomstdagen den 4. juni 2013 er årsdagen for massakren på ”Den himmelske freds Plads.

Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for, at der skal vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med formandens besøg.

...”

Af intern PET-mail af 30. maj 2013 fremgår, at der den 4. juni 2013 skulle afholdes intern briefing i PET.

3.2.1.2 Københavns Politis operationsbefalinger

Der blev af Københavns Politi udarbejdet i alt ni versioner af operationsbefalingen for 2013. Versionerne 1, 2 og 4 er udaterede. Version 3 er dateret den 27. maj 2013. Version 5 og 6 er dateret den 28. maj 2013. Version 7 og 8 er dateret den 29. maj 2013 og den 31. maj 2013. Version 9, der er den endelige version, er dateret den 3. juni 2013. Version 1 fremstår som udarbejdet af fg. politiinspektør Steen Søder med politiassistent Anders Ellegaard som sagsbehandler. Versionerne 2-4 fremstår som udarbejdet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard med politiassistent Anders Ellegaard som sagsbehandler. Versionerne 5-9 fremstår som udarbejdet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard med politiassistent Johan Jørgen Wilken som sagsbehandler.

De politimæssige opgaver i forbindelse med det officielle kinesiske besøg i 2013 blev i Københavns Politi tilrettelagt og gennemført med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen som strategisk leder og vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard som operationel leder. Under Kim Lykke Østergaard var en række indsatsledere, delingsførere og gruppeførere.

Operationsbefalingen version 1

I version 1 står blandt andet:

”...

1.0 SITUATION

...

Trusselsvurdering

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske formand for CPPCC, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder. Det skal herunder bemærkes, at ankomstdagen d. 4. juni 2013 er årsdagen for massakren på ”Den himmelske freds Plads”. Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg.

...

1.1 Strategi

Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget, samt mod eventuelle demonstrationer.

...

1.2 Ledelse og stab

...

KSN-lederen træffer afgørelse i alle operationelle forhold under operationsfasen, herunder skift fra et trin til et andet, samt koordinering af samtlige taktiske tiltag.”

Operationsbefalingen version 2-9

Fra og med 2. version blev følgende passus tilføjet under afsnittet 3.0, Udførelse, underafsnit 3.1, Manøvreide:

”...

- Politiaktion foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke forstyrrer eskorten og ved objekter.
- Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happenings kontakter man straks KSN”

I version 3 blev disse afsnit i underafsnittet Manøvreide ændret til:

”...

- Politiaktion 01-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter i Københavns Politikreds, og sikrer at evt. demonstranter ikke forstyrrer eskorten og ved objekter.
- Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happening kontakter man straks KSN, og KSN-lederen træffer beslutning om iværksættelse af en eventuel målrettet indsats mod denne”

Endvidere blev i samme afsnit tilføjet:

- ”Escorteruter planlægges således, at uforudsete forhindringer kan imødekommes ved valg af alternative ruter”

Endelig blev der i afsnittene 2.0, Opgave, og 3.0, Udførelse, tilføjet følgende afsnit:

”2.0 OPGAVE

Det er opgaven, at:

...

- medvirke til at statsbesøget gennemføres som planlagt, jf. program, og at evt.demonstrationer eller øvrige arrangementer ikke griber forstyrrende ind

...

3.0 UDFØRELSE

Operationelle mål:

- Det sikres, at evt. demonstrationer anvises passende lokationer, og at disse afholdes i god ro og orden, således at de ikke griber forstyrrende ind i programmet.”

Politiassistent Johan Jørgen Wilken, Københavns Politi, OPA, orienterede i mail af 29. maj 2013 om, at en opdateret version af operationsbefalingen var tilgængelig på ”Beredskabsportalen”.

Mailen blev blandt andet sendt til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, vicepolitikommissær og indsatsleder for politiaktion 07-00, Objektkoordinator, 07-02, Hotel Marriott, og 07-07, Amalienborg, Henrik Brix Søndergaard, vicepolitikommissær og indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, Thomas Tarpgaard, vicepolitikommissær Amir Rashid, der blev afløst af politiassistent Mark Larsen som indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve, og vicepolitikommissær og indsatsleder for politiaktion 07-08 og 07-09, Niels Bohr Institutet og Green Light House, Mads Østermark Jensen.

I operationsbefalingens version 8-9 blev afsnittet om strategi efter ønske fra politiinspektør Mogens Norup Lauridsen omformuleret til:

”Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den konkrete trusselsvurdering iværksætter en offensiv indsats med iværksættelse af alle nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger, så besøget kan gennemføres i henhold til programmet og uden at eventuelle modstandere får mulighed for at lægge hindringer i vejen for besøgets gennemførelse og uden at gæsterne og deres følge udsættes for attentater og angreb af enhver art.”

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke husker, hvornår han blev bekendt med indholdet af operationsbefalingen for 2013. Han har i hvert fald set den sidste udgave, som var 9. udgave. Erfaringerne fra 2012-besøget skulle være indføjet i 2013, men det er ikke sket særlig tydeligt. Det ligger imidlertid implicit i, at der er ret til at demonstrere i Danmark. Meningen med den endelige strategi er blot, at programmet skal gennemføres. De forsøgte i 2013 at imødegå de situationer, der havde været i 2012. Dengang, i 2013, vidste man dog ikke så meget om 2012-besøget, som man gør i dag.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at det ikke var en del af operationsbefalingen, at den kinesiske formand skulle ”skærmes” for demonstranter. Tværtimod skulle erfaringerne fra 2012 tænkes ind i 2013, så man undgik lignende situationer. Det var også på denne måde, at han briefede indsatslederne. I operationsbefalingens strategi ligger, at politiet er på forkant og f.eks. bestemmer, hvor demonstranter skal stå, og at der ikke må ske noget, der gør, at eskortens hastighed skal sættes ned eller forhindres i at nærme sig de enkelte objekter. At formanden risikerede at blive fornærmet, var ikke et angreb. Mogens Norup Lauridsen begrundede sin formulering af operationsbefalingens strategi i version 8 og 9 med, at det skulle gøres bedre end i 2012, men at Københavns Politi heller ikke skulle have berøringsangst overfor formandens sikkerhed, og den vedrører ikke demonstranternes synlighed. Det lå klart, at demonstranterne skulle have lov til at demonstrere. At man skulle kontakte KSN, hvis man blev opmærksom på demonstrationer mv., var en standardtekst, hvorefter KSN-lederen skulle træffe beslutning om, hvad der skulle gøres i tilfælde af, at der skete noget uforudset. Det blev også klargjort under briefing den 3. juni 2013, hvor han givetvis har læst det op. Han sagde udtrykkelig, at det ikke skulle foregå som i 2012. Der skulle kun reageres, hvis demonstrationen udgjorde en sikkerhedsmæssig trussel.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han givetvis har gjort sig bekendt med indholdet af operationsbefalingen på samme måde, som han havde gjort i 2012. Han husker ikke, at han skulle have fået at vide, at formanden skulle skærmes. Operationsbefalingens trusselsvurdering var måske lidt nedtonet i forhold til 2012, da der ikke stod

noget om at tabe ansigt, men han havde fortsat den opfattelse, at danske politifolk kunne risikere at blive udsat for pres fra kinesiske sikkerhedsfolk.

Indsatsleder for politiaktion 07-08 og 07-09, Niels Bohr Institutet og Green Light House, vicepolitikommisær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke ved, om det indgik som en del af operationsbefalingen, at den kinesiske formand skulle "skærmes" for demonstranter. Han erindrer ikke, om problemet synlighed i øvrigt har været drøftet internt i politiet. Han havde gode placeringer til eventuelle demonstranter.

Indsatsleder, vicepolitikommisær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at det står rimelig klart i operationsbefalingen, hvad opgaven var, og hans opfattelse af, hvad der skulle ske, er formuleret i hans taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte (jf. nedenfor afsnit 3.2.1.3).

Politiassistent Johan Jørgen Wilken, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at han fik opgaven med besøget i 2013 lige omkring den 28. maj 2013. Han deltog ikke i planlægningsmøder, heller ikke i driftsstab eller operativ stab forud for den 28. maj 2013, og det gjorde han efter sin bedste overbevisning heller ikke efterfølgende. Det er udgangspunktet, at den operationsansvarligere gennemlæser de taktiske befalinger eller i hvert fald rådfører sig med den enkelte taktiske leder. Da han overtog opgaven, var bekymringerne allerede skrevet ind i operationsbefalingen. Det samme var strategien, og han gik ud fra, at den var godkendt af Kim Lykke Østergaard. På et tidspunkt blev strategien ændret fra "afpasset offensiv" til "offensiv". Dette havde betydning for, med hvilken intensitet indsatsen skulle gennemføres. Han husker ingen drøftelser af, at den kinesiske delegation skulle skærmes for demonstrationer og flag.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han ved de besøg, som han selv er ansvarlig for, er løbende i dialog med Københavns Politi både pr. telefon, på skrift og på møder. Han har givet haft kendskab til indholdet af operationsbefalingen i 2013 inden briefing.

3.2.1.3 Københavns Politis taktiske befalinger

Operationsbefalingen blev suppleret af en række taktiske befalinger udarbejdet til brug for de enkelte politimæssige tiltag under delegationens besøg. Disse taktiske befalinger gengav alle på nær den taktiske befaling vedrørende Hotel Marriott mv. fuldstændig eller i al væsentlighed trusselvurderingen fra operationsbefalingen.

Nogle af de taktiske befalinger indeholdt derudover særlige bestemmelser:

Politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve

Den taktiske befaling for politiaktion 01-01 blev udfærdiget af vicepolitikommissær Thomas Ahlberg og indeholdt blandt andet følgende:

”...

Efterretninger:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af sådanne. Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bla. menneskerettigheder. Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg.

Opgave:

At assistere øvrige politiaktioner i forbindelse med uorden eller demonstrationer. Derudover støtte op om kendte/pludseligt opståede objekter med bevogtning. Foretage opklaring langs eskorteruter i København og patruljering omkring objekter. Melde til KSN hvis man bliver opmærksom på demonstrationer, happenings eller manifestationer i forbindelse med besøget.

Udførelse:

Gennem en dialogbaseret indsats at skabe en fleksibel løsning så evt. demonstrationer anvises til et passende sted, samt sikre at demonstrationer bliver afviklet i ro og orden. Ved pludselig opstået uorden at få bragt det til ophør. Assistere politiaktionerne bevogtning 07-00 til 07-11 eller andre pludselig opståede objekter gennem en indre og ydre bevogtning eller opklaring/sekterpatrulje efter aftale med indsatslederen på bevogtningsstedet...”

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han afløste en kollega, Amir Rashid, der var blevet forhindret på grund af møder. Hvis ikke kollegaen havde haft forfald, skulle han selv have været næstkommanderende, og han havde derfor læst de forskellige taktiske befalinger.

Politiaktion 07-08, Niels Bohr Institutet den 7. juni 2013

Den taktiske befaling for politiaktion 07-08 blev udfærdiget af vicepolitikommissær Mads Østermark Jensen og indeholdt under overskriften Opgave:

”Hvis der kommer en demonstration henvises denne til Hjørnet af Irmingsgade/Blegdamsvej.”

Politiaktion 07-09, Green Light House den 7. juni 2013

Denne taktiske befaling er udfærdiget af vicepolitikommisær Mads Østermark Jensen, og heri var opgaven beskrevet således:

”Der skal iværksættes udvendig bevogtning på objektet fra sikkerhedsransagningen påbegyndes og til den kinesiske formand har forladt objektet Under formandens ophold iværksættes der politimæssig tilstedeværelse Politiaktionen koordineres med PET.

Opgaven går desuden ud på at sikre at eskorten kan køre fra stedet uhindret Det sikres ved at en port ud mod Tagensvej bliver åbnet i tidsrummet mellem kl. 1000 og kl. 1300. Dette er aftalt med københavns universitet.

Hvis der kommer en demonstration henvises denne til Grønne område ved Juliane Maries vej på modsatte side af Nørre Alle.

...”

Indsatsleder for politiaktion 07-09, Green Light House, vicepolitikommisær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, har forklaret om de taktiske befalinger for politiaktionerne vedrørende Niels Bohr Institutet og Green Light House, at han blot skulle sikre, at kortegen kunne komme frem, og at eventuelle demonstranter blev placeret, så de kunne ses af og dermed ytre sig over for kortegen. Placeringen skulle vurderes ud fra sikkerhedsmæssige betragtninger. Det afhang af geografien det pågældende sted. Beslutningen var hans, og ved Niels Bohr Institutet placerede han demonstrationsområdet på den anden side af vejen, mens han ved Green Light House placerede demonstrationsområdet på Juliane Maries Vej. Begge steder ville demonstrationen være synlig for kortegen, men der kom ingen demonstranter nogen af stederne.

Politiaktion 07-10 og 07-11, Eigtveds Pakhus, Nyhavn 71/Bådfart og Mærsk den 7. juni 2013

Denne taktiske befaling er udfærdiget af politiassistent Jess Voldager og indeholdt blandt andet følgende:

”1.1 STRATEGI

Det er den strategiske hensigt, at politiet med baggrund i den aktuelle truslevurdering, medvirker til besøget i Eigtveds Pakhus, Nyhavn 71 og Mærsk gennemføres, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget, samt mod eventuelle demonstrationer.

1.2 LEDELSE OG STAB

Politiinspektør Mogens Lauridsen varetager det overordnede politimæssige ansvar for operationen, og træffer afgørelse i alle overordnede forhold.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard varetager det operationelle planlægningsansvar, og træffer afgørelse i alle operationelle spørgsmål i planlægningsfasen.

KSN-lederen træffer afgørelse i alle operationelle forhold under operationsfasen, herunder skift fra et trin til et andet, samt koordinering af samtlige taktiske tiltag.

...

2.0 OPGAVE

...

Observere mod sammenstimlen at personer og imødegå happenings/demonstrationer. ...”

Politiaktion 07-06, Christiansborg, den 6. juni 2013

Den taktiske befaling for politiaktion 07-06 er udfærdiget af politikommissær Johnny Kjeld Pedersen. Heri var opgaven beskrevet således:

”Politiaktionen planlægger for d. 6. juni at etablere udvendig bevogtning at Christiansborg, på relevante lokaliteter. Det påhviler politiaktionen, at sikre frie til- og afgangveje for kortegen med den kinesiske formand, og sikre at gæsterne kan færdes uden at blive udsat for overgreb eller lide overlast, samt være medvirkende til, at statsbesøget gennemføres som planlagt og at evt. demonstranter bortvises. ...”

Politiaktion 07-02, Delegationens ophold på Hotel Marriott

I denne taktiske befaling, der er udfærdiget af politiassistent Mik Bundgaard, var noteret, at det var politiets opgave, at:

” - Iværksætte ind- og udvendig bevogtning at Hotel Marriott fra sikkerhedsransagningens påbegyndes og til Præsidenten er lettet fra CPH airport.
- Deltagere i arrangementet med følge ikke forulempes under arrangementet

- ...

- Holde opsyn med eventuelle demonstrationer i nærheden at hotellet.

...

I tilfælde at demonstrationer i nærheden af hotellet, kontaktes KSN, der træffer beslutning om hvad der skal gøres. ...”

Politiaktion 08-01, Eskorte

Denne taktiske befaling er udfærdiget af indsatslederen, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard. Beskrivelsen af strategi og opgave var heri udformet således:

”1.1. Strategi

Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget samt mod eventuelle demonstrationer.

2.0 Opgaven

At sikre at kørslen afvikles på en sikker og forsvarlig vis, samt sikre at programmet kan afvikles planmæssigt og koordinere indsatsen med PET's sikkerhedskordinator og livvagter samt Folketingets protokol.

Det er ligeledes opgaven at undgå, at demonstrationer, bannere m.m. kan ses på ruten af den kinesiske formand. Dette gøres ved at køre alternative ruter, også udover de allerede planlagte. Det er ligeledes opgaven at kunne ankomme til Hotellet ved indgangen mod vandet. ...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at opgaven i den taktiske befaling for politiaktion 08-01 slet ikke stemmer med operationsbefalingen. Han var ikke opmærksom på det dengang. Der er tale om en klar misforståelse i den taktiske befaling. Det er ikke hans opfattelse, at det som forklaret af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard lå ”som en dyne” over besøget, at demonstranter mm. ikke måtte være synlige, og at alle handlede derefter. Hvis Thomas Tarpgaard deltog i hans briefing den 3. juni 2013, kan han ikke have været i tvivl om strategien, og det var den, Thomas Tarpgaard og hans aktion 08-01 skulle følge.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han blandt andet på møder, han deltog i, fik den opfattelse, at opgaven i den taktiske befaling for politiaktion 08-01 var som beskrevet i ”Opgaven” i den taktiske befaling. Det er ikke nogen stor ting for ham at køre en anden vej, så den besøgende ikke kunne se bannere, når blot sikkerheden var i orden. Han kopierede strategien fra operationsbefalingen til sin taktiske befaling. At den ændrede strategi i operationsbefalingens 8. udgave ikke blev overført til hans taktiske befaling, fik ingen betydning for hans opgave, som blev løst, som det fremgår af

radiokommunikationen. Han indsendte sin taktiske befaling til OPA og forventede, at eventuelle fejloplysninger ville blive rettet. Han kan bekræfte, at det lå som en dyne over hele besøget, at man skulle undgå demonstranter, og at de agerede i overensstemmelse hermed.

Politiassistent Johan Jørgen Wilken, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at hans opgave vedrørende de taktiske befalinger var dybest set at sørge for, at de var tilgængelige på portalen. Han hverken kvalitetssikrede eller godkendte indholdet. Han sikrede blot, at den operationelle leder fik dem. Han husker ikke at have læst nogen af de taktiske befalinger, som han modtog, heller ikke den taktiske befaling for politiaktion 08-01. Han har derfor ikke bemærket ændringerne i forhold til indholdet af operationsbefalingen. Strategien i operationsbefalingen blev ændret undervejs, og typisk ville han få besked om sådanne ændringer fra den operationsansvarlige. Han har hverken konkrete oplysninger eller erindring om, i hvilket omfang Mogens Lauridsen var inde over og involveret i besøget i 2013, men han havde adgang til Beredskabsportalen.

Politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket den 5. juni 2013

I denne taktiske befaling, der er udfærdiget af vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, var opgaven beskrevet således:

”Det er opgaven, at:

Medvirke til at statsbesøget gennemføres som planlagt, jf. program, og at evt. demonstrationer eller øvrige arrangementer ikke griber forstyrrende ind. Demonstrationer anvises passende plads i samråd med KSN. Demonstrationer må gerne være synlige fra kortegen, men må ikke hindre den færden eller besøgsstedets operation.

Gennemføre en fleksibel indsats, således at en sikkerhedsmæssig indsats oprettholdes i tilfælde af ændringer i programmet.

I samarbejde med de øvrige politiaktioner at iværksætte sikkerhedsransagning og politimæssig tilstedeværelse på Avedøreværket.

...”

Der blev i alt oprettet seks poster omkring Avedøreværket. I den taktiske befaling stod om de to første poster (1 og 2):

”**Post 1: Pa. [navn]**

Før, under og efter:

Umiddelbart efter afslutning på sikkerhedsbriefingen oprettes der politimæssig tilstedeværelse ved hovedporten til værket. ...

Opgaven er at observere og melde om mistænkelig adfærd, demonstrationer, happenings samt i øvrigt at hindre uautoriseret adgang til området.

Der skal herunder være skærpet opmærksomhed mod kørselsruten som delegationen benytter under fremkørsel til afsætningsstedet, samt selve adgangs døren til værket.

...

Post 2: Pa. [navn]

Før, under og efter:

Der oprettes observationspost på observationsplatformen på toppen af blok 2.

Opgaven er at observere og melde om al mistænkelig adfærd, herunder demonstrationer, happenings samt i øvrigt at melde om forsøg på uautoriseret adgang til området.”

Politiaktion 20-70, Maritimt beredskab ved sejlads til Middelgrundens Vindmøllepark fra Nyhavn den 7. juni 2013

I denne taktiske befaling, der er udfærdiget af politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, var strategi og opgave beskrevet således:

”...

1.1 Strategi

Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den konkrete trusselsvurdering iværksætter en offensiv indsats med iværksættelse af alle nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger, så besøget kan gennemføres i henhold til programmet og uden at eventuelle modstandere får mulighed for at lægge hindringer i vejen for besøgets gennemførelse og uden at gæsterne og deres følge udsættes for attentater og angreb af enhver art.

...

2.0 Opgave

Det er opgaven, at:

...

- medvirke til at statsbesøget gennemføres som planlagt, jf. program, og at evt. demonstrationer eller øvrige arrangementer ikke griber forstyrrende ind

...

Der er ikke afskærmnings eller egentlige bevogtningsopgaver, men der observeres mod mistænkelige forhold, uanmeldte demonstrationer (også søværts).

Der afgives melding til KSN i tilfælde af sådanne observationer.”

Også i de taktiske befalinger vedrørende politiaktion 12-01, Politihundesektionen, politiaktion 07-03, Frederiksborg Slot den 5. juni 2013, og politiaktion 07-01, Lufthavnen, gengaves trusselsvurderingen fra operationsbefalingen.

Politiaktion 07-07, Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013

Københavns Politi har i rapport af 30. september 2015 oplyst, at der mangler taktisk befaling for blandt andet opgaven i forbindelse med delegationens besøg på Amalienborg den 6. juni 2013.

3.2.1.4 Kommissionens vurdering

På baggrund af det, der er anført i afsnit 3.2.1.1-3.2.1.3, kan det lægges til grund, at der i operationsbefalingens 1.-9. udgave var en særlig fokus på demonstranter, men der er ikke i operationsbefalingen givet en generel skriftlig ordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige for eskorten. Kommissionen har heller ikke i øvrigt grundlag for at antage, at en sådan generel ordre blev givet, bortset fra i taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte.

Der er ikke for kommissionen fremkommet oplysninger om, at Udenrigsministeriet, Justitsministeriet eller andre myndigheder bortset fra PET har viderebragt oplysninger til Københavns Politi om kinesiske bekymringer for synet af demonstrationer.

Det er kommissionens vurdering, at oplysningen i PETs trusselsvurdering og anbefaling om, at personale på den kinesiske ambassade havde udtalt, at man nærede stor bekymring for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende, kan have påvirket forståelsen af oplysningen i operationsbefalingens strategi om orientering mod eventuelle demonstrationer og forståelsen af oplysningen i manøvreideen om, at KSN skulle kontaktes, hvis man blev opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happenings, hvorefter KSNlederen ville træffe beslutning om iværksættelse af en eventuelt målrettet indsats. Nogle af de deltagende politifolk med og uden ledelsesfunktioner deltog endvidere under det kinesiske statsbesøg i 2012, og det kan også have påvirket deres forståelse.

At der hos en større eller mindre gruppe i Københavns Politi har været en forståelse, som ikke er kommet direkte til udtryk i operationsbefalingen, fremgår også af, at det i taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, er beskrevet, at opgaven var

at undgå, at demonstrationer, bannere mm. kunne ses på ruten af den kinesiske formand. Vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, der har udarbejdet den taktiske befaling for politiaktion 08-01 og ageret og briefet i overensstemmelse hermed, jf. afsnit 3.2.2.2 og 3.2.2.1, har således været af den opfattelse, at kineserne skulle skærmes for demonstrationer mv., og der er også beordret i overensstemmelse hermed f. eks. på Amalienborg Slotsplads.

Også i andre taktiske befalinger var der opmærksomhed på demonstranter. I taktisk befaling for politiaktion 07-06, Christiansborg, udfærdiget af politikommissær Johnny Kjeld Pedersen, stod således, at eventuelle demonstranter skulle bortvises, og der var i flere taktiske befalinger oplysning om, at der skulle gives melding til KSN vedrørende demonstranter.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har forklaret, at han ikke gav ordre til at hindre demonstranter i at være synlige. Kommissionen lægger til grund, at vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard som operationel leder var bekendt med den taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, men han har forklaret, at han ikke bemærkede, at den ikke stemte overens med operationsbefalingen. Kommissionen har herefter ikke grundlag for at antage, at Kim Lykke Østergaard under besøget havde konkret viden om den forståelse, man havde i en større eller mindre gruppe i Københavns Politi.

Om vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards overordnede i Københavns Politi, ledelsen i PET, ministre og ansatte i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Rigspolitiet henvises til afsnit 3.2.3.2.

3.2.2 Politiets ageren på gaden

Den operationelle leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard var under besøget leder af KSN, Københavns Politis kommandocentral, hvorfra han modtog informationer og gav ordrer til indsatslederne på gaden.

De politimæssige opgaver blev varetaget i tæt samarbejde med PET, hvorfra navnlig konsulent KF 0765 havde opgaven vedrørende det officielle kinesiske besøg.

Det bemærkes generelt vedrørende radiomeldinger fra KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, og indsatsledere, at de som hovedregel blev givet af radioordnansere og radiooperatører, men at der er afgivet samstemmende forklaringer om, at de handlede på vegne af KSNlederen og indsatslederne, der også løbende var orienteret ved radiolytning og for KSNlederens vedkommende tillige via opdaterede meldeblanketter og dermed ville kunne gribe ind,

hvis de var uenige. Radiokommunikationen foregik således på KSNlederens og indsatsledernes ansvar.

Under besøget opstod der episoder, der førte til klagesager og presseomtale, blandt andet ved Avedøreværket, i Rigsdagsgården og på Amalienborg Slotsplads.

Det fremgår af lydfiler fra Københavns Politis interne radiokommunikation og KSN, at Københavns Politi alle tre dage under besøget generelt var meget opmærksom på, hvor der var og kunne være demonstranter, bannere og flag. I et tilfælde udstak KSN ordre om, at en person, som havde taget opstilling på ruten mod Avedøreværket med et flag, der på lydfilen beskrives som "lillebitte" skulle fjernes fra ruten eller skjermes. Alternative ruter blev også overvejet i den forbindelse. I et andet tilfælde blev to personer, som havde taget opstilling ved Rigsdagsgården iført bluser med tibetansk flag tilbageholdt. Ved Amalienborg blev tre personer iført gule T-shirts ført bort fra pladsen, uden at det fremgår, at det skulle skyldes et generelt forbud mod at demonstrere på Amalienborg Slotsplads.

Der er ikke i nogen del af radiokommunikationen indikation af, at der blev foretaget sikkerhedsmæssige overvejelser i forbindelse med beslutningerne overfor demonstrationer og graffiti, hverken på gaden eller i KSN.

3.2.2.1 Briefinger på dagen

Indsatslederne for de enkelte politiaktioner og KSNlederen briefede hver af dagene deres medarbejdere om dagens opgaver.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han sandsynligvis er blevet briefet på dagen pr. telefon af Kim Lykke Østergaard, som var operationsleder. Han fik ikke at vide, at han skulle skjærme demonstranter fra formanden, og husker ikke, om de talte om, at der skulle ageres på en anden måde end i 2012. Han briefede sine folk om morgenen den 15. juni 2012. Han erindrer ikke konkret, hvad han sagde, men han må have taget udgangspunkt i den taktiske befaling. Han har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han mener at have sagt, at hans folk skulle melde, hvis de så personer med tibetanske flag og bannere, personer i gule T-shirts, personer med flag mv., og at man generelt ønskede meldinger om alt, der virkede mistænkeligt eller interessant. Ved besøget i 2013 var alt, hvad der var antikinesisk eller i opposition til Kina, interessant.

Der er for Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet forklaringer af indsatsledere, delingsførere, gruppeførere og politifolk, der deltog i politiaktion 01-01, Demo

1/Bevogtningsreserve den 6. juni 2013 på Amalienborg Slotsplads, om, hvilken briefing de modtog fra indsatslederen, politiassistent Mark Larsen.

Politikommisær og næstkommanderende i delingen og gruppefører for G61-33 Kristian Rohdin har forklaret, at han ikke husker detaljer fra briefingens bortset fra, at de fik at vide, at ingen måtte demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Hvis der kom nogen, skulle de henvises til et andet sted. Det er en generel beslutning/regel, at ingen må demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Gule T-shirts var "en torn i øjet" på den kinesiske statsmand, og de fik besked på at fjerne dem, som var i opposition til Kina.

Politiassistent og gruppefører for G61-31 Jesper Frank Lorentzen har forklaret, at der på et tidspunkt blev sagt noget om, at Kina var et stort marked, og at det ikke var "pisse godt, hvis kinesernes ære blev krænket, og hvis de så for mange Falun Gong-flag". Han ved ikke, om det var sagt til briefingens eller over radioen til grupperne. Derudover har han også deltaget i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i 2012, og det kan i givet fald også have været dette år, han fik denne melding.

Politiassistent og gruppefører for G61-32 Torben Overgaard Madsen har forklaret, at opgaven var at samle demonstranter, så man havde styr på dem. Hvis de ankom til Christiansborg/Rigsdagsgården, skulle de samles på forpladsen foran Christiansborg.

Gruppenfører for Golf 61-32 Martin Andersen har forklaret, at han ikke er blevet briefet om, at demonstrationer gerne måtte være synlige for kortegen. De fik at vide, at Tibetsympatisører og Falun Gongudøvere ikke måtte være synlige for den kinesiske kortege i løbet af dagen. Han kan dog ikke huske, om han fik det at vide i forbindelse med en forudgående briefing, eller om det var noget, som de fik besked på i løbet af dagen.

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Thomas Houtved har forklaret, at det blev befale, at den kinesiske kortege ikke måtte kunne se tibetanske demonstranter. Han husker ikke, hvem der gav instruksen.

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Mette Kjeldmark Hansen har forklaret, at der var noget med, at demonstranter skulle stå et bestemt sted på Amalienborg Slotsplads. Såfremt personer, der opholdt sig på slotspladsen, tog flag op, skulle de anvises til Amaliehaven. Hun mener, at der var et forbud mod demonstrationer på slotspladsen. Hun husker ikke, hvornår hun fik det at vide.

Flere af de menige politifolk, herunder *politibetjent Kristian Pedersen, politiassistent Jon Dannerfjord, politiassistenterne Rasmus Adiei Schärfe, Casper Holst og Martin Rump, politiassistenterne Tina Overgaard Jønsson og Kenan Özogji, politibetjent Mohamed El Koubee*

og politiassistenterne *Kasper Andresen, Thomas Thisted Madsen, Kenan Özogul og Kasper Lidegaard*, har - i forskellige detaljegrader - forklaret, at de blev instrueret om, at den kinesiske formand ikke måtte se Falun Gong demonstranter, gule T-shirts, tibetanske flag og bannere mv. Det er dog ikke alle, som kan huske, om det blev sagt til en briefing, eller om de modtog instruksen i løbet af dagens indsats. *Politibetjent Mohamed El Koubee, der var en del af G61-34*, har yderligere forklaret, at delingsføreren - som han ikke kan huske, hvem var - under briefinggen sagde, at det var noget, som kom "længere oppe fra".

Indsatsleder for politiaktion 07-09, Green Light House, vicepolitikommissær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede sine egne folk den 7. juni 2013 på objekterne ud fra operationsbefalingen og hans egen taktiske befaling. Han skrev kun det, han fandt relevant, fra operationsbefalingen over i de taktiske befalinger. Han sendte de taktiske befalinger til OPA og hørte ikke mere til det.

Indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han ikke briefede om håndteringen af pro-tibetanere, demonstranter og personer i gule T-shirts med bannere og lignende. De talte om den politiske situation, og han briefede om, at der som sædvanligt ikke måtte demonstreres i Rigsdagsgården. Han har ikke specifikt sagt, at Tibetfolk og Falun Gong skulle bortvises. Han har sagt, at den kinesiske VIP helst ikke skulle se den slags folk, eller noget lignende.

En række af de deltagende polititjenestefolk i politiaktion 07-06, Christiansborg, herunder *politiassistent Bjarne Steckhahn Sørensen, politiassistent Annamarie Hope Klamer og politiassistent Erik Kjeld Krogsgaard*, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de ikke blev briefet om håndteringen af pro-tibetanske demonstranter mv., ligesom de ikke blev instrueret om, at demonstranter og flag/bannere mv. ikke måtte kunne ses af den kinesiske delegation.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede egne folk hver morgen under besøget, og han briefede altid ud fra den taktiske befaling, som han forventer, at alle i politiaktionen har læst. Han husker ikke at have briefet om, at demonstranter og flag ikke måtte ses, og at det skulle sikres ved at køre alternative ruter eller afskærme demonstranter, men det passer meget godt med opgaveformuleringen i hans taktiske befaling. Hans politiaktion har normalt intet med demonstranter at gøre. Han husker ikke at have briefet om, at demonstranter skulle skærmes af, så de var mindst muligt synlige, hvis et møde med dem ikke kunne undgås, men han har ingen grund til at tro, at det ikke skulle være sandt, når det er forklaret af medarbejdere. Han kan godt have sagt, at kineserne ikke kunne tåle at se gule flag, muligvis ved brug af formule-

ringen, "at formanden for det kinesiske folkeråd fik knopper at de gule flag", under sin briefing. For ham var det lidt det samme som "at tabe ansigt".

Politiassistent og Mike 1 Jonas Steenild har forklaret, at alle på holdet havde modtaget den taktiske befaling via mail før briefing, og den blev gennemgået på briefing. Det blev sagt, at det var et vigtigt besøg, og at kineserne var "fintfølede". Der blev givet udtryk for, at besøget nærmest kunne aflæses på bruttonationalbalancen. Det var derfor vigtigt, at besøget forløb gnidningsfrit. Hvis der stod nogen, som demonstrerede i vejkanten, skulle der køres en alternativ rute, så formanden ikke kunne se demonstranterne. Det blev sagt på briefing, at ledelsen havde fået at vide, at besøget betød meget, og at det var vigtigt, at kineserne ikke blev stødt. Den melding blev givet videre til eskorteholdet. Han er sikker på, at det var meldingen. Han kan dog blive lidt i tvivl om, hvorvidt det var i 2012 eller 2013. De skulle tage hensyn til kinesernes følelser, og de skulle køre alternative ruter, hvis der var demonstrationer/visning af flag mv. Han var bekendt med beskrivelsen i den taktiske befaling punkt 2.o "opgaven". Det var en del af opgaven, hvilket også blev kommunikeret ud på briefing den 4. juni 2013.

Flere af de øvrige afhørte motorcykelbetjente, herunder *politiassistent Per Ole Knudsen, politiassistent Michael Rittmeyer, politiassistent Daniel Hjordrup, politiassistent Kristian Eisenhardt og politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen*, har i overensstemmelse hermed forklaret for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at de blev instrueret om at køre alternative ruter, så formanden ikke kunne se demonstranter, flag og bannere mv. Nogle af disse motorcykelbetjente har desuden forklaret, at de blev briefet herom af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, blandt andre *politiassistent Per Ole Knudsen og politiassistent Kristian Eisenhardt*.

Både *politiassistent Stig Nommesen og politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen*, der begge var en del af MC-eskorten, har forklaret, at det på briefing blev sagt, at man havde fået at vide "oppefra", at man var meget opmærksom på, at kineserne helst ikke skulle se demonstranter, og der blev sagt noget om handelsaftale og mange penge.

Politiassistent og del af MC-eskorten Jørgen Nielsen har forklaret, at de havde talt om, at det var mærkeligt, at det var skrevet i den taktiske befaling, at man skulle køre alternative ruter for at undgå demonstranter og bannere mv.

3.2.2.2 De enkelte episoder

I det følgende redegøres for de enkelte episoder under besøget.

Avedøreværket den 5. juni 2013

Jens Christian Nielsen havde den 5. juni 2013 taget opstilling med et flag foran hovedindgangen til Avedøreværket. Herfra blev han af politiet henvist til Vestporten, som af indsatsleder for politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard var forhåndsudpeget som demonstrationssted. Under kortegens bortkørsel fra Avedøreværket havde Jens Christian Nielsen taget opstilling i rundkørslen Avedøre Havnevej/Industriholmen/Stamholmen, hvor han blev afskærmet af en politimotorcykel.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har foretaget en opmåling på Google Maps, hvorefter der er 500 meter mellem Avedøreværkets hovedindgang og Vestporten.

Af POLDOK kl. 14.36 fremgår, at G61-32, gruppefører, politiassistent Martin Andersen, meldte ind til KSN, at ” Pgl. blev henvist til Vestporten, hvor patruljen holdt øje med ham.”

Af lydfil vedrørende politiets radiokommunikation k. 15.02 ff. fremgår, at der var direkte kontakt mellem G61-32 og KSN om Jens Christian Nielsen, der nu havde taget opstilling i rundkørslen. Videre fremgår følgende udmelding fra KSN og Mike Lima, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaards, svar til KSN og ordre til Mike 3 eller 4:

”KSN: ... til orientering for ”Miker’ne”. Oppe i rundkørslen, hvor I lander lige om et øjeblik altså Avedøre Havnevej/Industriholmen - der skulle stå en enkelt mand med et lille bitte flag, og ham kan Golf 61-32 ikke nå tilbage og fjerne- til orientering. Slut.

Mike Lima: KSN KSN, det er modtaget. Og hvis han står der oppe og skal pakkes ind, så bliver det ikke Mike 1 eller 2. Det bliver 3 eller 4, der pakker ham ind. Mike Lima.

KSN: Og Mike Lima. Det er modtaget som det bliver 3 eller 4 der pakker ham ind om nødvendigt. Slut.

Mike Lima: Mike 3 eller 4 - står der en mand og vifter med et flag, så dæk for ham. Mike Lima.”

Af Københavns Politis meldeblanketter fremgår kl. 15.15, at G61-32 under politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve under indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts meldte ind til KSN, at en mand med flag blev observeret i rundkørslen ved Avedøre Havnevej/ Industriholmen/ Stamholmen. Det fremgår videre, at

Mike 6 (politiaktion 08-01, Eskorte) meldte ind, at pågældende sad helt stille på en bænk, og at Mike 1 meldte ind, at Mike 3 og 4 ”pakker ham ind om nødvendigt”.

Kommissionen har modtaget og gennemgået videooptagelser af hændelsesforløbet omkring Avedøreværket. Videooptagelserne stammer angiveligt fra Jens Christian Nielsen og er sendt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed af Støttekomitéen for Tibets formand, Anders Højmark Andersen. Ifølge filoplysningerne er optagelserne sket den 5. juni 2013 kl. 14.32, kl. 14.33 og kl. 15.13.

Af de to første videooptagelser fremgår, at Jens Christian Nielsen fra Støttekomitéen for Tibet havde taget opstilling ved Avedøreværkets hovedindgang langs den rute, som kortegen skulle følge ved ankomsten. Han blev kontaktet af politiet, der bad ham om at tage opstilling et andet sted på området, ved Vestporten, med henvisning til, at dette var det anviste sted for demonstranter.

Den sidste video er optaget ved en nærliggende rundkørsel på Avedøre Havnevej, som kortegen benyttede ved hjemkørslen for at komme på motorvejen. Videoen viser, at trafikken blev holdt tilbage, da kortegen var tæt på at ankomme til stedet. En motorcykelbetjent tog opstilling foran Jens Chr. Nielsen i cirka 13 sekunder, mens kortegen passerede. Der høres ingen slagråb, og der ses ikke flag eller bannere.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, indsatsleder for politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, Københavns Politi, og indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har afgivet redegørelser om episoderne ved Avedøreværket til brug for besvarelser til Folketingets Retsudvalg henholdsvis den 7., 21. og 24. juni 2013. Redegørelserne er givet nedenfor under afsnit 3.2.4.1.

Operationel leder, KSNleder vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke kender til radiokorrespondance, hvor der skulle være givet ordre om, at Tibetsympatisører og Falun Gong ikke måtte være synlige for kortegen. Det kan være blevet sagt, at man skulle være opmærksom på gule T-shirts, flag eller lignende, men sådanne ytringer betød blot, at de pågældende var fokuspersoner. At de pågældende ikke måtte kunne ses fra eskorten, er derimod helt galt. For Den Uafhængige Politiklagemyndighed har han endvidere forklaret, at han ikke husker, om han sendte sin redegørelse af 7. juni 2013 til Thomas Tarpgaard og Jens Per Yndgaard, som var henholdsvis eskorteleder og objektleder ved Avedøreværket. Han havde givetvis talt med dem omkring hændelsen. Han har ikke selv været ude ved Avedøreværket og besigtige forholdene og var ikke dengang klar over, hvor stor afstanden var mellem hovedporten og Vestporten. Han er ikke klar over, hvem der instruerede

politipersonalet i Golf 61-32 om, hvortil Jens Christian Nielsen skulle henvises. Da det var en gruppevogn, som ikke var tilknyttet politiaktionen ude ved Avedøreværket, som havde kontakten til demonstranten, måtte instruksen være givet af KSN. Han ved, at objektlederen/indsatslederen Jens Per Yndgaard, var blevet enig med PET og DONG om placeringen for demonstranterne blandt andet under hensyn til driften på stedet, og fordi det var der, at VIP'en skulle køre ind på værket. Det kan sagtens være ham, som over radioen gav besked på, at gruppen skulle henvise aktivisten til Vestporten, som det havde været planlagt. Han husker det ikke længere, men hvis han var blevet spurgt, var det også det, han ville have svaret.

Indsatsleder, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han som indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, i forbindelse med opgaven ved Avedøreværket fik at vide, at en gruppevogn ikke kunne nå at fjerne en mand med et flag. Han ved ikke, hvorfor han skulle fjernes. Han, der på det tidspunkt var så tæt på, at han kun havde 10-20 sekunder til at reagere, besluttede at afskærme manden med en motorcyklist. ”Pakke ind” betyder blot, at motorcyklen skulle køre tæt på, så manden ikke kunne træde ud på vejbanen. Det var for sent at foretage en sikkerhedsvurdering, og han vidste bare, at manden skulle have været fjernet, men at dette ikke var nået. Det var KSNs beslutning, at han skulle fjernes.

Jens Christian Nielsen og en række politifolk har forklaret om episoden til Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Jens Christian Nielsen har forklaret, at han allerede havde vist, at han kun havde fredelige hensigter, da politiet rettede henvendelse til ham første gang ved hovedindgangen til Avedøreværket, idet kortegen med Yu Zhengsheng på dette tidspunkt allerede var kørt ind på Avedøreværket. Hvis han havde haft til hensigt ”at lave noget”, så havde han allerede gjort det på dette tidspunkt.

Indsatsleder for politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han udpegede demonstrationsstedet i samråd med personale fra Avedøreværket ud fra hensynet til, at Avedøreværket skulle kunne fungere, at gennemførelse af besøget var sikret, og at demonstranterne selv kunne se Avedøreværket, og at de kunne ses inde fra Avedøreværket, der var omkranset af levende hegn. Hovedporten var et centralt sted i evakueringsplanen, og der skulle være fri adgang til værket for redningskøretøjer. Såfremt hovedporten blev spærret, ville det være nødvendigt at lukke Avedøreværket ned. Han er usikker på, om han var Lima 7-04. Han mener, at han havde kaldt sig objektleder på Avedøreværket, når han kaldte op til KSN. Han har kun hørt en melding på radioen om, at en demonstrant var henvist til Vestporten.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at det var hans gruppe med Martin Andersen som gruppefører, som var involveret i episoden. Han selv kørte rundt inde i Indre By, da han blev kaldt op af KSN og bedt om at sende en gruppe ud til "værket". KSN sagde, at gruppen skulle underlægges KSN direkte. Han sendte Martin Andersens gruppe, mens han selv blev inde i København med sin egen gruppe. Der opstod noget forvirring under forløbet om, hvortil personen skulle henvises ved Avedøreværket. Efterfølgende sagde Martin Andersen til ham, at personalet i Martins gruppe var frustrerede. De havde haft en opfattelse af, at de fik en opgave med at sørge for, at aktivisten ikke var synlig for kineserne. Efter at have hørt radiokommunikationen igen, kan han godt se, at der kan have været yderligere årsager ud over hensynet til sikkerheden, som var baggrund for, at aktivisten blev flyttet. Da han skrev sit notat, var han overbevist om, at man havde fulgt den lagte strategi som beskrevet i notatet. Det var enten KSN eller Jens Per Yndgaard, som instruerede Golf 61-32 om, at Jens Christian Nielsen skulle henvises til Vestporten. Det var ikke noget, som han selv var involveret i.

Politiassistent og del af G61-32 Allan Vaikki har forklaret, at gruppen handlede ud fra et sikkerhedsmæssigt aspekt, da de henviste Jens Christian Nielsen til Vestporten. På dagen handlede de i overensstemmelse med den beskrivelse af den forudgående briefing, som fremgår af Bjarke Alberts' notits af 24. juni 2013, hvori det er anført, at "demonstrationer gerne måtte være synlige fra kortegen, men ikke måtte hindre dens færden eller operationen på det enkelte objekt".

Politiassistent og del af G61-32 Jacob Haugaard Færch har forklaret, at han husker hændelsen, fordi han selv havde haft kontakt til aktivisten. Han sagde til aktivisten, at han skulle flytte sig hen til et i forvejen udpeget sted, hvortil demonstrationer skulle henvises. Han havde fået oplyst i forvejen, at der var et forudpeget sted ude ved Avedøreværket.

Politiassistent Jacob Andkiær Koch-Bjørnager, Københavns Politi, der var en del af Golf 61-32, har forklaret, at de via radiokorrespondance den 5. juni 2013 fik at vide, at de skulle være særligt opmærksomme på personer med tibetanske flag og/eller bannere samt personer i gule T-shirts, og at den kinesiske statsmand helst ikke skulle se disse personer. Han mener, at må være en i KSN, der har sagt dette, men han ved det ikke.

Konsulent KF 0784, PET, politiassistent og radiooperatør i KSN, politiassistent Mikkel Bølch Olsen, politiassistent Martin Andersen, politiassistent Franz Frandsen, politiassistent Dennis Overgaard Nielsen, politiassistent Jacob Andkiær Koch-Bjørnager og flere andre har forklaret, at det var deres opfattelse, at Jens Christian Nielsen ikke måtte være synlig for kortegen, og at han ikke udgjorde en sikkerhedsrisiko.

Det kan herefter lægges til grund, at Vestporten som på forhånd udpeget demonstrationssted blev bestemt af indsatsleder, vicepolitikommisær Jens Per Yndgaard ud fra en afvejning, som han foretog efter drøftelse med repræsentanter for Avedøreværket af hensyn til værkets drift og de politimæssige opgaver. Det forhåndsudpegede demonstrationssted var placeret ved Vestporten i en afstand af 500 m fra hovedporten, men kommissionen har ikke grundlag for at afvise hans forklaring om, at det var nødvendiggjort af disse hensyn. Det kan videre lægges til grund, at ordren om at flytte Jens Christian Nielsen til det på forhånd udpegede demonstrationssted ved Vestporten blev givet fra KSN, der blev ledet af den operationelle leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, og videregivet direkte til G61-32. Endelig kan det lægges til grund, at ordre til at ”pakke Jens Christian Nielsen ind” i rundkørslen blev godkendt af KSN over for indsatsleder, vicepolitikommisær Thomas Tarpgaard og fra ham videregivet til Mike 3 eller 4.

Rigsdagsgården 6. juni 2013

I forbindelse med Yu Zhengshengs ankomst til Rigsdagsgården den 6. juni 2013 blev Lærke Arvidsen ført ud af Rigsdagsgården og bortvist. Hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise for den kinesiske delegation.

På samme tidspunkt blev Jennifer Luna Pedersen tilbageholdt af politiet og efterfølgende bortvist fra Rigsdagsgården. Også hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise.

Episoden er hos Københavns Politi registreret som ”Undersøgelse - hændelse uden sag”, og det fremgår af døgnrapportens anmærkninger, at ”Den ene valgte at lyne trøjen ned så man kunne se Tibet. ... Den anden person stod og råbte ”Free Tibet”, samtidigt med at hun holdt et tørklæde over hovedet.”

I Københavns Politis handlingsforløbsrapport er noteret, at Lærke Arvidsen og Jennifer Luna Pedersen var ”iført trøje mv. ”frit Tibet”” og blev bortvist”, da de ikke ønskede at efterkomme politiets anvisninger om at opretholde tilstrækkelig afstand til sikkerhedskortegen.”

I et internt PET-notat med mødereferat fra et stabsmøde med Københavns Politi den 23. april 2014 er om hændelserne i Rigsdagsgården den 6. juni 2013 oplyst:

”Af sikkerhedsmæssige årsager var tilskuere henvist til fortovet på den sydlige side af Rigsdagsgården.

Netop da Formandens kortege er standset og Formanden skal til at stige ud af køretøjet, er en kvinde, der har forladt fortovet, på vej over mod døren til Formandens køretøj.

Kvinden var af asiatisk oprindelse og bar under en åbentstående jakke en T-shirt med det tibetanske flag.

Da [PETs medarbejder] opdager hende løber han ud i Rigsdagsgården for at standse hende, idet hun kunne være til fare for Formandens sikkerhed. Hun blev vendt om, men ydede modstand, hvorfor hun blev skubbet over til fortovet igen, hvor en tilstedeværende polititjenestemand blev anmodet om, at sørge for hun forblev på fortovet indtil Formanden var indpasseret i Folketinget.”

Af politiets radiokorrespondance fremgår, at D61-31 oplyste KSN om, at de havde hørt noget om, at der skulle være nogen Free Tibet inde i selve Rigsdagsgården, og at Lima 07-06 lidt efter meldte at:

”Lima 7-06: Og KSN. Til orientering. De to mand jeg bad om assistance for... vi havde nogen, der meget gerne ville vise en øh... T-shirt de havde inde under en hættetrøje. De er bortvist... blandt andet ved PET’s foranstaltning.”

Hertil svarede KSN, at det var udmærket, hvorefter KSN orienterede D61-31 således:

”KSN: 61-31. Man bekræfter, der var to personer, og det var dem, som man skulle låne dine to folk til. Der var to, der godt lige ville åbne jakken og vise en gul trøje. Men de blev vist andet steds hen. Såvel af dine som af livvagter.”

Af POLDOK kl. 9.33 fremgår

”1706 oplyste, at i alt 4 personer var blevet bortvist fra Rigsdagsgården - alle iført gule t-shirts under jakkerne. 2 personer bortvist af PET og 2 personer bortvist af 6131.”

Kommissionen har modtaget og gennemgået lydfiler og videooptagelser af hændelsesforløbet omkring politiets kontakt til Lærke Arvidsen og Jennifer Luna Pedersen i Rigsdagsgården, hvor de havde taget opstilling i forbindelse med den kinesiske delegations forventede ankomst. Lyd- og videofilerne er modtaget af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, der har fået dem tilsendt af Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomiteén for Tibet. Lyd- og videofiler er angiveligt optaget af Lærke Arvidsen og Jennifer Luna Pedersen.

Videofilen vedrørende Lærke Arvidsen er optaget den 6. juni 2013 kl. 9.27 og ændret den 10. juni 2013 kl. 00.05. Af optagelsen fremgår, at den person, der optager, bliver ført tilbage til fortovet over for trappen til Folketinget, da kortegen er ved at være ankommet, og at hun bliver bedt om at vise ID.

Videofilen vedrørende Jennifer Luna Pedersen er optaget den 6. juni 2013 i Rigsdagsgården og ifølge filoplysningerne ændret den 11. juni 2013 kl. 11.02. Af optagelsen fremgår, at der bliver råbt: ”Vend hende om”, og lidt efter, at den person, der optager filmen, bevæger sig frem mod kortegen. Det fremgår endvidere, at en politimedarbejder siger til hende, at hun ikke skal ”vise det der tøj frem”, og siger, at han jo bare får ”noget at vide over radioen og sådan er det bare”. Yderligere ses, at politiassistent Jesper foretager et opkald og siger, ”vi står her med noget Free Tibet”, og at Jennifer Luna Pedersen får besked på ikke at forlade stedet og skal oplyse navn og cpr. nr.

Kommissionen har desuden fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed modtaget en lydfil optaget af Jennifer Luna Pedersen den 6. juni 2013 i Rigsdagsgården og ifølge filoplysningerne ændret den 18. juni 2013 kl. 00.35. Af lydfilen fremgår, at hun i første omgang blev bortvist fra Rigsdagsgården, men at hun fik lov at blive, efter at politiassistent Erik [Kjeld Krogsgaard] havde konsulteret sin chef.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogningsreserve, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han fik melding om, at de to personer var gået frem mod kortegen og derefter var blevet bortvist fra Rigsdagsgården. Der må af sikkerhedsmæssige årsager aldrig demonstreres inde i Rigsdagsgården, men det var også bortvisningsgrund, at personerne bevægede sig frem mod kortegen. Oplysningen om gule trøjer definerede dem for ham som demonstranter, og i så fald skulle de stå på Slotspladsen og ikke i Rigsdagsgården. De tilkendegav vist også selv, at de var demonstranter. Man efterkommer normalt en anmodning fra PET, hvis den er baseret på en sikkerhedsmæssig risiko. På det område er PET eksperter.

Lærke Arvidsen, Jennifer Luna Pedersen og en række politifolk har forklaret om episoden til Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Lærke Arvidsen har forklaret, at hun havde sat det tibetanske flag fast med nåle på sin T-shirt, som var skjult under en anden trøje, da hun ankom til Rigsdagsgården. Polititjenestemændene handlede efter hendes opfattelse efter ordre, idet hun slet ikke kunne få en begrundelse for, hvorfor hun skulle tilbageholdes og visiteres. Hun er også af den opfattelse, at politiassistent Torben Overgaard Madsen [gruppeløberen] havde fået at vide, at hun skulle bortvises, fordi hun udgjorde en sikkerhedsrisiko. Det virkede som om, at der på forhånd var givet ordre om, hvordan betjentene skulle handle, hvis nogen viste det tibetanske flag, for der blev handlet meget resolut fra

deres side, og de virkede meget skrâsikre på, at de kunne visitere hende. Hun råbte "Free Tibet", fordi betjentene "stod og dækkede for hende", hvorfor hun følte, at hun ikke havde andre muligheder for at få kinesernes opmærksomhed.

Jennifer Luna Pedersen har forklaret, at hun på intet tidspunkt gik frem på kørebanen. Da hun lynede sin trøje ned, stod hun på fortovet, lige ved siden af en skoleklasse. Der stod mange tilskuere på fortovet omkring hende, men kun hun fik at vide, at hun ikke måtte filme. Mange af de øvrige tilskuere på stedet filmede. Hun er helt sikker på, at de handlede efter ordre. Hun havde først fået at vide, at hun ikke måtte være i Rigsdagsgården af betjenten Erik. Det blev senere ændret, da Erik havde talt med sin chef. Da hun så viste sin T-shirt frem for Yu, blev der råbt "vend hende om", og hun blev skubbet tilbage mod en mur, og betjentene stillede sig op foran hende, så hun ikke kunne ses ude fra vejen. Derudover sagde betjenten Jesper flere gange, at han bare handlede efter ordre, når hun spurgte ind til tingene.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han i Rigsdagsgården blev opmærksom på to kvinder, som var blevet udpeget af to kinesiske sikkerhedsfolk, som han fulgtes med. Kvinderne blev henvist til modsatte fortov som de øvrige tilskuere. Da han så, at Jennifer Luna Pedersen var på vej over til VIP'ens bil, løb han over og fik hende standset og skubbede hende tilbage til fortovet. Han mener, at hun udgjorde en sikkerhedsrisiko. Jennifer Luna Pedersen sagde, at hun godt måtte være der, men det måtte hun ikke. Hun udgjorde en sikkerhedsrisiko, idet hun var løbet frem mod VIPbilen. Han mener ikke, at han har råbt "vend hende om" et par gange om Jennifer Luna Pedersen.

Politiassistent og del af G61-32 Tina Overgaard Jønsson har forklaret, at hun blev sendt ind i Rigsdagsgården sammen med en kollega, som, hun mener, var Jesper Nørsgaard. Inde i Rigsdagsgården fik de udpeget en eller to kvinder, som de skulle holde øje med, fordi de var aktivister. Den ene havde et kamera, og hun fik at vide, at kvinden ikke måtte fotografere. En af kvinderne havde åbenbart et flag i en taske, som kvinden ikke måtte tage frem. På et tidspunkt rullede Lærke ned i sin overtrøje, så man kunne se, at hun havde et tibetflag på sin T-shirt. Lærke råbte også et eller andet, som sandsynligvis omhandlede Tibet. Det fik den ene PET-vagt til at råbe om, at de skulle få kvinderne ud fra Rigsdagsgården. Umiddelbart efter førte hun Lærke ud fra Rigsdagsgården. Det var ikke, fordi Lærke gjorde modstand. Hun var ikke en sikkerhedsrisiko. Hun blev ført ud fra Rigsdagsgården, fordi hun viste sin T-shirt.

Del af politiaktion 07-07, Christiansborg, politiassistent Erik Kjeld Krogsgaard har forklaret, at en af tilskuerne løb tværs over vejen, og at en af PETs livvagter greb fat i tilskueren. Han opfattede det som en farlig situation for kvinden, idet hun løb ud imod

sikkerhedskortegen, hvor der var bevæbnede danske livvagter, og måske var også de kinesiske livvagter bevæbnede.

Indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har forklaret, at kollegaen Erik Kjeld Krogsgaard kom over og spurgte ham, om det var OK, at han bortviste kvinden fra Rigsdagsgården, hvortil han svarede, at hun jo ikke havde gjort noget, som hun ikke måtte, og derfor kunne de ikke bortvise hende. Erik gik retur til kvinden med den besked. Han sagde til PET, at den eller de pågældende kvinder stod stille og roligt blandt de andre, og at han derfor ikke havde noget grundlag at anholde på. Han sagde også til PET, at hvis de ville have vedkommende anholdt, kunne de selv gøre det. En dansk kvinde, som havde en Tibettrøje inde under sin åbne jakke, var gået ud på kørebanen, og den ene af PETfolkene gik ud på kørebanen og førte kvinden tilbage til fortovet.

Indsatsleder, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han så en kvinde, som forlod fortovet over for hovedtrappen og begyndte at krydse kørebanen i retning mod VIP-køretøjet. Han så konsulent KF 0765, PET, gå ud på kørebanen, hvor han fik standset kvinden. Det var helt uhørt, at en person fik lov til at komme så tæt på en kortege. Det var efter hans opfattelse et spørgsmål om sikkerhed, at kvinden blev standset og ført væk.

Politiassistent Jesper Nørgaard Nielsen har forklaret, at hans gruppefører videregav en besked, han havde fået, til dem om, at de skulle holde øje med en bestemt kvinde, når de kom ind i Rigsdagsgården, men ikke, at de skulle hente vedkommende ud. Da kortegen med den kinesiske statsmand ankom til stedet, tog kvinden sin overtrøje af. En PETagent, som stod på den modsatte side af kørebanen - ved hovedtrappen ind til Christiansborg - råbte højt og i en meget aggressiv tone: "Få hende væk". Det fik ham til at stille sig hen foran kvinden for at forhindre, at den kinesiske statsmand kunne se det flag, som kvinden havde på brystet. Han mener, at det var enten delings- eller gruppeføreren, som gav ham besked. Han ved ikke, om de så havde talt med KSN. Han husker ikke, om hun udgjorde en sikkerhedsrisiko. Hun var gået frem foran de andre tilstedeværende på fortovet, da kortegen ankom.

Kommissionen lægger herefter til grund, at der vedrørende Jennifer Luna Pedersen var tale om to episoder i Rigsdagsgården. Vedrørende den første episode, hvor konsulent i PET KF 0765 skubbede hende tilbage på fortovet og bad en polititjenestemand om at sørge for, at hun blev der, lægger kommissionen efter forklaring fra flere til grund, at dette skete ud fra sikkerhedsmæssige hensyn som følge af, at hun var gået ud på kørebanen i retning mod kortegen.

Vedrørende den anden episode, hvor Lærke Arvidsen og Jennifer Luna Pedersen blev bortvist fra Rigsdagsgården, lægger kommissionen til grund, at det skete på grund af deres T-shirts med symboler og på foranledning af konsulent KF 0765, PET. Det lægges videre til grund, at der ikke fra Københavns Politi blevet givet ordre hertil af nogen, der havde myndighed til at udstede sådan ordre.

Andre episoder ved Christiansborg Slotsplads og i Rigsdagsgården

Af lydfilen vedrørende radiokommunikationen med KSN fremgår, at Lima 07-06 meldte ind om en svensk herre i en meget gul T-shirt med Falun Gong på og spurgte efter en gruppevogn, hvorefter KSN sendte delta 61-31 til stedet.

I POLDOK har Københavns Politi registreret, at der kl.08.35 ikke var personer i gule T-shirts i eller omkring Christiansborg, men at der kl. 09.13 var registreret 3 personer i gule T-shirts på Slotspladsen. Kl. 09.33 er registreret: ”1706 oplyste, at i alt 4 personer var blevet bortvist fra Rigsdagsgården - alle iført gule T-shirts under jakkerne. 2 personer bortvist af PET og 2 personer bortvist af 6131.”

Der er om forskellige episoder afgivet følgende forklaringer for Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har forklaret, at det godt kunne være, at der var et par stykker yderligere i gule T-shirts. Det er ham, der talte på radioen som Lima 07-06 og meldte ind om den svenske herre i en meget gul T-shirt med Falun Gong på. Han og hans kolleger sikrede ikke generalier på de personer, der blev bortvist. PET medarbejderne i Rigsdagsgården var meget OBS på personer med Tibetflag og gule T-shirts.

Xuezhen Bao har forklaret, at hun iført gul T-shirt stod sammen med cirka 6-7 Falun Gong-udøvere på slotspladsen, men blev henvist til hjørnet ved Thorvaldsens Museum. Hun gik dog til Marmorbroen på bagsiden af Christiansborg sammen med to svenske Falun Gong-udøvere, der stod med et banner, hvor der stod ”Falun Dafa” på. To betjente sagde til hende, at hun ikke måtte stå der med det tøj, hun havde på. Hun og svenskerne blev vist bort fra stedet. Ved Thorvaldsens Museum var de andre blevet snydt, idet Yu Zhengsheng allerede var kommet ind på Christiansborg.

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Thomas Houtved har forklaret, at det blev befalet, at nogle personer, som stod ved Christiansborg, skulle flyttes fra det sted, hvor de var truffet, og hen til et andet hjørne cirka 50 meter væk, sådan at de ikke kunne ses, når kortegen ankom til Christiansborg.

Politibetjent og del af G61-34 Mohamed El Koubee har forklaret, at der ved krydset Frederiksholms Kanal-Marmorbroen stod en ældre kvinde i gul trøje og med et lille banner. Gruffeføreren bad ham og en kollega om at tage kontakt til hende og få hende væk, og det gjorde de, men kvinden svarede, at hun havde ret til at stå på stedet, og han svarede, at det var godt svaret. De gjorde ikke mere ved kvinden.

Politiassistent og del af G61-32 Kenan Özogul har forklaret, at han bemærkede en midaldrende kvinde, som stod i Rigsdagsgården med et Tibetflag i hænderne. Det var på størrelse med et A4 papir, og hun holdt det op foran sin brystkasse. Han fik besked på at bede kvinden om at forlade stedet, og det gjorde han. Kvinden efterkom ordren stille og roligt og gik ud mod Slotspladsen. Han vurderede ikke, at den kvinde, som han bortviste, udgjorde nogen form for sikkerhedsrisiko.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen har forklaret, at han formentlig har fået besked på, at modparten ville være iført gule T-shirts, så dem skulle de være opmærksom på. Han har ikke bedt nogen om at agere i forhold til synlighed. For hans skyld kunne de have stået med 100 gule T-shirts og endnu flere flag. Såfremt han har flyttet nogen, var det ud fra en sikkerhedsmæssig betragtning. Han medgiver, at det på radiokommunikationen kan lyde, som om det drejede sig om synlighed, men sådan husker han det ikke, når han tænker tilbage på 2013-besøget.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har bekræftet, at politiet kiggede efter personer i gule T-shirts i nærheden af Christiansborg, men forklaret, at det var af sikkerhedsmæssige grunde.

Kommissionen lægger til grund, at ordrerne vedrørende disse andre episoder omkring Christiansborg Slotsplads og Rigsdagsgården var foranlediget af, at de pågældende personer bar gule T-shirts og tibetanske flag. Ifølge forklaringerne kom ordrerne fra gruppeførere, delingsførere og muligt indsatsledere og KSN, men kommissionen må konkludere, at det ikke har været muligt nærmere at fastlægge, hvem der gav ordrerne vedrørende disse episoder.

Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013

Den 6. juni 2013 kl. 14.00 skulle Yu Zhengsheng ifølge programmet mødes med Kronprins Frederik på Amalienborg (Frederik VIII's Palæ).

For denne del af det officielle besøg, var der udpeget et demonstrationsområde ved hjørnet af Toldbodgade og Frederiksgade.

I forbindelse med Yu Zhengshengs ankomst til Amalienborg blev flere personer iført gule T-shirts bortvist fra Amalienborg Slotsplads og henvist til at tage opstilling på hjørnet af Frederiksgade og Toldbodgade. To af personerne nægtede selv at gå fra slotspladsen, hvorfor de blev ført ind i en gruppevogn og kørt ned til det udpegede sted af politiet.

Episoden er optaget på en video, der er lagt på YouTube, og viser to politifolk, der forklarer fire kvinder og en mand, hvoraf de tre kvinder og manden bærer gule T-shirts, mens den fjerde kvinde er iklædt sort T-shirt, at de skal forlade området, og at de udgør en uanmeldt demonstration. Politifolkene taler i deres radio og flere politifolk kommer til. En politimedarbejder beder en af kvinderne om at lægge et banner tilbage i sin klapvogn, hvilket hun gør. En af kvinderne i gul T-shirt og manden, som synes at være 80-85 år og iført gul T-shirt, bliver hensat i en gruppevogn, og de bliver oplyst om, at de bliver kørt over til det sted, hvor der må demonstreres. Under kortegens ankomst hører man den kvinde, der optager videoen, råbe blandt andet ”Falun Gong” og ”Falun Dafa” og holde en gul trøje eller et banner op, som hun får besked på at lægge væk, hvilket hun gør. Kvinden, der optager, kvinden i sort T-shirt og en kvinde i gul T-shirt bliver bedt om at gå over til resten af demonstrationen.

I Københavns Politis handlingsforløbsrapport udarbejdet af indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve vicepolitikommissær Bjarke Alberts den 6. juni 2013 er blandt andet oplyst vedrørende episoden, at G61-33 blev befaleet på baggrund af politiloven at føre demonstranterne i deres gruppevogn og køre dem til den anviste plads, hvis de ikke ville efterkomme anvisningerne, og at G61-34 var nødt til kortvarigt at frihedsberøve og borttransportere to af de tre demonstranter, der ikke ville efterkomme anvisningerne. Videre er oplyst, at fire personer, der råbte paroler på et fremmed sprog og gestikulerede let mod kortegen, blev bedt om at trække over på den anviste plads, hvilket de efterkom. Det er noteret i handlingsforløbsrapporten, at en af de fire var set tidligere på dagen som deltager i en demonstration iklædt gult tøj. Konklusionen i handlingsforløbsrapporten var derefter:

”Konklusion

Opildnet og højroset stemning blandt deltagerne i den mindre spontane, uanmeldte demonstration. Dialog og vejledning havde ingen effekt, hvorfor politilovens bestemmelser kortvarigt måtte anvendes. Herefter roligt”.

Af lydfilerne vedrørende radiokommunikationen med KSN fremgår blandt andet, at KSN fik en melding fra Lima 07-07, indsatsleder ved Amalienborg, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, om, at de havde

”en mindre rokering af noget Falung Gong... øh... Som vi opfatter som en demo, og dem anviser vi en plads nede mod Amaliehaven, altså indgangen ned mod Amaliehaven.”

KSN, operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, sagde ”OK” hertil og gav besked til Delta 61-31 om, at man gerne ville have

”en af dine grupper til Amalienborg og lige tage kontakt til 7-07 og så lige kigge på de Falung Gong’er, som han har henvist til Amaliehaven. Så vi lige har styr på dem.”

Da der fra KSN blev givet melding om, at kortegen var på vej, meldte Lima 07-07 ind:

”Lima 7-07: KSN, KSN. Modtaget. Kan man slå en lille sløjfe på ruten? Vi skal lige have de her demonstranter væk fra området, og det må vi gøre fysisk ved at sætte dem ind i køretøjet og køre dem væk.”

Derefter oplyste Lima 07-07, at den uanmeldte demonstration med tre iklædt ”Falun Gong udstyr” var bortvist og henvist til et sted for deres demonstration, men måtte flyttes med baggrund i politiloven, da de ikke ville medvirke hertil. Fire yderligere demonstranter var henvist til samme sted. Der var ikke bemærkninger fra KSN hertil.

I POLDOK har Københavns Politi registreret, at syv Falun Gong blev henvist til Amaliehaven kl. 14.17.

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at Bjarke Alberts’ rapport vedrørende begivenhederne den 6. juni 2013 på Amalienborg Slotsplads blev udarbejdet på hans anmodning. Der gives aldrig tilladelse til demonstrationer på Amalienborg. Da der forinden var udpeget et demonstrationsområde, handlede Bjarke Alberts korrekt. Han havde i operationsbefalingen pålagt Bjarke Alberts at udpege et demonstrationsområde på forhånd, hvilket indear, at demonstranter på slotspladsen skulle flyttes. Hvordan Bjarke Alberts fik dem flyttet i situationen, må han selv stå inde for, men han har egentlig blot gjort det, han var blevet bedt om. At demonstranternes placering var sikkerhedsmæssigt betænkelig, var udelukkende Bjarke Alberts vurdering som taktisk leder. Det skøn kunne han ikke vurdere fra sin placering i KSN på Politigården.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, Amalienborg, vicepolitikommisær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han valgte at transportere den mandlige demon-

strant væk, fordi han var gammel og skrøbelig og ikke kunne tåle at blive trukket væk. Da der var tre personer i gult tøj, kunne der være tale om starten på en demonstration.

En række personer har afgivet forklaring om bortvisning af demonstranter fra Amalienborg Slotsplads for Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen har forklaret, at han ankom til stedet omkring det tidspunkt, hvor de to personer blev fjernet. Han mener, at vicepolitikommissær Bjarke Alberts havde gjort sig de samme overvejelser, som han selv gjorde i forbindelse med Rigsdagsgården, idet det heller ikke var tilladt at demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Han er ikke bekendt med årsagen til, at ikke alle personerne blev flyttet.

Politiassistent og del af G61-34 Kasper Andresen har forklaret, at opgaven var, at der ikke måtte være synlige demonstranter. Han vidste det ikke på tidspunktet, men han fik efterfølgende at vide, at ingen må demonstrere på slotspladsen. Han tænker, at personerne blev kørt væk, fordi de var iklædt gule T-shirts. Han husker dog ikke at have fået en specifik ordre om, at lige præcis de skulle væk, mens resten kunne blive. Ingen af de tilstedeværende udgjorde nogen form for sikkerheds- eller færdselsmæssig risiko.

Politiassistent og del af G61-33 Peder Diget Thomsen har forklaret, at det var indsatsleder Bjarke Alberts, der gav de instrukser, som de skulle følge. Han befandt sig på Amalienborg Slotsplads, og han og Kasper Andresen forestod færdselskontrollen til Amaliegade. Formentlig Bjarke Alberts - eller eventuelt Mette Kjeldmark Hansen - gav besked om, at der stod en forsamling i gule T-shirts på slotspladsen, som skulle fjernes. Det var kun dem med gule T-shirts, der skulle væk. Der blev ikke givet nogen begrundelse for, hvorfor personerne skulle væk. Han og Kasper Andresen spurgte over radioen, om det kunne være rigtigt, at personerne, som var meget gamle og fuldstændig rolige, skulle fjernes, men de fik aldrig et klart svar på hvorfor. Han er helt sikker på, at det var en ordre, som Bjarke Alberts eller Mette Kjeldmark Hansen havde fået. Han og Kasper Andresen diskuterede et godt stykke tid med personerne, for de ville blive på stedet. Da de meldte det tilbage, blev det over radioen meldt, at personerne måtte køres væk i en gruppevogn og til Amalievejen, hvilket de gjorde. Bjarke Alberts fortalte senere, at der aldrig må demonstreres på slotspladsen, og at det var baggrunden for, at personerne i gule T-shirts skulle bortfjernes, da de skulle anses som demonstranter. Han husker ikke, om det var en besked, som blev givet på Amalienborg Slotsplads eller efterfølgende på debriefingen.

Politiassistent og del af G61-33 Lise Frimann har forklaret, at ordren lød på, at personerne skulle føres væk, fordi de forstyrrede den offentlige orden. Hun syntes, at det ”stank” af politiske hensyn og hensyn til international økonomi, og var derfor meget træt af opgaven. I situationen adlød hun naturligvis ordrer, men så tog hun diskussionen efterfølgende. Hun vurderede ikke, at de pågældende demonstranter udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko. Dem, der råbte, udgjorde muligvis en ordensmæssig risiko.

Politikommisær og gruppefører for G61-33 Kristian Rohdin og politibetjent og del af G61-34 David Tange har forklaret, at de var med til at flytte nogle demonstranter væk fra Amalienborg Slotsplads til det anviste sted på Toldbodgade, hvorfra de godt kunne se ind på slotspladsen. De havde overvejelser om, hvordan de kunne bortvise de personer, mens andre almindelige turister kunne få lov til at blive. En eller anden kollega ringede til KSN, hvor han fik at vide, at man ikke må demonstrere på Amalienborg Slotsplads, og at personerne derfor kunne henvises til et alternativt demonstrationssted. De udgjorde ikke en sikkerhedsrisiko, og de var ikke i vejen for kortegen.

Politiassistent og del af G61-34 Michael Schou Haugaard Paulick har forklaret, at han stod sammen med en kollega på stykket mellem slotspladsen og Toldbodgade, hvor de ti personer blev ført hen. Kort tid efter fik han besked vist via sin gruppefører på, at de skulle føres længere væk. De skulle føres ned til Toldbodgade og rundt om hjørnet, således at de ikke var synlige fra slotspladsen. De fik ikke på daværende tidspunkt at vide hvorfor, men ved den efterfølgende debriefing stillede blandt andre han spørgsmålstegn ved det, for de stod stille og roligt på slotspladsen. Delingsføreren oplyste, at der var et generelt demonstrationsforbud på slotspladsen. Der var instrueret om, at pro-tibetanere, demonstranter, personer i gule T-shirts (Falun Gong), og personer med bannere eller tibetanske flag ikke måtte være synlige for kortegen med den kinesiske VIP. Han er ret sikker på, at det var Mette Kjeldmark Hansen, der var hans gruppefører.

Politiassistent og del af G61-31 Casper Holst har forklaret, at han mener, at han stod ved Amalienborg Slotsplads ved Toldbodgade, sammen med personerne fra Falun Gong. Han husker ikke, om de havde fået besked på at standse personer i gule trøjer, folk fra Falun Gong eller lignende. Han husker bare, at der var måske fem-ti personer, som han efterfølgende fandt ud af, var fra Falun Gong. Kun nogle af dem var i gule T-shirts. På et tidspunkt kom der en ordre fra gruppeføreren Mette Kjeldmark Hansen om, at gruppen skulle væk. Han og kollegaen Paulick var enige om, at det ikke kunne være dem, hun talte til, for de stod med nogle meget fredelige borgere. Da de derfor ikke foretog sig noget, kom det kort efter fra Mette Kjeldmark Hansen, og nu i et meget hårdt toneleje, at de skulle få dem væk. Derefter bad han stille og roligt fem-ti personer om at gå omkring hjørnet i Toldbodgade, så de ikke længe-

re kunne ses fra slotspladsen. Han sagde til dem, at han var uenig i den ordre, han havde fået.

Gruppenfører for G61-31, politiassistent Mette Kjeldmark Hansen har forklaret, at hun af delingsføreren eller KSN fik besked på, at den kinesiske VIP snart ankom, og at de skulle have personerne væk nu. De tre personer i "gul uniformering" blev udpeget som demonstranter på grund af deres T-shirts, idet der stod noget på dem, som blev opfattet som modvilje mod Kina, og idet det blev opfattet som en demonstrationsgenstand. Hun meldte om de tre personer over radioen, hvorefter de fik ordre om, at der var tale om en demonstration, og at personerne derfor skulle stå ved Amaliehaven. Hun mener, at det var delingsføreren, som gav ordren om, at personerne i gule T-shirts skulle fjernes. Det kan godt passe, at hun havde givet ordre om, at gruppen på cirka ti demonstranter, heraf nogle med gule T-shirts på, der stod på stykket mellem Amalienborg Slotsplads og Toldbodgade, skulle helt ned og rundt om hjørnet ved Toldbodgade og stå. Hun husker, at der var noget omkring synlighed, men hun husker ikke nærmere omkring det. Hun ville helt sikkert ikke selv kunne finde på at træffe beslutning om, at demonstranterne skulle placeres rundt om hjørnet. Det måtte være enten delingsføreren eller KSN, der besluttede det.

Gruppenfører for G61-31, politiassistent Jesper Frank Lorentzen har forklaret, at han meldte over den interne delingsradio om de måske fem personer, der ville ind på slotspladsen og demonstrere, til delingsføreren og fik at vide, at personerne ikke måtte komme ind på pladsen, men at de skulle forblive ude på Toldbodgade ved Amaliehaven. Han mener, at det var, før kortegen ankom til slottet. De var noget forundrede over den besked, for der var tale om midaldrende kvinder, som måske havde nogle bannere eller flag med. Måske havde de også ens T-shirts på, men det er han ikke sikker på. Casper Holst fra han gruppe var meget utilfreds med beslutningen og sagde, at det ikke var i orden. Han gav også demonstranterne sit navn, som de måtte bruge, hvis de ville klage. Senere samme dag sagde han og Casper Holst til delingsføreren, at det ikke var i orden, at demonstranterne ikke måtte komme ind på Amalienborg Slotsplads. Han husker ikke, om det var Mark Larsen, Amir Rashid eller en helt tredje, som var delingsfører, men han husker, at de fik det svar, at ingen må demonstrere på Amalienborg Slotsplads, og så gav det bedre mening for ham.

Politiassistent og del af G61-31 Lars Ingemann Jensen har forklaret, at han ikke husker, at Amir Rashid gav en nærmere begrundelse for, at kvinden skulle føres bort, og det er heller ikke kutyme. Kvinden råbte og virkede vred og voldsom i sine bevægelser. Hun kunne potentielt være en person, som kunne lave en fysisk handling. Han kunne derfor godt forstå, at hun skulle fjernes.

Politiassistent og del af G61-31 Christoffer Andreas Smedebøl har forklaret, at han fik at vide af sin gruppefører, at personerne iført gule T-shirts ikke måtte komme ind på slotspladsen. De havde fået at vide, at det var deres opgave at sørge for, at ingen af demonstranterne var på Amalienborg Slotsplads, når sikkerhedskortegen ankom.

Politiassistent og del af G61-31 Martin Rump har forklaret, at han stod placeret ved vejen ned mod Amaliehaven og Toldbodgade. Han syntes først, at det var meget mærkeligt, at de pågældende ikke fik lov til at være på slotspladsen, og at det var underligt at tage sådanne hensyn til kineserne. Efterfølgende oplyste delingsledelsen - muligvis Mark Larsen - imidlertid, at disponeringen skyldtes, at der aldrig bliver givet tilladelse til demonstrationer på slotspladsen, hvilket var noget, de drøftede på stedet.

Politibetjent og del af G61-31 Kristian Pedersen har forklaret, at politiassistent Mark Larsen havde sagt på et tidspunkt, at man aldrig må demonstrere på Slotspladsen, og det kunne de altid bruge til at dække sig ind under, når de bortviste folk fra stedet. Han husker ikke, hvornår Mark Larsen sagde det, men det var måske til debriefingen, hvor der blev talt om bortvisningen af personer. Der var ingen tvivl om, at de skulle vises bort, fordi de var iklædt gule T-shirts. De talte om, at det var ældre mennesker, som ikke udgjorde nogen sikkerhedsrisiko.

Leder af politiaktion 01-01, politikommissær Amir Rashid har forklaret, at han og hans grupper dannede perimeter foran det palæ, hvor besøget foregik. Der stod nogle kinesiske personer omkring statuen og i stykket mellem palæerne mod vandet, og han fik besked på, at disse personer var flyttet fra pladsen vist med baggrund i ordensbekendtgørelsen.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at der stod en gruppe på fire-fem personer fra enten Frit Tibet eller Falun Gong. Gruppen stod på kørebanen i nærheden af rytterstatuen på midten af pladsen. Der var uniformeret politi ved personerne. Han mener, at de blev flyttet over på hjørnet af palæet ned mod Toldbodgade. Han var ikke selv involveret i beslutningen om at flytte dem. Poul Christian Andersen, som blev bortvist fra pladsen, har igennem mange år næsten dagligt siddet ved den kinesiske ambassade og mediteret mellem kl. 10.00 og kl. 11.00. Personerne i gule T-shirt udgjorde ikke en sikkerhedsrisiko. Holdningen fra PETs side var, at både Falun Gong og Frit Tibet var fredelige demonstranter.

Kommissionen lægger til grund, at ordrerne til bortvisningen fra Amalienborg Slotsplads var foranlediget af, at de pågældende personer bar gule T-shirts og tibetanske flag. Bortvisningen skete til et udpeget demonstrationsområde, hvorfra de demonstrerende kun vanskeligt kunne tilkendegive deres ytringer over for delegationen. Om ordregiverne vedrørende personerne på Amalienborg Slotsplads er for-

klaret af vicepolitikommissær Bjarke Alberts, at han valgte at transportere manden væk, af politiassistent Peder Diget Thomsen, at det var Bjarke Alberts eller eventuelt Mette Kjeldmark Hansen, der gav ordre til at forsamlingen skulle fjernes, af politiassistenterne Michael Schou Haugaard Paulick og Casper Holst, at det var Mette Kjeldmark Hansen, af politiassistent Mette Kjeldmark Hansen, at det var delingsføreren eller KSN, af politiassistent Jesper Frank Lorentzen, at det var delingsføreren, men at han ikke husker, om det var Mark Larsen, Amir Rashid eller en helt tredje, af politiassistent Lars Ingemann Jensen, at det var delingsfører Amir Rashid, og af politiassistent Christoffer Andres Smedebøl, at det var gruppeføreren. Det er for kommissionen oplyst, at politikommissær Amir Rashid på dagen blev afløst af politiassistent Mark Larsen som indsatsleder.

Det kan herefter ifølge forklaringerne lægges til grund, at ordrerne kom fra gruppeførere, delingsførere og muligt indsatsledere og KSN, men kommissionen må konkludere, at det bortset fra vicepolitikommissær Bjarke Alberts ordre til at transportere den mandlige demonstrant væk ikke har været muligt nærmere at fastlægge, hvem der gav ordren til at bortvise de syv personer, der alle var iført gule T-shirts og/eller bar flag. Det kan endvidere lægges til grund, at der ikke blev givet anden forholdsordre fra KSN, som var orienteret om, hvad der passerede på slotspladsen.

Den svensk indregistrerede bil

Om en episode, hvor en bagsædepassager i en bil på Amalienborg Slotsplads blev frataget et flag, er det i Københavns Politis anmeldelsesrapport af 9. juni 2013 udarbejdet af politiassistent Jørgen Hedestrand Klenke oplyst, at bilens fører tre gange befandt sig på Amalienborg Slotsplads, hvor føreren filmede fra sin mobiltelefon og i det ene tilfælde talte i håndholdt mobil, mens hun kørte, og at hun alle gange blev bedt om at flytte bilen væk fra pladsen, hvilket hun gjorde. Intet om flag.

Under punktet “forløb” i Københavns Politis handlingsforløbsrapport udarbejdet af vicepolitikommissær Bjarke Alberts er skrevet om hændelsen, at det svensk indregistrerede køretøj forsøgte at køre ind imellem kortegen, og at en person på passagersædet forsøgte at smide eller vifte med noget ud af vinduet, hvilket, MC’erne skønnede, var sikkerhedsmæssigt til fare, hvorfor hun kortvarigt blev frataget genstanden og sigtet for at køre ind i kortegen og for brug af håndholdt mobiltelefon.

Af Københavns Politis meldeblanket fra den 6. juni 2013 fremgår:

“6. June 2013 kl. 14:21

707: i forbindelse med ankomst forsøgt en svensk bil at komme ind i kortegen.

Form også demonstranter. Taget ud, og sigtet efter færdselsloven. Bilen holdes

til man forlader Amalienborg eller anden ordre fra ksn. Skal generalia tilgå nu eller kan det vente til Handlingsforløbsrapporten.

6. June 2013 kl. 14:23

KSN: giv dem flaget igen og lad dem køre, nu det ikke skulle bruges til at dække for evt, skyts.”

Hændelsen er også kort omtalt i Københavns Politis POLDOK fra besøget.

På politiets videooptagelser kan man se bilen og føreren, der filmer hen imod gruppen af Falun Gong-udøvere ved Rytterstatuen på Amalienborg Slotsplads, og at politiassistent Jørgen Hedestrand Klenke retter henvendelse til føreren af bilen, hvorefter bilen kører væk fra stedet. Cirka otte minutter senere ser man meget kortvarigt en bil, der passer på beskrivelsen i Københavns Politis anmeldelsesrapport, som kører frem mod kortegen, der netop er ved at køre ind på Amalienborg Slotsplads.

Der er for Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet følgende forklaringer om episoden:

Leder af politiaktion 07-07, Amalienborg, vicepolitikommisær Bjarke Alberts, har forklaret, at den ”genstand”, han beskrev i sin handlingsrapport, at personen i bilen blev frataget, var et flag. Han husker ikke præcist, om han vidste, at det var et flag, da han skrev ”genstand” i sin handlingsforløbsrapport, ”men det må jeg vel have vidst”. Han var ærgerlig over, at han ikke kunne løse sin opgave, og dermed få afspærret, så bilen ikke kunne komme op på siden af kortegen. Det kom over den interne radio, at et køretøj havde forsøgt at påkøre kortegen. Det lød alvorligt, og han havde slet ikke styrkerne på plads. Han havde ikke selv set hændelsen og dermed ikke selv foretaget den sikkerhedsmæssige vurdering. Han beordrede, at føreren blev sigtet for de relevante overtrædelser af færdselsloven, og at flaget blev genudleveret.

Politiassistent og del af MC-eskorten Niels Thaarup Rasmussen har forklaret, at han husker, at en kvinde i en personbil var kørt i retning af eskorten lige, da de ankom til stedet. Kvinden holdt sin mobiltelefon op i sin højre hånd, som om hun filmede sig selv og på samme tidspunkt rakte hun et gult/rødt flag ud af sidevinduet. Han bragte køretøjet til standsning, idet føreren var på vej mod eskorten, og fordi hun benyttede håndholdt mobiltelefon. Det havde ikke noget med flaget at gøre. Han har slet ikke interesseret sig for hendes flag. Han husker ikke, om der var demonstranter eller personer i gule T-shirts på Amalienborg Slotsplads, da de ankom til stedet.

Politiassistent og del af MC-eskorten Kristian Eisenhardt har forklaret, at lige da de med eskorten kørte ind på slotspladsen bemærkede han, at der var en bil, som var

ved at køre ind i Niels Thaarup Rasmussen på den motorcykel, som kørte lige foran ham. Han standsede og løb hen til bilen, som var standset 5 cm fra Niels Thaarup Rasmussens MC. Der var tre personer i køretøjet, som alle var af asiatisk oprindelse, en kvindelig fører og på bagsædet en kvindelig passager med et spædbarn og et aflangt gult flag. Han tog flaget fra kvinden, fordi det stod i befalingen, at den kinesiske formand ikke måtte se flagene. Han mener også, at føreren talte i mobil. Han mener, at Jørgen Klenke har fortalt ham, at flaget blev genudleveret til kvinden samme dag, efter at kortegen var kørt fra stedet.

Leder af MC-eskorten, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard har forklaret, at politiassistent Kristian Eisenhardt fortalte ham, at han havde taget et flag fra en person i personbilen. Han havde selv sit fokus på kortegen og tænkte ikke nærmere over det i situationen.

Politibetjent og del af G61-31 Stefan Skov Jensen har forklaret, at han blev sendt over for at sikre generalia på føreren af køretøjet. Føreren var en kvinde, som ikke havde dansk personnummer. Han husker ikke, om der var andre personer i køretøjet, og hvem som sendte ham og en kollega hen til køretøjet. Han husker et eller andet med en pind, men ikke om der var et flag på pinden. Han husker heller ikke, om det var ham selv eller kollegaen, som fik pinden udleveret.

Politiassistent og del af politiaktion 07-07, Amalienborg, Jørgen Hedestrand Klenke har forklaret, at sigtelsen blev droppet på foranledning af sekretariatslederen. Den pågældende kvinde holdt uhensigtsmæssigt på pladsen og benyttede håndholdt telefon. Han henviste kvinden til at holde et bestemt sted.

Gruppefører for G61-31, politiassistent Mette Kjeldmark Hansen har forklaret, at hun havde sat to fra gruppen til at spærre Amaliegade af, og hun var derfor irriteret over, at der kunne komme en bil ind på slotspladsen. Hun løb over mod bilen, der var tæt på at køre ind i kortegen. Hun husker ikke, om hun så en motorcykelbetjent tage et flag fra bilen, men hun har ikke fået et flag udleveret.

Politiassistent og del af G61-31 Thomas Thisted Madsen har forklaret, at der var tre personer i køretøjet, og at bagsædepassageren holdt et gult flag eller noget andet gult stof ud af vinduet, mens de kørte rundt. Køretøjet blev standset, og føreren blev af politiet bedt om at køre væk fra slotspladsen.

Politiassistent Bent Olsen, OPA, har forklaret, at han tidligere havde oplevet spontane demonstrationer, der havde fået lov til at blive på slotspladsen, såfremt Dronningen ikke var hjemme. Som hovedregel henstillede politiet til, at demonstrationer foregik andre steder. Det samme gjaldt Rigsdagsgården og Prins Jørgens Gård. For direkte

at afvise en demonstration på Amalienborg Slotsplads skulle der være et sikkerhedshensyn i forhold til Dronningen.

Det kan herefter lægges til grund, at der var en opmærksomhed på flaget i bilen, og at flaget kortvarigt blev frataget passageren, men at det ikke havde sin årsag i, at der muligt var grundlag for at sigte føreren for overtrædelse af færdselsloven. Det er forklaret af vicepolitikommissær Bjarke Alberts, at han beordrede føreren sigtet for de relevante bestemmelser og flaget tilbageleveret. Der er ikke yderligere forklaringer om, hvem der gav ordrer vedrørende denne episode. Det har derfor ikke været muligt nærmere at fastlægge, om og i givet fald af hvem der blev givet ordre til den kortvarige fratagelse af flaget.

3.2.2.3 Kommissionens vurdering

Efter forklaringer fra indsatsleder, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard og en række politifolk i hans aktion kan det lægges til grund, at vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard på dagen briefede sine medarbejdere i politiaktion 08-01, Eskorte, i henhold til den taktiske befaling for politiaktionen, der som den eneste indeholdt oplysning om, at det var opgaven at undgå, at demonstrationer, bannere mm. kunne ses på ruten.

Der er ikke grundlag for at antage, at andre indsatsledere briefede om de kinesiske bekymringer og om, at det skulle hindres, at demonstrationer var synlige.

På baggrund af lydfiler, videooptagelser, udskrifter af POLDOK og forklaringer afgivet for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og kommissionen kan det lægges til grund, at der blandt involverede politifolk var en særlig opmærksomhed på personer med tibetanske flag og gule T-shirts. Det kan endvidere lægges til grund, at Københavns Politi henviste Jens Christian Nielsen til at tage opstilling ved Vestporten, der af vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard var forhåndsudpeget som demonstrationssted, og som lå cirka 500 meter fra hovedindgangen. Kommissionen kan dog ikke afvise, at anvisningen af demonstrationssted var nødvendiggjort af saglige hensyn.

Det kan yderligere lægges til grund, at Københavns Politi forhindrede Jens Christian Nielsen i at fremvise sit tibetanske flag for den kinesiske delegation ved at skjærme ham med en politimotorcykel i rundkørslen ved Avedøre Havnevej uden at der var risiko for sikkerhed mv.

Videre kan det lægges til grund, at Københavns Politi i Rigsdagsgården hindrede Lærke Arvidsen og Jennifer Luna Pedersen i at fremvise tibetanske flag for den kinesiske delegation, og at yderligere et antal personer, herunder Xuezheng Bo og Lingnan

Wu i området i og omkring Amalienborg blev forhindret i at vise deres gule trøje, flag mv. til den kinesiske delegation, idet de blev ført til Toldbodgade, hvorfra de kun vanskeligt kunne ses.

Yderligere kan det lægges til grund, at Københavns Politi bortviste syv personer på Amalienborg Slotsplads, og at tilstedeværende politifolk i den forbindelse bad kolleger køre kortegen i en sløjfe, så man kunne nå at få demonstranterne væk fra området. Endvidere hindrede politiet en person på Amalienborg Slotsplads i at vise sin gule trøje eller banner og fratog derudover – om end kortvarigt – en bagsædepassager i en bil et tibetansk flag.

Der foreligger ikke en skriftlig instruks om, at det aldrig er tilladt at demonstrere på Amalienborg Slotsplads og i Rigsdagsgården, og det fremgår ikke af radiooptagelser eller anden dokumentation, at indgrebene konkret var begrundet hermed. Hertil kommer, at det efter forklaringer fra flere først blev meldt ud efterfølgende, at dette skulle være grunden til indgrebene. Oplysningen om, at årsagen til bortvisningen var, at det aldrig er tilladt at demonstrere på Amalienborg Slotsplads og Rigsdagsgården, kan derfor ikke lægges til grund.

Der er redegjort for ordregivningen ovenfor under omtalen af de enkelte episoder.

Det kan herefter lægges til grund, at udpegning af demonstrationsstedet ved Vestporten blev foretaget af vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard efter en afvejning af hensyn til Avedøreværkets drift og politimæssige hensyn, og at ordre til at flytte Jens Christian Nielsen til det på forhånd udpegede demonstrationssted ved Avedøreværket blev givet af KSN. Det kan videre lægges til grund, at Københavns Politi forhindrede Jens Christian Nielsen i at være synlig for den kinesiske kortege ved at ”pakke ham ind” i rundkørslen ved Avedøreværket, og at der blev givet ordre herom af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard. Ordren blev godkendt af KSN, der var under ledelse af operationel leder, KSNleder, vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaard. Det kan videre lægges til grund, at vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard videregav ordren. Kommissionen har ikke grundlag for at antage, at vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaard var bekendt med, at vicepolitikommissær Thomas Tarpgaards ordre ikke var begrundet i sikkerhedshensyn. Det har ikke været muligt for kommissionen nærmere at fastlægge, hvem der gav ordre i de øvrige situationer.

Det kan endvidere lægges til grund, at bortvisningerne, skærmningen og fratagelsen af flag generelt ikke skete på baggrund af en vurdering af, at personerne udgjorde en sikkerhedsrisiko, hvorved bemærkes, at der ikke i det foreliggende materiale er grundlag for at antage, at det var tilfældet, at de udgjorde en sikkerhedsrisiko.

Om vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards overordnede i Københavns Politi, ledelsen i PET, ministre og ansatte i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Rigspolitiet henvises til afsnit 3.2.3.2.

3.2.3 Planlægningen af den kinesiske formand for CPPCC Yu Zhengshengs officielle besøg i Danmark den 4.-7. juni 2013

I dette afsnit sammenfattes de væsentligste elementer i forløbet vedrørende planlægningen af det officielle kinesiske besøg i Danmark den 4.-7. juni 2013. Kommissionen har vedrørende planlægningen af besøget undersøgt forløbet i Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet, PET, Rigspolitiet og Københavns Politi.

3.2.3.1 Mødeaktiviteter mv. under planlægningen af det officielle kinesiske besøg

Stabsmøde torsdag, den 2. maj 2013, møde i Lille Stab tirsdag, den 7. maj 2013 og møde mellem PET, ambassaden og Udenrigsministeriet onsdag, den 8. maj 2013
Politikommisær Bent Olsen, Københavns Politi, orienterede i mail af 1. maj 2013 blandt andre politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om, at PET netop havde meddelt, af formanden for det kinesiske parlament ville besøge Danmark i dagene 4.-7. juni 2013. Samtidig blev der indkaldt til stabsmøde den 2. maj 2013, hvori en repræsentant for PET ville deltage. Ifølge mailen var opgaven at ”planlægge på kinesisk præsident niveau”.

Ifølge referat af et møde i Københavns Politi, ”Lille stab”, den 7. maj 2013 blev ”tentativt program” for et kommende besøg af Kinas parlamentsformand gennemgået. Mødereferatet er underskrevet af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi. I samme forbindelse sendte politikommisær Bent Olsen, Københavns Politi, samme dag den kinesiske delegations forslag til besøgssteder til orientering til blandt andre vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og chefpolitiinspektør Jørgen Skov.

Onsdag, den 8. maj 2013 blev der afholdt et møde mellem PET, ambassaden og Udenrigsministeriet.

Konsulent KF 0765, PET, har om mødet den 8. maj 2013 mellem PET, ambassaden og Udenrigsministeriet forklaret, at han helt givet har deltaget i mødet med Bent Olsen, Københavns Politi, ambassaden og Udenrigsministeriet. På et sådant møde vil han normalt gennemgå og bekræfte trusselvurderingen.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 21. maj 2013 med oplæg til strategi

Den 21. maj 2013 skrev operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, til chefpolitiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, og cc. politiassistent Anders Ellegaard, Københavns Politi, med et oplæg til VIP og strategi. I mailen skrev han:

”...

Samtidig må du MEGET gerne give et besyv med omkring håndteringen af evt. demonstrationer, idet sidst vi havde besøg af en højtstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! en restriktion, der mig bekendt blev overholdt og nærmest nidkært med anvendelse af den fornødne magt. Disse tiltag er Mogens Lauridsen og Claus Olsen vist endnu ikke helt færdige med at skrive om, så jeg synes, at vi skal prøve om vi kan undgå en lign. situation.

Hvis du har kommentarer eller ændringer så sig endelig til evt. på stabsmødet i morgen. Mødet i morgen skulle gerne munde ud i, at Anders Ellegaard får tilstrækkelige oplysninger til at kunne udforme en operationsbefaling.

...”

Mailen var vedhæftet vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards udkast til det afsnit om strategi, der skulle indføres i den senere operationsbefaling. Af dette udkast fremgår:

”Opgaven er:

...

Operationelle mål

Det sikres, at evt. demonstrationer ikke griber forstyrrende ind i planlagte arrangementer for besøget.

Opretholde ro og orden i forbindelse med evt. demonstrationer.

...

Manøvreide

Politiaktion foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke forstyrrer eskorten og ved objekter.

Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/hapnings kontakter man straks KSN, som udstikker forholdsordre.”

Chefpolitiinspektør Jørgen Skov svarede samme dag:

”Det ser rigtig fint ud. Med hensyn til sikkerhedsniveauet, herunder bevogtning af broer, synbare demoer og brugen af AKS [aktionsstyrken], vil jeg lige vende det med Torben her til morgen – kommer du til morgenmødet, kan vi jo gøre det sammen.”

Chefpolitiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, har på kommissionens skriftlige forespørgsel oplyst, at han af sin mailboks kan se, at han ikke kommunikerede Kim Lykke Østergaards mail videre.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han som chefpolitiinspektør havde det overordnede politimæssige ansvar for besøget. Dengang var der i Københavns Politi to fagområder, Efterforskningsområdet, der var ledet af Jørgen Skov, og Beredskabsenheden, der var ledet af Mogens Norup Lauridsen. Planlægningen henhørte under Beredskabsenheden, og Mogens Norup Lauridsen var overordnet ansvarlig for operationen. For hans eget vedkommende var hans tilgang i 2013 meget præget af Mogens Kjærgaard Møllers briefing tilbage i foråret 2013, og hans sagde til Mogens Norup Lauridsen, at det skulle køre efter bogen både på et chefmøde og under et møde på hans kontor, hvor de også snakkede om, at der skulle være opmærksomhed på, at der ikke kom berettigede klager, og det gik Mogens Norup Lauridsen videre med. Han er også ret sikker på, at Thorkild Fogde sagde til ham, at han måtte sørge for det. Man skulle således under besøget være opmærksom på balancen mellem på den ene side demonstranternes ret til synlighed og på den anden side sikkerheden. Det handlede om at finde den rette balance. Det var sådan set hele hans praktiske involvering i besøget.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at Jørgen Skov på det tidspunkt var overordnet ansvarlig for besøget i 2013. Denne funktion blev senere overtaget af Mogens Norup Lauridsen. Hans mening med mailen var at tilkendegive, at det skulle ske på en anden måde i 2013. Det er standardtekst, at demonstranter ikke måtte gribe forstyrrende ind. Det står i operationsbefalinger for alle statsbesøg. Meningen med mailen var, hvordan besøget i 2013 skulle planlægges.

Stabsmøde i Københavns Politi onsdag, den 22. maj 2013

Den 21. maj 2013 fremsendte PET program for det kommende besøg til Københavns Politi, hvor der herefter blev afholdt stabsmøde den 22. maj 2013 under ledelse af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Ifølge den udsendte dagsorden skulle der blandt andet tales om operationsbefalingen, operationens mål, strategisk hensigt, manøvreide og politiaktioner.

Konsulent KF 0765, PET, har i notat af 23. april 2014 skrevet:

“I dagene op til besøget blev der afholdt stabsmøde i Københavns Politi vedrørende det kommende besøg af formand, Yu Zhensheng. Mødet blev ledet af den operative leder i Københavns Politi, vicepolitinspektør Kim Østergaard (KØ). I mødet deltog de involverede objektledere samt undertegnede, KF0765 (...), der repræsenterede PET.

På mødet udtalte ... [KF 0765], at der kunne forventes fredelige demonstrationer af pro tibetanske personer og/eller personer tilhørende Falun Gong-bevægelsen. Kinesiske sikkerhedsrepræsentanter havde i den anledning givet udtryk for deres bekymring for Formandens sikkerhed, idet besøget påbegyndtes på årsdagen for massakren på Den Himmelske Fredsplads. ... [KF 0765] oplyste, at PET ikke var i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler rettet mod Formanden eller besøget i øvrigt.

KØ understregede under mødet over for alle mødedeltagerne, at alle lovlige demonstrationer skulle have lov til at passere, idet man ikke ønskede en gentagelse af klagerne fra demonstranter under statsbesøget året før.”

Operational leder, vicepolitinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at PETs repræsentant på disse møder normalt forelægger programmet og trusselsvurderingen. Han havde formentlig forinden modtaget strategien og kunne på denne baggrund redegøre for opgaven, og hvordan den skulle løses. Han husker ikke detaljer fra mødet, men de har helt sikkert talt om, at man ikke skulle gentage de forhold, der havde været i 2012. På dette tidspunkt havde han fra snakken på gangene både på ledelses- og på medarbejderniveau forstået, at de, der var ansvarlige for besøget i 2012, stadig var i gang med at svare på spørgsmål fra Folketinget. Indtrykkene fra 2012 fyldte i høj grad i drøftelserne i 2013. På det tidspunkt havde han ikke talt med Mogens Norup Lauridsen om forholdene i 2012. Han erindrer ikke, om PET gav udtryk for de kinesiske bekymringer på mødet, men PET havde på dette møde samme holdning hertil, som PET efterfølgende gav udtryk for på mødet den 23. maj 2013 på Kinas ambassade. Det er rigtigt, som der står i det interne PET-notat af 23. april 2014 vedrørende stabsmøde i Københavns Politi den 22. maj 2013, at han understregede, at alle lovlige demonstrationer skulle have lov at passere, idet han ikke ønskede en gentagelse af klagerne fra demonstranterne under statsbesøget året før. Han pålagde indsatslederne at forhåndsudpege demonstrationsområder ved de enkelte objekter. På det tidspunkt var der ingen anmeldte demonstrationer. Demonstrationsområderne skulle være i en sikkerhedsmæssigt forsvarlig afstand. Det var uden betydning, om demonstranterne ville være synlige for eskorten eller ej. Flag, bannere, T-shirts og lignende blev ikke drøftet. Han sagde flere gange, at det ikke var

afgørende, hvad demonstranterne havde med, eller hvad de flagede med. Der skulle kun tages rent sikkerhedsmæssige hensyn.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at både han og Kim Lykke Østergaard understregede på stabsmødet i Københavns Politi den 22. maj 2013, at det var vigtigt, at politiet overholdt grundloven, således at demonstranter fik lov til at demonstrere. Det indgik ikke som en overvejelse, at grundloven kunne gradbøjes. Kim Lykke Østergaard understregede på det kraftigste, at man skulle undgå episoder som de, der havde fundet sted i 2012. Det var fra avisartikler kendt, hvad der var sket i 2012, og han tror ikke, at der var mange politiledere, der ønskede en gentagelse. Han har skrevet sit notat af 23. april 2014, fordi Ledelsessekretariatet bad ham om det til brug for svar til Folketingets Retsudvalg. Der er ingen speciel grund til, at kinesernes bekymring for demonstrationer ikke blev omtalt i notatet. Han har formentlig skønnet, at det ikke var nødvendigt. Han har ikke set Justitsministeriets endelige svar til Folketinget.

Møde på den kinesiske ambassade torsdag, den 23. maj 2013

Der var den 23. maj 2013 et møde på den kinesiske ambassade.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at han deltog i mødet sammen med PETmedarbejder KF 0765. OPAMEDarbejderen Anders Ellegaard, Københavns Politi, eller en anden fra OPA deltog også. Det var to fra ambassaden, KF0765 og ham selv, der førte ordet. Mødet blev afholdt på foranledning af kineserne, som gik meget op i, at den kinesiske formand ikke blev fornærmet ved demonstrationer. Flag, bannere og påklædning blev ikke nævnt, men det lå for ham i luften, at det var det, det handlede om. Både han og PETmedarbejderen svarede, at det var lovligt at demonstrere i Danmark, og at de nok skulle sørge for sikkerheden. Denne ordveksling blev gentaget 3-4 gange. Kineserne kom ikke med forslag til, hvordan man kunne imødekomme dem. Erfaringerne fra 2012 blev vistnok også drøftet. Kineserne ønskede en gentagelse, men det var krystalklart for både ham og PETs medarbejder, at sådan blev det ikke.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 23. maj 2013 til chefpolitiinspektør Jørgen Skov

I forlængelse af mødet på den kinesiske ambassade sendte vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, den 23. maj 2013 en mail til chefpolitiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, hvori han blandt andet skrev:

”Desuden skal vi indtænke en forholdsordre ved spontant opståede demonstrationer, hvor mit bud vil være, at disse skal anvises en plads, hvor de på ingen måde forstyrrer eskorten eller besøget på objekter, men ikke nødvendigvis ude

af syne og hørevidde. Disse demonstrationer har ved tidl. lejligheder ALDRIG været voldelige og uordentlige, idet kinesere jo er et meget høfligt folkefærd også herboende kinesere.”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at der kan være en konflikt mellem synlighed og sikkerhed. Hvis demonstrationen kom for tæt på VIP'en eller objektet, ville det kunne indebære en sikkerhedsmæssig risiko, men det har ikke noget med synlighed at gøre. Meningen var, at demonstranter ikke måtte udgøre en sikkerhedsmæssig trussel. Han ville med sin mail pointere, at demonstrationen godt måtte være syn- og hørbar.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsens strateginotat af 30. maj 2013

Den 30. maj 2013 sendte strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, som på det tidspunkt havde overtaget opgaven som strategisk leder fra Jørgen Skov, følgende strateginotat til Planlægnings- og sikkerhedsafdelingen (OPA):

”Strategi for statsbesøg

Det er den strategiske hensigt, at politiet med baggrund i den konkrete trusselvurdering iværksætter en offensiv indsats med iværksættelse af alle nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger, så besøget kan gennemføres i henhold til programmet og uden at eventuelle modstandere får mulighed for at lægge hindringer i vejen for besøgets gennemførelse og uden at gæsterne og deres følge udsættes for attentater og angreb af enhver art.”

Chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af 31. maj 2013

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, meddelte i mail af 31. maj 2013 til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet:

”På en samtale g.d. med souschefen på herværende kinesiske ambassade gav denne udtryk for, at mens man ikke havde anledning til at betvivle den sikkerhed, der fra politiets side blev stillet op i forbindelse med Yu Zhengshengs besøg, så var man bekymret for udsigten til manifestationer af ’anti-kinesiske’ kræfter, som kunne forpurre besøgets succes. Man havde således konkrete oplysninger om, at medlemmer af Falun Gong bevægelsen og andre havde planer om at gennemføre manifestationer i forbindelse med besøget. Souschefen bad om, at der fra dansk side blev draget omsorg for, at sådanne manifestationer ikke underminerer besøgets succes.

Jeg lovede at gå videre med budskabet, men henviste til, at der i Danmark var en række grundlovssikrede rettigheder, som der naturligvis ikke kunne gås på

kompromis med. De gode erfaringer fra det kinesiske statsbesøg sidste år tilsagde, at det ville være muligt at afvikle besøget til alles tilfredshed.

...”

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriets ASI-kontor, har forklaret, at den måde, han gik videre med budskabet på, var ved at sende mailen med referatet. I bekymringen ligger det samme som i 2012. Det måtte ikke blive pinligt, og der måtte ikke være historier, der overskyggede besøgets indhold. I givet fald kunne man måske nok forestille sig, at kineserne i yderste konsekvens ville rejse hjem. Han husker dog ikke, at dette scenarie indgik i overvejelserne i Udenrigsministeriet i 2012 eller 2013. Han skulle viderebringe budskabet og håbede, at adressaterne læste mellem linjerne. Der var ikke tale om et krav fra kinesernes side, men et budskab. I Udenrigsministeriet erkendte man, at kineserne lagde meget vægt på dette spørgsmål, og der var en pligt til at videresende synspunktet. Der var i Udenrigsministeriet en antagelse af, at de myndigheder, der modtog mailen, ville agere indenfor rammerne af grundloven. Det behøvede han derfor ikke at nævne specifikt. Mailen blev også sendt til både chefen for Protokollen, som fra 1. august 2012 var Marie-Louise Overvad, og til Ledelsessekretariatet. Han kontaktede ikke politiet eller PET. Departementschefens sekretariat var modtager på mailen, så han måtte formode, at mailen endte hos departementschef Claus Grube.

Ambassadør Friis Arne Petersen har forklaret, at ambassaden i Beijing hjalp Udenrigsministeriet med at forstå, hvem den kinesiske formand Yu Zhengsheng var, og hans rolle i den kinesiske struktur, hvor han var en af de syv vigtige, som medlem af Politibureauets stående udvalg. Hverken han eller ambassaden blev orienteret om samtalen mellem Nis Lauge Gellert og souschefen på den kinesiske ambassade den 31. maj 2013, og han har ikke set mailen med referat. Han erindrer ikke at have hørt om nogen kinesisk bekymring i 2013. I givet fald ville man i Udenrigsministeriet og på ambassaden have trukket lige så meget på skuldrene som andre gange.

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet, har forklaret, at han ikke har set denne mail tidligere og ikke af sine medarbejdere har fået refereret noget af mailens indhold. Nis Lauge Gellerts anførsel om, at man ikke kunne gå på kompromis med grundlovssikrede rettigheder, var ikke et anliggende for Statsministeriet.

Briefing i ”Gedestalden” mandag, den 3. juni 2013

Politiassistent Johan Jørgen Wilken, Københavns Politi, OPA, sendte den 28. maj 2013 en mail til blandt andre de personer, der var udpeget som indsatsledere under det kommende besøg. I mailen skrev han:

...”

Operationsbefalingens første udgave er d. d. gjort tilgængelig på Beredskabsportalen for Københavns Politi, således at du kan gøre dig bekendt med dit ansvarsområde og dine opgaver i forbindelse med indsatsen.

Idet programmet ikke foreligger endeligt vil operationsbefalingen til stadighed være genstand for tilrettelse, hvorfor du løbende bedes holde dig orienteret om dennes indhold.

Samtidig inviteres til briefing i Gedestalden på Politigården d. 3. Juni kl. 13.00.
...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at han forestod briefing i Gedestalden, og at hverken Mogens Norup Lauridsen eller Jørgen Skov deltog. Alle indsats- og objektledere samt PET var inviteret. PET deltog for at give melding om de seneste efterretninger, der kunne have betydning for aktionen. Han briefede ud fra operationsbefalingen. Han havde ikke forinden gennemgået de enkelte taktiske befalinger ud over, hvor de enkelte demonstrationer skulle placeres. Det var det, han lagde vægt på.

Vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, Københavns Vestegns Politi, der var udpeget som indsatsleder for politiaktion 07-04, Avedøreværket, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det på briefing blev nævnt, at der ved statsbesøget i 2012 var udtalt kritik af politiets håndtering, og det blev nævnt, at politiet skulle sikre, at det grundlovssikrede ret blev overholdt, dvs. at man ikke måtte tage flag eller fjerne demonstranter. Man skulle dog stadigvæk have fokus på sikkerheden. Personerne måtte gerne være synlige, men de måtte ikke lægge hindringer i vejen for besøget eller kortegen. Der blev talt om, at Falun Gong havde demonstreret året før, og at det derfor ikke kunne udelukkes, at de ønskede at gentage dette. Det havde de lov til, men omvendt var det også politiets opgave at sikre, at besøget kunne gennemføres. Der blev talt om, at politiet i 2012 havde taget flag fra personerne, og det måtte man ikke længere gøre.

Indsatslederen for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommissær Johnny Kjeld Petersen har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han var den eneste fra sin egen afdeling, som deltog i briefing i Gedestalden. Derudover deltog lederne af de forskellige politiaktioner. Det var første gang, han var med i et større forum efter længere tids sygefravær, derfor husker han briefing. Operationsbefalingen blev gennemgået, han husker ikke af hvem. Bagefter blev der talt om, at det var en diffus briefing. Der blev ikke specifikt sagt, at personer med Tibetsymboler eller gule Falun Gong farvede T-shirts skulle holdes ude af syne for den kinesiske formand og hans kortege. Det lå bare i luften, at der var meget politik i sagen, og at det var bedst,

at de ikke blev set af den kinesiske statsmand. Der blev i hvert fald fortalt, at der skulle være et særligt fokus på disse grupperinger. Han mener ikke, at de fik at vide, at det var, fordi de udgjorde en sikkerhedstrussel. Oplysningen i trusselsvurderingen om den kinesiske bekymring for demonstrationer var meget diffus. Normalt fik man at vide, om der var en trussel eller ej. Hverken dette punkt eller oplysningen om, at man skulle sørge for, at demonstrationer ikke greb forstyrrende ind, blev uddybet. Han mener, at de skulle aftale på dagen, hvortil demonstranter/aktivister skulle henvises. Det var nemmest, hvis man skulle undgå, at kortegen så de gule T-shirts. Hvis der f.eks. var samlet nogen nær Christiansborg Slotsplads, kunne man lave det til et samlingssted, og så kunne kortegen komme ind via en anden indkørsel. Det var den opfattelse, han havde fået ved briefing. Han husker ikke ordlyden. Det blev ikke sagt direkte, men det var strengt taget nok det, som ledelsen mente. Det blev ikke specifikt indskærpet, at demonstranter og aktivister ikke skulle bortvises, ikke skulle skærmes eller ikke skulle fratages effekter i form af flag, bannere mv. Han husker ikke, at PETmedarbejderen sagde noget, eller om der var en PETmedarbejder til stede. Det er hans helt klare opfattelse og indtryk fra den overordnede briefing, at der var en overordnet beslutning om, at skærme den kinesiske VIP, således at han ikke fik demonstranter at se. Han tænkte, at nogen fra "Borgen" eller PET havde givet den besked til Københavns Politi, men han ved det ikke.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogningsreserve, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at han fik sin opgave stort set på dagen, og at han derfor ikke deltog i briefing den 3. juni 2013 kl. 13.00 i Gedestalden på Politigården.

Intern evaluering i Københavns Politi og PET

Københavns Politis deling Delta 61-31 under politiaktion 01-01, Demo/Bevogningsreserve, der var til stede på Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013, afholdt debriefing samme dag. Debriefingen blev ledet af indsatsleder for politiaktion 07-07, Amalienborg, vicepolitikommissær Bjarke Alberts. Debriefingen vedrørte tillige indsatsen på Christiansborg/Rigsdagsgården samme dag og ved Avedøreværket den foregående dag.

Indsatsleder for politiaktion 07-07, Amalienborg, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at der under debriefingen var store frustrationer over hændelserne på Amalienborg Slotsplads blandt de styrker, som var tilkaldt for assistance. De manglede forståelse for, hvad der var sket og hvorfor. Det var det, der var temaet for debriefingen. For Den Uafhængige Politiklagemyndighed har han tillige forklaret, at det på debriefingen var en udbredt opfattelse blandt medarbejderne, at de var pålagt at sikre, at demonstranter var ude af syne. Det er hans opfattelse,

at medarbejderne var farvet af det, de havde hørt vedrørende statsbesøget i 2012, og han forsøgte at udrede misforståelserne.

Flere af de afhørte polititjenestemænd fra delingen Delta 61-31 den 6. juni 2013 har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de under en debriefing den 6. juni 2013 havde drøftet de ordrer, som var blevet modtaget i løbet af dagen:

Politibetjent og del af G61-34 Mohamed El Koubee har forklaret, at Bjarke Alberts under debriefingen udtalte, at instrukserne om håndteringen af demonstranter mv. var noget, som han selv havde fået oppefra. Han mener, at Bjarke Alberts sagde, at det var blevet kommunikeret fra PET og Udenrigsministeriet.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen, der var delingsfører for Delta 61-31, har forklaret, at han ikke husker debriefingen, men kan bekræfte, at der efterfølgende var blevet talt omkring episoden ved Avedøreværket, hvor nogen havde undret sit over den løsning, der blev valgt.

Gruppenfører for G61-34, politiassistent Thomas Houtved, har forklaret, at delingen særligt var utilfreds med, at de i dette konkrete tilfælde skulle sørge for, at disse folk, som ønskede at demonstrere imod Kina, ikke kunne få lov til at vise deres utilfredshed med det kinesiske styre, da det normalt er en af politiets opgaver at beskytte demonstranter, uanset om det er nynazister, folk fra Ungdomshuset eller lignende, hvilket var opgaver, som blev udført professionelt. Han husker også, at det blev sagt, at der var hjemmel til at fjerne demonstranterne fra Amalienborg Slotsplads, idet ingen må demonstrere der.

Flere andre menige polititjenestemænd, herunder *politiassistenterne Casper Holst og Christoffer Andreas Smedebøl, politibetjent Stefan Skov Jensen og politiassistenterne Rane Juul Garbrecht og Kasper Andresen*, har også forklaret for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at de til debriefingen fik oplyst, at der gælder et generelt demonstrationsforbud på Amalienborg Slotsplads, hvorfor ingen må demonstrere der, og at der blandt polititjenestemændene var generel utilfredshed med eller undren over, at de skulle gribe ind over for fredelige demonstranter.

Politiassistent og del af G61-34 Kasper Andresen har forklaret, at en leder, som han ikke kan huske, hvem var, havde glattet ud og sagt, at "opgaven var blevet løst, og at det var sådan, de ville have det ude i Søborg", underforstået hos PET.

Københavns Politi afholdt debriefing af indsatslederne den 11. juni 2013. Vicepolititiinspektør Kim Lykke Østergaard godkendte samme dag et referat, hvori det konkluderedes:

”Generelt set en vellykket operation med stort engagement og fleksibel indsats efter situationen.”

I det godkendte referat var følgende passus fra et tidligere fremsendt udkast til referat udeladt:

”Fra Thorvaldsens. Der har været uklarhed blandt kollegaerne om demonstranterne skulle fratages retten til at demonstrere. Kim Østergaard/Bjarke Alberts tager selv kontakt til de involverede kollegaer.”

Ved fremsendelsen af det rettede udkast anførte vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard til OPAs sagsbehandler:

”Har rettet lidt i det med lidt detaljefis så ingen bliver unødigt stødt på manchetterne” under en operation hvor det udelukkende er minimale småting der måske kunne læres af”

Københavns Politis operative stab afholdt møde den 18. juni 2013. I mødet deltog blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Af referatet fremgår, at Mogens Norup Lauridsen oplyste:

”• Der har været en del henvendelser vedrørende håndteringen af det seneste kineser-besøg. Det skal fremgå af den strategiske hensigt i operationsbefalinger, at der skal være plads til borgeres meningstilkendegivelser...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at referattilførslen er på et strategisk niveau. Det er nærmest en huskeseddel til Mogens Norup Lauridsen selv. Det fremgik klart nok i 2013, at der skulle være plads til demonstrationer, så det er nok blot Mogens Norup Lauridsens ønske om en yderligere tydeliggørelse herom fremover.

Under et møde den 26. juni 2013 mellem medarbejdere fra PET og repræsentanter fra den kinesiske ambassade udtrykte en repræsentant fra den kinesiske ambassade ifølge PETmedarbejder KF 0205's referat, at han var

”meget lettet og taknemmelig over, at det netop afsluttede statsbesøg var forløbet godt, og ikke var blevet ødelagt af f.eks. Falun Gong demonstranter, hvilket han tillægger PET æren for.”

Konsulent KF 0205, PET, har i rapport af 17. januar 2017 oplyst, at han ikke erindrer, om den kinesiske repræsentant udtrykte sig på den måde, eller om der er tale om referentens personlige konklusion og opfattelse af den gode stemning.

3.2.3.2 Kommissionens vurdering

På baggrund af dokumenter og de afgivne forklaringer kan det lægges til grund, at planlægningen af det officielle kinesiske besøg skete i samarbejde mellem henholdsvis Udenrigsministeriets Protokol, den kinesiske ambassade og PET og mellem Københavns Politi og PET. Der er ikke grundlag for at antage, at Rigspolitiet, Statsministeriet eller Justitsministeriet medvirkede ved planlægningen.

På baggrund af de dokumenter og forklaringer, der er redegjort for i afsnit 3.2.1.2 og 3.2.1.3, herunder PETs trusselsvurdering og anbefaling, kan det lægges til grund, at kineserne var bekymrede for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende.

Det kan endvidere lægges til grund, at man ved planlægningen af 2013-besøget var opmærksom på, at der havde været problemer ved statsbesøget i 2012. Det kan endvidere efter blandt andet konsulent KF 0765's forklaring og notat lægges til grund, at den operationelle leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard på stabsmødet den 22. maj 2013 udtrykkeligt gjorde opmærksom på, at demonstranter skulle have lov at demonstrere. Imidlertid er der oplysninger, der peger på, at det også under planlægningen af besøget i 2013 har været et emne under briefinger og stabsmøder, at der skulle tages hensyn til den kinesiske bekymring for at se demonstranter, i operationsbefalingen og enkelte af de taktiske befalinger, særligt for politiaktion 08-01, Eskorte. De kinesiske bekymringer er omtalt i PETs trusselsvurdering og anbefalinger, og det fremgår da også af flere forklaringer, eksempelvis af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaards forklaring om, at det ”var bedst at de ikke blev set af den kinesiske statsmand”, og at det som forklaret ”lå som en dyne” over operationen, men det kan også lægges til grund, at ingen fandt anledning til at præcisere, at sådanne hensyn ikke skulle tages.

Der er ikke oplysninger, der peger på, at den operationelle leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards overordnede i Københavns Politi eller nogen i PETs ledelse, Rigspolitiet eller Justitsministeriet deltog i planlægningen af besøget eller var bekendt med PETs trusselsvurdering og anbefalinger til konkrete politimæssige foranstaltninger. Der er heller ikke oplysninger, der peger på, at de havde viden om de konkrete ordrer, der blev givet under besøget på det tidspunkt, hvor ordrene blev givet, og der er ikke fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards overordnede i Københavns Politi, ministre eller ansatte i Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Rigspolitiet, eller PET blev fremsat opfordringer eller givet henstillinger, instrukser

eller ordrer vedrørende Københavns Politis ageren. Det bemærkes herved, at kommissionen ikke betragter PETs trusselsvurdering som en henstilling.

3.2.4 Forløbet under og vedrørende besvarelserne til Folketingets Retsudvalg vedrørende den kinesiske formand for CPPCC Yu Zhengshengs officielle besøg i Danmark i dagene 4.-7. juni 2013

Dette afsnit indeholder en sammenfatning af besvarelserne til Folketingets Retsudvalg vedrørende den kinesiske formand for CPPCCs besøg i Danmark den 4.-7. juni 2013.

Allerede under besøget var der omtale af episoder ved Avedøreværket den 5. juni 2013 og på Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013 i to artikler i Ekstra Bladet den 6. juni 2013 under overskrifterne ”Politiet i Kina-panik: Fjerner én mand med tibetansk flag” og ”Mere Kina-panik: Flere eskorteret væk fra Amalienborg”.

Episoderne under delegationens besøg blev endvidere omtalt i artikler i Jyllands-Posten den 8. og 9. juni 2013 under overskrifterne ”Nyt officielt besøg, ny kritik af at lægge sig fladt ned for kineserne”, og ”Det ser ud, som om vi ligger under for Kina”.

3.2.4.1 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 895, samrådsspørgsmål BI-BL og spørgsmål 920-921

Retsudvalget bad den 7. juni 2013 om justitsminister Morten Bødskovs svar på spørgsmål 895 om en redegørelse for forløbet og instruktioner til politiet vedrørende episoden med Jens Christian Nielsen ved Avedøreværket.

Den 12. juni 2013 bad Retsudvalget tillige justitsminister Morten Bødskov om svar i et kommende samråd på spørgsmål BI-BL om instrukser til politiet i forhold til eventuelle uanmeldte demonstrationer og om det relevante regelgrundlag. Videre bad man om oplysning om konkrete meningstilkendegivelser mv. under besøget, om hvordan de blev håndteret af politiet og om, hvorvidt Justitsministeriet modtog henvendelse fra Udenrigsministeriet om, hvordan politiet burde agere.

Endelig bad Retsudvalget den 12. juni 2013 om justitsministerens svar på spørgsmål 920-921 om anmeldte demonstrationer, og om de blev tilladt, eventuelt med restriktioner.

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet skriftligt den 21. august 2013 og i samråd den 22. august 2013, jf. nedenfor afsnit 3.2.4.3.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards redegørelse af 7. juni 2013 om hændelserne ved Avedøreværket

Den operationelle leder og KSNleder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard udarbejdede den 7. juli 2013 som følge af Ekstra Bladets artikel en redegørelse om Avedøreværket, hvori han om episoden ved Avedøreværket skrev, at den pågældende demonstrant (Jens Christian Nielsen) først var placeret tæt på den planlagte rute for kortegen og blev afskærmet og henvist til det forhåndsudpegede demonstrationsområde, så han ikke fik mulighed for at hindre kortegens færden, og at hans efterfølgende placering ved rundkørslen var så tæt på kortegen, at det var nødvendigt at placere en motorcykel mellem ham og kortegen. Om afskærmningen ved rundkørslen skrev Kim Lykke Østergaard videre:

”En manøvre som næppe har forhindret, at demonstranten var synlig fra kortegen, men som alene var en sikkerhedsmæssig foranstaltning i forhold til at kunne forhindre forstyrrelse af kortegens færden. En manøvre jeg som operationsansvarlig finder udført med den fornødne konduite for opnåelse af det sikkerhedsmæssige formål. Så her finder jeg heller som operationsansvarlig anledning til kritik af den taktiske gennemførelse.

...

Under den konkrete hændelse var min overvejelse, at jo tættere den pgl. demonstrant evt. skulle være på kortegen jo mere massivt skulle han være afskærmet af politipersonale for at sikre, at han på ingen måde kunne lægge hindringer i vejen. Derved var det min vurdering, at han ville blive mindre og mindre synlig for kortegen, ligesom jeg fandt dette ude af proportion i forhold til at henvise til det forhåndsudpegede demonstrationssted.

Skulle han forblive helt tæt på kortegen og således indenfor kasteafstand af evt. genstande eller andet mod kortegen var det min vurdering, at så skulle han sikkerhedsvisiteres, hvor fredelig han end måtte virke. En disposition jeg på samme vis fandt helt ude af proportion i forhold til henvisning til et i forvejen planlagt sted. Derfor i nuet i forbindelse med hændelsen greb jeg ikke ind og ændrede på den i forvejen aftalte taktik.

Med hensyn til beføjelser eller retningslinjer for operationen har jeg på intet tidspunkt modtaget noget som helst om, at evt. demonstrationer eller lign. ikke måtte være synlige eller andre specifikke tiltag jeg skulle efterkomme. Planlægningen er foretaget ud fra den udstukne strategi.

...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at baggrunden for hans redegørelse var, at han af chefpolitiinspektør Torben

Mølgård Jensen fik at vide, at der kunne komme noget om episoden på Avedøreværket. Han er ikke bekendt med, at redegørelsen blev videresendt til senioranklager Klaus Pedersen og af denne til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller. Politifolk kan sagtens have fået at vide, at de skulle være opmærksomme på gule T-shirts, flag eller lignende. Sådanne ytringer betød blot, at de pågældende var fokuspersoner. At de pågældende ikke måtte kunne ses fra eskorten, er derimod helt galt. Hverken han eller Mogens Norup Lauridsen har briefet en sådan ordre, og ingen indsatsledere burde være i tvivl om den rette agenda under besøget.

Chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han blev opmærksom på kritik af politiets ageren ved Avedøreværket i et par avisartikler og kontaktede Kim Lykke Østergaard og sagde til ham, at han lige så godt kunne begynde at ”tage det bløde aftræk”, hvormed han mente, at han skulle skrive om sine dispositioner med henblik på besvarelse af en eventuel klage. Efter oplysningerne i Kim Lykke Østergaard redegørelse, som han videresendte til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller og politidirektør Thorkild Fogde og muligvis politiinspektør Mogens Norup Lauridsen til orientering og brug for besvarelse af en eventuel klage, virkede det, som om tingene var foregået efter reglerne.

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han kunne se, hvordan politiet agerede, og at al kommunikation foregik åbent over politiradioen, hvorfor KSN havde haft mulighed for at få dem tilbage på ret spor, hvis indsatslederne var på vej ud ad et galt spor. Han ved ikke, om man kunne kalde det en officiel politik, at demonstranterne ikke måtte være synlige. Man kan godt sige, at den var uofficiel. Han kan ikke huske, om det er blevet sagt som en specifik ordre. Faktum er imidlertid, at demonstranter blev behandlet ens ved de forskellige objekter.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard mailede den 7. juni 2013 sin redegørelse af samme dag om episoden på Avedøreværket til chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen, der videresendte den til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller med kopi til politidirektør Thorkild Fogde. Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller videremailede den 10. juni 2013 redegørelsen til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, til orientering og evt. brug ved folketingssspørgsmål.

Da Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 895 derefter blev modtaget i Københavns Politi til udtalelse, bad senioranklager Klaus Pedersen Kim Lykke Østergaard om at bekræfte, at hans redegørelse af 7. juni 2013 svarede til spørgsmålet. Kim Lykke

Østergaard svarede hertil, at hans redegørelse netop dækkede den episode, der blev spurgt til.

Henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet til Retsudvalgets medlemmer 11. juni 2013
Anders Højmark Andersen, formand for Støttekomitéen for Tibet, sendte den 11. juni 2013 en mail til medlemmerne af Folketingets retsudvalg. I mailen omtaltes episoderne ved Avedøreværket den 5. juni 2013 og i Rigsdagsgården den 6. juni 2013. Der var desuden indlagt links til blandt andre Jens Christian Niensens egen videooptagelse af førstnævnte episode. I mailen oplystes blandt andet, at de danske myndigheder i de seneste år havde forhindret støttekomitéen i at demonstrere, og udvalgsmedlemmerne blev opfordret til at undersøge baggrunden for dette.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 13. juni 2013

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard mailede den 13. juni 2013 vicepolitikommissær Bjarke Alberts' handlingsforløbsrapport om hændelsesforløbet den 6. juni 2013 på Amalienborg Slotsplads, jf. afsnit 3.2.2.2, til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat. I sin mail skrev Kim Lykke Østergaard:

”Desuden er strategien fra min egen redegørelse jo den samme til denne episode og dette sammenholdt med, at politiet mig bekendt ALDRIG har givet tilladelse til demonstration på Amalienborg slotsplads finder jeg igen i denne sag, at jeg som operationsleder fuldt ud bakker op om handlemåden. Det kan da i øvrigt nævnes, at evt., demonstrationer ved Amalienborg på forhånd var udpeget til at skulle stå ved Amalienborg ved Tolbodgade - lige uden for slotspladsen og i øvrigt det tætteste man kan komme på det palæ, hvor kineseren skulle på besøg. På dette sted stod flere demonstranter, der godt kunne finde ud af at følge politiets anvisninger, men det er korrekt, at der var et par stykker vi så måtte frihedsberøve kortvarigt. Men som du ser i vedhæftede er dette fuldt be-lyst og behørigt opdateret mm. fuldstændig efter bogen og allerede samme dag som episoden fandt sted.

...

Med hensyn til Fr. Skippers og Hr. Espensens spørgsmål kan jeg oplyse, at jeg som operationsleder på intet tidspunkt har fået ”politiske” instrukser om politiets indsats. Jeg har alene planlagt operationen ud fra den givne strategi.”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at han med formuleringen ”politiske instrukser” mente, at han ikke har fået en skjult dagsorden om flag eller andet noget sted fra. Han var ikke bekendt med, at der var en politisk ordre, og det var ham, der var operationelt ansvarlig.

Møde i Udenrigspolitisk Nævn 20. juni 2013 og Udenrigsministeriets svar på spørgsmål 922

Til brug for et møde i Udenrigspolitisk Nævn den 20. juni 2013, hvori justitsminister Morten Bødskov deltog, havde Udenrigsministeriet udarbejdet et beredskab til brug for udenrigsminister Villy Søvndals besvarelse af spørgsmål. I beredskabet, der forinden mødet var mailet til Karin Baunsgaard, ministersekretær, Justitsministeriet, svarede ministeren på spørgsmål, om Udenrigsministeriet havde givet ordrer til politiet, og om man fra kinesisk side havde stillet krav om, at der ikke måtte være demonstrationer:

”Politiets opgaveløsning i Danmark er justitsministerens kompetence.

...

Nej, de kinesiske myndigheder er selvfølgelig helt på det rene med de regler om ytrings- og forsamlingsfrihed, som gælder i Danmark.”

Taktisk leder af politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards notat af 21. juni 2013

Vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, Københavns Vestegns Politi, udarbejdede den 21. juni 2013 et notat om begivenhederne ved Avedøreværket den 5. juni 2013 (ad spørgsmål 895) hvori han skrev, at han ved forhåndsudpegningen af demonstrationsstedet på den ene side foretog en sikkerhedsmæssig vurdering og på den anden side ønskede i videst mulige omfang at imødekomme demonstranternes ønske om at få deres formål opfyldt. Om den konkrete hændelse vedrørende Jens Christian Nielsen, skrev han videre:

”...

Efter at delegationen var ankommet og modtaget, blev undertegnede via KSN kanalen orienteret om, at Golfen der var indsat udenfor hegnet havde observeret en enkelt demonstrant der havde stillet sig op overfor hovedporten til værket.

Golfen havde taget kontakt til pågældende og ville, jf. undertegnedes taktiske plan, henvise pågældende til at tage ophold på det forud udpegede stede for demonstrationer.

Under hensyn til de sikkerhedsmæssige overvejelser der er beskrevet under planlægningsfasen, sammenholdt med meldingen om mulige forestående demonstrationer/happenings på dagen, samt den kendsgerning at der var konstateret flere mistænkelige forhold omkring værket i tiden forud for, og under delegationens ophold på stedet, resolverede jeg, at der ikke var grundlag for at fravige den fastlagte plan.

...

Indsatsleder, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard, Københavns Vestegns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han opholdt sig inde på Avedøreværkets område og modtog flere meldinger fra sine poster udenfor og fra værkets portvagt om mistænkelige personer, herunder Jens Christian Nielsen.

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts notat af 24. juni 2013 om hændelser ved Avedøreværket

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, videresendte den 21. juni 2013 vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards notat af samme dag til vicepolitikommissær Bjarke Alberts med anmodning om en udtalelse om hans syn på dagen.

Indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Bjarke Alberts udarbejdede herefter et notat af 24. juni 2013, hvori han skrev blandt andet:

”Under den forudgående briefing blev det gjort klart, at den strategiske hensigt var, at *evt. demonstrationer gerne måtte være synlige fra kortegen, men ikke måtte hindre dens færden eller operationen på det enkelte objekt.*

...

Objektlederen på Avedøreværket havde derfor forinden udpeget et sted for afvikling af evt. demonstrationer.

...

Området ud for Avedøreværket, er under normale forhold er et øde sted, med meget lidt trafik, der enten kører igennem området eller til- og fra værket. I dette område fik gruppen kontakt med en person, der bl.a. medbragte et flag. Det var gruppens klare opfattelse, at pågældende ønskede, at demonstrere, hvorfor de rettede henvendelse til ham og vejledte ham, ligesom de henviste ham til den i forvejen udpegede og anviste plads. Yderligere tilgang til demonstrationen, ville ligeledes blive henvist til denne plads.

Pågældende efterkom, efter at være blevet vejledt, de anvisninger politigruppen gav ham.”

Senioranklager Klaus Pedersen sendte den 25. juni 2013 Kim Lykke Østergaards redegørelse af 7. juni 2013, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards redegørelse af 21. juni 2013 og vicepolitikommissær Bjarke Alberts redegørelse af 24. juni 2013 til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen. I mailen skrev han, at vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller bad om hans eventuelle bemærkninger til besvarelsene.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede senere samme dag, at han ikke havde bemærkninger.

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Gieses mail af 26. juni 2013

Den 26. juni 2013 fremsendte chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, en mail til afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, og kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, om ”et par ting”, hun gerne ville vende med afdelingschefen. I mailen oplyste hun:

”For en umiddelbar betragtning tyder meget på, at politiet har været lovlig hurtigt ude med henstillinger og påbud, og det kan blive svært - også i lyset af sagen fra sidste år - fuldt ud at forsvare og stå på mål for politiets ageren. Vi mener derfor, at det vil være nyttigt og øge ministerens mulighed for at komme helskindet gennem samrådet betydeligt, hvis Københavns Politi kommer med en eller anden form for indrømmelse, og vores tanke er, at vi relativt hurtigt skal have fat i Rigspolitiet og TFO herom.”

Chefkonsulent Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at demonstranterne virkede som helt almindelige, fredsommelige mennesker, der blot havde interesse i den tibetanske sag, hvilket forlenede dem med en lidt anden troværdighed end de sædvanligvis lidt mere professionelle demonstranter, der rutinemæssigt er i klinch med politiet. Det var ikke i hendes forestilling, at det skulle være noget systematisk, men det var svært at afvise, også efter fundet af flagene, at der havde været konkrete situationer, hvor politiet var gået for langt. Hun og Carsten Madsen forestillede sig derfor, at man måske kunne sige, at der var sået en tvivl om, hvorvidt Københavns Politi nu også i tilstrækkelig grad var opmærksomme på at beskytte borgernes demonstrationsfrihed, og at det måtte de gøre noget ved. Det var blot et spørgsmål om at have noget med for at tilfredsstille Retsudvalget, f.eks. noget om interne vejledninger eller indskærpelser i Københavns Politi. Afdelingschef Jens-Christian Bülow fandt synspunktet rigtigt, men mente, at det skulle forelægges for politidirektør Thorkild Fogde. Hun husker ikke, hvad Carsten Madsen meldte tilbage om samtalen med Thorkild Fogde. Da hun kort før samrådet kom tilbage fra fire ugers ferie, lå der et udkast til samråd med en oplysning om, at politidirektøren nu ville tage et møde med Falun Gong. Hun syntes, at det var lidt småt, og ringede til Thorkild Fogde, der gennemgik episoderne under besøget i 2013 og gav hende en god forklaring på, hvorfor politiet havde handlet som de havde gjort, herunder at der var taget højde for demonstranternes synlighed. Det virkede overbevisende, og hun frafaldt. Thorkild Fogde nævnte også, at Københavns Politi ville evaluere på besøget.

Kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at ministeren i 2013 skulle i samråd om det samme tema, som han havde været i samråd om i 2012, og Anne Berg Mansfeld-Giese og han kunne bare konstatere, at der blev ved med at være utilfredshed med den måde, demonstranterne var blevet håndteret på. Det var deres vurdering, at det kunne blive vanskeligt for ministeren at svare på detaljerede spørgsmål herom i et samråd, og i sådanne tilfælde kan det være meget godt, at ministeren har et eller andet med i samrådet. Han ringede til Thorkild Fogde, som fortalte, at han havde været rimelig grundigt nede i, hvad der var sket ved Avedøreværket i Hvidovre, og at der ikke var sket noget forkert. Der var derfor ikke grundlag for en ”indrømmelse”. Thorkild Fogde må have overbevist Anne Berg Mansfeld-Giese og ham, for der kom ikke noget af det, de havde foreslået, med i svarene til Retsudvalget.

Afdelingschef Jens-Christian Bülow, Justitsministeriets Politi- og Strafferetsafdeling, har forklaret, at han talte med Carsten Madsen, og de var enige om, at man kunne sidde med et billede af, at der var noget, der var kikset. En række borgere følte ikke, at de var blevet behandlet ordentligt. Det kunne derfor være en god ide, at Københavns Politis øverste ledelse tilkendegav i organisationen, at ytrings- og forsamlingsfriheden også skulle respekteres, når der var besøg fra Kina, og at justitsministeren kunne gå videre med denne oplysning. De aftalte, at Carsten Madsen skulle foreslå Thorkild Fogde at komme med en sådan tilkendegivelse. På et tidspunkt vendte Carsten Madsen tilbage og fortalte, at Thorkild Fogde ikke mente, at det var det rigtige tidspunkt, og at han havde argumenteret fornuftigt for det. Senere tog Anne Berg Mansfeld-Giese en ny kontakt til Thorkild Fogde. Han husker ikke hvorfor. Thorkild Fogde oplyste under denne samtale, at han ville holde et møde med Falun Gong, når den endelige indsats af besøget i 2013 var evalueret. Det var en udstrakt hånd, der kunne være starten på en dialog, som medførte, at det gik bedre næste gang.

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, har forklaret, at han fik en telefonisk henvendelse fra Carsten Madsen i sommeren 2013. I Justitsministeriet var man bekymret over, at der nu igen var opstået episoder. Carsten Madsen ønskede at drøfte, hvad man kunne gøre for at undgå det. Han svarede, at der i 2013 havde været en instruks om, at demonstranterne skulle være synlige, at han havde bedt om en samlet evaluering af forløbet i 2013, og at han også ville afholde et møde med Falun Gong. Det var hans indtryk, at Carsten Madsen var tilfreds med dette svar. Han husker ikke at have hørt mere til det, og han kan ikke erindre, at Københavns Politi er blevet bedt om at komme med ”indrømmelser”. Den samlede evaluering dannede senere grundlag for svarene til Retsudvalget.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelser af 28. juni 2013 vedrørende spørgsmål 895, 920 og 921 og samrådsspørgsmål BI-BL

Den 28. juni 2013 afgav politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, en udtalelse til Rigspolitiet til brug for justitsministerens besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 895, 920 og 921. I udtalelsen, der var godkendt af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, oplyste han, at Københavns Politi ikke havde haft skriftlig korrespondance med Justitsministeriet omkring afviklingen af besøget.

I udtalelsen gentog politidirektøren endvidere oplysningerne i vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards notat af 21. juni 2013 om afvejningen af hensynet til sikkerheden over for ønsket om i videst mulige omfang at opfylde demonstranternes formål ved valget af forhåndsudpeget demonstrationssted, og han gentog endvidere Jens Per Yndgaards beskrivelse af den konkrete situation vedrørende Jens Christian Nielsen. Udtalelsen var suppleret med oplysninger fra den operationelt ansvarlige, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards redegørelse af 7. juni 2013 om forløbet, herunder overvejelserne vedrørende den valgte strategi over for Jens Christian Nielsen. Om valget af netop området ved Vestporten til demonstrationssted, oplyste han videre:

”... et område ved Vestporten til Avedøreværket var udpeget som demonstrationsområde, hvis spontane demonstrationer skulle opstå. Dette var sket i samarbejde med personale fra Avedøreværket. Det var i den forbindelse blevet vurderet, om et område ved Hovedporten, der ville blive benyttet af kortegen, kunne udpeges som demonstrationsområde. Idet Avedøreværket var i drift under delegationens besøg, var dette imidlertid ikke muligt, da det ville stride mod værkets sikkerhedsforskrifter. Det fandtes ligeledes ikke sikkerhedsmæssigt forsvareligt at anvise demonstranter plads inden for hegnet til Avedøreværket, men den valgte placering gav demonstranterne mulighed for at tage opstilling helt frem til hegnet.”

Københavns Politi fremsendte endvidere den 28. juni 2013 en udateret udtalelse fra Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde med bidrag til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål BI-BL, hvori han udtalte:

”...
Københavns Politi har ikke modtaget instrukser fra Justitsministeriet eller andre myndigheder herom. De foranstaltninger, der blev truffet, blev således alene truffet på baggrund af den trusselsvurdering, der forelå for besøget. Der henvises herved til Københavns Politis samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 920 og 895 fra Folketingets Retsudvalg.
...”

Udtalelsen, der i alt væsentligt baserer sig på vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards redegørelse af 7. juni 2013, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards notat af 21. juni 2013 og vicepolitikommissær Bjarke Alberts notat af 24. juni 2013, indeholdt endvidere en beskrivelse af reglerne i grundlovens § 79 og politilovens § 7, stk. 2 og 3, og ordensbekendtgørelsens § 5, og en henvisning til besvarelsen af spørgsmål 895, hvorefter det konkluderedes:

”Københavns Politi har således - på baggrund af den foreliggende trusselsvurdering - fulgt gældende regler og de sædvanlige procedurer for den politimæssige indsats under besøget.

...

I udtalelsen fortsatte politidirektøren derefter med en beskrivelse af episoden på Amalienborg Slotsplads. Beskrivelsen bestod i hovedtræk i en gengivelse af oplysningerne i handlingsrapporten af 6. juni 2013 udfærdiget af vicepolitikommissær Bjarke Alberts, jf. ovenfor afsnit 3.2.2.2 vedrørende politiets ageren på Amalienborg Slotsplads, og det oplystes, at Københavns Politi havde modtaget én klage fra en borger vedrørende Amalienborg Slotsplads og Avedøreværket og en henvendelse fra en borger, der ønskede oplysning om et eventuelt generelt demonstrationsforbud på Amalienborg Slotsplads. Endelig oplystes det, at Foreningen Falun Gong i Danmark havde anmodet politiet om et møde om begivenhederne på Amalienborg Slotsplads, og at et sådant møde påtænkte afholdt efter sommerferien.

Vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, Københavns Politi, har forklaret, at han, allerede da han modtog svarbidraget fra senioranklager Klaus Pedersen, tog en direkte snak med Mogens Norup Lauridsen og bad ham om at undersøge, om det var 100 % sikkert, at det ikke forholdt sig sådan, at demonstranten i Avedøre var blevet afskærmet. Mogens Norup Lauridsen undersøgte spørgsmålet og svarede tilbage, at motorcyklen ikke hindrede, at demonstranten var synlig for kortegen. Belært af erfaringerne fra 2012 var man i 2013 optaget af at sikre, at alt skete, som det skulle. Synspunktet om afskærmning var også drøftet i 2012, og i 2013 var der kun tale om én demonstrant. Han ville derfor være sikker på, at der blev givet et fyldestgørende svar, og at de indhentede udtalelser var tilstrækkelige.

Rigspolitiets bidrag af 16. juli 2013 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 895 og 920-921 og samrådsspørgsmål BI-BL

Den 16. juli 2013 afgav Rigspolitiet udtalelse til Justitsministeriet til brug for besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 895 og 920-921. Udtalelsen fremstår som en gengivelse af Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 28. juni 2013 med en tilføjelse om, at

”Rigspolitiet kan henholde sig til oplysningerne fra Københavns Politi og i øvrigt oplyse, at Rigspolitiet ikke havde korrespondance med Justitsministeriet om den nærmere planlægning af det officielle besøg.”

Samme dag afgav Rigspolitiet udtalelse til Justitsministeriet til brug for besvarelse af Retsudvalgets samrådsspørgsmål BI, BJ, BK og BL, hvor Rigspolitiet i det hele kunne henholde sig til bemærkningerne fra Københavns Politi.

3.2.4.2 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 956

Retsudvalget bad den 1. juli 2013 justitsminister Morten Bødskov om at kommentere på Ekstra Bladets artikel ”Mere Kina-panik ...” og derunder redegøre for forløbet på Amalienborg Slotsplads og oplyse om eventuelle klagesager om lignende episoder.

Københavns Politi blev via Rigspolitiet anmodet om en udtalelse, og spørgsmålet blev besvaret af Justitsministeriet den 21. august 2013, jf. nedenfor afsnit 3.2.4.3.

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts og vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards supplerende redegørelser af 5. juli 2013 vedrørende episoder på Amalienborg Slotsplads

I anledning af Retsudvalgets spørgsmål 956 anmodede senioranklager Klaus Pedersen i mail af 4. juli 2013 vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard om yderligere bemærkninger.

I et supplerende notat af 5. juli 2013 skrev vicepolitikommissær Bjarke Alberts vedrørende episoden på Amalienborg Slotsplads:

”Det har på intet tidspunkt indgået i overvejelserne, at fratage demonstranterne på Amalienborg Slotsplads nogen genstande, ligesom de heller ikke er blevet bedt om selv, at aflæde sig nogen genstande eller aflægge nogen genstande. Der er heller ikke på noget tidspunkt blevet befalet for noget sådant af under tegnede, der var objektleder på aktionen. Demonstranterne er blot blevet bedt om, at trække over på den anviste plads. En disposition der er blevet beskrevet i den fremsendte handlingsrapport, til hvilken der henvises.”

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard mailede samme dag notatet til senioranklager Klaus Pedersen med supplerende oplysning om:

”at der heller ikke i min overordnede briefing på noget tidspunkt har indgået, at nogen skulle fratages nogen som helst beklædning eller flag eller lign. TVÆRT-IMOD! Faktisk blev det pointeret, at vi skulle agere med konduite netop på

baggrund af tidl. Kinesisk besøg, hvor der havde været lign. hændelser jfr. Ekstrabladet.

Det kan således afkræftes, at politiet skulle have stillet et sådant ultimatum. Såfremt yderligere er påkrævet så giv endelig et praj.”

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 24. juli 2013

Den 17. juli 2013 skrev fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, til Rigspolitiet i forlængelse af Rigspolitiets bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 895 og 920-921 og samrådsspørgsmål BI-BL med opfølgende spørgsmål blandt andet vedrørende eventuelle klager over andre lignende episoder.

I mail af 24. juli 2013, der var vedhæftet en udateret fil, der fremstår som underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde, fremsendte Københavns Politi sit bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 956 til politiassessor Birgitte Buch, Rigspolitiet, hvori han henviste til sit svarbidrag af 28. juni 2013, for så vidt angik hændelsesforløbet på Amalienborg Slotsplads, og videre oplyste, at

”... Det kan i den forbindelse oplyses, at der ikke af nogen overordnet, herunder lederen af politiets indsats på Amalienborg Slotsplads, er givet nogle forholdsordrer om, at nogen skulle fratages beklædning eller flag af nogen art.

Tværtimod var det af den operationsansvarlige for gennemførelsen af den politimæssige indsats under statsbesøget blevet pointeret, at der skulle ageres med konduite over for eventuelle demonstranter. Indsatslederen på Amalienborg Slotsplads har intet kendskab til en episode som beskrevet i spørgsmålet, og en sådan episode er heller ikke beskrevet i det rapportmateriale, der blev udfærdiget i anledning af, at de 2 demonstranter kortvarigt blev frihedsberøvet i medfør af politiloven i forbindelse med borttransporten til den anviste placering ved hjørnet af Tolbodgade og Frederiksgade.

...”

Bidraget indeholdt derudover en redegørelse for verserende klagesager vedrørende statsbesøget.

Rigspolitiets bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 956

Den 29. juli 2013, fremsendte Rigspolitiet til Justitsministeriet sit bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 956. Rigspolitiet henholdt sig til oplysningerne fra Københavns Politi.

Mailkorrespondance 30. juli 2013 mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi

På baggrund af de opfølgende spørgsmål blandt andet om eventuelle klager over andre lignende episoder, som fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, havde stillet den 17. juli 2013, skrev senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, Katia Skovgaard Jensen, Rigspolitiet, afdelingschef Troels Jensen, Rigspolitiet og fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet, den 30. juli 2013 sammen om oplysninger til brug for samrådet vedrørende samrådspørgsmålene BI-BL. Senioranklager Klaus Pedersen foreslog en formulering vedrørende politiets registreringer om episoden i Rigsdagsgården. Katia Skovgaard Jensen orienterede afdelingschef Troels Jensen om, at Mette Uhrskov Kreiborg og Klaus Pedersen var enige om, at de måtte oplyse, hvad der var registreret til samrådet, og at sagen ville blive undersøgt nærmere i forbindelse med klagesagen.

Afdelingschefen skrev derefter til Mette Uhrskov Kreiborg i en intern mail:

”Jeg har ingen bemærkninger til Københavns supplerende oplysninger, men

...

2) Mette, kan du ikke prøve at forklare Lise, at hun nu må stoppe sin egen lille private efterforskning? Det er ikke godt at rode ministeren/ministeriet ind i detaljer, der i løbet af behandlingen af klagesagerne kan vise sig ikke at være helt korrekte/præcise”

Mette Uhrskov Kreiborg svarede hertil:

”...

Pkt. 2 er forsøgt, hvorfor kompromisset bliver, at vi kan oplyse, hvad der er registreret i POLSAS og ikke videre. Det vil blive understreget på ny, at der er tale om en klagesag, hvor de faktuelle oplysninger og det konkrete forløb fortsat er under udredning.”

Troels Jensen replicerede herefter:

”...

Hvis det bliver nødvendigt, bistår jeg gerne med at forklare hende (venligt naturligtvis-...☺), at festen stopper hér.”

Mette Uhrskov Kreiborg skrev derefter afslutningsvis til chefkonsulent Le Lise Ravn, Justitsministeriet:

”...

Jeg har modtaget [oven]stående fra København, som er udarbejdet på baggrund af registreringerne i POLSAS om episoden. Det understreges i den forbindelse, at der er tale om konkrete klagesager, hvor forløbet fortsat er under udredning.

Københavns Politi har i øvrigt telefonisk oplyst, at den i samrådet omtalte evaluering først forventes afsluttet ultimo august primo september 2013, hvilket bør korrigeres i forhold til det tidligere fremsendte bidrag.

...”

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, har forklaret, at der var rigtig mange spørgsmål. Advokat Claus Bonnez havde i klagesagen beskrevet sin opfattelse af hændelsesforløbet meget detaljeret, men en beskrivelse af Københavns Politis opfattelse af hændelsesforløbet manglede. Da hun spurgte Klaus Pedersen direkte, om de kunne sige mere, svarede han, at de kun havde meget lidt, men at de havde registreringerne i POLSAS. Det var ikke særlig detaljeret, men hun sendte det videre til Katia Skovgaard Jensen i Rigspolitiets Politiområde, som forelagde det for sin chef, Troels Jensen. Hun opfattede hans tilbagemelding som en bramfri formulering af, at han var enig i, at de blot skulle videregive de registrerede oplysninger og henvise til, at forløbet ville blive grundigt klarlagt i forbindelse med klagesagsbehandlingen i Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Troels Jensen benyttede sig ofte af en bramfri tone. Hun svarede også Troels Jensen i en bramfri tone. Hun sagde ikke til Le Lise Ravn, at hun skulle stoppe ”sin egen lille efterforskning”. Det ville hverken hun eller Rigspolitiet have haft kompetence til. Le Lise Ravn havde ved afsendelsen af de supplerende spørgsmål blot varetaget Justitsministeriets opgave.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards mail af 31. juli 2013 vedrørende fuldmægtig Le Lise Ravns opfølgende spørgsmål af 17. juli 2013

Den 30. juli 2013 skrev senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, en mail til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, i anledning af de opfølgende spørgsmål fra fuldmægtig Le Lise Ravn, Justitsministeriet:

”...

JM vil nu gerne have en “mere overordnet” beskrivelse af tilrettelæggelsen af den politimæssige indsats på Christiansborg, herunder:

- var strategien ved Christiansborg den samme som ved Avedøreværket og Amaliensborg Slotsplads

- var der udpeget et egnet sted til evt. demonstrationer (i givet fald hvor, og blev det benyttet)

Desuden vil JM gerne vide, om der var anmeldte demonstrationer på Christiansborg (det har jeg allerede svaret på tidligere, men for en sikkerheds skyld vil jeg gerne have oplyst, om nogle på stedet ønskede at anmelde demonstrationer eller blev betragtet som demonstranter og henvist til et særligt demonstrationsområde)

Hvis der er udarbejdet en handlingsforløbsrapport vedr. Christiansborg-forløbet, vil jeg også gerne have en kopi af denne.

...”

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard svarede den 31. juli 2013 i en mail vedhæftet log fra KSN:

”... blev de bortviste henvist til slotspladsen for at demonstrere, idet dette sted var foruddefineret. Strategien var fuldstændig den samme ved Christiansborg som de øvrige steder.

...

Derudover kan jeg oplyse, at ... [KF 0765] fra PET var koordinerende for PETs indsats og forrider forud for Kineserens ankomst. Således også ved Christiansborg og som det fremgår af KSN loggen var de aktive i forbindelse med bortvisningen af nogle demonstranter fra selve Rigsdagsgården.

...”

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har forklaret, at to aktivister i Rigsdagsgården løb frem mod kortegen. En tilstedeværende PETmedarbejder reagerede. Han mente ikke, at han selv burde kontakte PET for at få en redegørelse. Det måtte være Ledelsessekretariatet i Københavns Politi, der eventuelt gennem Rigspolitiet skulle indhente et sådant notat fra PET.

Politikommisær Johnny Kjeld Pedersens notat af 31. juli 2013 vedrørende episoden i Rigsdagsgården

Indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommisær Johnny Kjeld Pedersen udfærdigede derefter den 31. juli 2013 et notat om episoden i Rigsdagsgården:

”... Op til kortegens ankomst samledes ca. 20-30 tilskuere overfor hovedtrappen og disse tog, efter anvisning, opstilling på fortovet. Der var ingen af disse, der umiddelbart lignede demonstranter, men jeg havde mistanke om, at et par

af disse muligt ville vise deres uvilje mod besøget ved at flage eller lignende i forbindelse med formandens ankomst. Jeg bad derfor delingsføreren lade et par af hans folk om at holde øje med disse personer.

Ved kortegens ankomst til Rigsdagsgården trådte en af tilskuerne ud på kørebanen og åbnede sin trøje, hvorved en spraglet t-shirt blev synlig. En af de tilstedeværende kolleger fra Afg. G tog fat i pgl. som blev ført tilbage på fortovet, hvor et par kolleger fra delingen tog fat i pgl. Hvad der herefter skete med pgl. bemærkede undertegnede ikke.

Efter at formanden via hovedtrappen var gået ind på Christiansborg, var der et par af tilskuerne, som tog deres overtøj af og nu var iført gule t-shirt. De forholdt sig i øvrigt stille og roligt. De blev henvist til Christiansborg Slotsplads.”

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard videremailede samme dag, den 31. juli 2013, politikommissær Johnny Kjeld Pedersens notat til senioranklager Klaus Pedersen med supplerende oplysning om, at han havde talt med Johnny Kjeld Pedersen, der ”oplevede aldeles ingen fysiske overgreb i form af benlåse og andet i forbindelse med seancen.”

Københavns Politis supplerende udtalelse af 1. august 2013 vedrørende samrådspørgsmål BI-BL om episoder ved Christiansborg og i Rigsdagsgården
Københavns Politi udarbejdede den 1. august 2013 et supplerende bidrag til brug for besvarelsen af Retsudvalgets samrådspørgsmål BI-BL. I udtalelsen, der fremstår som underskrevet af stabschef Martha Therkelsen, oplystes:

”... Københavns Politi har oplyst, at der for så vidt angår delegationens besøg på Christiansborg var fastlagt samme strategi som for den øvrige del af besøget. Der henvises i den forbindelse til Københavns Politis bidrag af 28. juni 2013 til besvarelse af spørgsmål 895, 920 og 921 fra Retsudvalget, hvoraf det fremgår:

...

Som det ligeledes fremgår af bidraget modtog Københavns Politi ikke forud for besøget anmeldelser om demonstrationer i anledning af besøget.

Ved Christiansborg Slot havde politiet udpeget slotspladsen som demonstrationsområde. Eventuelle demonstranter, der befandt sig i Rigsdagsgården, hvorfra delegationen ville ankomme og forlade Christiansborg, ville således blive henvist til slotspladsen.

Det er oplyst, at enkelte demonstranter blev henvist til slotspladsen, og at politiet i den forbindelse sikrede sig enkelte demonstranternes identitet.

Der henvises i den forbindelse til Rigspolitiets bidrag af 29. juli 2013, hvoraf det fremgår, at Københavns Politi den 9. juli 2013 fra Den Uafhængige Politiklagnævnsmyndighed har modtaget to klager over politiet fra de pågældende demonstranter.”

Rigspolitiets supplerende udtalelse af 2. august 2013 vedrørende samrådsspørgsmål BI-BL

Rigspolitiets bidrag er i det væsentlige en gengivelse af stabschef Martha Therkelsens supplerende udtalelse af 1. august 2013.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards samlede evaluering af 9. august 2013

Operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard udarbejdede den 9. august 2013 en samlet evaluering af forløbet under besøget og sendte den til senioranklager Klaus Pedersen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen den 12. august 2013. I evalueringen skrev han blandt andet:

”...

Planlægningsfasen.

...

Planlægningen baseret på, at der ved evt. anmeldte demonstrationer allerede på tilladelsestidspunktet kunne angives en placering til den ansvarlige for en evt. demonstration. Samtidig i denne planlægning klart tilkendegivet, at evt. synlighed af såvel demonstranter og symboler i form af påklædning og flag IKKE i sig selv anses for en sikkerhedsmæssig risiko og derfor ikke vil være mål for en politimæssig indgriben.

Udførelsen.

De enkelte taktiske ledere briefet forud for udførelsen af operationen og indsatsen blev gennemført som anført i de udfærdigede befalinger.

Som bekendt opstod der ved enkelte besøgssteder demonstrationer/happenings, der alle var kendetegnet ved ikke at være anmeldt på forhånd og alle var udført af ganske få personer og et enkelt sted alene af én person. Ved disse happenings blev de pgl. personer anvist det forhåndsudpegede sted for demonstrationer, hvilket generelt set forløb uden problemer, dog i enkelte tilfælde måtte få personer ved politimæssig indgriben kortvarig frihedsberøves og føres til det angivne sted og derfra fortsætte demonstrationen.

...

Perspektivering.

Ud fra ovenstående og med baggrund i, at alle episoder i forbindelse med besøget var afstedkommet af spontane og dermed ikke anmeldte demonstrationer/happenings kunne følgende tiltag formentlig medvirke til at minimere hændelser der kan give anledning til kritik i pressen og derved formentlig også færre spørgsmål fra folketinget:

- I planlægningsfasen tage højde for at foruddefinere en sikkerhedsmæssig perimerafgrænsning indenfor hvilken, der ikke kan accepteres tilstedeværelse af personer, der ikke indgår i operationen. ... vil sikre, at evt. enkeltpersoner som vil lave happenings eller med bannere/plakater vil give udtryk for en mening allerede på forhånd er uden for sikkerhedsmæssig afstand og derved vil der ikke opstå akut behov for at nogen fysisk skal flyttes og derved kortvarig frihedsberøves. ...

- Ovenstående suppleret med et forhåndsudpeget område for større anmeldte demonstrationer, som indgik i nærværende planlægning, ... Således ville en enkelt demonstrant ikke blive henvist til et demonstrationssted, der er kendetegnet ved at der er plads til en del personer, men som enkeltperson ville kunne få lov til at stå lige udenfor den planlagte perimetergrænse.

...

- Disse forhold vil samtidig kunne afhjælpe forhold omkring de deltagende polititjenestemænds opgave og fokus, idet der nu ikke skal skelnes mellem om nogen personer kunne tænkes at være demonstrant eller ej, idet alle er i sikkerhedsmæssig forsvarlig afstand og derfor vil en debat om fremvisning af bannere etc. ikke være et tema af politimæssig karakter”

Politiassistent Mark Larsens redegørelse af 13. august 2013 vedrørende episoden i Rigsdagsgården

Om episoden i Rigsdagsgården den 6. juni 2013 udarbejdede indsatsleder for politiaktion 01-01, Demo/Bevogtningsreserve, politiassistent Mark Larsen den 13. august 2013 en redegørelse, hvori han beskrev, at personale fra G61-32 af Lima 7-06 og PET fik påvist to kvinder iført tøj påtrykt ”Free Tibet”, og at de af sikkerhedsmæssige årsager og på PETs anmodning blev eskorteret ud på Christiansborg Slotsplads.

Indsatsleder, politiassistent Mark Larsen, Københavns Politi, har forklaret, at hans notits er baseret på redegørelser, indholdet i mails og mundtlige oplysninger fra de personer, der befandt sig i Rigsdagsgården.

Juridisk chef i PET Lykke Sørensens mail af 15. august 2013 til Justitsministeriet
I mail af 15. august 2013 skrev juridisk chef, Lykke Sørensen, PET, til Henrik Hjorth Elmquist, Justitsministeriet:

”...

Jeg foreslår derfor, at der i politikontorets samrådstale kan indsættes følgende linjer:

“Politiets Efterretningstjeneste har oplyst, at efterretningstjenesten har ansvaret for alle offentlige livvagtsopgaver i Danmark, og herunder beskytter PET’s Livvagtsstyrke efter en konkret trusselvurdering bl.a. visse udenlandske besøgende. Endvidere koordinerer Politiets Efterretningstjeneste i samarbejde med politikredsene de sikkerhedsmæssige tiltag i forhold til bl.a. udenlandske repræsentationer i Danmark. I forbindelse med det officielle besøg i juni i år af formanden for National Committee of the Chinese People’s Political Consultative Conference (CPPCC) orienterede efterretningstjenesten i overensstemmelse med praksis de relevante politikredse om besøget, herunder om rejseplaner og besøgets program. Som ved andre udenlandske besøg fremkom efterretningstjenesten endvidere med anbefalinger om en række konkrete politimæssige sikkerhedstiltag, herunder om hvornår der efter efterretningstjenestens opfattelse bør være politimæssig tilstedeværelse under et besøg, f.eks. omkring det hotel, hvor den udenlandske besøgende bor, og de steder, personen skal besøge under opholdet i Danmark.

Efterretningstjenesten fremkommer i almindelighed ikke med anbefalinger om, hvordan politikredsene bør løse en sikkerhedsopgave. I forbindelse med det konkrete besøg gjorde efterretningstjenesten politikredsene opmærksom på, at der i international sammenhæng er fokus på menneskerettighedssituationen i Kina.”

Juridisk chef Lykke Sørensen, PET, har forklaret, at det var i forbindelse med denne mail, at hun første gang indsamlede oplysninger fra besøgene til brug for et bidrag. Hun indhentede relevant materiale, herunder blandt andet sikkerhedsafdelingens anbefalinger til Københavns Politi.

Senioranklager Klaus Pedersens supplerende udtalelse 21. august 2013 til brug for bevarelsen af Retsudvalgets spørgsmål 956 og 895

Den 20. august 2013 sendte fg. kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, en mail til specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, hvori hun spurgte, om ultimatum’et gule T-shirts eller forlade stedet havde været et tema i de klager, der var indgivet, og bad om bekræftelse på, at Justitsministeriet på ingen måde havde kommunikeret, hverken med Rigspolitiet eller politidirektøren i Københavns Politi. Videre bad hun Rigspolitiet om at tiltræde, at de i stedet for at skrive, at der ikke har været ”*skriftlig korrespondance*” med Justitsministeriet om planlægningen, skrev:

”... at der ikke har været noget kommunikation med JM om planlægningen og afviklingen af besøget for derved at udrydde enhver tvivl!”

Mette Uhrskov Kreiborg videresendte mailen til senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, der i mail af 20. august 2013 til vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller skrev et forslag til besvarelse, som blev godkendt, hvorefter Klaus Pedersen den 21. august 2013 kunne svare Rigspolitiet således:

”Vedr. spm.956:

Vi har i besvarelse af 24. juli 2013 anført, at det i én af de 2 klager, der er modtaget fra advokat Claus Bonnez, er anført, at klageren spurgte politiet, “om hun måtte blive stående, hvis hun fjernede sin trøje med det tibetanske flag, hvilket ifølge klageren fik en af betjentene til at tage fat i hendes arme og føre hende bagud mod en mur.”

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har den 8. juli 2013 meddelt at de behandler den pågældende klage som en (adfærds)klage over politiets magt anvendelse i forbindelse med demonstrationen. DUP har samtidig meddelt, at de har vurderet punktet, “at klager ikke fik lov til at demonstrere uhindret af politiet” som en klage over politiets dispositioner og anmodet Københavns Politi om at besvare dette klagepunkt. Politiklagemyndigheden behandler således ikke direkte det pågældende punkt, men dette må anses for omfattet af dispositionsklagen.

Vedr. spm. 895:

Københavns Politi kan bekræfte, at der ikke har været kommunikation med JM om planlægningen og afviklingen af besøget.”

Mailen blev sendt til politiassessor Birgitte Buch og specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, og derfra videresendt samme dag til fg. kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor.

Rigspolitiets godkendelse 21. august 2013 af Justitsministeriets talepapir og beredskaber

Den 20. august 2013 skrev fg. kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, i en mail til specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiet, og bad om Rigspolitiets og Københavns Politis eventuelle bemærkninger til udkast til tale og beredskaber, og Mette Uhrskov Kreiborg forelagde det for senioranklager Klaus Pedersen, der ifølge Mette Uhrskov Kreiborgs håndskrevne notat telefonisk den 21. august 2013 kl. 13.45 meddelte, at han efter forelæggelse for vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller ikke havde bemærkninger til udkastet.

Mette Uhrskov Kreiborg videregav samme dag beskeden om, at Københavns Politi ikke havde bemærkninger til udkastet, til fg. kontorchef Anne Berg Mansfeld-Giese, Justitsministeriets Politikontor, og tilføjede, at Rigspolitiet kunne godkende udkastet.

3.2.4.3 Justitsministeriets svar på Retsudvalgets spørgsmål 895, 920-921 og 956 samt samrådsspørgsmålene BI-BL

Retsudvalgets spørgsmål 895, 920-921 og 956 blev besvaret samlet den 21. august 2013, og samrådsspørgsmålene BI-BL blev besvaret i et samråd den 22. august 2013, jf. nedenfor.

Justitsministerens skriftlige besvarelse af spørgsmålene 895, 920, 921 og 956

Justitsminister Morten Bødskov besvarede skriftligt den 21. august 2013 Retsudvalgets spørgsmål 895, 920, 921 og 956.

Spørgsmål 895 blev besvaret ved en gengivelse af Rigspolitiets udtalelse af 16. juli 2013 med den ændring, at sidste afsnit i udtalelsen, hvorefter der ikke havde været skriftlig korrespondance mellem Justitsministeriet og Københavns Politi om besøgets planlægning, i overensstemmelse med senioranklager Klaus Pedersens oplysning i mail af 21. august 2013 blev erstattet af:

”Rigspolitiet kan henholde sig til oplysningerne fra Københavns Politi og i øvrigt oplyse, at Rigspolitiet ikke havde nogen kommunikation med Justitsministeriet om den nærmere planlægning af det officielle besøg.”

Spørgsmålene 920 og 921 blev besvaret med en henvisning til svaret på spørgsmål 895. Spørgsmål 956 blev besvaret ved en gengivelse af Rigspolitiets udtalelse af 29. juli 2013.

Justitsministerens talepapir vedrørende spørgsmålene BI-BL

Under Retsudvalgets samråd den 22. august 2013 besvarede justitsminister Morten Bødskov samrådsspørgsmålene BI, BJ, BK og BL i overensstemmelse med et talepapir af 16. august 2013. Ifølge dette talepapir oplyste ministeren i samrådet, at hverken han selv eller andre i Justitsministeriet havde blandet sig i politiledelsens beslutninger om, hvordan den politioperative indsats i forbindelse med det kinesiske besøg skulle organiseres og tilrettelægges, og at Københavns Politi klart havde afvist at have modtaget instrukser af nogen art fra andre myndigheder, herunder Udenrigsministeriet om besøgets afvikling. Han henviste herunder til besvarelsen af spørgsmål 895. Videre gengav han juridisk chef Lykke Sørensens udtalelse vedrørende PETs rolle i forbindelse med besøget. Vedrørende Københavns Politis strategi for den politimæssige afvikling af besøget og politiets ageren ved Avedøreværket, på Amalienborg Slots-

plads og i Rigsdagsgården svarede han i overensstemmelse med udtalelserne ovenfor fra Københavns Politi og tilføjede, at

”Det er vigtigt at understrege, at Københavns Politi afviser, at strategien havde til formål at skærme den kinesiske delegation mod synet af demonstranter.”

Vedrørende klagesager oplyste ministeren, at Københavns Politi havde modtaget én klage fra en borger vedrørende Amalienborg Slotsplads og Avedøreværket og to vedrørende Rigsdagsgården, og at de konkrete handlingsforløb ville blive undersøgt nærmere i forbindelse med klagesagernes behandling.

I sin afslutning oplyste ministeren, at det var

”Københavns Politis opfattelse, at man med udgangspunkt i den foreliggende trusselsvurdering, som bl.a. PET bidrog til, har fulgt gældende regler og sædvanlige procedurer i forbindelse med den politimæssige afvikling af den kinesiske delegations besøg i begyndelse af juni måned.”

Justitsministeriets beredskaber til ministeren vedrørende samrådsspørgsmålene BI-BL

Det beredskab, der dannede grundlaget for ministerens besvarelse af Retsudvalgets efterfølgende spørgsmål, indeholdt oplysninger og udtalelser svarende til samrådstalen og svar på spørgsmål 895. Beredskabet indeholdt endvidere omtale af fundet af flag efter det kinesiske statsbesøg i 2012 og Justitsministeriets underretning til Folketingets Retsudvalg herom og en gentagelse af, at hverken ministeren eller Justitsministeriet eller andre myndigheder havde blandet sig i tilrettelæggelsen af politiets indsats i forbindelse med besøget.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at samrådet den 22. august 2013 vedrørte stort set de samme spørgsmål som samrådet den 16. august 2012 (se herom afsnit 3.1.4.2). Der blev også givet stort set de samme svar. Talepapiret blev som sædvanlig drøftet med ham inden samrådet. Han vil tro, at det var departementschefen, han drøftede det med. Han husker ikke de specifikke artikler om besøget i 2013.

Retsudvalget bad den 28. august 2013 (spørgsmål 1099) justitsminister Morten Bødskov om at fremsende det talepapir, der dannede grundlag for hans besvarelser af spørgsmålene BI-BL i det åbne samråd den 22. august 2013. Talepapiret blev fremsendt den 3. september 2013.

3.2.4.4 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1078

Retsudvalget bad den 26. august 2013 i spørgsmål 1078 justitsministeren om at redegøre for eventuelle fortilfælde for, at politiet på forhånd udpeger områder, der vurderes særligt egnede for henvisning af uanmeldte demonstrationer eller lignende, og i givet fald beskrive praksis nærmere.

Københavns Politi blev via Rigspolitiet anmodet om en udtalelse, og Justitsministeriet besvarede spørgsmålet den 6. november 2013, jf. nedenfor.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 17. september 2013

I mail af 11. september 2013 til senioranklager Klaus Pedersen skrev politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om forud udpegede områder til demonstrationer, at det var helt sædvanligt, og ofte skete i samarbejde med repræsentanter for kendte demonstrationer. Han oplyste videre:

”Her aftales forholdende omkring demonstrationen og herunder en hensigtsmæssig placering, der i størst muligt omfang tilgodeser demonstranternes ønsker om at ytre sig uden at kompromittere sikkerheden. I den forbindelse vil der normalt også blive identificeret alternative placeringer af andre demonstrationer, som af sikkerhedsmæssige årsager ikke må blandes med ”hoveddemonstrationen”.

Ved demonstrationer hvor der traditionelt vil blive anmeldt moddemonstrationer, benyttes samme fremgangsmåde nemlig, at der på forhånd udpeges alternative placeringer til moddemonstrationer hvad enten de er anmeldte eller spontane. Da det er helt normal praksis vil det være et kæmpe arbejde at udfinde alle de politiindsatser hvor vi har benyttet denne praksis, men praktiske eksempler kan sagtens udfindes hvis det er et stærkt ønske.”

Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 17. september 2013 er i det væsentlige en gengivelse af politiinspektør Mogens Norup Lauridsens udtalelse af 11. september 2013.

Rigspolitiets besvarelse af 19. september 2013

Københavns Politi udarbejdede den 19. september 2013 et supplerende bidrag, hvori der var foretaget en mindre rent grammatisk omformulering af det oprindelige bidrag af 17. september 2013, hvorefter Rigspolitiet videresendte politidirektør Thorkild Fogdes svarbidrag til Justitsministeriet samme dag.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsens udtalelse af den 25. september 2013

Den 25. september 2013 skrev senioranklager Klaus Pedersen til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og bad om konkrete eksempler på politiindsatser, hvor man på forhånd havde udpeget egnede demonstrationssteder, og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede samme dag med henvisning til blandt andet COP 15, ved USA's ambassade, ved den Iranske ambassade, præsident Bush' besøg i 2005 og Kronprinsens bryllup i 2004.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 25. september 2013 vedrørende spørgsmål 1078 og opfølgning på samrådsspørgsmålene BI-BL

Den 25. september 2013 afgav politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, her efter udtalelse vedrørende spørgsmål 1078 og opfølgning på samrådsspørgsmålene BI-BL:

”...

Det kan i den anledning oplyses, at det i Københavns Politi er fast praksis på forhånd at udpege en placering til demonstrationer i forbindelse med sikkerhedsopgaver ved USA's ambassade, og det samme gør sig gældende ved Irans ambassade. I forbindelse med COP15 i 2009 var der ligeledes på forhånd udpeget demonstrationsområder på flere lokaliteter.

Det bemærkes, at det afhænger af sikkerhedsvurderingen i forbindelse med den enkelte opgave, hvorvidt der på forhånd udpeges et demonstrationsområde. I forbindelse med det netop afviklede statsbesøg fra Vietnam var der f. eks. ikke på forhånd udpeget demonstrationsområder, idet sikkerhedsvurderingen her var så lav, at dette ikke fandtes påkrævet.

...

Det kan i den forbindelse oplyses, at dette møde fandt sted den 19. september 2013 på Politigården, hvor 5 repræsentanter for Falun Gong mødtes med Politidirektøren, vicepolitidirektøren og politiinspektøren, der er leder af den enhed, der forestod den sikkerhedsmæssige afvikling af besøget.

...”

Rigspolitiets bidrag af 2. oktober 2013 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 1078
Rigspolitiet afgav den 2. oktober 2013 en udtalelse til Justitsministeriet til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 1078. Udtalelsen består i det hele i en gengivelse af politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse.

Justitsministerens svar til Retsudvalget 6. november 2013 på spørgsmål 1078

Justitsministeren besvarede den 6. november 2013 Retsudvalgets spørgsmål ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 2. oktober 2013.

3.2.4.5 Falun Dafas brev af 2. oktober 2013 og behandlingen heraf

Lingnan Wu fremsendte på vegne Falun Dafa den 2. oktober 2013 et brev til justitsminister Morten Bødskov vedrørende hændelsesforløbet på Amalienborg Slotsplads. Foreningen var af den opfattelse, at justitsministerens svar i samrådet den 22. august 2013 gengav hændelsesforløbet fejlagtigt. I brevet blev det afvist, at foreningens medlemmer havde blokeret for eskortens rute, ligesom det blev afvist, at de tilstedeværende nægtede at besvare politiets spørgsmål. Brevet indeholdt en gengivelse af foreningens opfattelse af hændelsesforløbet og et link til dropbox med en videooptagelse af hændelsesforløbet.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at han ikke husker, om han har læst Falun Dafas henvendelse af 2. oktober 2013, og ikke ved, om embedsmændene gennemså de videooptagelser, der var linket til henvendelsen. Han har ingen erindring om, at henvendelsen skulle have givet anledning til drøftelser om de svar, der allerede var afgivet.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 19. juni 2014

Linket og brevet fra Falun Dafa af 2. oktober 2013 blev genstand for undersøgelse i Københavns Politi, hvor politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard i mailkorrespondance den 11.-12. oktober 2013 konkluderede, at det ikke indeholdt oplysninger, der gav dem anledning til at foretage sig yderligere.

Efter fornyet henvendelse fra Falun Dafa den 6. november 2013 anmodede Justitsministeriet den 22. januar 2014 Københavns Politi om en udtalelse, hvorefter politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, den 19. juni 2014 afgav en udtalelse til Justitsministeriet med gengivelse af tidligere redegørelser vedrørende situationen på Amalienborg Slotsplads. Videre skrev han om Falun Dafas henvendelse:

”...

Justitsministeriet har forstået henvendelsen således, at der sigtes til et taleudkast til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål BI-BL fra Folketingets Retsudvalg den 22. august 2013, hvor en episode på Amalienborg Slotsplads er omtalt side 8-10.

... Københavns Politi kan fortsat henholde sig til de tidligere meddelte oplysninger.

...

Det bemærkes, at blandt andet i lyset af den kritik, der har været fremført i forbindelse med de kinesiske statsbesøg i såvel 2012 som 2013 af demonstranternes

muligheder for at demonstrere, navnlig ved at fremvise tibetanske flag, har Københavns Politis øverste ledelse den 19. september 2013 afholdt et dialogmøde med repræsentanter fra foreningen Falun Gong (Falun Dafa) vedrørende den politimæssige afvikling af besøget.

Københavns Politi er endvidere meget opmærksom på, at ønsker om at ytre sig/demonstrere i forbindelse med officielle begivenheder naturligvis skal imødekommes i videst muligt omfang. Ved udvælgelsen af egnede demonstrationssteder vil der fortsat i videst muligt omfang blive taget hensyn til demonstrationsdeltagernes ønske om størst mulig synlighed og nærhed i forhold til de personer, som demonstrationen særligt er rettet mod. På baggrund af erfaringerne fra det kinesiske statsbesøg i 2012 og besøget af den kinesiske parlamentsformand i 2013, vil Københavns Politi arbejde for på det tidligst mulige tidspunkt at opnå en god dialog med anmeldte demonstrationsdeltagere med henblik på i videst muligt omfang at imødekomme demonstrationsdeltagernes ønsker om synlighed og nærhed. Dette vil dog fortsat finde sted under hensyntagen til, at der samtidig skal kunne træffes de nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Det vil således også fortsat kunne forekomme, at demonstranter henvises til et særligt udpeget demonstrationsområde.

Københavns Politi vil også have fokus på, at den enkelte medarbejder nøje instrueres om at være opmærksom på, at lovlige aktiviteter, der ikke er egnede til at forstyrre den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed, ikke må forhindres.”

Politidirektør Thorkild Fogdes supplerende udtalelse af 7. juli 2014

I en supplerende udtalelse til Justitsministeriet af 7. juli 2014 oplyste politidirektør Thorkild Fogde:

”...

Gennemsynet af videooptagelsen giver ikke Københavns Politi anledning til en ændret vurdering afhændelsen.

Det tilføjes dog, at det fremgår af optagelsen, at demonstranterne ikke befandt sig på kørebanen på den rute, som den kinesiske delegation benyttede ved ankomsten til Amalienborg Slotsplads, men på området nær ved Rytterstatuen midt på pladsen. Det fremgår dog ikke af optagelsen, om demonstranterne ønskede at forblive på stedet eller placere sig et andet sted ved delegationens ankomst.

Det bemærkes endvidere, at politiets dialog med de pågældende demonstranter ikke fremgår af optagelsen, der således ikke belyser spørgsmålet om, hvorvidt politiet forlangte, at de enten tog deres gule t-shirts af eller forlod stedet.”

Fg. kontorchef Esben Hauglands notits af 12. marts 2015 vedrørende henvendelsen fra Falun Dafa

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, udarbejdede den 12. marts 2015 en notits om henvendelsen fra Falun Dafa, hvori han noterede, at oplysningen om, at det fremgår af videooptagelserne, at demonstranterne ikke befandt sig på kørebanen på delegationens rute, men nær rytterstatuen midt på pladsen, ikke harmonerede helt med oplysningen i samrådstalepapiret om, at de stod ”midt på slotspladsen på kørebanen over mod det palæ, som delegationen skulle besøge.” Han noterede videre, at ”divergensen giver anledning til at informere Folketinget.” Endelig noterede han, at det af en handlingsforløbsrapport, som var modtaget med Københavns Politis brev af 19. juni 2014 fremgik, at episoden vurderedes til at være til ”sikkerheds- og færdselsmæssig gene” for kortegen, mens det i samrådstalen var oplyst, at de udgjorde en ”sikkerheds- og færdselsmæssig risiko”. Om dette noterede han videre, at senioranklager Klaus Pedersen havde oplyst, at det ikke var udtryk for en anden vurdering af hændelsen.

Fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriets Politikontor, har forklaret, at Falun Dafas henvendelse og Københavns Politis udtalelser ikke gav ham anledning til at overveje de tidligere svar. Der var ikke uenighed om, at der havde været indgreb, og videoerne viste ikke, hvem der havde givet ordre til hvad.

Senioranklager Klaus Pedersens telefonnotat af 12. marts 2015 om en samtale med fg. kontorchef Esben Haugland

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi, udarbejdede den 12. marts 2015 et telefonnotat om en telefonsamtale samme dag med fg. kontorchef Esben Haugland, Justitsministeriet:

”...

Jeg har undersøgt spørgsmålet om risiko/gene og konstateret, at i Kbh. Politis bidrag til samråd BI-BL har vi anvendt formuleringen ”risiko”, men at dette er sket på grundlag af formuleringen i handlingsforløbsrapporten. Der er således ikke indhentet bidrag, hvor det politimæssigt er anført, at der var tale om en ”risiko”.

...

Jeg har i anledning af henvendelsen drøftet spørgsmålet om vedlæggelse af handlingsforløbsrapporten med PD. Han finder, at vi skal fastholde, at handlingsforløbsrapporter er interne dokumenter, der ikke skal udleveres. Hvis de

skal udleveres til Retsudvalget skal det derfor være i fortrolig form og alene med undtagelse af navne på deltagerne i den gruppe, der blev bortvist.

Efter drøftelse er det d.d. meddelt Esben Haugland, at handlingsforløbsrapporten ikke fremsendes til Falun Dafa. En efterfølgende anmodning herom må i givet fald behandles særskilt efter reglerne om aktindsigt.

Endvidere meddelt Esben Haugland, at Kbh. Politi fastholder, at beslutningen om at gribe ind mod gruppen er truffet ud fra både en sikkerheds- og færdselsmæssig vurdering.

...

Justitsminister Mette Frederiksens orientering af Retsudvalget den 27. marts 2015

Den 27. marts 2015 sendte justitsminister Mette Frederiksen orientering til Retsudvalget om de nye oplysninger om personernes placering på Amalienborg Slotsplads. Udtalelsen indeholdt en korrektion til talepapiret til brug for samrådet af 22. august 2013:

”Som det fremgår af talepapiret, havde Københavns Politi oplyst over for Justitsministeriet, at de tre personer, som var involveret i hændelsen på Amalienborg Slotsplads, havde taget opstilling ”midt på slotspladsen på kørebanen over mod det palæ, som delegationen skulle besøge”, jf. 2. afsnit på side 9 i talepapiret.

Justitsministeriet har på baggrund af en henvendelse fra Foreningen for Falun Dafa i Danmark fundet anledning til at indhente en fornyet udtalelse fra Københavns Politi om hændelsen. Med henvendelsen var vedlagt en CD med videooptagelser fra hændelsen.

Københavns Politi har i den anledning meddelt Justitsministeriet, at videooptagelserne ikke giver politikredsen anledning til en fornyet vurdering af hændelsen.

Dog har Københavns Politi tilføjet, at ”det fremgår af optagelsen, at demonstranterne ikke befandt sig på kørebanen på den rute, som den kinesiske delegation benyttede ved ankomsten til Amalienborg Slotsplads, men på området nær ved Rytterstatuen midt på pladsen”, jf. 3. afsnit i politikredsens brev af 7. juli 2014.

Justitsministeriets besvarelse af Foreningen for Falun Dafa i Danmarks henvendelse vedlægges til Retsudvalgets orientering.”

Det fremgår af en håndskrevet påtegning på et internt arbejdsblad i Justitsministeriet, at tidligere justitsminister Morten Bødskov den 28. marts 2015 blev telefonisk orienteret om brevet til Retsudvalget.

Justitsministeriet skrev til Foreningen Falun Dafa, at videooptagelserne ikke havde givet Københavns Politi anledning til en ændret vurdering af hændelsen, hvorfor Justitsministeriet ikke foretog sig yderligere i sagen.

Justitsminister Mette Frederiksen har forklaret, at hun ikke erindrer redegørelsen, men at det virker korrekt, at der blev foretaget en korrektion over for Folketinget. Henvendelsen fra Falun Dafa og dommen fra Københavns Byret gav hende ikke anledning til at overveje, om Københavns Politi havde afgivet fyldestgørende og retvisende bidrag udover korrektionen over for Retsudvalget. Det var en politifaglig vurdering, når Københavns Politi fastholdt, at demonstrationen udgjorde en både færdselsmæssig og sikkerhedsmæssig risiko.

Justitsminister Morten Bødskov har forklaret, at det er rigtigt, at han blev ringet op af Mette Frederiksens medarbejder Michael Johnson og fik besked om, at der blev sendt en justering af et af afhørtes tidligere svar til Retsudvalget.

3.2.4.6 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 853 og 867

Retsudvalget bad den 4. og 7. april 2014 justitsministeren om svar på spørgsmål 853 om, hvordan politiet kunne udpege demonstrationssteder på forhånd, når demonstranterne ikke var kendt, og spørgsmål 867 om, hvorvidt politiet opererede med en nedre grænse for, hvornår en tilkendegivelse i et offentligt rum udgjorde en demonstration, herunder hvilken lovgivning der lå til grund for praksis.

Københavns Politi blev via Rigspolitiet bedt om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 16. december 2014, jf. nedenfor.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 9. april 2014 vedrørende spørgsmål 867
Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 9. april 2014 om spørgsmål 867 indeholdt en gennemgang af grundlovens § 79 om forsamlingsfrihed og § 77 om ytringsfrihed. Endvidere indeholdt udtalelsen en redegørelse for politilovens § 7, stk. 2, og ordensbekendtgørelsens § 5 om anmeldelse af demonstrationer og politilovens § 7, stk. 3, om politiets ret til at give påbud til forsamlinger. Videre oplystes:

”Det er på den baggrund Københavns Politis opfattelse, at en demonstration normalt består af mere end én person. Enkeltpersoner kan dog fremstå som demonstranter, hvis de tilkendegiver et budskab. Såfremt en demonstration med det pågældende budskab på forhånd er anmeldt, vil det efter Københavns Poli-

tis opfattelse i et sådant tilfælde vare naturligt - og sædvanligvis i overensstemmelse med demonstrantens ønske at henvise den pågældende til at tilslutte sig demonstrationen. Såfremt en demonstration ikke på forhånd er anmeldt, beror det på en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder, herunder navnlig en vurdering af de sikkerhedsmæssige og ordensmæssige forhold, om den pågældende skal anmodes om at tage opstilling på et eventuelt på forhånd udpeget demonstrationsområde. Det samme vil gøre sig gældende, såfremt enkeltpersoner i en sådan situation måtte give udtryk for, at den pågældende ikke opfatter sig selv som demonstrant eller giver udtryk for ønske om at forblive på stedet.”

Derudover henvistes til Københavns Politis bidrag til besvarelse af spørgsmål 1078 og til hjemlen i politilovens § 4, stk. 2, til at rydde og afspærre områder mv. for at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden og fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 25. april 2014 vedrørende spørgsmål 853
Københavns Politi fremsendte den 25. april 2014 sit bidrag til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 853 underskrevet af politidirektør Thorkild Fogde til Rigspolitiet. I bidraget henvistes til tidligere besvarelser af spørgsmål 895 og 1078 samt 867, jf. afsnit 3.2.4.3, 3.2.4.4 og ovenfor.

Rigspolitiets bidrag af 15. maj 2014 til besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 853
Rigspolitiet afgav den 15. maj 2014 en udtalelse til Justitsministeriet. Udtalelsen var indholdsmæssigt identisk med Københavns Politis udtalelse af 25. april 2014.

Justitsministeriets udkast til svar den 3. december 2014 på spørgsmål 867
Den 3. december 2014 sendte chefkonsulent Louise Falkenberg, Justitsministeriets Politikontor, en mail til specialkonsulent Jacob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, med udkast til besvarelse af spørgsmål 867 og anmodning om Rigspolitiets og Københavns Politis eventuelle bemærkninger. I Justitsministeriets udkast var Københavns Politis redegørelse for reglerne i Grundlovens § 79 § 77, politilovens § 7, stk. 2 og 3 og ordensbekendtgørelsens § 5 erstattet af oplysninger om politilovens § 8 og § 5 om politiets ret til at gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for en betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed og adgangen til at benytte samme beføjelser over for personer, der ikke er en del af en forsamling.

Fra Rigspolitiet blev Louise Falkenbergs mail af 3. december 2014 videresendt til Københavns Politi, hvor senioranklager Klaus Pedersen afgav sin indstilling til sekretariatschef Jesper Kofoed, Københavns Politi, og i en mail af 11. december 2014 til spe-

cialkonsulent Jacob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet, meddelte, at der ikke var bemærkninger til Justitsministeriets svarudkast.

Justitsminister Mette Frederiksens svar til Retsudvalget den 16. december 2014 på spørgsmål 853 og 867

Justitsminister Mette Frederiksen afgav herefter den 16. december 2014 et svar til Retsudvalget på spørgsmål 853, der bestod i en henvisning til besvarelsen af spørgsmål 867, 895 og 1078.

Justitsministerens samtidige besvarelse af spørgsmål 867 indeholdt dels en gengivelse af Rigspolitiets og Københavns Politis udtalelser vedrørende anvisning af demonstrationssted, dels redegørelsen for politilovens § 8 og § 5, som fremgik af det udkast, der var tiltrådt af Københavns Politi og Rigspolitiet.

3.2.4.7 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 866, 869 og 914-917

Retsudvalget anmodede den 7. april 2014 om justitsministerens besvarelse af spørgsmålene 859-870, der alle vedrørte det kinesiske statsbesøg i 2012. I to af spørgsmålene, spørgsmål 866 og 869, anmodedes tillige om en redegørelse for henholdsvis, hvilke ordrer der ved besøget i 2013 var givet af ledende politifolk og med hvilken hjemmel, henholdsvis hvordan politiet ved besøget i 2013 kunne vurdere, at der i medfør af politiloven kunne gribes ind over for Tibetaktivister.

Spørgsmålene og justitsministerens svar og tilvejebringelsen af grundlaget herfor fremgår ovenfor under afsnit 3.1.4.9.

Retsudvalget anmodede den 14. april 2014 om justitsministerens besvarelse af spørgsmålene 914-917, der alle vedrørte optagelse af politiets interne radiokommunikation under de kinesiske besøg i 2012 og 2013.

Spørgsmålene og justitsministerens svar og tilvejebringelsen af grundlaget herfor fremgår ovenfor under afsnit 3.1.4.10.

3.2.4.8 Kommissionens vurdering

På baggrund af det i afsnit 3.2.4.1 – 3.2.4.7 anførte er det kommissionens vurdering, at følgende kan lægges til grund:

Svaret på spørgsmålene 895 og 956 samt samrådsspørgsmål BI-BL var til dels urigtigt, idet det oplystes, at afskærmningen af Jens Christian Nielsen ved Avedøreværket skyldtes sikkerhedsmæssige hensyn, og at den omstændighed, at han var i besiddelse af et flag, ikke havde betydning for politiets vurdering. Det var endvidere

urigtigt, når det oplystes, at strategien ikke havde til formål at skærme den kinesiske delegation mod synet af demonstranter, jf. afsnit 3.2.4.3.

Justitsministerens redegørelse af 27. marts 2015 indeholdt en korrektion til talepapiret til brug for samrådsspørgsmål BI-BL, men korrigerede ikke vedrørende de urigtige oplysninger om, at afskærmningen ved Avedøreværket skyldtes sikkerhedsmæssige hensyn, og at strategien ikke havde til formål at skærme mod synet af demonstranter. Redegørelsen af 27. marts 2015 byggede derfor på en præmis om, at der ikke internt var en instruks i Københavns Politi om at sikre, at den kinesiske delegation blev skærmet mod synet af demonstranter. Det var der imidlertid i 2013 for så vidt angik taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, der var til stede ved Avedøreværket, jf. afsnit 3.2.4.5.

Om baggrunden for de urigtige, vildledende eller ufyldstgørende oplysninger i svarene bemærker kommissionen:

Spørgsmålspakken 895, 920-921 og samrådsspørgsmål BI-BL blev besvaret af Justitsministeriet på baggrund af en række udtalelser fra Københavns Politi, som Rigspolitiet henholdt sig til ved videresendelsen til Justitsministeriet. Udtalelserne fra Københavns Politi var politidirektør Thorkild Fogdes udtalelser af 28. juni 2013 og 23. september 2013, vicepolitidirektør Martha Therkelsens supplerende udtalelse af 2. august 2013 og senioranklager Klaus Pedersens supplerende udtalelse af 21. august 2013, som alle baserede sig på vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards redegørelser af 7. juni og 31. juli 2013 og samlede evaluering af 9. august 2013, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaards redegørelse af 21. juni 2013, vicepolitikommissær Bjarke Alberts notat af 24. juni 2013, politikommissær Johnny Kjeld Petersens notat af 31. juli 2013 og politiassistent Mark Larsens redegørelse af 13. august 2013.

Justitsministeriets svar på spørgsmål 956 baserede sig på Rigspolitiets svar, der henholdt sig til Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 24. juli 2013 og senioranklager Klaus Pedersens supplerende udtalelse af 21. august 2013. Til brug for disse udtalelser var indhentet supplerende redegørelse af 5. juli 2013 fra vicepolitikommissærene Bjarke Alberts og Kim Lykke Østergaard.

Justitsministeriets svar på spørgsmål 1078 blev besvaret på baggrund af udtalelser af 17. og 25. september 2013 fra Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde, som Rigspolitiet henholdt sig til ved videresendelsen til Justitsministeriet.

Justitsministeriet spørgsmål 853 og 867 blev besvaret på baggrund af udtalelser af 9. og 25. april 2014 fra Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogde, som Rigspolitiet henholdt sig til ved videresendelsen til Justitsministeriet, dog havde Justitsmi-

nisteriet omformuleret den juridiske del af politidirektør Thorkild Fogdes bidrag til besvarelse af spørgsmål 867. Den ændrede formulering var godkendt af Københavns Politi.

Endelig er Justitsministeriets redegørelse af 27. marts 2015 til Retsudvalget baseret på udtalelser af 19. juni og 7. juli 2014 fra politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi.

Der er fra Justitsministeriet stillet supplerende og opklarende spørgsmål til Københavns Politi og fremsat forslag til Københavns Politis politidirektør om ”en eller anden form for indrømmelse” til ministerens brug i samrådstalen.

Det kan herefter lægges til grund, at Justitsministeriets svar i al væsentlighed byggede på oplysninger fra Københavns Politi.

Som det er konkluderet ovenfor under afsnit 3.2.1.4, kan det lægges til grund, at der i Københavns Politi og PET også i 2013 var en opmærksomhed på de kinesiske bekymringer vedrørende synet af demonstrationer, flag mv. Der var imidlertid ikke i operationsbefalingen oplysning om, at der skulle skærmes for synet af demonstrationer og ej heller i de taktiske befalinger, der vedrørte politiaktionerne 01-01 og 04-01, som vicepolitikommissær Bjarke Alberts og vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard var indsatsledere for. Endvidere blev det af operationel leder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard oplyst på briefing, at det skulle sikres, at demonstranter var synlige. Kommissionen finder derfor ikke grundlag for at antage, at vicepolitikommissær Bjarke Alberts og vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard ved deres bidrag til Københavns Politis besvarelser til Folketingets Retsudvalg afgav bevidst urigtige oplysninger. Der er ikke grundlag for at antage, at vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, der var operationel leder og afgav bidrag til besvarelsen til Folketingets Retsudvalg, var bekendt med, at svarene til Retsudvalget indeholdt urigtige oplysninger.

Vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard skrev den taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og har dermed også været bekendt med den deri indeholdte ordre om at skærme mod synet af demonstranter, men han har ikke afgivet bidrag til besvarelsene til Folketingets Retsudvalg.

Heller ikke politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, der var strategisk leder og konsulent i PET KF 0765 har bidraget til besvarelsene til Folketingets Retsudvalg.

Hverken nogen i Udenrigsministeriet eller Justitsministeriet, senioranklager Klaus Pedersen eller nogen i Københavns Politis øverste ledelse, herunder politidirektør

Thorkild Fogde og vicepolitidirektør Martha Therkelsen, har været bekendt med, at de afgivne svar indeholdt urigtige oplysninger.

3.3 Medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014

5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshan aflagde i dagene 10.-12. juni 2014 officielt besøg i Danmark. Af mail af 4. april 2014 fra Danmarks ambassade i Beijing ved ambassadesekretær Mads Kjeldsen til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet og ved ambassaden fremgår, at besøget var aftalt allerede på dette tidspunkt.

Dette kapitel indeholder en sammenfatning af de væsentligste elementer i forløbet vedrørende afviklingen af det 5. medlem af Kinas Stående Udvalgs besøg i Danmark den 10.-12. juni 2014.

Besøget omfattede blandt andet indvielse af Chinese Cultural Center på H.C. Andersens Boulevard den 11. juni 2014 om eftermiddagen.

3.3.1 PETs trusselsvurderinger mv. og Københavns Politis operationsbefalinger, taktiske befalinger mv.

I forbindelse med planlægningen af de politimæssige opgaver under det officielle kinesiske besøg i 2014 udarbejdede PET en trusselsvurdering, som dannede grundlag for vurderingen af den politimæssige opgave.

3.3.1.1 PETs trusselsvurderinger og anbefalinger

Den 27. maj 2014 sendte konsulent KF 0765, PET, en orientering om det kommende besøg til Københavns Politi. I mailen beskrev han blandt andet rejseplanen og programmet for den kinesiske delegation. Endvidere indeholdt mailen en trusselsvurdering, hvori oplystes:

”...

Trusselsvurdering:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Liu Yunshan eller besøget i øvrigt.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold, at der ofte er fokus på Kinas håndtering af menneskerettighederne.

Endelig trusselvurdering tilgår senere.

...”

Af intern PET-mail af 28. maj 2014 fremgår:

”... har pt. ingen efterretningsmæssige indikationer på terrorelaterede trusler eller aktiviteter rettet mod den kinesiske delegations besøg i Danmark. ... har ikke kendskab netværk eller grupper, der kan udgøre en terrortrussel mod den kinesiske delegation i Danmark. Medieeksponering af besøget kan indvirke på truslen mod statsbesøget. Dette afhænger af, i hvilken grad besøget omtales samt hvor tidligt medierne eventuelt får kendskab til dette.”

I supplerende orientering til Københavns Politi af 2. juni 2014 og PETs ”Anbefaling til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger” af 6. juni 2014 skrev konsulent KF 0765, PET:

”...

Trusselvurdering:

Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Liu Yunshan eller besøget i øvrigt.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold, at der ofte er fokus på Kinas håndtering af menneskerettighederne.

Medieeksponeringen af besøget kan indvirke på truslen imod besøget. Dette afhænger af, i hvilken grad besøget omtales samt, hvor tidligt medierne får kendskab til dette.

...”

3.3.1.2 Københavns Politis operationsbefalinger

De politimæssige opgaver i forbindelse med det officielle kinesiske besøg i 2014 blev i Københavns Politi tilrettelagt og gennemført med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen som strategisk leder og politiinspektør Peter Olesen Dahl som operationel leder. Under Peter Olesen Dahl var en række indsatsledere, delingsførere og gruppeførere.

Der blev af Københavns Politi udarbejdet fem versioner af operationsbefalingen for 2014. 1. udgave er dateret 7. maj 2014, og 5. udgave er dateret 3. juni 2014.

Operationsbefalingen 5. og endelige version

Københavns Politis operationsbefaling for det kinesiske besøg i 2014 er udarbejdet af politiassistent Johan Sommerlund Stausholm og underskrevet af politiinspektør Peter Olesen Dahl.

I den endelige version, version 5, af 3. juni 2014 er trusselsvurderingen beskrevet således:

“Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske formand for CPPCC, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bla. menneskerettigheder.”

Strategien for den politimæssige indsats under besøget er beskrevet i operationsbefalingens pkt. 1.1:

“Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den konkrete trusselsvurdering iværksætter en offensiv indsats med iværksættelse af alle nødvendige sikkerhedsmæssige foranstaltninger på middel niveau, så besøget kan gennemføres i henhold til programmet og uden at eventuelle modstandere får mulighed for at lægge hindringer i vejen for besøgets gennemførelse.”

Under afsnittet “2.0 Opgave” er oplyst, at opgaven er, at:

“... ”

- medvirke til at statsbesøget gennemføres på middel niveau som planlagt, jf. program, og at evt. demonstrationer eller øvrige arrangementer ikke griber forstyrrende ind

“... ”

- iværksætte de nødvendige foranstaltninger rettet mod sikkerheden omkring den kinesiske formand samt dennes delegation

“... ”

- Det sikres, at evt. demonstrationer, under henvisning til den Grundlovssikrede ret til at forsamles og demonstrerer, anvises passende lokationer.”

Om manøvreidéen for den politimæssige indsats er i operationsbefalingens pkt. “3.0 Manøvreide” oplyst:

”...

- Politiaktion 01-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter i Københavns politikreds, og sikrer at evt. demonstranter ikke forstyrrer eskorten og ved objekter
- Såfremt man bliver opmærksom på demonstrationer eller manifestationer/happenings kontakter man straks KSN, og KSN-lederen træffer beslutning om iværksættelse af en eventuel målrettet indsats mod denne
- Eskorteruter skal planlægges således, at uforudsete forhindringer kan imødekommes ved valg af alternative ruter”

I pkt. 3.8 er under overskriften “Placering af demonstranter” oplyst:

“Placering af spontant opståede demonstrationer eller personer, som ønsker at ytre sig i forhold til den kinesiske formands besøg aftales med KSN.”

Om de forudgående udgaver af operationsbefalingen

Ved e-mail af 8. maj 2014 sendte den strategiske leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen et revideret udkast til operationsbefaling til operationsleder, politiinspektør Peter Olesen Dahl. I fremsendelsesmailen skrev politiinspektør Mogens Norup Lauridsen:

“Det i situationen med at den kinesiske ambassade er bekymret for demonstrationer, tror jeg vi skal overveje at fjerne, eller som minimum sikre os, at de mener det.”

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde i 1. udgaven af operationsbefalingen, dateret 7. maj 2014, som forelå på det tidspunkt, desuden foreslået tilføjelser i punkt 1.1 Strategi og punkt 2.0 Opgaven. I strategipunktet var forslaget:

“Det er dog vigtigt, at der gives eventuelle modstandere af det kinesiske styre, mulighed for at tilkendegive deres holdninger, og at den politimæssige placering af sådanne personer giver mulighed for at se målet for deres meningstilkendegivelser.”

I opgavepunktet var forslaget at tilføje ”der tilgodeser deres ønske om at se og blive set”, så punktet kom til at lyde:

- “Det sikres, at evt. demonstrationer anvises passende lokationer, der tilgodeser deres ønske om at se og blive set, og at disse afholdes i god ro og orden, således at de ikke griber forstyrrende ind i programmet.”

Politiinspektør Peter Olesen Dahl sendte den 9. maj 2014 en revideret udgave til politiassistent Johan Sommerlund Stausholm, Københavns Politi, OPA, vedhæftet operationsbefalingen med politiinspektør Mogens Norup Lauridsens forslag til rettelser. I operationsbefalingen havde politiinspektør Peter Olesen Dahl desuden selv yderligere slettet den sidste sætning fra trusselsvurderingen, som var ”Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg”. Endvidere havde han indsat et par kommentarfejl til politiinspektør Mogens Norup Lauridsens tilføjelser, hvori han gav udtryk for, at der var behov for at præcisere på grund af *“de tidligere problemer”* med blandt andre Falun Gong.

Senere samme dag returnerede politiassistent Johan Sommerlund Stausholm en udgave af operationsbefalingen til politiinspektør Peter Olesen Dahl, tilrettet i overensstemmelse med hans mail. Politiinspektør Peter Olesen Dahl godkendte udgaven samme dag.

Den 2. juni 2014 sendte Johan Sommerlund Stausholm en ny redigeret udgave af operationsbefalingen til politiinspektør Peter Olesen Dahl med oplysning om, at den var redigeret “efter stabsmøde d.d.”. Den vedhæftede udgave af operationsbefalingen indeholdt ikke de tilføjelser/ændringer, som var indarbejdet den 9. maj 2014, dog var sætningen i trusselsvurderingen stadig slettet.

Politiinspektør Peter Olesen Dahl sendte herefter den 3. juni 2014 en revideret operationsbefaling til politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, OPA. I denne udgave havde politiinspektør Peter Olesen under pkt. 2.0 Opgave tilføjet ”under henvisning til den Grundlovssikrede ret til at forsamles og demonstrere”, således at formuleringen blev:

“Det sikres, at evt. demonstranter - under henvisning til den Grundlovssikrede ret til at forsamles og demonstrere - anvises passende lokationer”

Denne udgave er identisk med den endelige operationsbefaling af samme dato.

Strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, har forklaret, at han ikke ved, hvorfor ændringsforslagene ikke kom med i den endelige udgave efter stabsmødet, men det undrer ham. Det var planskriveren og Peter Olesen Dahl, der havde ansvaret for indholdet af den endelige operationsbefaling. Han har ikke talt med PET om, hvad der skulle stå i operationsbefalingen. Han ændrede i operationsbefalingen for 2014 for at sikre sig, at det blev tydeligt, at demonstranternes rettigheder blev tilgodeset, men det skete ikke på baggrund af en konkret viden om, hvad der var sket i 2012.

Politiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at baggrunden for ændringsforslagene til 1. udgaven var, at sagsbehandleren i 1. udgave blot havde kopieret fra de tidligere trusselsvurderinger. Det var overvejende Mogens Norup Lauridsens forslag, som han indsatte efter at have haft en dialog med ham. Han foreslog præcisering på nogle punkter, fordi han ville være sikker på, at det denne gang blev set, at man ikke på nogen måde skulle afholde nogen fra at tilkendegive deres modstand mod de besøgende. Det var en klar fejl fra sagsbehandleren, der førte til, at ændringerne ikke var med i de udgaver af operationsbefalingen, som blev udarbejdet efter stabsmødet 2. juni 2014. Det var dog ikke den store katastrofe, da alle briefinger både tidligere og senere samt på dagen var gennemsyret af, at demonstranter skulle være synlige, som de f. eks. var ved Kulturhuset.

Politiassistent Johan Sommerlund Stausholm, Københavns Politi, OPA, har forklaret, at indsatslederne på stabsmøder redegjorde for, hvordan de havde tænkt sig at løse opgaverne, og han tog noter og indføjede ændringerne i en ny udgave af operationsbefalingen. Det var hans opgave. Han kan godt have skrevet på 1. udgaven i 14 dage før dateringen. Han brugte operationsbefalingerne for 2012 eller 2013 som skabelon, og det var helt sædvanligt at gøre det på den måde. Det var sandsynligvis på tidspunktet for Peter Olesen Dahls mail af 9. maj 2014, at han indføjede Mogens Norup Lauridsens tilføjelser. Bent Olsen var med cc. på hans svarmail af samme dag, fordi han var back up for ham. Peter Olesen Dahl godkendte hans rettelser, og operationsbefalingen benævnt 1. udgave blev derefter lagt på Beredskabsportalen. Om 4. udgave af operationsbefalingen oplyser han, at han med overvejende sandsynlighed har deltaget i stabsmødet den 2. juni 2014, men ikke husker det. 4. udgaven af operationsbefalingen må være redigeret efter stabsmødet om formiddagen den 2. juni 2014. Han ved ikke, hvorfor de tidligere tilføjelser og rettelser er udeladt, heller ikke, om det er sket som følge af en beslutning på stabsmødet. En sådan beslutning ville normalt blive truffet af den operationelt ansvarlige, Peter Olesen Dahl, eller af hans overordnede, Mogens Norup Lauridsen. Han erindrer ikke, hvem der traf beslutning om tilføjelsen i 5. udgave, men det må have været Mogens Norup Lauridsen eller Peter Olesen Dahl.

Politiinspektør Uffe Stormly, PET, har forklaret, at han ikke havde med udarbejdelsen af operationsbefalingen at gøre. Hans navn på PETs trusselsvurdering og anbefaling skyldes alene, at han var den overordnet ansvarlige hos PET. Det var KF 0765, der gennemførte politiaktionen sammen med blandt andre en livvagt.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han ved de besøg, som han selv er ansvarlig for, løbende er i dialog med Københavns Politi både pr. telefon, på skrift og på møder. Han har givet haft kendskab til indholdet af operationsbefalingerne i 2014 inden briefingerne.

3.3.1.3 Københavns Politis taktiske befalinger

Operationsbefalingen indeholdt desuden en nærmere beskrivelse af de politiaktioner, der skulle iværksættes under besøget. For en række af disse politiaktioner blev der udarbejdet skriftlige taktiske befalinger, der alle gengav eller i al væsentlighed gengav operationsbefalingens trusselsvurdering og strategi. Derudover blev der i enkelte taktiske planer skrevet om, hvordan politiet skulle agere i forhold til demonstrationer. Det gælder:

Bevogtning Hotel Marriott, politiaktion 07-02

”I tilfælde at der opstår spontane demonstrationer aftales det med VC/KSN, hvor demonstrationen skal henvises til.”

Københavns Lufthavn, politiaktion 07-01

”...

Det er politiaktionens opgave, at:

- Sikre at den kinesiske delegation ikke forulempes eller på anden vis generes under opholdet i Lufthavnen.

...”

Bevogtningsreserven, politiaktion 01-01

”...

Der køres opklaring med fokus på demonstration samt akut opstået hændelse vendt mod de besøgende. Dette håndteres efter aftale med KSN.

...

Der lægges fokus på demonstrationer og hændelser mod den kinesiske formand.

I tilfælde af ovenstående håndteres de efter grundlovens bestemmelser og aftale med KSN leder hvor det aftales, hvor en evt. demonstration el. lign. kan henvises til.”

3.3.1.4 Kommissionens vurdering

Det kan på baggrund af det under 3.3.1.1- 3.3.1.3 anførte lægges til grund, at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller i øvrigt er givet generel ordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation.

3.3.2 Politiets ageren på gaden

Den operationelle leder, politiinspektør Peter Olesen Dahl var under besøget leder af KSN, Københavns Politis kommandocentral, hvorfra han modtog informationer og gav ordrer til indsatslederne på gaden.

Af lydfiler vedrørende radiokorrespondancen fremgår, at der den 11. juni 2014 fra området ved Hotel Marriott blev talt med KSN om, at der skulle meldes ind om Falun Gong, og at der fra Den Lille Havfrue, Langelinie og Amalienborg blev meldt ind til KSN, at der ikke var nogen fra Falun Gong eller Frit Tibet noget sted. Fra Chinese Cultural Center og H. C. Andersens Boulevard blev meldt om ”En ældre mand i en rullestol, der har et pt. sammenrullet tibetansk flag. Han bliver pakket ind i kærlighed”, og om 6-8 demonstranter med tibetanske flag, som de var blevet bedt om at tage ned. Endvidere meldtes fra H. C. Andersens Boulevard ind, at der var bundet et banner op på bygningen, som personerne var bedt om ”selvfølgelig med kærlighed - om at tage ned igen. Og det har de gjort.”

Af Københavns Politis meldeblanketter og POLDOK fremgår, at der den 11. juni 2014 blev meldt ind til KSN om ”ingen ”Kina-modstandere”, ”ingen Falongong eller Free Tibet”, ”ældre mand i rullestol og et sammenrullet tibetansk flag”. Der blev endvidere meldt ind om demonstranter med flag. Ifølge alle meldinger var ”alt stille og roligt”.

Der var af Københavns politi givet Støttekomitéen for Tibet tilladelse til at demonstrere mod kinesisk propaganda og for et frit Tibet på H. C. Andersens Boulevard over for Chinese Cultural Center.

3.3.2.1 Briefinger på dagen

Indsatslederen for en række af politiaktionerne, blandt andet politiaktion 07-10, Chinese Cultural Center, politikommissær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede ved objekterne. Ved det første objekt, Christiansborg, blev stort set alle briefet generelt. Han briefede blandt andet om, at demonstranter ved Kulturcenteret skulle placeres på den modsatte side af H. C. Andersens Boulevard, hvor Jyske Bank dengang lå. Herfra var demonstrationen fuldt synlig for kortegen og omvendt. Det var af sikkerhedsmæssige grunde, at demonstrationen blev henlagt til den modsatte side af vejen. For Den Uafhængige Politiklagemyndighed har han tillige forklaret, at han ikke husker, om der blev talt om Frit Tibet eller Falun Gong under hans samlede briefing for sit personale ved Prins Jørgens Gård, men han har formentlig bedt om, at han blev kaldt op, såfremt personalet så disse personer, idet der skulle udpeges et passende sted, hvor de kunne stå.

Politiassistent Anders Rekalos, gruppefører for "Gruppe 1" under politiaktion 07-03 til 07-10 den 11. juni 2014 og politiassistenterne Jacob Dyrsting og Anders Hvideland-Olsen, begge del af samme gruppe, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at politikommissær Mads Østermark Jensen under sin briefing sagde, at demonstranter skulle have lov til at fremføre deres budskab uden at hindre til- og frakørsel samt skaffe sig adgang til området. Der blev ikke sagt noget om, at demonstranter ikke måtte være synlige for kortegen med den kinesiske VIP.

Politibetjent Anders Deleo Bruun og politiassistent Kent Straagaard, begge del af "Gruppe 1" under politiaktion 07-03 til 07-10 den 11. juni 2014, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de ikke blev instrueret om håndteringen af pro-tibetanske demonstranter eller Falun Gong-sympatisører i gule T-shirts mv., ligesom de ikke blev instrueret om, at sådanne demonstranter ikke måtte være synlige for kortegen med den kinesiske VIP.

Politiassistent Kim Bo Munthesen, radiooperatør i KSN den 11. juni 2014, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han ikke blev instrueret om, hvordan håndteringen af pro-tibetanske demonstranter, personer i gule T-shirts eller personer med bannere/tibetanske flag på ruten skulle foregå, men at KSN-lederen tilkendegav, at personerne ikke måtte være synlige for den kinesiske præsident. Det var hans klare opfattelse, at den kinesiske delegation tydeligt havde bekendtgjort, at den kinesiske VIP ikke tålte at se hverken Falun Gong eller Frit Tibet. Det var politiets opgave at sørge for dette, hvilket blev løst på bedst mulig måde. Delegationen havde truet med at afbryde besøget, såfremt de så flag mv. Der var meget prestige i besøg fra Kina. I 2014 var man blevet bedre end i 2012 og 2013 til "at formulere sig på skrift". Der var ingen sikkerhedsrisiko ved besøget fra Kina hverken i 2012, 2013 eller 2014.

3.3.2.2 De enkelte episoder

I det følgende redegøres for de enkelte episoder.

Om journalisten fra Radio 24syv og Chinese Cultural Center

Af lydfilen vedrørende radiokorrespondancen med KSN fremgår, at det meldtes ind til KSN, at

"... Ja, jeg er lige blevet orienteret om en der er inde til pressemøde, som vil vise en Fri Tibet trøje.... Og til orientering, så skulle det være en Asger Juul, der render rundt derinde. Asger Juul.

...

Asger, han har været inde på objektet, og vi har fået ham ud. Så skal vi bare lige have en forholdsordre. Skal han anholdes, eller skal han bare bortvises"

Af Københavns Politis meldeblanketter fremgår:

”...

KSN: journalist, Asger, fra radiokanalen 24-7, har bekendtgjort at han vil ikklæde sig sorte bukser og hvid skjorte og forsøge at komme ind på CCC, hvorinde han vil skifte til en ”free Tibet” t-shirt på toilettet

...

der er aktivist inde i pressecenteret

...

iført jakkesæt og ”fri tibet trøje på”

...

han har tænkt sig at springe frem, når mødet starter

...

PET har bortvist ham - VÆK!

...

Limaobjekt: omhandlende journalist er nu ført ud af indvendig bevogtning og gamma12 i forening og overgivet til Limaobjekt - forholdsordre?

...

KSN: pgl skal bortvises stille og roligt, har ingen gyldig adgangsbillet til dette lukkede arrangement

...”

Af Københavns Politis registreringer i POLDOK fremgår:

”...

Det oplyses at radiokanalen 24/7 vil teste om der er ytringsfrihed i Danmark.

De forskellige enheder er underrettet om situationen og om at Radio 24/7 skal ”takles med kærlighed” så man undgår sager mod Politiet.

...

Det oplyses at en journalist fra 24/7 vil forsøge at få adgang til det Kinesiske Kulturinstitut og forsøge at låne toilettet i Institutet, hvor han så vil aføre sig sin skjorte og iføre sig en Fri Tibet T-shirt.

Adgangskontrollen, Objektlederen, er orienteret om situationen.

Radioudsendelsen følges i KSN idet der nu sendes direkte fra den anviste demonstrationsplads.

...

24/7 oplyser via deres radioudsendelse at journalisten Asger er inde på instituttet og kunne oplyse at Kulturministeren og andre prominente personer er til stede

...

Kl. 1729 - 24/7 sendte oplysninger om at journalisten var vist ud fra det Kinesiske institut.

Pgl. skal IKKE anholdes da der er tale om en "happening" Blot bortvises.

Kl.: 1734 - 24/7 journalisten kortvarigt tilbageholdt er nu fortsat sin gang fra det Kinesiske Institut

..."

Radioudsendelsen "Reporterne" blev bragt på Radio 24syv den 11. juni 2014 kl. 17.00-18.00 og sendte live, mens journalisten Asger Juhl var i og uden for CCC.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har udarbejdet en rapport med fuldstændig afskrift af dele af udsendelsen. Heraf fremgår, at journalisten ikke havde adgangskort til CCC, og at han af en politimedarbejder fik besked på at "gå over til de andre", hvis han ville beholde sin T-shirt på, "fordi der er blandt andet en VIP her og af sikkerhedsmæssige årsager, så vil vi ikke have nogen der står her ... (utydelig)."

Politiinspektør Peter Olesen Dahl, der var operationel leder, sendte den 11. juni 2014 et udkast til "en lille oplysningsrapport" til politikommissær Mads Østermark Jensen og bad om en tilsvarende fra ham. Peter Olesen Dahl skrev blandt andet:

"... De forskellige indsatsledere blev herefter orienteret om, at en journalist ville forsøge at lave en happening og forstyrre mødet og de derfor skulle være særlige opmærksomme på dette forhold. Kort tid efter oplyste PET fra stedet, at man havde udfundet journalisten Asger og han ikke var i besiddelse af hverken pressekort eller egen indbydelse. Han var i besiddelse af en indbydelse som var udstedt til en kvinde. På den baggrund var han uønsket, da der var tale om et "lukket arrangement" hvor kun indbudte havde adgang — og han var derfor blevet bortvist fra stedet.

...

Pgl. skulle blot anmodes om, at forlade stedet, da han var uønsket og på dette tidspunkt havde vist "den onde vilje" ved at skaffe sig uretmæssig adgang og han havde selv oplyst, at hans formål var at lave en happening der skulle forstyrre mødet.

Såfremt han ønskede at deltage i den anmeldte demonstration var han velkommen til at tage plads på den anviste demonstrationsplads umiddelbart over for det kinesiske kulturcenter.

...

Det var dog ikke det Tibetanske flag der gav anledning til, at pgl. ikke måtte tage ophold foran Det kinesiske kulturcenter - men mere det faktum, at han allerede én gang havde skaffet sig adgang uretmæssigt og han offentligt i radioen havde proklameret at han ville lave en happening der skulle forstyrre den kinesiske ministers besøg. Dette sammenholdt med, at sikkerhedskortegen med den kinesiske minister snart ville ankomme blev pgl. igen anmodet om, at tage ophold andet sted.

...”

Senere samme dag, den 11. juni 2014, udarbejdede politikommissær Mads Østermark Jensen en notits, hvori han blandt andet skrev:

”... Forrider [KF 0765] fra PET havde bemærket Asger Juhl inde i det store lokale på 2. sal på adressen HC Andersens Boulevard 36. Taget kontakt til ham. Da han ikke var inviteret til arrangementet blev han bortvist og blev stille og roligt ført ud af bygningen. Inde under sin løsthængende skjorte havde han en t-shirt med det tibetanske flag.

...

Asger spørger herefter Rasmus Loft Søndergaard “bortviser du mig pga. min t-shirt”, hvortil Rasmus kom til at svare “ja.” Undertegnede tog herefter kontakt til Asger og forklarede ham, at grunden til at han blev bortvist fra lokalbanen var den, at der nu bliver lukket for al færdsel i lokalbanen, både fodgængere og cyklister.

...”

Indsatsleder for politiaktion 07-10, Chinese Cultural Center, politikommissær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, har forklaret, at de kunne forudse, at det, at der var sendt live i radioen fra episoden, kunne betyde, at der skulle følges op efterfølgende. De vurderede derfor, at det var en god idé at skrive en notits, mens episoden stod klart i erindringen.

Konsulent KF 0765, PET, har i en intern oplysningsrapport af 12. juni 2014 om denne episode skrevet blandt andet:

” ...

Under mit ophold på stedet, blev jeg kontaktet telefonisk af operationslederen hos Københavns Politi, politiinspektør Peter Olesen Dahl (POD). Han oplyst,

at han var kommet i besiddelse af oplysninger om, at en person med navnet Asger ... ville forsøge at komme ind til åbningen af kulturcentret i den hensigt at lave en happening. Han skulle under den hvide skjorte bære en T-shirt påtrykt det Tibetanske flag.

...

Jeg ... henvendte mig til ham og spurgte, om han havde en invitation til arrangementet. ... Da jeg kunne se han bar en T-shirt med noget farve på under den hvide skjorte, bad jeg ham følge med til udgangen for at undersøge forholdet nærmere. ...

Personen var derfor ikke i besiddelse af en gyldig invitation, der var tiltænkt ham, hvorfor [repræsentant fra den kinesiske ambassade] ønskede ham bortvist fra stedet. Jeg fulgte derfor personen ud af bygningen og overgav ham til Københavns Politi med henblik på at føre ham ud af sikkerhedsperimeteren foran bygningen.

På fortovet åbnede han af egen drift sin skjorte for at fremvise sin T-shirt, der var påtrykt det tibetanske flag. Uniformeret politi førte ham herefter ud af perimeteren.”

Politikommisær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, politiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, og konsulent KF 0765, PET, har forklaret i overensstemmelse med oplysningsrapporterne og notitsen.

En journalist og en række politifolk har afgivet forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed om episoden:

Journalist Christine Randa har forklaret, at de fik udpeget et demonstrationssted, hvor de næsten ikke kunne se, og at politiet havde placeret nogle store “varevogne” foran kulturinstituttet, som gjorde det svært for demonstranterne at se noget. Hun havde selv svært ved at vurdere, om “varebilerne” var placeret for at skærme demonstrationen eller af en anden årsag. Demonstrationen var meget stille og rolig, så hun forstod ikke, hvorfor demonstrationen ikke kunne stå tættere på kulturinstituttet. Det er hendes opfattelse, at man ville “gemme dem væk uden at nægte dem retten til at demonstrere”.

Operationel leder, politiinspektør Peter Olesen Dahl har forklaret, at det var ham, der fra KSN på dagen traf beslutningen om, hvor demonstrationen på H. C. Andersens Boulevard skulle stå, og orienterede objektlederen. Politiet var opmærksomt på personer fra Falun Gong og Frit Tibet, fordi de er i opposition til styret i Kina, og dermed kunne de tænkes at planlægge happenings, som ville forstyrre besøget.

Demonstranterne blev bedt om at tage et flag ned fra muren på bygningen over for det kinesiske kulturcenter, fordi de ikke havde tilladelse til at hænge flag op på privat boligejendom.

Politikommisær James Keiwe, pressetalsmand i KSN under besøget, har forklaret, at der uden for kulturinstituttet havde været nogle personer iklædt Tibetrøjer. Nogle af betjentene fra den udvendige bevogtning begyndte på eget initiativ at sende disse personer væk. Da KSN - der var under ledelse af politiinspektør Peter Olesen Dahl - hørte om dette, instruerede de betjentene om, at demonstranterne gerne måtte være synlige i deres T-shirts, og at de ikke skulle bortvises. Betjentene skulle i stedet anvisse disse personer en plads, hvorfra de kunne demonstrere.

Politiassistent Flemming Højgaard, radiooperatør i KSN den 11. juni 2014, har forklaret, at man var opmærksomme på Falun Gong og Fri Tibet i radiokorrespondancen, da det var dem, der var demonstranterne. Forespurgt om, hvem der traf beslutning om, at demonstranterne ikke måtte hænge flag på bygningen, oplyste han, at det var KSN-ledelsen (politiinspektør Peter Olesen Dahl og vicepolitiinspektør Tom Struve), der traf beslutningen. Det var hans personlige indtryk, at beslutningen blev truffet af politiske årsager.

Politiassistent Kim Bo Munthesen, radiooperatør i KSN den 11. juni 2014, har forklaret, at i starten bad KSN-lederen - vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl - om, at der blev spurgt ind til, om der var personer fra Falun Gong eller Frit Tibet. Efter nogle gange gjorde radiooperatøren det så af sig selv. Det var forberedt, hvor demonstranter skulle stå. Han mener, at det med udtrykket "med kærlighed" lyder som om, at det var blevet indskærpet, at man skulle behandle folk ordentligt, men at man fortsat ikke ønskede, at de blev set.

Politikommisær Peter Veje, leder af politiaktion 01-01, Bevogtningsreserven, den 11. juni 2014, har forklaret, at "pakket ind i kærlighed" ikke betød, at de skulle skærmes. Flaget blev pillet ned af bygningen, fordi de ikke måtte binde noget fast på bygningen uden tilladelse. Bemærkningen "selvfølgelig med kærlighed" betød, at de gennem dialog forsøgte at løse situationen uden at skulle trumfe noget igennem.

3.3.2.3 Kommissionens vurdering

På baggrund af lydfiler, videooptagelser, udskrifter af POLDOK og forklaringer afgivet for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og kommissionen kan det lægges til grund, at der i Københavns Politi var en særlig opmærksomhed på personer med tibetanske flag og gule T-shirts. Der er imidlertid ikke i det foreliggende materiale og forklaringer grundlag for at antage, at politiet hindrede borgere i at demonstrere, herunder at fremvise tibetanske flag og gule T-shirts, hvorved bemærkes, at pålæg-

get om at fjerne et banner fra en bygning var begrundet i manglende tilladelse, og at bortvisningen af journalist Asger Juhl og henvisningen af ham til at tage ophold på et nærmere anvist sted var begrundet i hans ulovlige indtrængen i kulturhuset og hans tilkendegivelser i den forbindelse om hensigten hermed. Endvidere fremgår det, at demonstranter, herunder personen i kørestol, ikke fik frataget deres flag.

3.3.3 Planlægningen af 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014

I dette afsnit sammenfattes de væsentligste elementer i forløbet vedrørende planlægningen af det officielle kinesiske besøg i Danmark den 10.-12. juni 2014. Kommissionen har vedrørende planlægningen af besøget undersøgt forløbet i Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet og i PET, Rigspolitiet og Københavns Politi.

3.3.3.1 Møder og korrespondance

Der var ifølge de dokumenter og forklaringer, der foreligger for kommissionen kun begrænset mødeaktivitet i forbindelse med planlægningen af besøget i 2014. Kommissionen har kendskab til følgende møder:

Møde onsdag, den 13.maj 2014 i Københavns Politis operative stab

Københavns Politis operative stab afholdt møde den 13. maj 2014. Af mødereferatet fremgår, at Mogens Norup Lauridsen:

”pointerede vigtigheden af, at demonstranter får plads til at ytre deres holdninger under besøget.”

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at kineserne i 2014 kom med de sædvanlige bekymringer, men næppe med samme tyngde som i 2013, da besøget i 2014 ikke fandt sted på årsdagen for massakren på Den Himmelske Freds Plads. Mogens Norup Lauridsens udtalelser på mødet i Operativ Stab den 13. maj 2014 er korrekt gengivet i referatet, og den er også dækkende for den holdning, der var til demonstrationer i 2014. Man ville i Københavns Politi fortsat ikke udsættes for det samme som efter 2012-besøget. Han har sikkert udtalt sig om kinesernes bekymringer på stabsmødet, for kineserne nævnte deres bekymring hver gang, der var besøg.

Møde i Københavns Politis chefgruppe mandag, den 19. maj 2014

Københavns Politi afholdt desuden møde i chefgruppen den 19. maj 2014 med deltagelse af blandt andre chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Peter Olesen Dahl. Af mødereferatet fremgår blandt andet, at det kinesiske besøg blev nævnt, og at det blev oplyst, at trusselsniveauet var det samme som ved det foregående besøg fra Kina.

Øvrige møder

Der var endvidere møde i Udenrigsministeriet mandag, den 2. juni 2014 med repræsentanter for den kinesiske ambassade og deltagelse af ”Danish Security”, stabsmøde i Københavns Politi den 2. juni 2014, og møde fredag, den 6. juni 2014 mellem repræsentanter for den kinesiske ambassade og ”the PET officer”.

Operationel leder, politiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, har forklaret, at han og den konsulent fra PET, der normalt havde kontakten til den kinesiske ambassade, deltog i et møde på den kinesiske ambassade. Kinesernes holdning var som tidligere. Efter PETs ønske sagde han til dem, at det var lovligt at demonstrere i Danmark, og det tog de blot til efterretning.

Briefing tirsdag, den 10. juni 2014

Politiinspektør Peter Olesen Dahl afholdt den 10. juni 2014 briefing af de indsatsledere, der var udpeget i Københavns Politi.

Herom er forklaret for Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Operationel leder, politiinspektør Peter Olesen Dahl har forklaret, at han til briefinggen gentagne gange sagde, at Falun Gong og Frit Tibet måtte demonstrere og være synlige. På et tidspunkt jokede han med, at demonstranterne skulle ”tages med kærlighed”, og ”hvis det blev nødvendigt, så ville politiet selv dele Tibet-flag ud til demonstranterne”.

Indsatsleder for politiaktion 07-10, Chinese Cultural Center, politikommissær Mads Østermark Jensen, har forklaret, at han ikke husker, om han deltog i briefinggen den 10. juni 2014, men mener det. Han fik af KSN besked på, at personer, som ønskede at demonstrere, skulle have lov til dette.

Konsulent KF 0765, PET, har forklaret, at han ikke husker, om han deltog i briefinggen den 10. juni 2014 på Politigården, men at han formentlig har deltaget. Han husker ikke, om han briefede livvagterne forud for besøget i 2014. Han ville normalt holde et møde med livvagtslederen, hvor de gennemgik programmet for besøget.

Københavns Politis interne evaluering af besøget

Efter det officielle kinesiske besøg, var der den 18. juni 2014 et møde i Styregruppen, Hovedstadens Lokale Beredskabsstab, med deltagelse af Københavns Politi repræsenteret af politidirektør Thorkild Fogde, vicepolitiinspektør Anne Tønnes, chefpolitiinspektør Torben Mølgård Jensen og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen. Af et referat af mødet fremgår blandt andet:

”For 3. gang på tre år, har København på ny haft besøg fra Kina. Der var alene en lille udfordring i forbindelse med et arrangement i det kinesiske kulturcenter, som Kineserne selv stod for. Radio 24 syv havde sat sig for at udfordre sikkerheden, og med held forsøgte at skaffe sig adgang til stedet. Den pågældende blev dog fjernet inden, at arrangementet rigtigt gik i gang. Kineserne havde selv stået for adgangscontrollen, men han var ikke blevet opdaget.

Ellers har det været uproblematisk. Det har dog givet anledning til, at Københavns Politi vil tage fat i pressen, da det, der angiveligt er og skal fremstå som sjov og drillerier, kunne være endt meget alvorligt. Hvis de kinesiske sikkerhedsfolk havde opfattet en sådan episode som en trussel, ville de kunne have reageret kraftigt.”

3.3.3.2 Kommissionens vurdering

Det kan lægges til grund, at planlægningen af dette kinesiske besøg skete i et samarbejde mellem Udenrigsministeriets Protokol, den kinesiske ambassade, PET og Københavns Politi. Der er ikke grundlag for at antage, at Rigspolitiet, Statsministeriet eller Justitsministeriet medvirkede ved planlægningen.

Det kan endvidere lægges til grund, at kineserne også i 2014 udtrykte bekymring for demonstranter, herunder Falun Gong og pro-tibetanere, men efter de foreliggende oplysninger, herunder om briefinger mv., må det lægges til grund, at hverken politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, politiinspektør Peter Olesen Dahl, deres overordnede i Københavns Politi, nogen i Rigspolitiet eller PET eller ministre eller embedsmænd i Udenrigsministeriet og Justitsministeriet fremsatte opfordringer eller gav henstillinger, instruks eller ordrer vedrørende Københavns Politis ageren i forhold til disse bekymringer.

3.3.4 Besvarelsenerne til Folketingets Retsudvalg vedrørende 5. medlem af Kinas Stående Udvalg Liu Yunshans besøg i Danmark i dagene 10.-12. juni 2014

Dette afsnit indeholder en sammenfatning af besvarelsenerne til Folketingets Retsudvalg vedrørende det 5. medlem af Kinas Stående Udvalgs officielle besøg i Danmark den 10.-12. juni 2014.

3.3.4.1 Folketingets Retsudvalgs spørgsmål 1569-1571

Folketingets Retsudvalg bad med spørgsmål 1569-1571 den 25. september 2014 justitsministeren om en redegørelse for hændelsen med journalisten fra Radio 24syv og for, hvordan der igen kunne være en episode med politiet, når ministeren selv i et

samråd havde fastslået, at politiet ikke skulle gribe ind. Endvidere bad Retsudvalget om at modtage udskrift af radiokommunikationen.

Københavns Politi blev via Rigspolitiet anmodet om en udtalelse, og spørgsmålene blev besvaret af Justitsministeriet den 16. december 2014, jf. nedenfor.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsens udtalelse af 1. oktober 2014 og politikommissær Mads Østermark Jensens redegørelse af 30. september 2014

I forbindelse med behandlingen af besvarelsen bad sekretariatschef Jesper Kofoed internt i Københavns Politi i mail af 29. september 2014 strategisk leder, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om en udtalelse, og Mogens Norup Lauridsen bad til opfølgning heraf indsatsleder for politiaktion 07-10, Chinese Cultural Center, politikommissær Mads Østermark Jensen om en redegørelse. Af denne redegørelse af 30. september 2014 fremgår:

”...

Asger Juhl var i første omgang blevet bortvist fra selve kulturcenteret af personale fra PET, da han ikke var inviteret til arrangementet og ... at han under en løsthængende skjorte var iført en t-shirt med en tibetansk flag.

Efter at PET havde ham ned på gaden blev han overtaget af uniformeret personale, som stille og roligt havde til hensigt at føre ham ned i retning ned mod Niels Brocks Gade. Han forsøgte flere gange at vende tilbage til indgangspartiet. Han havde åbenlyst ingen interesse i at deltage i den lovligt anmeldte demonstration, som var placeret på modsatte fortov, men ønskede blot at udfordre ytringsfriheden.

Efter dialog frem og tilbage med Asger Juhl, så blev bortvist til modsatte fortov. Det var ikke pga. det tibetanske flag, men det faktum at han allerede havde skaffet sig adgang uretmæssigt en gang og han offentligt i radioen havde proklameret at han ville lave en happening der skulle forstyrre den kinesiske ministers besøg. Dette sammenholdt med, at sikkerhedskortegen med den kinesiske minister snart ville ankomme. Derfor blev han anmodet om at tage ophold et andet sted.

Det er korrekt at han på et tidspunkt spørger en tilfældig kollega på vej hen mod fodgængerfeltet ”bortviser du mig pga. min t-shirt?”, hvortil kollegaen kom til at svare ”ja”. Formentlig det som er blevet optaget og sendt ud i radioen.

”Dette overhørte undertegnede og jeg tog hurtigt personligt kontakt til Asger og forklarede ham tydeligt, at han blev bortvist fra lokalbanen pga. kortegen som var på vej og ikke pga. t-shirten.”

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen besvarede forespørgslen den 1. oktober 2014 ved at videresende politikommissær Mads Østermark Jensens redegørelse og en udskrift af POLDOK med følgende kommentarer:

”Her er hvad jeg har samlet sammen, og som jeg synes forklarer det rimeligt godt. Jeg har **ikke** indhentet båndudskrifter, da det kræver en lidt større indsats, ligesom en stor del af kommunikationen mellem KSN og indsatslederen er foregået via mobiltelefon, hvorfor POLDOK efter min mening giver det mest retvisende billede af KSN’s rolle i den konkrete situation.”

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 10. oktober 2014

Politidirektør Thorkild Fogde, Københavns Politi, afgav den 10. oktober 2014 en udtalelse til Rigspolitiet, der indeholdt de oplysninger, der fremgår af politikommissær Mads Østermark Jensens og politiinspektør Mogens Norup Lauridsens redegørelser. Til dokumentation af situationen og politiets ageren fremsendte han politiets meldeblanketter.

Rigspolitiets bidrag til Justitsministeriets besvarelse af Retsudvalgets spørgsmål 1569-1570

Politifuldmægtig Nina-Maria Hansen, Rigspolitiet, udarbejdede den 10. oktober 2014 udkast til Rigspolitiets politidirektør Svend Larsens bidrag til besvarelse til Justitsministeriet. Bidraget bestod i en gengivelse af Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes bidrag med en enkelt sproglig omformulering, som blev tiltrådt af senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politi.

Derefter fulgte der kommunikation mellem Justitsministeriet, Rigspolitiet og Københavns Politi om spørgsmålet om udlevering af lydfilerne med radiokommunikation, jf. afsnit 3.1.4.10 vedrørende 2012.

Senioranklager Klaus Pedersens notat af 30. november 2014

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, udarbejdede den 30. november 2014 et notat til Rigspolitiet om spørgsmål 1569, der i det væsentlige bestod i en gengivelse af politikommissær Mads Østermark Jensens redegørelse af 30. september 2014 for situationen ved kulturhuset og politiets ageren.

Politidirektør Thorkild Fogdes udtalelse af 1. december 2014 og efterfølgende mail til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg

Den 1. december 2014 fremsendte senioranklager Klaus Pedersen Københavns Politis politidirektør Thorkild Fogdes supplerende bidrag til besvarelse af spørgsmål 1570 fra Retsudvalget til Rigspolitiet. Bidraget var foranlediget af Københavns Politis supplerende bidrag af 26. november 2014 til Retsudvalgets spørgsmål 916 om radiokommunikationen, jf. ovenfor under afsnit 3.1.4.10 vedrørende 2012. I udtalelsen henvises til oplysningerne i bidraget til besvarelsen af spørgsmål 916 vedrørende mulighederne for at identificere radiokommunikationen og det estimerede tidsforbrug i forbindelse hermed. Endvidere var gengivet uddrag af meldeblanketterne vedrørende episoden ved kulturhuset.

Rigspolitiets bidrag af 3. december 2014 og justitsministerens svar til Retsudvalget den 16. december 2014

Senioranklager Klaus Pedersen, Københavns Politis Ledelsessekretariat, fremsendte den 3. december 2014 sit notat af 30. november 2014 om spørgsmål 1569 til specialkonsulent Jacob Gøtze Pedersen, Rigspolitiet.

Specialkonsulent Mette Uhrskov Kreiborg, Rigspolitiets Direktionssekretariat, afgav herefter den 3. december 2014 en udtalelse til Justitsministeriet, der i det væsentlige bestod i en gengivelse af Københavns Politis bidrag til besvarelse.

Justitsministeren besvarede den 16. december 2014 Retsudvalgets spørgsmål 1569-1571 skriftligt ved at gengive Rigspolitiets udtalelse af 3. december 2014.

3.3.4.2 Kommissionens vurdering

Det kan herefter lægges til grund, at Justitsministeriets svar i al væsentlighed bygger på oplysninger fra Københavns Politi, og at der ikke vedrørende 2014 er meddelt urigtige, vildledende eller ufyldstgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

